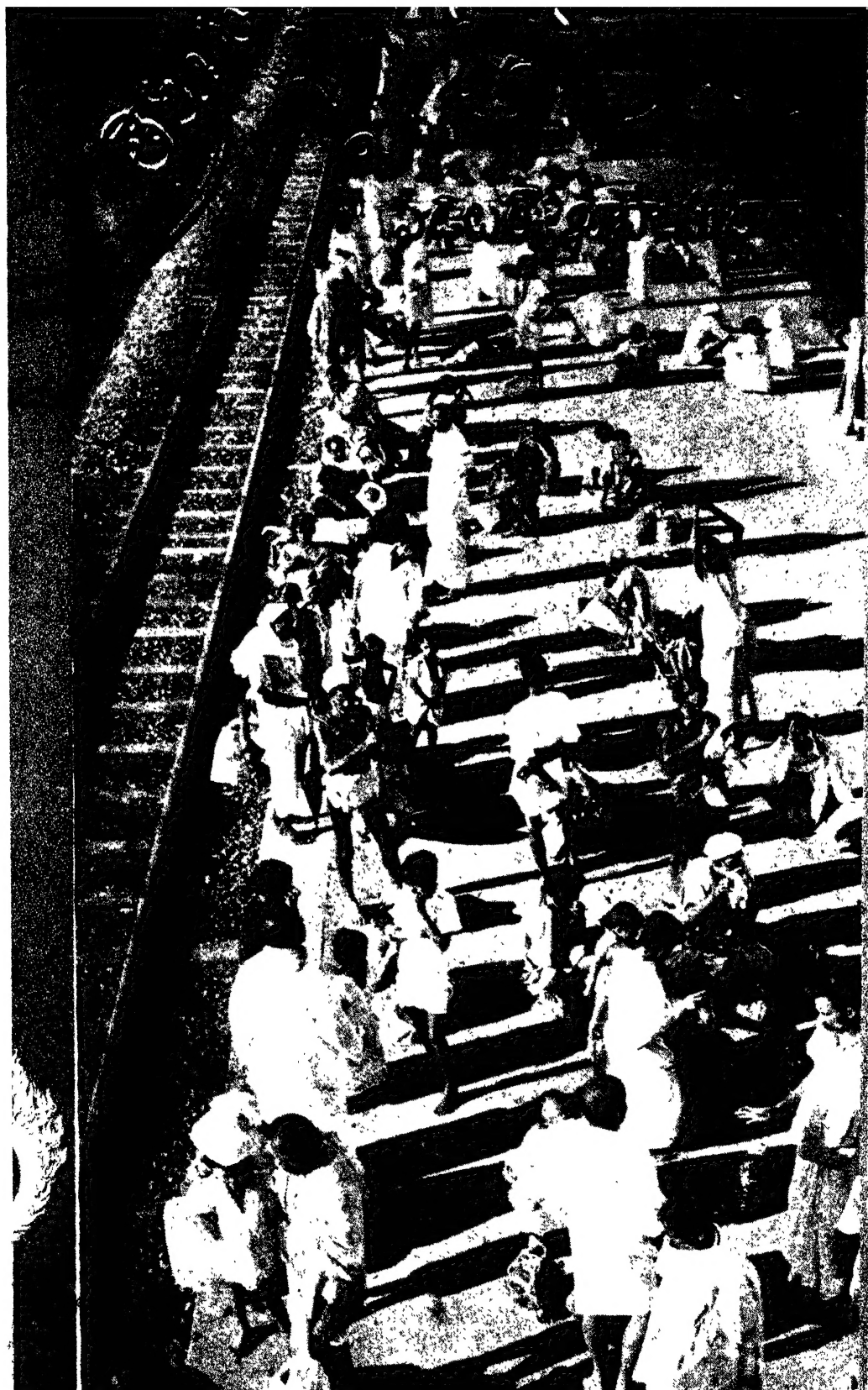

5042

దీపావళినాటికి వెలువడుతుంది

స్వతంత్ర

ద్వితీయ వార్షిక సంచిక (ఇంగ్లీషు)
ముచ్చట గొలిపే త్రివర్ణ ముఖచిత్రం

అఖిల భారత ప్రఖ్యాత

రచయితల అమూల్య వ్యాసాలు

ఇంకా మరెన్నో కొత్త ఆకర్షణలు గల

120 పేజీల ప్రతి

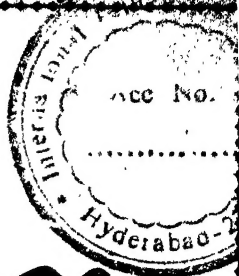
వెల 1-8-0

ప్రకటన శేట్టకు వెంటనే ప్రాయాజి

మేనేజరు, స్వతంత్ర

156, లాయక్స్‌రోడ్ — మద్రాసు -14.

సినిమా ప్రదర్శకులందరకు
శుభవర్తమానము
(అధునికము, ఉత్తమమునగు)

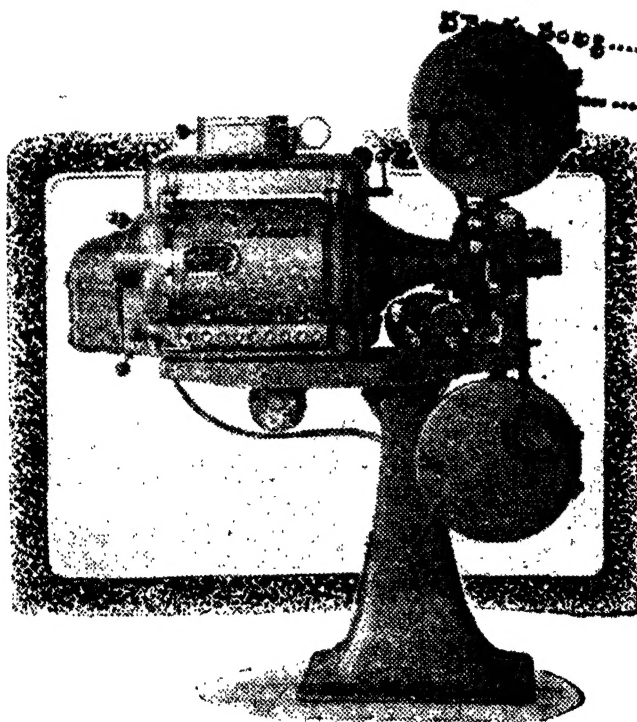

Rover

బావర్

వచ్చినదని ప్రకటించుచున్నాము.

ముఖ్యమగు అత్యంతాధునిక శ్రీ యోప యోగములన్నీ కల్గినది. అయినను ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయ విశ్వసనీయతను కలిగిఉన్నది ఇంతకుమించి చెప్పనదిలేదు. బావర్ను ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమునకు గౌరవము

ఫోన్ : 3622.

Grams: "SOUNDHEAD"

లేలిక వాయిదా లేర్పాలు చేయబడును. అడగండి, చెప్పెదము.

INTERNATIONAL TALKIE EQUIPMENT CO., LTD.,
18, Mount Road, Madras-2.

హెడ్డాఫీసు:

బ్రాంచీలు:

బొంబాయి:

ఢిల్లీ:

లండన్:

న్యూయార్క్:

17, న్యూక్వీన్స్ రోడ్, చాండినిచౌక్, 22, వారంపుడ్ స్ట్రీట్, 57, విలియంస్ట్రీట్,
బొంబాయి 4. ఢిల్లీ: లండన్ ఇ. సి. 2. న్యూయార్క్ 5.

నేటి నాగరికుని వేషదారుణలో నిత్య నవీనతతో పాటు ఒకవిధమైన నదుపా యము సౌకర్యమూ గోచరిస్తాయి. ఇది ఆతని ముస్తాబుయొక్క ప్రత్యేకత సౌక ర్యమూ పసందూకల్గిన దుస్తులు ధరించా లంటే ఎం. సి. హెచ్. వస్త్రాలకంటె మంచిది మీకు లభించవు. మీ ముస్తాబు ఏ ఫక్కిలోవున్నా దానికి అనుగుణంగా వుంటాయి. కోటింగులు, వర్తింగులు, డ్రెస్సులు, లుంగీలు, దోవతులు, ఏదైనా సరే నేత చక్కదనానికి ప్రసిద్ధికన్నది.

మద్రాసు కో-ఆపరేటివ్ హాండ్ లూమ్ వస్త్రాలు
పురుషుల వేషదారుణలో నవీనత, సౌకర్యము, మన్నిక ఇస్తాయి.

మద్రాసు హాండ్ లూమ్ వీవర్స్ ప్రావిన్సియల్
కో - ఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్.,

"హా లో వే న్ గా దై స్సు"

34, పాంథియూరోడ్డు - ఎమ్మార్ - మద్రాసు.

Secure
Baby's Smile

GET ZACURE
for Gripe

పట్టవచ్చే పిల్లలకు, అజీర్తి ఆమ్ల శలలో బాధ
పడేవారికి హాకను మిం
చిన 'మంసులేడు' రుచి
కరం కావడంచేత శిశువు
హాయిగా తీసుకుంటుంది.

ZAC
Safe Cure
for Gripe

ది ఇండియన్ మార్కెటింగ్ అండ్

డిస్ట్రిబ్యూటింగ్, కరవెసి లిమిటెడ్,

మేనేజింగ్ ఏజెంట్లు:

వి. ఎం. రాఘవలనాయుడు అండ్ సన్,

9-10, సెకండ్ ఫ్లోరిన్, మద్రాసు.

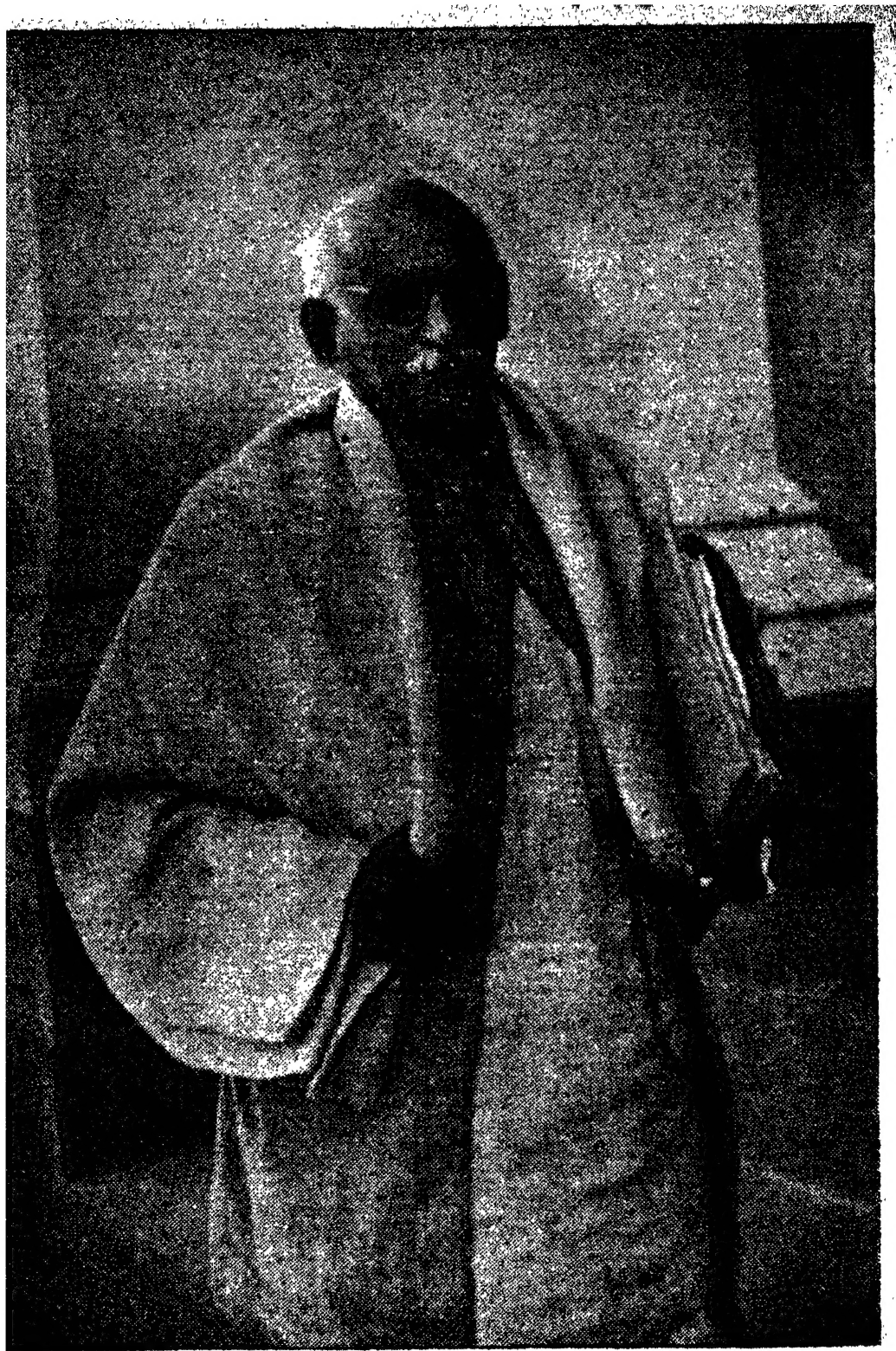
తెలుగు స్వతంత్ర

సంపుటి 1. సంచిక 13.

శుక్రవారం, అక్టోబరు 29, 1948

విషయ సూచిక

	పుట
సంపాదకీయం	5
యథాలాపం—ఖాసా	7
సామాన్యని సందేశాలు—“సామాన్యడు”	9
తోడేలు జగత్తు— సి. వి. కృష్ణారావు...	12
గ్రామపంచాయతీల భవిష్యత్తు— గుడిపాటి శ్రీహరికృష్ణ	13
ద్రవ్యోల్బణము—ప్రభుత్వపథకము— కె. సన్యాసయ్య	17
“మ్యూజింగ్స్”—చలం	19
మత్తులో పాఖ్యానం— పూ. భా.	22
తెలుగుభాషకు దేవనాగరి— పి. వెంకట్రామశాస్త్రి	24
ఆంధ్రభాషకు అన్యలిఖలా?— జోశ్యుల సూర్యనారాయణమూర్తి...	25
కర్ణాటక సంగీత కేంద్రకళాశాల— డా. నేలటూరి వేంకటరమణయ్య	27
ప్రయాణం—శ్రీశ్రీ	30
ఏకాంతంలో... (కథానిక)—‘సుధ’	31
అసిధార (కథ)—‘అవంతి’	35
దేశి సాహిత్యం (గేయం)—యశ్రోణ మాధవాచార్యులు	40
శీవితము: నేను—హరిద్రనాథ చట్టోపాధ్యాయ	41
వినాయకుడి వీణ—గోరా	43
పుస్తక సమీక్ష	44
జనవాక్యం	46

రాష్ట్రపతి డాక్టర్ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య

స్వతంత్ర

సాపుటి-1
సాదిక-1

అక్టోబరు 29, 1948

ప్రచురణ:
ప్రతిశుక్రవారం

పట్టాభి విజయం

కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుల పోటీలో పట్టాభి విజయ సాధించినాడు. ఈ విజయం నిజానికి ఆయన చిరకాల ప్రజాసేవకు విజయం. కాంగ్రెస్ అధ్యక్ష స్థానానికి ఇంతవరకు జరిగిపోటీలలో ఎన్నడగినవి త్రిపురా కాంగ్రెస్, జయపూర్ కాంగ్రెస్ ఎన్నికలే త్రిపురా కాంగ్రెస్ ఎన్నిక సిద్ధాంతాన్ని మిద నడచింది. ఎవరెన్ని చెప్పినా చివర గాంధీజీ నిస్సయించిన వ్యక్తి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడనడం అంతవరకూ ఆరంభమైంది. ఆయనను వ్యతిరేకించిన సుభాష్ బాబు కూడ హరిపురా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులకు ఆయన ఆశీర్వాదాన్ని పొంద నీగినాడు. మొట్టమొదట యీ సాంప్రదాయాలను వ్యతిరేకించి విజయము సాధించినది సుభాష్ బాబు ఆనాడు పరమం పొందినది పట్టాభి. తర్వాత ఆ జమాన్ని అపనయించుకున్నది గాం నాటికి నేడు మళ్ళీ ఎన్నిక జరిగింది. లోగా గాంధీజీ హయాం లోనే ఎంగ్లరు కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు మారి రు కాని, ఎవ్వరూ పట్టాభిమాట తల పట్టలేదు. ప్రస్తుతం వున్న వర్కింగుకమిటీ ఘట్టలలో వయస్సులోనూ, అనుభవం లోనూ, నేవా పరాయణత్వంలోనూ వ్యతిరేకి ఆయన తీసిపోక పోయినా పాత

సాంప్రదాయాలను అనుసరించి వర్కింగు కమిటీ సభ్యుల పరిపూర్ణ ఆమోదముతో పట్టాభి ఎన్నిక జరుగకపోవడం విచార కరం అందుచేతనే ఈ విజయాన్ని పట్టాభి వ్యక్తి విశేషతకు ఆపాదించక తప్పదు.

ఈ సందర్భంలో ప్రస్తుతం వర్కింగు కమిటీవారు తమ నాయకత్వ ధర్మాన్ని పరిశ్రమించారు. కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుని ఎన్నికలో ఎప్పుడూ లేని తాటాభ్యం ఇప్పు డెందు కుండాలో? తోడి సభ్యు డొకడు, ఈ గౌరవాని కర్హుడని ఎంతోకాలం క్రిందనే గాంధీజీచేత నియమితుడై న సభ్యుడు అభ్యర్థిగా నున్నప్పుడు ఆయ నను బహిరంగంగా సమర్థించి బలపరచడం తమ ధర్మం ఏకారణంచేతనైనా ఆయన అప్పుడు కాడని తోస్తే బహిరంగంగా ఆ సంగతి దేశానికి తెలియచేసి వేరొకరిని నిలబెట్టి ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక జరిపిస్తే బాగుండేది అలాకాక తాటాభ్యంపేరిట ఈ రితిగా ఎన్నిక జరిపించడం చాలా శోచనీయం.

ఉత్తర దేశీయులైన మన నాయకులకు ఇటీవల ఒక ధర్మపన్నం చెప్పే అలవాటు బాగా అయింది ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాత మన్నా, భాషారాష్ట్ర విభజనమన్నా ఇదంతా ఒక రాష్ట్రీయ స్వార్థమంటూ

అవిచేకుల' కాలక్షేపంగా దాన్ని త్రోసి వుచ్చుతున్నారు. ఈ విషయంలో అలంబించిన ప్రాథమిక సూత్రానికి కూడా స్వస్తి చెప్పి, తమ చేతుల్లో ఉన్న పెత్తందారీ వదలుకోవడానికి యిష్టం లేదేమో అనే సంశయం ప్రజల్లో కలిగేటట్లు ప్రవర్తిస్తున్నారు. పట్టాభి ఎన్నిక ఆయన ప్రతిభకే కాకుండా, ఈ భాషా రాష్ట్రస్థాపనానికి ఊక విజయం, ఇందుకుకూడా ఆయన అభివందనీయుడు.

ఇట్టి అపూర్వ పరిస్థితిలో, దేశంలోని కాంగ్రెస్ సేవకుల సుహృద్భావంచేత లభ్యమైన ఈ పదవిని పట్టాభి మరింత బాగున్నానికి తీసుకు రాగలడని ఆశిస్తున్నాము. ఆయనకీ పదవి నాక్రమించడానికి ఢిల్లీ, వివేచనాశక్తి, పరిపాలన దక్షత అపారంగా వున్నాయి. పట్టాభికి సామాన్యంగా అపాహలకు పాలయ్యే అలవాటుంది. దానికి కారణం ఆయన వాగ్ధోరణి. ఉపకారంచేస్తూ అపకారం చేసేటట్లు మాటాడుతాడు. అందుచేతనే ఆయనకు సామాన్యంగా ఆయనవల్ల ఉపకారం పొందినవారే శత్రువు లవుతారు. ఇంత వయస్సు వచ్చాక చిరకాల గతమైన అలవాట్లను మార్చుకోవడం కష్టమే కాని లోక సంగ్రహణార్థం మార్చుకోవాలి. రెండవ విషయం, ఆయన తన స్వస్థానంలో బలం చేకూర్చుకోవాలి. ఇంటి గెలిచి రచ్చ గెల్వాలికదా! ప్రస్తుతం ఔత్తరాహులైన నాయకులలో స్వస్థానంలో బలంకలిగినవారు పటేల్, రాజేంద్ర బాబు లాంటివారు ఎందరో లేరు. గాంధీ ఆశీర్వాదంతో కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడైనా, కృపలాసికి 'నా' అనే స్థలంలో ఎక్కడా ఎన్నడగిన బలం లేకపోవడం కోసే లోకువై రాజీనామా ఇచ్చుకో

వలసి వచ్చింది. అలాంటి భాగ్య లింగుదాని పట్టాభి తన రాష్ట్రాన్ని ఏకీకరణం చేసుకుని తన తోటి పెద్దలను చిన్నలను నడిపించుకో గలిగితే ఆయన తన పదవిని నిర్మోహమాటంగానూ, నిర్దుష్టంగానూ, ప్రతిభతోనూ నడువగలుగుతాడు. రాష్ట్రంలోని తంత్రాలలో చిక్కుకోకపోతే యావత్తు రాష్ట్రంయొక్క బలాన్ని పొందగలుగుతాడు.

ఈ ఎన్నిక ఆంధ్రదేశాని కొక సంతోషాన్ని చేకూర్చినా, ముప్పై ఆరుగురు సభ్యులు పట్టాభికి ప్రతికూలంగా ఓటు చేసినారనే విచారాన్ని కూడా కలిగించక మానదు. అభ్యర్థి దగ్గరవాడైనప్పుడు, అందులో రాజకీయంలో అందరికీ ఉపకారమే చేయడం అసంభవమైనపుడు, ఇంత మాత్రం ప్రాతికూల్యం ఉండడం విశేషం కాదు. కాని ఈలాంటి అసాధారణ సమయంలో కూడా విశాలదృష్టిని కనుపర్చలేక పోయారని మాత్రమే చింతించవలసి ఉంటుంది. ఎవరీ ముప్పై ఆరుగురు? అనే విమర్శవల్ల ప్రయోజనం లేదు. కొంతకాలంగా ఆంధ్రదేశాన్ని ఆపహించిన ఒక సంకుచితత్వమే ఇందుకు కారణము. నాకు లేకపోతే సంతోషమే కాని ఎదుటివాడి కెందుకుండా అనే దుఃఖమే ఈ విపరీత చేష్టకు కారణం. 1946 సంవత్సరంలో శాసనసభా నాయకత్వానికి ప్రకాశంతో పోటీచేసిన ముత్తురంగమొదల్యారుకు వోటుచేసిన ఆంధ్రశాసన సభ్యుల నైతిక పతనమే ఈ ముప్పై ఆరుగురికిన్నీ సిద్ధించింది. కనుక ఈ విషయాన్ని మఱిచి కొత్త శత్రుత్వాలు సృష్టించుకోవడంకన్న ఆంధ్రుల నావహించిన ఈ ఈర్ష్యా పిశాచాన్ని పెద్దలు పోగొట్టుకలిగి అందరిని సమన్వయం చేయగలిగితే దేశానికి మంచిరోజులు.

యథాలాపం ::

యీ కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంటు ఎన్ని కల్లో శ్రీ పట్టాభి సీతారామయ్య గారికి వ్యతిరేకంగా శ్రీ వల్లభాయి పటేల్ గారు తీవ్ర కృషి చేశారు. వీరిద్దరికీ యిటీవల పరస్పర విరోధభావము జాస్తిగా పెరిగింది. షణ్ముఖం చెట్టిగారిని వెళ్లిగొట్టడంలో పట్టాభిగారు గట్టి పట్టు పట్టారు. సంస్థానములలో పటేల్ గారు రేపరచిన నూతన ప్రభుత్వ నిర్మాణమును పట్టాభిగారు విశ్వసించలేదు వింధ్య ప్రదేశ సంస్థానములో ప్రజావిరోధమునకు పాత్రులైన సర్దార్లను మంత్రులుగా పటేల్ గారు నియమించారు. యీ వివరీత చర్యను పట్టాభిగారు కఠినంగా ఖండించారు. శ్రీ వి. పి. మీనన్ గారు లేకుంటే సర్కారు రథం ఒక్క నిమిషంకూడా నడవలేదనే వ్యామోహం దేశమంతా వ్యాపించిపోగా, వారికి పెన్ననిచ్చి పంపివేయడమే యుక్తమని పట్టాభిగారిొక్కరే ధైర్యంగా నిలిచి చెప్పగలిగారు.

* * *

ద్వంద్వతత్వ శిఖామణి నెహ్రూ సందేహ సముద్రంలో మునిగి రాజకీయాలను విజయవంతంగా నడపలేకపోతున్నాడనే వదంతి నొకదాన్ని కొంతమంది లేవదీశారు. దాని ప్రతిధ్వనులతో ప్రస్తుత వాతావరణమంతా నిండిపోయింది. ప్రభుత్వంలో తన్ను మించిన బలవంతుడు లేడనే కీర్తి పటేలుగారు సంపాదించగలిగారు. యీ కీర్తి నిరంకుశత్వంగా పరిణమించింది. కాంగ్రెస్ పార్టీలో పటేల్ గారి అనుగ్రహం లేనిదీ పదవులు దొరక

వనే విశ్వాసం అందరి హృదయాల్లో నాటుకుపోయింది. వారిని విమర్శించగలిగిన ధీరులే అరుదైపోయారు. వారు పెట్టించే భిక్ష అని తమ మనస్సుల్లో తాము నిర్ణయించుకొని అభ్యర్థులందరు వై పోటీతో వారికి మొక్కుబళ్లే నర్పించి దౌర్బల్యం పాలయ్యారు. యీ దౌర్బల్య విముక్తి నాశించిన వారి అంతరాత్మలు బహుశా ఆత్మగౌరవ స్థాపనకై పరితపించు చున్నాయేమో ఒక విధంగా శ్రీ పట్టాభిగారి విజయము ప్రజాసామాన్య దౌర్బల్య విమోచన సూచనగా పరిగణింపవచ్చునేమో.

* * *

దేశ స్వాతంత్ర్య సంరంభంలో దక్షిణ దేశానికి యంతకాలం నాయక స్థానం లేకపోయిందనే చెప్పవచ్చు. శ్రీ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచార్యులు గవర్నర్ జనరల్ అన్నమాట వాస్తవమే. కాని యీ పదవి వారికి వ్యక్తిగత రాజకీయ బలము వల్ల లభించలేదు. పటేల్ నెహ్రూల అనుగ్రహంవల్ల లభించింది. అనుగ్రహ ఫలితములు అశాశ్వతములు.

* * *

శ్రీ పట్టాభిగారి విజయంవల్ల మద్రాస్ రాజకీయాల్లో త్వరలో గొప్ప మార్పులు రావచ్చు. యీ ఎన్నికల్లో కామరాజ్ నాథర్, ప్రకాశం, రంగాగార్లు ఆంధ్ర మంత్రులలో కలిసి పట్టాభిగారిపక్షం శ్రద్ధ వహించి పనిచేశారు. వీరందరు ఏకమైతే వీరిని మించిన రాజకీయ శక్తి రాజధానిలో వుండదు. ప్రముఖ వర్గాల్లో పరస్పర శత్రుత్వం నశించి, తద్వారా ప్రస్తుత దౌర్బల్య

నాయకత్వం కూడా తొలగక తప్పదు. మంత్రులకును ప్రజలకును ఆనోన్య స్నేహ భావం లేనందున ప్రభుత్వం ప్రజల నుద్ధరించ లేకపోయింది. మంత్రుల యావచ్ఛక్తి పరిష్కటద్వారా బలం నేకరించడానికి సరిపోతూ వచ్చింది.

* . *

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ స్వరూపం మార్చడం శ్రీ పట్టాభిగారి ప్రథమ నిధి. శ్రీ ఓమం డూరి నాయకత్వం అన్ని విధముల హాస్యాస్పదమైపోయింది. నాయకుని ప్రధాన విహితుడు విద్యాభాగములై

విద్యావిభాగాన్నే తారుమారు చేసేశాడు ఆ హారకాభామం త్రిపురి పాలనవల్ల నూటికిముప్పాతికడః యకూడులేక దిక్కులేనివారై పోయారు హరిజనశాఖ మంత్రి విపరీత వృథా ప్రయాణాలతో దుబారా వ్యయం చేయడం తప్ప యితర పరిపాలన చాతుర్యమేమీ యంతచరకూ కనపరచలేదు ప్రభుత్వం అసమర్థుల పాలై నందున ప్రజాహితం శూన్యమైంది. పనికి మాలినవారు ప్రభువులయినందున కాంగ్రెస్ యిప్పటికే అపకీర్తి పాలయింది. కాంగ్రెస్ కీర్తి పునః ప్రతిష్ఠాపన చేయడం శ్రీ పట్టాభిగారి ప్రథమకర్తవ్యం - (భాసా)

ఆంధ్రకేసరి కంచు విగ్రహ ప్రతిష్ఠాపన

విజయవాడనుండి శ్రీ కం విష్ణుచంద్ర రావుగారిట్లు ప్రకటిస్తున్నారు:-

శ్రీ ఆంధ్రకేసరి కంచువిగ్రహ నిర్మాణమునకు పదకొండువేల రూపాయలు, వెరికి నిర్మాణము, తదితర కార్యరూపములకు ఆరువేల రూపాయలు, మొత్తం పదహారువేలగు వైగా భిక్షు అగును. లోగడ మేము అంచనాలేకుడగ యాత్ర వేల రూపాయలకు వైగా అగుని ప్రకటించితిమి. విగ్రహనిర్మాణకంపెనీలనుండిరేట్లను తెప్పించితిమి. అందు శ్రీ ఎం. ఆర్. నాగప్పకంపెనీవారు, చుద్రాసు పదకొండువేల రూపాయలకు విగ్రహం నిర్మాణము చేసి యిచ్చెదమని చెప్పటచే కమిటీ సమావేశమై మూడువేలు అడ్వాన్సు పంపినది. విగ్రహ నిర్మాణము చేయించబడుచున్నది.

శ్రీ ప్రకాశం చతులుగారి 78 వ జన్మదినోత్సవమునాడు విగ్రహప్రతిష్ఠాపన చేయ నిశ్చయించితిమి. ఇంతవరకు సుమారు యేడువేల రూపాయలు

లకు వైగా వసూలైనది. విశాఖపట్నా, ఏలూరు, బాదగి, నర్సారావుపేట మునిసిపల్ సంఘముల వారు తమ విరాళములు పంపి యున్నారు. తెనాలి మునిసిపల్ సంఘమువారు శోడువదల గూపా యులు, విజయవాడ మునిసిపల్ సంఘమువారు వెయ్యిరూపాయలవద్ద విరాళములు ఇచ్చుటకు తీర్మానించి గవర్నమెంటువారి అనుమతికొరకు వ్రాసి యున్నారు. ఆంధ్రకేశమునందలి అన్ని మునిసిపల్ సంఘములకు విరాళములకు అర్జీపంపబడినది. మునిసిపల్ సంఘ అధ్యక్షులును, శాసన మునిసిపల్ సభ్యులును తమతమ మునిసిపల్ సంఘముల నుండి విరాళములు పంపే విర్మాటు చేయగలగు లకు కోరబడుచున్నారు. సుమారు 250 మందికిని, సంఘసభ్యులకును విరాళముల కొరకు రసీదు పుస్తకములు పంపబడినవి. వసూలు అయినంత వరకు విరాళములు వెంటనే పంపుచు మిగతా విరాళములు సాధ్యమైనంతవరకు వసూలుచేసి పంప గలదులకు కోరుచున్నాను.

సామన్య సి సరదాహాలు

“ ఏది హింస? ఏ దహింస ? ”

సభల్లా ఉపన్యాసాలనూ, సాంఘిక సమావేశాల్లా సభాషణలనూ వస్తువుగానే ఆహింసా సిద్ధాంతం వుపయోగించబడుతోంది. లా ఆండ్రో ఆర్డర్ అనే మిషన్ లాటిచ్చార్జీలు కాల్పులూ సెలపే ప్రభుత్వ శక్తులూ, శేరు మాంసమయినా లేనిగి దిను గడవని మాంసభుక్తులూ, అందరూ “ఆహింస, ఆహింస, గాంధీజీ సిద్ధాంతాలను మనం ఆమలు జరపాలి” అని ఉపన్యసించడం ఆత్మ పంచన; జగద్వంచన !

అహింసానికీ ఆస్థానరక్షణకు హింసావిధానం చాలా అవసరం. ఒక న్యాయసూత్రాన్నో నీతి సూత్రాన్నో ఆనుసరించి హింస జరిగినప్పుడు అది సహ్యమూ పూజ్యమూ అవుతున్నది. దేశసరక్షణ అనే నెపమాద యుద్ధంకో వేలకువేలు సైనికులు చచ్చిపోతుంటే అది హింసకాదా ?

ప్రపంచవిఖ్యాత పురుషుల్లా చాలామంది కాకాహారులు. హిట్లరు, బెర్నాడ్టూ, సర్ బ్రాఫర్డు క్రిపు కాని అది వారి ఆభిరుచి ననుసరించిదా ? లేక వారి గొప్పతనానికి కాకాహారం మూల కారణమా ? అంతవారూ అంతకన్నా గొప్ప వారూ మాంసాహారుల్లానూ వున్నారు.

గాంధీజీ ఆహింసా సిద్ధాంతాన్ని కాసన రూపంగా మద్యపాన నిరోధంలాగా ఆమలు జరిపితే, ఏ ప్రభుత్వమూ శట్టకోలేని ఉద్యమం బయలుదేరుతుంది. ప్రపంచంలో బహుసంఖ్యాకులు మాంసాహారులు.

శరీరంలో శక్తికి పిండిపదార్థములూ, వృద్ధికి రోగనిరోధకశక్తికి మాంసకృత్తులూ అవసరం. రసాయనికంగా మాంసకృత్తులయిన కారణంచేత శరీరంలో అది జీర్ణమై అహరించబడవు. జంతు జములయిన మాంసము, పాలు, గ్రుడ్లు మొదలయిన వాటిలో నూటికి 37 వంతులు జీర్ణమై అహరింపబడుతున్నది. కాకములయిన మాంసకృత్తులు యీ

సంఖ్యకు ఏవిధంగానూ సమీపించవు. వానికి రోగ నిరోధకశక్తి శూన్యము. కాకాహారులమని చెప్పకుండేవారుమాడా మాంసకృత్తులకు జంతుజములయిన పాలమీద ఆధారపడుతున్నారు.

బుద్ధివర్తితమ చేసే వారిలో కాకజములయిన మాంసకృత్తులు సరిపోయినా, కాయకష్టం చేసే వారిలో కండరముల పునర్నిర్మాణానికీ జంతుజములయిన మాంసకృత్తులు అవసరం.

అయితే, తనకన్న బలవత్తుడైన మానవుడు తున్నివారణకై ప్రాణాలు కోల్పోతున్న జంతువర్గం బాధపడకుండా మరణించే విధానం జ్ఞానవేత్తలకల్పించాలి. జీవకాయజ్యము ప్రధాన సిద్ధాంతమయిన క్రైస్తవ జాతులన్నీ ఆహారం కొనూ చంపితే పాపం లేదని, జీవుల బాధతో ఏవుక్కుమనే ఆత్మలను కాంతి పుచ్చుకొంటున్నారు. జంతువధ ఆహారరీత్యా అవసరమయినా, బాధ తెలియని స్థితిలో జంతువుల్ని వధించే విధానాన్ని విజ్ఞానవేత్తలు కనిపెట్టడం అవసరం.

అహింసానికే గాక సంఘ పరిపాలనకూ కాంతి సరక్షణకూ హింసావిధానం అవసరమే. ఆస్తి మీద ఆశపల్లనో అహంభావంవల్లనో హత్యచేసిన, హింసచేసిన నేరస్థుడికి హింసాస్థకమయిన శిక్ష విధించకుండా ఉపన్యాసం యిచ్చి వదిలిపెట్టడం, స్వామిత్యమూ, స్వార్థమూ, విద్యాశూన్యత ప్రధానమయిన మన చంఘంలో సాధ్యంకాదు. దురావేశంతో ఒక చెంపమీద ఒకడు దెబ్బకొడితే, ప్రతిఘటింపకుండా మరొక చెంప చూపించినప్పుడు పశ్చాత్తప్తడై హింసావాది మానుకొంటానికి అతనికి విద్యా ఆధ్యాత్మిక సంస్కారమూ కావాలి. అది లేనివారిదగ్గర యీ విధానాన్ని అవలంబించడం, బూడిదలో పన్నీరుపోయడం.

ఏ ఆదర్శం నర్వజనానికీ, నర్వకాలములలో అనుసరణీయమూ అనుసరణ సాధ్యమూ కాదో

దానిని జనం నెత్తినరుద్దడంలా అర్థంలేదు. వల్లసరించలేని వ్యక్తులు నాయకులమీది గౌరవం అను అసూత్రాలను అనుసరించినట్లు నటిస్తూ, అదంతా గాలు చేస్తూ చాటున తవ్వకాలిక్రమంగా ప్రవర్తిస్తారు. హిందూసామూహానూ, ముఖ్యంగా నేటి కాంగ్రెసు వాదుల్లానూ త్రికరణశుద్ధి లేకపోవడానికి యిదే కారణం. జీవకాస్త్రీయసూత్రములకు వ్యతిరేకము లయిన ఆదర్శముల బోధ జాతిని మంచనకు వశం చేస్తోంది. ఏ సత్యాన్ని వ్యాప్తిచేయడానికి మహాత్ముడు అందోళనపడ్డాడో ఆ సత్యమనేది నేటి వారిలో కూర్చున్నదే అయింది.

కాగా వైనిక జీవితంలోనూ, ప్రభుత్వ విధానం లోనూ అహింస ఎంతమాత్రమూ ఆచరణీయం కాదు. స్వామిత్వమూ స్వార్థమూ వున్న సంఘంలో ధనాశకు దురుతాలు మరి విచారితంగా వుంటవి.

కాని మహాత్ముడి ఆహింసావిధానం సాయుధమై, పశులలాలో, శమ అభిప్రాయాలూ, ఆదర్శాలూ, అధికవిధానాలూ వ్యతిరేకమయిన ప్రచారమూ అందోళనాచేపడాని ఆణచిపేసే ప్రభుత్వం మీద నిరాయుధులయిన రాజకీయ విప్లవకారులు ఆవలంబించదగిన చక్కని విధానం. ఎందుకంటే ఎంతచెడ్డో ప్రభుత్వంలో వున్నవారికి అంతో యింతో సాస్కారం వుంటుంది. ఆనవనరములయిన దోమిల్లా, కూసేలూ, సమ్మెలూ, దౌర్జన్య విధానాలు వనలిపెట్టి కమ్యూనిష్టులు తమ ఆదర్శప్రచారానికి మహాత్ముడి సత్యాగ్రహ విధానాన్ని అవలంబిస్తే కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఏచేస్తుంది? ఇప్పుడు నిస్సూక్ష్మంగా అమలుపడుతున్న నిర్బాధ విధానాన్ని, దమననీతిని ఆపుడు అమలు పరచగలదా?

“ఏది నీతి? ఏది నేతి?”

సామాన్య ప్రజానీకానికి, ఆచరణసాధ్యంకాని మహాత్ముని ఆదేశములలో బ్రహ్మచర్య ప్రచారం వాకటి. గిన్న జీవకాస్త్రదృష్టితో పరిశీలించాలి.

సృష్టిక్రమానిజననమరణములు అవసరం. ప్రకృతిలోవున్న శక్తి ఒకేవరిమాణంకలది. అది చలనమూ, స్థబ్ధమూ, అయి అధికంచేయడానికి, నాశనంచేయడానికి పిలువ లేనిదై రూపాంతరములయమాత్రమే పొందుతుంది. జన్మలేనిది మరణంలేదు. మరణంలేనిది జన్మలేదు. జననమరణముల పరిధ్రమణం ప్రకృతి సూత్రాలను అనుసరించే జరుగుతున్నది. ఏది ప్రకృతి

ధర్మాన్ననుసరించి జరుగుతున్నదో దాన్ని గురించి సిగ్గుపడడం గానీ, దాన్ని నిరోధించడం గానీ, సాధ్యమూ కాదు, సాధ్యమయినా యోగ్యమూ కాదు.

అపరిచిత మనుష్యులులేని నాడు నీతి సూత్రాలకు అర్థంలేదు. అవసరంలేదు. అందుచేత మానవుల వృత్తికి ప్రధానకారణమైన జాత్యసాయోగం సర్వమానవులూ, విద్యా వివేకముల ప్రమేయం లేకుండా చేస్తున్నారు. చేయక తప్పదు. దాన్ని నిరోధించడం ఆదర్శంగా ప్రచారం చేయడం సృష్టిక్రమానికే మహాపరాధం. రోమన్ కేథలిక్కు మత గురువులకు యీ ఆదర్శం అవసరంగా నిర్దేశింపబడింది. వ్యస్తాస్తాభన లేజస్సును బుద్ధికి బలం కలిగించేదనీ, శరీర సుబంధం సహజంగా పవిత్రమైన శరీరాన్ని హాకలా చేసేదనే విశ్వాసావల్ల యీ నిబంధన జరిగింది. మన స్వాములవార్లకూ యిదే నిబంధన. ఈ మత గురువుల ఆశరగింజీతం విజ్ఞాలందరికీ వివికమైందే! ఇదే నోరటిలో గాంధీజీ పడ్డాడు. అజీర్తానికి నిరశనప్రశం ముద్రలే, జాత్యవిషయాల్లో ఆదినీతికి బ్రహ్మచర్యం నివారణ అవుతుంది. ఈ విధమయిన బోధ నీతిని కాపాడ్డాకంటే తెరవేనక అవసరమిది వృద్ధిచేసే. ధైర్యంగా బహిరంగంగా జరిగే ‘అవినీతి’కి వైతికమయిన పుచాదులుంటవి. ఆ విషయంలో బుద్ధిమతులలో అభిప్రాయభేదం యేర్పడుతుంది.

జాతువుల్లో లేని జాత్యనీతిరాహిత్యం మానవుల్లో యేర్పడడానికి వారిలో జాత్యసాయోగం సంతానేతరమైన కారణములవల్ల జరగడం, అందువల్ల అది ఋతుగతితప్పదు. ఈ ఋతుగతి తప్పడానికి స్వామిత్వం వల్ల, స్వామిత్వకాంక్షతో కలిగిన స్వార్థపక్ష జాత్యాకర్షణ లేకపోయినా శరీరసాయోగం సాంఘిక ఆర్థిక ప్రయోజనాల

తెలుగు స్వతంత్ర

156, లాయిక్స్ రోడ్డు, మద్రాస్—1

(సాంఘిక, రాజకీయ వారపత్రిక)

ప్రచురణ: ప్రతి శుక్రవారం

సాలు చొదా: 12 రూపాయలు

నాశించి జరగడం ప్రబలమయిన కారణం. జాతీయ వుల్లో జాత్యసామ్రాజం నై సర్గిక స్వయంవరంవల్ల జరుగుతున్నది. ఏ యితర ఆశలూ ఆకర్షణలూ యీ నై సర్గికాకర్షణను జయించలేవు. ఒక వ్యక్తిని గాఢంగా ప్రేమించినా, యితర కారణాలవల్ల ప్రేమించని వ్యక్తిని ఎంతమంది వివాహం చేసుకుంటున్నారు? ఇది నైతికంగా వ్యభిచారం కాదా? ఇందుకు కారణమేమిటి? ఈవిధమయిన నైతిక వ్యభిచారం అధారంగా గల వివాహసంస్థ యే విధంగా జాత్యసీలినీ కాపాడుకుంది? నిజమయిన యేకగామిత్వం ఆశించేవారికి వివాహం సహజమయిన జాత్యాకర్షణమొదనే జరిగినప్పుడుగాని అది ఆచర్యంగా సాధ్యంకాదు. సీతికోసం బ్రహ్మచర్యం ఆవలంబించడం దానివ్యసమస్య పూర్తికి అశ్మహత్య చేసుకోమంటూ లాంటిది.

ఇక యిది ఆరోగ్యశాస్త్రరీత్యా అంగీకరిస్తే ప్రపంచంగా వైద్యశాస్త్రజ్ఞులందరూ ఏకగ్రీవంగా ఆరోగ్యానికి బ్రహ్మచర్యం ఆవసరంలేదని నిరూపించారు. సుయోగానికి సుయోగానికి మధ్య వ్యవధి యెంత పూడాలనే విషయంలో ఆభిప్రాయ భేదమున్నదేగాని, జాత్య సామ్రాజావసర విషయంలో ఏ ఆభిప్రాయ భేదమూ లేదు.

ప్రకృతి అవయవాలను వినియోగానికి యేర్పరిచింది. అది చర్మనియోగాన్ని సహించదు. నిర్వినియోగాన్ని సహించదు. సహజమయిన వినియోగం నైతికమూ నై సర్గికమూ అయిన ధర్మం. యావన ప్రావిర్యావం అయిన తరవాత నై సర్గికమయిన భౌతికాకర్షణతోను, మానసిక సమన్వయంతోనూ యేర్పడిన ప్రేమతో జరిగే జాత్య సామ్రాజం వైవాహికమయినా వైవాహికేతరమయినా నైతికమూ సహజమూ అయివుంటుంది. అట్లా కాక అయివ్వుతతో మోడునున్న జాత్య సామ్రాజం సీతి సూత్రాలను గోబడినదయినా ప్రత్యక్షవ్యభిచారమే అవుతుంది. స్త్రీ పురుషుల మధ్య సహజాకర్షణను దోహదా, సాంఘికమూ ఆర్థికమూ అయిన స్వాతంత్ర్యం, కులమత విచక్షణలూ, ఆర్థికవ్యత్యాసాలూ పోయిననాడే కేవలం యీ ఆకర్షణ వైవాహిక జీవితానికి పునాది అవుతుంది.

ప్రజాబాహుళ్యం, జీవితావసరములయిన ఆహార, శాస్త్రవ్యవహారములలో గాంధీజీ బోధనలు సామాన్య

మురై బాక్ సబ్బుతో
ఉతికినవిగనుక,
నాదుస్తులు మరక లేకుండా
ఎల్లప్పుడు శుభ్రముగా ఉంటున్నాయి

మురై ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్
మదరాసు వారితయార్
నేలలువస్తువులు ఈమోడిలిగా ఉండవలెనని గ్రహించండి

న్యులకు ఆర్థికానీతి, ఆనుసరణసాధ్యములు కానీపి అయినవిగా వున్నవి. ప్రయత్నించి ఆనుసరించినా అంగవల్ల వచ్చే పేదరికన్న ఉపద్రవములు యెక్కువవుతవి.

ఈ బోధనలు విని ఒక పురుషుడు బ్రహ్మచర్యం ప్రారంభిస్తే జాత్యవాంఛ ప్రోపించిన భార్య ఏమి కావాలి? అట్లా భార్య భర్తను సిరాకరిస్తే పురుషుడి గతి యేమిటి? ఈ విధమయిన వాగ్ధాన్యరుధ్యమూ ఆచర్యవ్యత్యాసమూ కలిగినప్పుడు ఆ జీవితం యితరుల జీవితంకన్నా యేవిధంగా అధికమైనది?

జాత్యనిరోధా స్త్రీ పురుషుల్లో ఆనేక మానసిక వైహిక రోగములకు దారితీయగలదు. ఆచరణా సాధ్యమే కాకుండా, యీ బ్రహ్మచర్య బోధ జాతికి ప్రమాదహేతువునూడా కావచ్చును. అయితే గాంధీజీ బోధలన్నిటిలో యీ బ్రహ్మచర్యోపదేశం ప్రజాబాహుళ్యంలో కనిష్ఠవ్యాప్తి పొందడం ముదావహం. అందులోనే అనిజీవితానికి ఎంతదూరమైందో విరుద్ధమైచోగోవరించగలదు. "సామాన్యుడు"

తోడెలు జగత్తు

సి. వి. కృష్ణారావు

ప్రాద్దుర లేచినప్పుడు కాఫీహాట్ దగ్గరనుంచి రాత్రి రెండు అట సినిమా టిక్కెట్లు దొరికే వరకూ నేడు పట్టణాల్లో జనానికి వత్తిడి ఎక్కువైంది. ఓడోగాల్లో, వ్యాపారాల్లో, యినుప కోటాల్లో, యిటుక బట్టిల్లో, రమ్మ ఎక్కువైంది— ఒక సిగరెట్ వదిలించి స్టోక్స్.

మొన్న పుయ్యూరు బస్ స్టాండుకు నేను వచ్చే ప్పుటికి మధ్యాహ్నం మూడు గంటలైంది. ఒక్కొక్క బస్ రావటం, వందమంది జనం ప్రధానమంత్రి వచ్చే లోసుకున్నట్లు ముందు కుక్కటం—టిక్కెట్లు దొరక్కపోవటం—పప్పులు ఖాళీ చేసుకోవటం!

అందులో నేనొకణ్ణి నలుగురులో పాటు నారాయణుణ్ణి. ప్లానాలో సినిమాకు వెళ్లినప్పుడు ఇంగ్లీషు ఆమెరికన్ స్టాల్డు 'క్యూ'లో నిలబడ్డ తీరుకు లోపల మెల్లూ, మన ఆధ్రజనావళిని గొట్టెనుంపుగా పోల్చుకుంటూ లెల్లూ.

బావరు దిక్కునుంచి బస్ వస్తూంటే 'అదిగో!' అని వంద మనోవృత్తులు చిగురించాయి. బస్ అగ్గి ఆగకముందే కండక్టరునిటు వైపు చేలి సంచుల వాళ్ళూ, ఇద్దరు లాఫ్టులవాళ్ళూ కళ్ళజోడు చేత్తో పట్టుకున్నవాళ్ళూ, చెప్పుకాళ్ళలో పాదాలు నలక దొక్కేవాళ్ళూ!

నలుగురు దిగారు—టిక్కెట్లు లేవన్నాడు, కాండక్టర్. ప్రాభేయపడ్డారు ఆదరూ. 'నేను చాలా ఆశ్చర్యవరంగా పోవా లే మానాయన గదా'— అని వేల్పాడుడ్డారు యింకొందరు. ముఖాలు వేలవేళారు మొత్తానికి అందరూ.

"నలుగురు దిగితే ఒకటి లేదంటాడేమిటండీ," అన్నాడు ఒకాయన.

"అదే నేను దేశంగా నరిగే వ్యాపారం" అన్నాను దక్షిణంవైపు కాస్తూ.

"ఒకే నువ్వుట్రా" అన్నాడు అడిగినాయన.

ఎవరా? అని అవ్యక్తిరీమాళా; మాక్లాన్ మేట్ కోటి. అనీ యివీ మాట్లాడుకొని టిక్కెట్లు దొరికేందుకు ఎన్నో పుపాయాలు అలొందించా యిద్దరూ. పులికలు-అమ్మే గుర్రాడు వస్తే 'మాకు పేపర్లెందుగ్గాని, ఒక పావలా తీసికొని బెజవాడకు టిక్కెట్టిప్పించు—నీకు మంచి ఆదాయం,' అన్నాడు మావాడు.

ఇక ప్లాన్ చెప్పటం మొదలెట్టాడు—"నీవు

యింజన్ ముఖంగారా, నేను 'బ్లూ' వేపుకుంచి వస్తా: ఎవరికి దొరికినా రెండు తీసికొందాం."

ఒకటి దొరకదని లోపల నమ్మకంతో "ఇద్దరికీ దొరుకులే" అన్నాను నిచరితంగా.

"ఇంకోరి కిద్దాం" అన్నాడు దయానాథతనో.

ఇంతవరకూ నామనసులో చంటిపిల్లల మాడు పైన ఎండకు వైట చెంగుకప్పుకొని వున్న నిశ్చల పులూ, గొడుగు, నాచీ వుత్తరీయం కామకుంటూ టిక్కెట్లు తీసికోవాలని తహతహపడి టిక్కెట్లు దొరక్కపోగా ఏదోఒకటి పోగొట్టుకున్న విశ్మలూ, మాటిమాటికీ జేబులో కలవొందికి పోయే నాచేలి చాలన కాస్త్రమూ, మాత్రమే వున్నాయి. ఇక యిప్పుడు రెండు టిక్కెట్లు ఒక్కొక్కడికి యిస్తారా అనీ, ఒకటే అడుగులే నన్ను మావాడు మోసకారి అనుకుంటాడేమోననీ, నేనొక్కణ్ణి కాదెక్కిలే మల్లా చాడికినాముఖం ఎల్లా చూపించాలనీ అందోళన. ఎలాగైనా కానీ రెండూ అడగా ల్పించే—యివ్వకపోలే ఎలానని ముఖం వేలవేస్తే ఆపుటికన్నా నన్ను అనుమాన రహితుణ్ణిగా అనుకోదా? అని శ్మశివడ్డా.

కారు వచ్చింది. కండక్టర్ దిగాడు. చుట్టూ గుమిగూడారు—మేమనకున్న ప్లాన్ మెదడు మూల మలుపుకు నెట్టి, ఆ కిల్లీకొట్టు ఆయనద్వారా ఏ మన్నావని జరుగుతుండేమో చూసినస్తానన్నాను. 'నరే'నన్నాడు కోటి.

నేను ముఖం విఫలుణ్ణి వేల్పాడేసుకొని వచ్చేప్పుటికి వీడు వెనక సీటుమీద ఎక్కి కూనో బోతున్నాడు. 'విముక్తి లభించి' దనుకొన్నా— రెండూ తీసికున్నాడుగదా అనుకొని.

"కోటి, టిక్కెట్లు దొరికిందారా?" అన్నా.

"ఏం దొరికిందో, డబ్బుమాత్రం కండక్టరు ముఖం బారేశా" అన్నాడు చెక్క పేడు ముఖంలో చంటి పిల్లవాడి తెలియమి చూపించాలని ప్రయత్నిస్తూ.

రెండింటికీ అలాగే పారెయ లేకపోయినావా? అని నేను అడగలేక పోయినాను—వాడు చప్పుడు కాకుండా కూర్చున్నాడేగాని నాకు దొరకనందుకు విచారంగాని, రెండింటికీ ప్రయత్నం చేస్తే దాని ఫలితం గాని, పెరిమకదిల్చి చెప్పలేదు!

"రైట్" అన్నాడు కండక్టర్.

గ్రామపంచాయతీలభవిష్యత్తు

గుడిపాటి శ్రీహరికృష్ణ

గ్రామ జీవితాన్ని అన్నివిధాలా బాగుచేయడానికి గ్రామ పంచాయతీలు ఎంతో ఉపకరిస్తాయి—సమర్థుల చేతిలో పడే పక్షంగా, సమపాయాలు కలుగ చేసేటట్లు చేత. ఇందుకై సరిక్రొత్త బిల్లు తయారుకావలసి వుంది. ఒక ముసాయిదా బిల్లు తయారుకావడం, అన్ని రాష్ట్రాల స్థానికశాఖా మంత్రులు ఈ మధ్యనే న్యూఢిల్లీలో సమావేశమై చర్చించి పరిశీలించడం జరిగింది. మదరాసు మంత్రివర్గం త్వరగానే ఈ బిల్లుపై చర్చ జరిపి అంతిమ నిర్ణయాలను రావలసిందిగా తెలుస్తోంది.

ఈ బిల్లు నిర్మాణంలో ఎంతో అప్రమత్తతతో మదరాసు మంత్రివర్గం, శాసనసభ్యులు, ప్రజాసమైక్య సౌధులు వ్యవహరించాలి. ఈ బిల్లు మీదే గ్రామాల బాగుగులు పూర్తిగా ఆధారపడి వుండడంలో ఏ మాత్రం అతిశయోక్తి లేదు. ఈక్రింది విషయాల పరిశీలన అందుకు ఉపకరిస్తుంది.

గ్రామపంచాయతీ:

ప్రస్తుతం ఆమలునందున్న ఉత్తర్వుల ప్రకారం 1900 జనాభాగల ప్రతి గ్రామం, డివిజియన్ లోని గ్రామాలనున్న గు 200 లకు తక్కువగాని పక్షంగా (రామలసీమలో వైలేరు 120 లు ఉంటే చాలు) గ్రామస్థులు పంచాయతీ కావాలని వై అధికార్లను తెలుపుకోవాలి. అందుకు వివరాలను పరిశీలించి లోకల్ బోర్డు ఇన సెక్రటరీ ఆమోదాన్ని తెలుపవలసివుంది. గ్రామస్థులు కోరితేగాని పంచాయతీ నెలకొల్పే అవకాశంలేదు.

1000 జనాభా ఉన్న గ్రామంలో పూర్వపు లెక్కల ప్రకారం 200 లోపు ఓటర్లే దామా మనివుంటే వుండడం జరిగింది. ఇప్పుడో వయోజన ఓటర్లకాబితాలు తయారు అయ్యాయి. ఇప్పుట్లో 1000 మంది వయోజన ఓటర్లు వున్న గ్రామానికి ఒక పంచాయతీని గ్రామస్థులు కోరినా,

కోరకపోయినా నెలకొల్పడం ఉచితమేకాదు అవసరంకాదు. రాబడి చాలా ముఖ్యం. ల్యాండు సెస్సు పెరిగింది. అసలు జిల్లాబోర్డులను పూర్తిగా రద్దుపరిస్తే, ఇంకా పంచాయతీల రాబడి పెరుగుతుంది. జిల్లాబోర్డులు ప్రస్తుత పరిస్థితిలో కేవలం దుడుగు. పెద్ద రహదార్లు, పెద్ద మతాల అన్ని హై-వేస్ శాఖలవారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల అధీనంగా పని చేయడం జరుగడంనే పనులు జ్వరితంగా ముగియటానికి హెచ్చుగా వీలుంది. ఇక విద్యాశాఖలకురా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల అధీనం క్రిందకే తీసుకోవచ్చు. కొంతమంది పాలిటీలకు, పంచాయతీలకు అప్పగిత చేయవచ్చు. మొత్తం మీద జిల్లాబోర్డులు ప్రస్తుతంలాగ వుండనవసరం ఏమాత్రం లేదు. జిల్లా పరిశీలక కమిటీ ఒకటి ప్రతి జిల్లాకు, అవసరమని భావిస్తే, పంచాయతీల, మునిసిపాలిటీల నూడి ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధులతో ఒక జిల్లా కమిటీని నిర్మాణం చేయవచ్చు. జిల్లాబోర్డులను పూర్తిగా రద్దుచేస్తే పంచాయతీల రాబడి పెరుగగలను.

ఇక డిప్టీ డన్ ఫీజుపై సర్వార్థి ఒక ఆదనపు ఆదాయం, ఇది చాలా హెచ్చుగా వుంటుంది.

ఇల్లపన్నులు, బళ్ళపన్నులు, వినోదపు పన్నులు మొదలైనవి విధించడం, ఆ రాబడి ద్వారా గ్రామాలలో సౌకర్యాలు పెంపొందించడం సులభమే. మొదట్లో కొలదిగానే విధించవచ్చు. పంచాయతీల రాబడి విషయం చాలా ముఖ్యం. ల్యాండు సెస్సు రు 500/- లకు వైగా వున్న గ్రామంలోనే పంచాయతీ వుండాలి. అధిక స్తోమకలేని పంచాయతీ నిర్వహణాజనం. జనాభా ఆధారంగా తీసుకోవడంకన్నా, హెచ్చురాబడి ప్రాతిపదికగా పంచాయతీల నిర్మాణం ముమ్మారు జరగాలి. గ్రామ పంచాయతీల ఆదాయాన్ని ఆధారంగా తీసుకొని, ఆ కొలకబద్దను అందుబాటులో వుండే అన్ని గ్రామాలలో చట్టరీత్యా వీరిని స్థాపించాలి. ఆ

కాలశకు అందని గ్రామాలను, వాటికి అందు బాటులో వుండే గ్రామాలతో కలిసి పంచాయతీల ఏర్పాటు చేయవలసి వుంది. మొత్తామీద ఏ ఒక్క గ్రామంకూడా పంచాయతీ లేకుండా వుండకూడదు.

గిల్టాబోర్డులు రద్దు కానిదే పూర్తిగా గ్రామ పంచాయతీలు బలీయం కాలేవు.

కాలపరిమితి:

ప్రతి మూడు సంవత్సరములకు ఒకసారి "సాధారణ ఎన్నికలు" జరపడం ప్రస్తుత ఆచారం. నేటి పరిస్థితులలో ఈ కాలపరిమితిని అయిదేళ్ళవరకు పెంపుదల చేయడం అన్నివిధాలా మంచిదేమో అని చాలామంది అనుభవజ్ఞులు భావిస్తున్నారు. ఈ పెంపుదల ఒకరీత్యా మంచిదైనా, పెక్కు అవధులకు గొన్ని వేళ్ళలో దానితీయవచ్చు. కాలపరిమితి పెంపుచేస్తూ, మూడేళ్ల అనంతరం అప్పటికి వున్న పంచాయితీబోర్డువట్ల ఓటర్లకు విశ్వాసం సర్దుగలిగిన పక్షంలో, దాదాపు పెండువారూ మందికి తక్కువ కాకుండా సంతకాలు గాని, వేలిముద్రలుగాని వేసి (వయోజన ఓటర్లు) మహజరు ముపే పక్షంలో అధికార్లు పంపించి, ఆపసరమని శరిచే పక్షంలో, తిరిగి ఎన్నికలు జరిపే ఏర్పాటు చేయడంవలన సత్తం అతగా వుండకపోవచ్చు.

సభ్యులు:

ప్రాతినిధ్యం పొందే సంస్థ ఈ పంచాయతీగా పోచుగా వుంటుంది. ప్రస్తుతంలో మొదట్ల సంఖ్య ఇలా నిర్ణయ మవుతోంది.

జనసంఖ్య	మొదట్ల
1500 లోపు ...	8
1500-2000 మధ్య ...	9
2000-2500 ...	10
2500-3000 ...	11
3000-3500 ...	12
3500-4000 ...	13
4000-4500 ...	14
4500-5000 ...	15
5000 ఉండిన ...	16

పై క్రమంలో 8 మందికి తగ్గకుండా 16 గురికి పెరగకుండా మొదట్ల వుంటారు. ఈ సంఖ్య లో నాలుగోవంతుకు మించకుండా నిన్నుజాతులు, ఇండియన్ క్రైస్తవులు, ముస్లింలు వుండవలెను. ఈ స్థానాలను పంచాయతీలు ప్రత్యేకించే ఏర్పాటు వుంది. సామాన్యంగా ఆలాటి ఏర్పాట్లు పంచాయతీలలో ఎక్కడా వున్నట్లు కనిపించదు.

ప్రస్తుతం అమలులోవున్న విధానంలో సరైన ప్రాతినిధ్యంలేదు. ఉదాహరణకు-2500 జనాభాకు పైగా వున్న గ్రామంలో దాదాపు ప్రస్తుత జాబితాల ప్రకారం 100 మంది ఓటర్లు మాత్రమే వున్నారు. ఈ గ్రామంలోని పంచాయతీలో 11 మంది సభ్యులు వున్నారు. జనాభాదృష్ట్యా, యిప్పటి రూపు ప్రకారం ఈ సంఖ్య సరైనదే. ఓటర్ల జాబితాలో చేరని (మునుపటి రూపు ప్రకారం) వారు పోనీ మరో 200 మంది వున్నారనుకుందాం. ఆలామాచినా 100 ఓటర్లకు ఇద్దరు ప్రాతినిధులు వుండడం జరుగుతోంది. ఈ గ్రామంలో వయోజన ఓటర్ల దాదాపు 1800 పైగా వుండడం జరుగు తుంది. జనాభా 3500 లకు మించుతుంది. ప్రస్తుత చట్టదృష్ట్యా 13 మందినే జనాభా నాథా రుచేసుకొని పంచవలసివుంది. ఓటర్ల దృష్ట్యా చూస్తే 1000 మందికి (మునుపటి లెక్కల ప్రకారం) 2 మంది చొప్పున 1500 మందికి 36 మంది సభ్యులు వుండవలసివుంది. ఈ లెక్క ప్రకారం 36 మంది సభ్యులు వుండడం కూడా మంచిదికాదు. కనుక ఈ ప్రాతినిధ్యం విషయంలో ఒక కొత్త విధానం పరిమోచక తప్పదు.

వెయ్యి ఓట్లు లోపుగాగల గ్రామంలో పాద మంది కోకప్రతినిధి ఎన్నుకోబడాలి. ఓటర్ల సంఖ్యను బట్టి అల్పసంఖ్యాకుల, ఇతరుల ప్రాతినిధ్యం వారి సంఖ్యల నిష్పత్తిలో వుండేలాగ ఏర్పాటుచేయడం అవసరం. ఉదాహరణకు-ఒక గ్రామంలో 1000 మంది ఇతరులు వుంటే, అల్పసంఖ్యాకులు (నిన్నుజాతులు, హరిజనులు, ఇండియన్ క్రైస్తవులు, ముస్లింలు) 250 మంది వుంటే వెయ్యికి 10 మంది జనరల్ స్థానాలకు వుండడం, వెయ్యికి 10 అయే పక్షంలో 250 కి 3 స్థానాలు అల్పసంఖ్యాకులకు లభించడం జరగవలసివుంది. ఈ నిష్పత్తిలో కాకుండా ఒక బాద సంఖ్య నియమించదలిస్తే ప్రాతినిధ్యం అంతగా వుండకపోవచ్చు. ఒకే ఒక

సంఖ్య నియమించేటప్పుడు, అల్ప సంఖ్యల ప్రతినిధులు మొత్తం సభ్యులలో కనీసం మూడవవారైనా వుండేలా నిర్ణయించాలి. ఇక ఓటర్లలో సగానికి సగం స్త్రీలు వున్నా, వారికి ప్రాతినిధ్యం అసలు లేకుండా చేయడం ఎలా భావ్యమవుతుంది? పెక్కు పల్లెలలో చాలామట్టుకు మూడుకువచ్చే స్త్రీలు బహు తక్కువ. అయినా స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థానాలు అసలు లేకుండా చేయడం కన్నా, ఒక స్థానాన్ని అయినా ప్రత్యేకించక తప్పదు. అవసరమైన ఓట్ల మరో కొన్ని ఏర్పాట్లుచేసే సకు పాయంకూడా కలుగ జేయాలి.

ఇక ఈక్రింద విధంగా ప్రాతినిధ్యం హెచ్చబడ వలసి వుంది. మొదటి వెయ్యి ఓట్లకు నూటికి ఒక ప్రతినిధిచొప్పున, ఆపైన మూడు వేల వరకు, వెయ్యికి వైబడ్డ ప్రతి 1:0 ఓట్లకు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున, మూడువేల పైన ప్రారాభించి అయిదు వేలవరకు, మూడువేలకు వైబడ్డ ప్రతి 200 కి ఒక ప్రతినిధిచొప్పున నియామకం జరగడం అవసరం.

వార్డులు:

ప్రస్తుతం రూల్స్ ప్రకారం వార్డులు ఏర్పాటు అంతగాలేదు. ఇప్పుడు ఓటర్ల సంఖ్య విపరీతంగా పెరుగుతుంది. అందువలన వార్డుల విభజన అవసరం. ఓటర్లజాబితాలు తయారీకి ముందు, గ్రామాలలో ఇల్ల భ్లాకులుగా విభజించి ఇల్లకు నెంబర్లువేయాలి. తల్లి గ్రామాలలో దాగావు నూరు ఇల్ల ఒక భ్లాకుగా ఏర్పాటుచేయాలి. శివాద్ల ప్రత్యేక భ్లాకులుగా నమోదయ్యాయి. ఒక్కొక్క శివాద్ల భ్లాకులో ఏడు ఇల్ల మాక్రమే వుండడం జరిగినా, అది ఒకభ్లాకు అయింది. అందువలన భ్లాకుల నాధారంగా లేకుండా వార్డుల విభజన జరుప వలసివడదు. కనీసం 100 ఓట్లకు తగ్గకుండా వుండేలాగ-అంటే నూరుఓట్ల కొక వార్డుగా విభజన జరగాలి. 1000 ఓట్లలోపల అయితే పది వార్డులుగాను 1000 పైన, 3000 లోపు వరే వెయ్యికి మించిన పై ఓట్లకు కలిసి మొత్తం ఎందరు ప్రతినిధులు వుంటే, మొత్తం ఓట్లు అందరి మధ్య పంచి, ఆ పంపిణీప్రకారం వార్డుల విభజన జరపాలి. అలాగే 5000 వరకూను. వార్డుల విభజన జరిపే ఏర్పాట్లక్రిత దిల్లులో ప్రవేశపెట్టాలి-పంచాయతీ కోరినా, కోరకపోయినా.

ఎన్నికపద్ధతి:

ప్రస్తుతంలో పంచాయతీల ఎన్నికలు "చేతుల నెత్తే" విధానం ద్వారానే జరుగుతున్నాయి. ఇది ముమ్మారు సాధ్యపడదు. అసలు కూడదు కూడాను. బాలెట్ బాక్సుల ద్వారానే ఆయా వార్డులలో ఎలక్షన్లు జరపాలి.

అభ్యర్థుని ఎన్నిక:- ప్రస్తుతం సభ్యులను ఓటర్లు ఎన్నుకోవడం, ఆ ఎన్నుకోబడిన సభ్యులనుండి అభ్యర్థుని ఎన్నుకోవడం ఆచారం. వార్డుల పద్ధతి లేనపుడు ఇది కొంతవరకు మెరుగుగా వుండవచ్చు. కాని వార్డుల విభజన జరిగి సభ్యులు ఆయావార్డుల ఓటర్లచే ఎన్నుకోబడేటప్పుడు, ఆ సభ్యులే ఒక అభ్యర్థుని తమనుండి ఎన్నుకోవడం జరిగితే, ఆ వ్యక్తి సభ్యులలో పెక్కుమందిని కూడగట్టుకొని ఆ స్థానానికి రావచ్చు. కాని ఆ వ్యక్తిచట్ట ఆ గ్రామాలలోని ఓటర్లలో పెక్కుమందికి విశ్వాసం లేకున్నా, ఆ స్థానంలో వుండడం జరగవచ్చు. విశ్వాసం లేకపోవడమే హెచ్చుగా తటస్థిస్తుంది. అటువంటప్పుడు ఆ అభ్యర్థుడు ఓటర్లపట్లకన్నా తన పదవికి కారణమైన సభ్యులపట్లనే ఎక్కువ శ్రద్ధతో వ్యవహరించడం జరుగుతుంది. ఈ పద్ధతి పూర్తిగా మార్చటం అవసరం. అభ్యర్థుని ఎన్నికలో గ్రామాలలోని ఓటర్లంతా పాల్గొనే ఏర్పాటు జరగాలి అలా పెక్కుమంది విశ్వాసాన్ని పొందిన అభ్యర్థి అభ్యర్థునిగా ఎన్నుకోబడడంవలన అతనికి ఎంతో బలం వుంటుంది. అభ్యర్థుని ఎన్నిక జరిగి సర్వాత, ఆయా వార్డులలో (అభ్యర్థుని నివాస మైన వార్డులో కూడ) సభ్యుల ఎన్నికలు జరుప బడాలి. వ్యయ ప్రయాసలతో కూడిన పన్నెనా, సక్రమమైన, ఉచితమైన పద్ధతి ఇదే. అప్పుడే పంచాయతీలు సక్రమంగా పనిచేయగలుగుతాయి. అభ్యర్థుడుకాక మొత్తం నియామకమైన ప్రతి నిధులు ఎన్నుకోబడవలసి వుంది.

పరిపాలన:

ఈనాడు పల్లెలలో నిరక్షరాశ్యత హెచ్చుగా వుంది. పెక్కుమంది నిశానీపద్ధువాడే ఎన్నిక అవడం జరుగుతుంది- ఏ కొద్దిమంది తప్ప. ఒకానొకప్పుడు అభ్యర్థుడుకూడా నిశానీపద్ధు కావచ్చు. అనేకమంది నిశానీపద్ధుదార్లలో పరిపాలనా దక్షత, ఇంగితజ్ఞానం కలవాళ్లు వున్నారు.

కాని చదువులేమిచే పరాశ్రయం తప్పదు. అందువలన అధ్యక్షుడు కాబోయే వ్యక్తి కనీసం మాతృభాషలో చదువను, వ్రాయను నేర్చి పూడేలాగ నియామకం చేయడం సముచితం. అప్పటికి ప్రభుత్వ వ్యవహారాలు ఆంగ్లంలో జరుగుతాయి. భాషా రాష్ట్ర విభజన జరగడమే సుభ విచినచో మరో పక్షం పరభాష తప్పదు. ఈ పరిస్థితిలో ఒక గుమాస్తా అవసరం. అధిక స్తోమత బాగా వుండనిదే గుమాస్తాను భరించడం, పని చేయడం ఏళ్ళలో పంచాయతీలు తమ పనిని సక్రమంగా కొనసాగించడం సాధ్యపడదు- సరైన అవకాశాలు, సదుపాయాలు కలిగించుకొన్నాడనే పంచాయతీలు పనిచేయటం లేదంటే, ఆ లోపం వాటి నిర్మాణంలోనే వుందనే సత్యం ఈ పాటికే కాంగ్రెస్ పెద్దలు గ్రహించివుంటారు. ఆ లోపాలను సవరించి ప్రొత్తబిల్లు తయారు చేయాలి. కనీసం ల్యాండు సెస్సు రు 50/- వున్న గ్రామంలో పంచాయతీ పెట్టాలని వైస విమర్శిచాను. దానికిలోడు మిగతా ఆదాయాలు దామాషాని (ఎప్పుడూ పూడే ఆదాయం) రు 1000/- లకు తగ్గకుండా వుంటేనే పంచాయతీ పెట్టవచ్చు. సక్రమంగా పంచాయతీలు కొనసాగడమా? లేక పంచాయతీలు నామమాత్రం కావడమా? అనే ప్రశ్నకు ముద్రితరంగం ఎగుర్కొవలసి వచ్చినపుడు, పంచాయతీ అర్హుడైన గుమాస్తా లేనిదే పని సక్రమంగా జరగదు. గుమాస్తాకు నెలకు 75 రూపాయిలు చొప్పున ఇచ్చే పక్షంలో, ప్రభుత్వమే ప్రతి పంచాయతీకి ఒక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరును నియమించడం మంచిది. ఇంగ్లండ్, యస్. యస్. యల్. సి. పరిక్షా కృతార్థులైన వ్యక్తులను ఎన్నుకొని, ఒక నెలపాటు ఆయా ప్రాంతీయ డిప్యూటీ పంచాయతీ ఆఫీసర్ల వద్ద తర్ఫీదు ఇప్పించి నియమించే నిర్ణయం జరగాలి. వీరిని మూడేళ్ళకొక దఫా ట్రాన్స్ ఫర్ చేయడంకూడా అవసరమే. గుమాస్తాల నియామకానికి ఆమోదించే పక్షంలో, ఆ గుమాస్తాల నిర్ణయం ప్రెసిడెంట్లకే వదలవచ్చు. ట్రాన్స్ ఫర్ల అవసరం. రాబోయే పది, పదిహేను ఏళ్ళపాటు వైస నూచించిన రీతిగా తర్ఫీదు పొందిన ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ల ద్వారానే పంచాయతీలు చాలా మేరకు సక్రమంగా పనిచేయ వీలు కలుగుతుంది. అలా కాని పక్షంలో పంచాయ

తీలు కుటుబడడం తప్పం. పరిపాలన విషయంలో నిరక్షరాస్యత తగ్గేలోపల గట్టి బంబోలు చేయడంలో ఏమాత్రం సుకోచించ వీలులేదు. అలా చేయటానికి తగిన అధిక స్తోమతతోనే పంచాయతీలు ఏర్పడే సదుపాయాలు కలగించవలసివుంది.

గ్రామాధికార్లు:

వారసత్వాల వున్నంతకాలం, ట్రాన్స్ ఫర్ల లేనంతకాలం గ్రామాధికార్లు పంచాయతీ సిబ్బందిగా నియోగించరాదు. మున్నూరు రెవెన్యూలో పెద్ద పెట్టున మార్పు జరగవలసివుంది. అప్పట్లో ఆవిషయం ఆలోచించుకోవచ్చు. ఈనాడు వెక్కుచోట్ల గ్రామాధికార్లు, పంచాయతీలకు పాత్ర అంతంతగానే వుంటోంది. ఇదే పెద్ద లోపం. ఈవ్వందవ పరిపాలనాపద్ధతిని పరిశీలే, పంచాయతీల పట్ల ప్రభుత్వపు సవరి తల్లిప్రేమ చక్కగా బ్యోతక మవుతుంది. పంచాయతీకి అవసరమయే స్కెచ్చిలు, ప్లానులు గ్రామకరణాలు దారి వైాధికార్ల ఉత్తర్వులు లేకుండానే, వయూ చేసే ఏర్పాటువుండాలి. పంచాయతీ సరిహద్దులలోని రోడ్లు మొదలైన పంచాయతీ ప్రాంతాలు ఆక్రమణ జరిగితే, కరణం 'బి' ఫారం తనంతటానే తీసి, చర్యకై పంచాయతీకి పంపే నియామకం అవసరం. ఇక పంచాయతీల బాపతు వస్తులు గ్రామముననులే రెవెన్యూలా వసూలుచేసే ఏర్పాటుకూడా ప్రవేశ పెట్టాలి. గ్రామాధికార్లు, పంచాయతీ కూడా ప్రభుత్వంలో ఒక ప్రధానాంగమని, స్థానిక ప్రజాసంస్థ అని గుర్తించేరీత్యా కాసనంవుండాలి. ఏప్తు నూళ్ల రోజులలో, సాగుబడి రోజులలో మినహా, ఇతర మాసాలలో పంచాయతీ పనిని చేయమని ఆజ్ఞాపించవలసివుంది. ఈ విధుల నిర్వహణలో పంచాయతీలకు, గ్రామాధికార్లకు లొకే పడుతుంది. ఈవనులకై వారికి నెల కింత యనో, లేక ఆయావనుల కింత యనో కొంతసామ్యుపంచాయతీలచేత ఇప్పించవచ్చు. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు వున్నా, లేక గుమాస్తావున్నా వైస విధులను వారు కొన్ని ఏళ్లపాటు నిర్వహించక తప్పదు. గ్రామాధికార్లు పార్ట్ టైమ్ పనివాళ్లు. అందువలన పంచాయతీకి సాబాధించిన, అవసరమైన వనులను ప్రెసిడెంట్లు కొరినంతనే గ్రామాధికార్లుకొన సాగించడం విధి అని చట్టరీత్యా కాసింపవలసివుంది. పంచాయతీల వనులు తేలికగా జరగటానికి ఈ నియామకం అత్యవసరం.

ద్రవ్య ల్పణ ము-ప్రభుత్వ పథ క ము

* కే సన్యాసయ్య *

మొదలు మన కేంద్రప్రభుత్వం ద్రవ్యోల్పణం గురించి చేసిన ప్రకటన ఆశాజనకంగానూ, ఉత్సాహకరంగానూ లేకపోవడంకోసం ఆశ్చర్యం లేదు. ఏ సమస్యపైగా సక్రమంగా పరిష్కరించడానికి నిర్ణయమైన పరిష్కార గూత్రాలని బట్టి విధానాన్ని నిర్ణయించాలి; నిర్ణయాల నమనరించి ఆచరణకు పూనుకోవాలి. ఈ ద్రవ్యోల్పణం విషయంలో ప్రభుత్వం పాతికరామినుల, అర్థిక వేత్తల, కార్మిక నాయకుల ఆభిప్రాయాలని సేకరించి కాని-చాలి సలహాలను సమీకరించి నిర్ణయ నిర్ణయానికి ప్రభుత్వం రాలేకపోయినదని ప్రభుత్వ ప్రకటన రుజువు చేస్తున్నది.

ఈ సమస్య విషయమై ప్రభుత్వ విధానానికి, దౌర్జన్యమానికి ఆశయాలు వాయిగు:

1. ప్రభుత్వంపెట్టే ఖర్చు ఆవసరమైన పనులకు భాగం లేకుండా సాధ్యమైనంతవరకూ తగ్గించడం; ప్రభుత్వాగమనాన్ని వృద్ధి చెయ్యడం;

2. ధరలలోనూ, వైనాదిన జీవితం గడచడానికి ఆవసరం అయే ఖర్చులోనూ ఇకపైర హెచ్చునల లేకుండా చెయ్యడం;

3. సాధ్యమైనంత స్వరంగా ధరలు వ్యాయ సమ్మకంగా తగ్గించడం; వస్తువులు విరివిగా ఉత్పత్తి అయ్యేటట్లు, దొరికేటట్లు చూడడం;

4. ప్రజలలో ఉన్న కొనుగోలుశక్తి యికా పెరిగిపోకుండా జాగ్రత్తపడడం. ఈ ఆశయాలు మంచివే. కాని ఈ ఆశయ సాధనకి అవలంబించే విధానాలు లక్ష్యాలను సాధించలేవేమోననేభయం వ్యాపించి వుంది.

కేంద్ర ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాల బడ్జెట్లలో ఈ సావత్సరానికి కొరత సాధ్యమైనంతవరకూ తగ్గించాలనీ, వచ్చే సావత్సరం ఆదాయమే ఖర్చుకంటే ఎక్కువగా ఉండేటట్లు జరగాలనీ నిర్ణయం జరిగింది. ఈ విషయాన్ని గురించి పర్యాలోచనలు జరపడానికి మంత్రుల కమిటీ ఒకటి ఏర్పాటు

అయింది. ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాగమనాలని వృద్ధి చెయ్యడానికి ఎట్టేలా డ్యూటీ బిల్లు కేంద్ర శాసన సభలో ప్యాసు చేసున్నది; వ్యవసాయంగానూ మూల మీద వస్తు విధించవలసినదిగా ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాలకి సలహా వచ్చింది. కాని ప్రభుత్వాల ఆదాయం ఖర్చును మించే అవకాశం ఉన్నదా? కేంద్ర ప్రభుత్వం వైద్యాలికయ్యే ఖర్చును తగ్గించడానికి అవకాశాలు సూచ్యం. కాస్తీసు సమస్య ఇతర శ్వరగా తేలేదికాదు. వికేతాగ రాంబాబరవర్గాల కయే ఖర్చునుకూడా తగ్గించడానికి కేంద్రప్రభుత్వం నిర్ణయించే సూచనలు కనుపించడంలేదు. ప్రస్తుత ప్లాన్ పరిస్థితులలో కేంద్ర ప్రభుత్వం వ్యయనాన్ని తగ్గించడం అసంభవం. ఇక ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాల మధ్యపాన నిషేధాన్ని, జమీందారీల రద్దుచట్టాన్ని కొంత కాలం నరకూ వాయిగా వెయ్యాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాలకి సలహా ఇచ్చింది. మధ్యపరగణాల మాటి కొన్ని ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాల ఈ సలహాను ఆమోదించాయి; మనరాను ప్రభుత్వం మొదలైరవి నిరాకరించాయి. ఈ విషయాలలో దేశమంతటా ఒకే రకమైన పద్ధతి అవలంబించవలసిన అగత్యం ఎంతైనా ఉంది. ఏ ప్రాంతీయ ప్రభుత్వ విధానంవల్ల వైనా ఆక్రమ ధరలు హెచ్చుగా ఉంటే, ఆ హెచ్చు ధరలు దేశంలో అన్ని భాగాలకి పానుతాయి. ప్రభుత్వం పెట్టే ఖర్చును తగ్గించడం విషయంలో సామాన్య ప్రభుత్వోద్యోగుని దుస్థితి ప్రభుత్వం సానుభూతితో చూడాలి. ప్రభుత్వపు ఖర్చును సామాన్య ప్రజల కంటే, దేశంలోని ధనాధ్యులు, వ్యాపారస్థులు ఎక్కువగా భరించేటట్లుగా చూడాలి. అంతేకాదు. ఇంక్లాడులోవలె దూబరూ ఖర్చును అందరూ తగ్గించునుని, నిరాడంబరత్వాన్ని స్వీకరించేటట్లుగా ప్రభుత్వం ఆదేశించాలి. ప్రభుత్వదాయాన్ని వృద్ధి చెయ్యడంకోసం భూమి కేంద్రులవంటి పన్నులు హెచ్చు చెయ్యడానికి అవకాశం ఉంది. ఇంకా ఇతర మార్గాలను ఎన్నో వెదకి, ప్రభుత్వాదా

యాన్ని వృద్ధిచేస్తేనే కాని బడ్జటులో ఆదాయం భర్తీయమైన మించడం కష్టం.

నేడు దేశంలో ఆవసరాలకి మించిన ధనం చలామణి అవుతోంది. ఆ ఆననపు ధనాన్ని ఆకర్షించడంకోసం ప్రభుత్వం కొన్ని సదుపాయాలను కలుగజేస్తోంది. పోస్టాఫీసులలో నిలవ చేసుకోడానికి కొత్త సౌకర్యాలు ఏర్పాటు అవుతాయి. వివిధ సంస్థలలో తాత్కాలికంగా ఉండే అవసరపు ధనాన్ని 6, 9, 12 నెలల వరకూ గవర్నమెంటు ట్రెజరీలో డిపోజిట్ చెయ్యడానికి కూడా సౌకర్యాలు కలుగుతాయి. ఈ సందర్భంలో ఉద్యోగస్థులంతా నిర్బంధంగా ఆదాయంలో కొంత భాగం దాచుకునే వద్దతి ఆమలులో పెట్టాలనే సూచన ఒకటి ఉంది.

ఆహారపదార్థాల ధరలను స్థిరీకరించి, సరియైన హద్దులలో ఉంచడానికి ప్రభుత్వం కొంతకాలం కిందట ప్రకటించిన విధానం ఉపయోగపడుతుందని ప్రభుత్వప్రకటనలో ఉంది. పంచదార, కిరసనాయిలు, ఇనుము, ఉక్కు, సిమెంటు- వీటి ధరలను నిర్ణయించి ఆమలులో పెట్టడాన్ని గురించి ఆలోచనలు జరుగుతున్నాయి. కంట్రాక్టును విధించడంవల్ల ధరలు హెచ్చుతున్నాడని చూడవచ్చు; వస్తువులు అందరికీ న్యాయంగా దొరికేటట్లు చూడవచ్చు. వస్తువుల కొరత ఏర్పడినప్పుడు వై రెండు ఆశయాలూ కంట్రాక్టుద్వారా మాత్రం సాధించగలం. కంట్రాక్టును రద్దుపరచడం మన జాతీయ ప్రభుత్వం చేసిన గొప్ప పొరపాటు. కంట్రాక్టును సరిగా ఆమలులో ఉంచలేకపోడానికి, చాటిని పూర్తిగా రద్దు చెయ్యడం ఎప్పుడూ పరిష్కార మార్గం కాదు. కాని కంట్రాక్టును సక్రమంగా ఆమలులో పెట్టడం కష్టం అని ఆనుభవంవల్ల తేలింది. కంట్రాక్టు తిరిగి ప్రవేశపెట్టేటప్పుడు వ్యాపారస్థుల నీతిరహిత వర్తనా, ఉద్యోగుల లంచగొండితనం, అధికారుల దుష్ప్రవృత్తులూ దూపుమాపాలి.

ఉత్పత్తిని హెచ్చించడంకోసం పారిశ్రామికలకు ప్రోత్సాహం కలిగించే నిమిత్తం వారికి కొన్ని లాభాలు చేకూర్చబడ్డాయి. వారికి అనుకూలంగా అరుగుదలకు సంబంధించిన నిబంధనలలో మార్పులు చేస్తారు; కొత్తగా స్థాపించబోయే పారిశ్రామిక సంస్థలకు కొంతకాలంవరకూ ఆదాయపుపన్ను

ఉండదు; ముడిపదార్థాలూ, యంత్రాలూ దిగుమతి అయ్యేటప్పుడు దిగుమతిసుంకాలు ఇయ్యవక్కరలేదు. ఈ సౌకర్యాలవల్ల పారిశ్రామికలకు కొంత ప్రోత్సాహం కలుగుతుందని ఆశ. పారిశ్రామిక లాభాలు వాటాదార్లకు పంచిపెట్టేటప్పుడు, ఆ లాభాలు కిందటి రెండుసంవత్సరాలలోనూ పంచిపెట్టబడినలాభాలనుకాని, నూటికీ ఆరురూపాయిల వాతును కాని మించకూడదు. ఈ నిబంధన ఆశయం పారిశ్రామిక లాభాలు దేశంలో చలామణి అవుతున్న ధనాన్ని హెచ్చించకుండా, ఉత్పత్తి సాధనాల వృద్ధికోసం ఉపయోగింపబడడం. కాని ఈ ఆశయం సాధించడానికి పారిశ్రామికలకు రాదగిన లాభాలు మరి ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఈ విషయంలో సమగ్రమైన పరిశీలన జరగవలసిన అవశ్యకత ఉన్నది. పారిశ్రామిక వివాదాలు ఉత్పత్తి నిరోధకాలు కాకుండా ఉండటానికి ప్రభుత్వం త్వరలో కానసాలను ప్రవేశ పెట్టబోతున్నది.

ప్రభుత్వం నిర్ణీతప్రకంపల్ల ఆశయాలను సాధించగలదా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం భవిష్యత్తులో తేలాలి. ధనోల్బుధానికి హామ్యరూపంగా రెండు: దేశంలో ఉన్న అవసరపుధనాన్ని తగ్గించడం; ఉత్పత్తిని హెచ్చించడం. ప్రభుత్వ ప్రణాళికలో ఉత్పత్తికంటే, ద్రవ్యచలామణికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇయ్యబడింది. పారిశ్రామిక వస్తుత్పత్తికి సంబంధించిన హంకాలు ఆధిక్యత్వం తీగోడ్చడం సందేహస్పదం. అంతేకాక, పారిశ్రామికలకు ప్రోత్సాహకరమైన విధానం ఆవలించింది సంశయమాత్రాన ఉత్పత్తి హెచ్చదు; కార్మికుల సహకారము కావలసి ఉన్నది. యంత్ర పరికరాలూ, ముడిపదార్థాలూ, విరివిగా దొరికేటట్లు చూడాలి. పదార్థాల ఎగుమతి దిగుమతులు కూడా ఈ విషయమై ఆలోచించాలి.

ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాలు కేంద్రప్రభుత్వంకోసం సహకరించవలసిన అగత్యం సువ్యక్తం. ఈ సమస్యను ప్రకటనలతోనూ, ఆశయాల వ్యక్తీకరణతోనూ సాధించ ప్రయత్నించడం అవివేకం. ప్రగాఢంగా పాతుకొనిఉన్న ఈ సమస్యను ఎదుర్కోడానికి నూతన దృక్పథం, ధైర్యం, పట్టుదలూ కావాలి. విషమవ్యాధులు ముత్రోచ్ఛాటనంతో నివృత్తికావు.

“మ్యూజింగ్స్” చలం

సత్యం? సత్యం ఏమిటి? ఎక్కడ వుంది? అన్నది అనాదిగా వస్తున్న ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్నని పట్టుకుని జీవితాన్ని తరిస్తే, అంతరాంతరాలుగా సత్యం కనపడ్డట్టు వుండి, ఒక 'లేయర్'నించి ఒక స్టేజీనించి ఇంకొక స్టేజీకి మారగా వెడుతుంది. ఎవో ఒక మాయలో అబద్ధంగా ఇదే సత్యమని ఆగవలసిందే గాని అది ఎన్నటికీ దొరకదు. సత్యమనే ఒక పురాణి పురాణం. పురాణే దానికి రూపమూ, రంగూ లేవు. ఒక ఆకారం రంగూ ఏర్పడ్డవారే అని అబద్ధం - నీ ఇన్వియూల సహాయంతో నీ మనసు నీ కురిచేస్తూ వాస్తవ సత్యాన్నించి నువ్వు ఎన్నడూ తప్పించుకోలేవు. కాని ఒక మనసే తీరా తీరా చూస్తుంది. ఇంకో మనసు నీ మనసు నింది చేరు. మనసులేని సత్యంలేదు. మనసు స్వభావం కల్గిన. ఇంక సత్యం ఎట్లా దొరుకుతుంది మానవుడికి?

ఇద్దరం సత్యాన్ని గురించి వాదించుకున్నామంటే, వాస్తవాలే 'బేసిక్ సైన్సిఫిక్స్' ని కొన్నిటిని ఆధారంగా వాస్తవమని వాదించుకుంటున్నామన్న మాట. ఆ సూత్రాల వాస్తవాన్నికూడా ప్రశ్నించ వచ్చు. వాటిల్లో సమస్యయం కుదరకపోతే అసలు వాదనేలేదు. ప్రజల మనసులకీ, అంగులకో దేశాల సామూల మనుషులకీ మనస్సులకీ కామకాగా కొన్ని బాహ్యవిషయాల్లో సామరస్యం వుంది. వాస్తవాలూ, రంగులూ, ఒక్కొక్కప్పుడు కొన్ని ఆధిరుచూ. వాటిని మించి మాట్లాడాలూ మన మనస్సు మనకే తప్పనిసరిగా చేసి ప్రమాణం కాదు. అట్లాగే ఇదిగోడ, ఇది ఆవు, ఇది నీలం అంటే చాలామనస్సులకి ఏకమైన ఆధిపత్యం కుదరవచ్చు. కాని ఇది రుచి, ఇది అందం, ఇది మంచి, ఇది సత్యం అనేప్పటికీ ఆ మాటల అర్థాలే భేదం మనుషులకీ మనుషులకీ. స్థూలమైన వస్తువులలో చాలా నిజంగా వున్నాయనే అలవాటు కలిగింది కాని, అంతకు మించి

మాటే ఎక్కడా వాస్తవమనేది లేదు-అర్థం చేసు కునే ఆమనసులో తప్ప. ఇది దూరం, ఇది ఆలస్యం, ఇది పొడుగు అనేప్పటికే వ్యత్యాసాలు జైలుదేర తాయి. ఇది గోడ అన్నప్పుడు కూడా పశువులకీ చీమలకీ గోడ కాదు, సిద్ధిచాడికీ కాదు, పసిల్లకీ కాదు, యోగి కూడా కానేమో! ప్రేమకీ గోడ అడ్డవుతుందా? అనే కవికి రాదు. దేవాలకీ కాక పోవచ్చు. కనక గోడ వాస్తవం ఎక్కడూదాదా దాన్ని చూసే అనేకమంది మనసుల్లో వుంది. అంతకన్న లేదు. ప్రపంచంలో మనుషులు లేక పోతే కొండలూ లేవు.

అనాదిగా వస్తున్న సమస్యకాలనూ, సెస్టిమెంట్లనూ, స్రమాణాలనూ ప్రశ్నించగలిగిన తెలివీ వైద్యం ప్రపంచంలో ఎక్కడైనాగోదీ, సామెతల్లా ఇప్పుడు వున్నారే పూరినాడో జరుగుతోంది.

సిసిమాలనూ, కళ్లనూ, కష్టాలన్నీ గడిచి వాళ్లు హాయిగా వున్నారు- అంటే తృప్తిపడతాము. మంగమ్మ అనే సిసిమాలనూ కొంతభాగం నేను చూడవలసిన పరిస్థితి కలిగింది. దాంతో కొడుకుకి ఇరవై ఏళ్లు వచ్చిందాకా, అంటే ఆ కళ్లికి నలభై ఏళ్లు వచ్చిందాకా, (తెరవాద ఆమెకి ఏళ్లు రావడం ఆగిపోయినాయి లెండి) ఆమె కైగుంటుంది. అప్పుడు ఆమెకి భర్తకి రాజీన ఇద్దరూ పడవలో పాడుతో పికారు వెళ్లారు. బాలనాగమ్మలో కూడా అంతేగావచ్చును. యావనమంతా ఇట్లా కైగుంటూ గడిచి వచ్చేముందు ఆన్ని పరిస్థితులూ చక్కబడ్డాయంటే సంతోషించమని కళ్లకు ఉద్దేశ్యం. చిన్నప్పుడు రామాయణం కళ్ల చిని, చివరికి శ్రీరాముడికి పట్టాభిషేకమయిందంటే, పాడవులు రాజ్యం చేశారంటే నా మనసు తృప్తిపడక శ్రీరాముడికోసం, పాడవులకోసం ఏడ్చేది. జీవితంలో కూడా అంతే. ఏ ఇరవై ఏళ్లకు గుమస్తాగానూ తాజేదారుగానూ తాసిల్దారుగానూ నదికి

ఎప్పటికో కత్తెనైనాడంటే ఎంత అదృష్టం అంటారు. కాని ఈలోపల అతను యెంత భయంతో, బాగ్రత్తతో తన కాలం, తన శక్తి, తనవాంఛ తనవికాకండా, ఎక్కడా మాట పడకండా బలికాడంటే, అమనిషి ఇంకా మనిషిగా మిగిలా దుటారా? సినిమాసాఫ్త మనుషుల్ని దుర్మార్గుల్ని చేసినా, చూపను, రాక్షసుల్ని చేస్తుంది. కాని గవర్నమెంటు శాకరీ, ప్లేడరువనీ మనిషిలో ఏ విలువల్ని మిగల్చుకొన్నా ఒక అచ్చులో నొక్కేస్తాయి. ఎన్నడూ వాళ్లు జోటునీ, హృదయాన్ని విప్పి మాట్లాడరు. ప్రతివాడిమీదా ఆనుమానమే, భయమే. వాళ్లల్లో ఆసలు ఘనతని లేవలేనివాళ్ళని భరించగలగాని, అధికారాన్ని ఆస్తిని సుపాయించిన మనుషుల్ని ఒక్కరిమడు భరించలేము. దోపిడి కొంగల్లో, ఘాతుకులలో స్వచ్ఛమైన దుర్మార్గుల వుంటుంది. పూర్తి దుర్మార్గుడిలో ఆశ్చర్యచాపము. ఏనాడో, ఏపరిస్థితిలో అతని హృదయాన్ని పరికించగలను. కాని నిమగ్నమడు తమ స్వేచ్ఛని, ఇన్స్టింక్టుని, సరదాలని మర్యాద కోసం, మై పాకడలోన అప్పుచే యీ విద్యా నాగరికులు ఎటువంటి చావులు చస్తున్నారో ఊహించడం వాళ్ళకే చాతకాదు.

స్వతంత్రం రావడంలోనే ఓ జబ్బు, సహజమైన జబ్బు పుట్టింది దేశానికి. విజయంలో అది ఇంకా ఎక్కువౌతున్నట్టుంది. ఏ దేశస్థుడన్నా ఏమన్నా అనగానే 'కబడ్డార్'! ఎవర్నంటున్నావో కొంచెం జ్ఞాపకంవుంచుకో. 'కందేళ్ళకిందటి బాసిన దేశమనుకున్నావా!' అని వెయ్యికుండాలు లేస్తున్నాయి. ఇది 'ఇన్ ఫిర్యాబిలిటీ కాంప్లెక్స్'కి ఒక ముఖ్యలక్షణం. ఆత్మవిశ్వాసం పూర్తిగా ఉన్న మనిషి ఎన్నడూ చెయ్యడు ఈ ఆల్టర్. ఆమాతంగా సిరిపట్టిన మనుషుల్లో, రెండు ఇంగ్లీషు ముక్కలు మాట్లాడగలిగిన యావనవత్తుల్లో కనపడుతుంది ఈ సంస్కారరహితం. చప్పున ఇతరుల ఆశ్చర్యశుద్ధిని శంకించడం అవివేకం దూరాన్నున్న మనుషులకి అన్నివిషయాలూ విపులంగా తెలివు. సీదంత శుభ్రమైన న్యాయమైన వాదన విన్నా, జడ్జి రెండూట్లు పుటాయని మరిచిపోయాడను. ఇతరులు తనని శంకిస్తే, దూషిస్తే, తప్పుఆర్గం చేసుకుంటే, బలహీనుడు కుళ్ళి ఏడుస్తాడు; బలవంతుడు తంతానంటాడు. మనం బలవంతులం అను

కుంటే ఆర్థికంగానో, సైనికంగానో తన్నడానికి బలం సుపాయించాలన్న మాట. ఇట్లాంటి నేషనల్ స్పిరిట్ వల్లనే ఇన్నిదేశాలు ఇట్లా ఘోరమైన యుద్ధాలలోకి దిగి నశించాయి. ఇంకోరిజోలికి వెళ్ళి అనడంలో అగడు అహింస. నిజమైన ధీరత్వం, బలం, వీటికి చాలావయ్యతో చిరునవ్వు శక్తి వుంటుంది. ప్రతిమాటకీ, చూపుకీ సెన్సిటివ్ కావడం చాలా బలహీనం.

ఆలోపలి బలహీనానికీ వైన బలం పడితే, చాలా వ్యర్థం కాదీ విపోవడానికి ఎక్కువ అని స్పష్టం వుండదు. తమని తాము రక్షించుకునే ప్రద్దేశ్యంతోనే దేశాలు సైన్యాల్ని పెంచుకుంటాయి. ఇతరుల సేనల్నించి కాక, మాటల్నించిమాడా రక్షించుకోవాలంటే, ఇంకా చాలా సైన్యబలా కావాలి. పెద్దగా అరవగల రాయబారులు కావాలి. గాంధీగార్ని మనమే చంపుకున్నది అన్న సంగతి అప్పుడే చాలా మరిచిపోయినారు ప్రజలు. గాంధీగారితో సన్నిహితమున్న యీ వృద్ధులంతా పోయిననాడు, ఈ దేశానికి 'బ్యాల్కన్స్' ఇచ్చి, ఎప్పుడైనా ఒకప్పుడు అహింస (మాటలో, చేతలో) జ్ఞాపకం చెయ్యగల జ్ఞానులు ఎవరూ టారా అని అలోచన వస్తుంది. మ్రోద్రొబాదు విషయంలో మన ప్రభుత్వం కనపరిచిన, కనపరచుకున్న ఉదారత్వంకన్న, విశాలత్వంకన్న, నాలుగు రోజుల్లో జయించామన్న మన సైన్యబలానికి ప్రజలు పొంగిపోతో వుంటే గాంధీగారు ఎందుకు పుట్టినట్టు, ఎందుకు చచ్చినట్టు?

సినిమాలలో మీటింగ్లలో తలుపులు మూసి బలవంతంగా ప్రజలచేత జండాకి మొక్కించి, బల్లల్లో చిన్నపిల్లలకి ఇంక పేట్రీయాటిజం నూరిపోసి, పాటలు పాడించి, చరిత్ర బోధించి, ఇంత గొప్పదేశం ఇంక ఎక్కడా ఉండబోదని, ఈదేశంలో పుట్టడమే మహద్భాగ్యమని బలవంతంగా నమ్మించి ఉచ్చరించేసి, దేశానికై మనుషుల్ని త్యాగాలు చేయించి, మట్టికోసం మనుషుల కీచి తాల్చి బలితీసుకుని- ఇదంతా పాశ్చాత్యదేశాలు చేసిన మూర్ఖపు దుర్మార్గుపు బాటలో నడవడంకాక ఇంకేమవుతుంది? ఇతర దేశాలను గెలిచామనే, దోచుకున్నామనేది ఆ ఒక్కటే గర్వంకాదు. మేము సత్యవంతులం, ఆధ్యాత్మికపరులం, మేము సమ్రాట కలవాళ్లం, అన్ని సద్గుణాలూ మాకేన్న

గర్వంకూడా తప్పతాగించినంత ఘనీ చేస్తుంది. అన్నిగర్వాలుగాకీ. గొప్ప హానికరమైన గర్వం నేను ధర్మపరుణ్ణి అనేగర్వం. గాంధీగారు చివరి ఉపవాసం చేసే రోజుల్లో, గాంధీగారిని గొంతులు చించుకుని ఆరాధించే, యీ శిష్యులు, యీ కవులు, యీ నాయకుల హృదయాలలో, ఆయన శమ మతానికి, ధర్మానికి, సంస్కృతికి ద్రోహం చేస్తున్నారని ఎంతెంతమంటలు లేచాయో ఒక్కసారి ఆశ్చర్యపరిచే చేసుకోవడాదా? ఒక ఘోరం జరిగిందంటే, అది ఒక్కడివల్లనే జరుగుతుంది పైకి. కాని దానివెనక పైకి ఆనని అనేకుల నిశ్శబ్దకంఠాలు దానికి బలమిస్తాయి. తనని చంపినదేశం ప్రపంచరాజ వీధుల్లో తనని ఎంత ఎడ్వర్టయిజ్ చేసుకుంటోందో చూడగలిగితే గాంధీగారు !

నా 'పురుష' వాని విమర్శిస్తూ చివుగుల నరసింహంగారు నాకు గొప్ప మిత్రులు రాస్తున్నారు. "అదే పార్వతీపరమేశ్వరుల, సీతారాముల, అరుంధతీవశిష్టుల, శశిపురందరుల లీల—..... ఈ సృష్టి లీల ఇంకో రిహార్సర్ పేసింది. ఎన్ని రిహార్సల్స్ పేసినా తీరని ఆనందం గనక, ఎన్నోసార్లు పేస్తోంది. దానిలోనకే ఈ విశ్వం ప్రమాణం చేస్తోంది. ఆనందమఖాలతో ముద్దపెట్టుకుని, ఆనంద హృదయాలతో ప్రేమించి, ఆనంద నము ద్రాలలో ముగిసి మాయమై పోతోంది..." అని. ఆ మాటలు చదువుతోవుంటే ఏ వేదంలోనో, గోకంలో ఆంధాన్నంతా 'అంతవిహీన లీలా తుమార్' అని ఒక మాటలో ఇమడ్చుకల మీసూరు గారి కవిత్వం జ్ఞాపకం వచ్చింది. రాత్రి ఒక్క చివరకు సీతారావత తెల్లారి లేచి మా గొడ్డో చూస్తే, "హొచ్చా, హొచ్చా" అని చప్పుట్టు కొడుకో బకబక నవ్వుతో నృత్యం చేస్తున్నట్టుంటాయి. గడ్డి మధ్యనించి లేచిన పేలకొలది కొత్త మొక్కలు. అవి అడివికాకుండా పీకెయ్యవలసిన అవస్థపట్టికప్పుడు, అవల్ని విరివిగా తెరుచుకుని తెల్లారి వెలుగులో, చల్లని గాలిలో పూగే ఆ మొక్కని పీకి నిమగ్నం సీనిగని చెయ్యవలసి వచ్చిన నా దురదృష్టానికి చిగులు పుడుతుంది. అలలు అలలుగా పైకి పొంగిస్తుంది గడ్డినీ, మొక్కల్నీ, పువ్వుల్నీ భూమి. ఇట్లా పుట్టడం, ఎక్కడా ఏ నీలి నియమాలూ ఆవలేని ఉద్రేకంతో సుమోగించడం, మట్టి పుట్టడం—ఇంతబలం, ఎన్ని విధానాలు కలి

గినా లక్ష్యంచెయ్యని ఎంతైనా తీరని ఉత్సాహం ఈ సృష్టి. సృష్టిపరిణామం చూచినకొద్దీ ఏదో గొప్ప ఆనందశక్తి చేస్తున్న 'ఎక్స్ పేరిమెంట్' అనుకుంటాను. ఒక్క అడివి మొక్కని, చిన్న రెక్కల పురుగుని ఏవిధంగా అమిప్పి, మార్చి, కొత్త సబం దాలు ఏర్పరిచి, ఎట్లా ఒక ప్రీమియమైన దళకి తీసుకవచ్చామా అని గట్టి ఆలోచన జరుగుతోందేమో! ఎన్ని నాగరికతాభ్యంతరాలు మానవుడు కల్పించుకోనీ, ఎన్ని నియమాల్ని ప్రభుత్వాలు సాధూలు విధించనీ, యీశ్రీడ అనేకమైన రంగుల భావాలతో, ఉద్రేకాలతో, కాంక్షలతో, ప్రేమలతో, కవిత్వాలతో, ఏదో ఒక విధంగా, సృష్టిలీల జరగక మానదు. ఎన్ని గొప్పమాటలు మాట్లాడినా, ఎంత ఆకాశంలోకి ఆత్మల్ని ఎత్తివేసుకున్నా, ఎన్ని గోడలతో, పహరాలతో, నిరంకుశ ప్రారత్వాలతో అనిమినా, స్త్రీ పురుషులు కలుసుకోక మానరు. ఎంత ఏం జరగటం లేదని వాదించినా, పిల్లలు పుట్టక మానరు. కాని తిరిగి తిరిగి యీ కావలింత లని ఏర్పరిచే సృష్టి విసుగులేదు. పుట్టుకకి- ఎన్ని విధాలుగా పుట్టిందానోపిలుందో, 'ప్రాబ్లెమ్స్' కొను ముక్కలై వృద్ధిపొందుతుంది. గుడ్లలోంచి పిల్లలు, పువ్వుల్లోంచి కాయలు, మృగాల మనుషుల గర్భాల్లోంచి పిల్లలు- ఈ విధంగా ఎన్నిసార్లు పుట్టినా, ఆ పుట్టుకలో ఎంత సంతోషాన్ని వెద జల్లుకుందో, అట్లానే తేనెటీగ పువ్వురజాన్ని మోసుకుంటూ వాలనీ, చేపలగుడ్డు నడుల్లో కొట్టుకుపోయి కలుసుకోనీ. మృగాలుమృగాలవైపు చూడనీ, పక్షులు ఉల్లాసంగా పాడుతో బిక్కిం కొనీ, విపరీతాకర్షణతో, గొలుసులు తెంచుకుని నై న్యాన్ని నడిపించుకుని, లక్షలాది ప్రజల్ని హిం సించి, క్రిమురాల్ని పొందనీ, అయిగుమీద నిలించే గుడ్డి బిచ్చగాడు కిచ్చి మునిగి మనిషిని ఏం చేస్తున్నాడో తెలీకండానే నగం నిద్రలో పగ్గరకు చాక్కినీ, తిరిగి తిరిగి అంత సుఖాన్ని వెదజల్లించనే సంతోషంతోనే గాలి స్పందించినట్లు పొంగిపోతుంది సృష్టి. మామూలుగారెండుభాగాలై బలికే 'సెక్స్' నించి, గొప్ప ప్రేమలో బిక్కిమై సమరత్వం పొందిన క్రిములనరకు నిరంకుశం తిరిగి తిరిగి ఆ ఆనందంకోసం సృష్టి ప్రయత్నిస్తున్నట్టుంటుంది. అనుభవించే ఆ ప్రాణిగాక ఆ సుఖాన్ని ఆ

ప్రాణిని సృష్టించిన శక్తి కూడా అనుభవించి ఆనందిస్తోంది గావును.

పూర్వం 'కీ' ఇస్తే పనులు చేసే బొమ్మలు అమ్మే వాళ్లు. ఓ పెద్ద పురుగు పూడేసి ఓ మొపుగా... అని బల్లమీద ఇటూ అటూ తిరుగుతో పూడుంది. ఓ అరగంట సేపటిదాకా. దానికి 'కీ' ఇవ్వడం చూప కండా పూటే, అదేవో పురుగునీ దాని ఇష్టప్రకారమే, దాని అవసరంకొద్దీ అట్లా తిరుగుతోందనీ అనుకుంటారు. కాని దాని చలనమంతా దాని ఏర్పాటుగానే నిర్దేశించారు. మనుషుల్ని చూసిన కొద్దీ ఆ బొమ్మలు జ్ఞాపకం వస్తాయి. ఎదో ఆలోచించామనీ,

చించామనీ, విజ్ఞవాలు చేస్తున్నామనీ, నీతిగా వున్నామనీ, అవినీతిగా వున్నామనీ, వివేకంగా అవివేకంగా ప్రవర్తించామనీ, బడాయిలు పోతో, దిగుట్టుపడుతో ఇట్లా బతుకుతారా గాని... అసలు ఎప్పుడో వీళ్లుచచ్చి ఎవరో 'కీ' యిచ్చి లోకంగా వాదిలారు గావును. అంతకన్న ఆర్థం ఏమీ కనబడదు. నిదన్నా ఆర్థం పూటే, ఈ బొమ్మల్ని చేసే ఓ బ్రహ్మా, శక్తి పూటే, దాంతోపూడాలి ఆర్థం. అని చాలా అనుమానమయితే ఇంక ఎక్కడ వుంది ఓ ఆర్థం, ఆర్థం పూదని మాయపడే మనుషుల మనసుల్లో తప్ప- ఎదోచేస్తున్నామనే అహం భావపడే కార్యసూరుల హృదయాలవేళ్లాలోకాక!

మ త్కు ణో పా ఖ్యా నం

పూ ధా.

కరకాల రంగురంగుల మానవుల రక్తాన్ని పీల్చి ముడిచిన మత్కుగాలు ప్రయాణాయాసాలో సున్నాననై నా, బ్రెయిన్ తప్పిపోయాకనై నాచావు భూతిమాపక సూదులపాటి మూసులతో గుచ్చుతున్నాయి. ఎన్నోశతాబ్దాలను డీ పూటే వాట్ని దొరకారు స్టీవ్ యింజన్ కనిపెట్టక పూర్వంనుంచీ ఉన్న మత్కుణుకుంటుబాలు భారతదేశంలో అయోధ్యార్ధం వేయబడ్డ తరవాత కట్టబడ్డ ప్రేషం చేరుకుని మాశపాచరంవ్యా అనుభవిస్తున్న తమ శాశ్వత హక్కుల్ని యానాడు యీ మొదగాడు ప్రేషంకో పడుతున్నాడని దయ తలుస్తూ ఉరుకుంటామా! సినిమాదూబాలో చూసించి నట్టు ఎగిరి పొరుస్తున్నాయి మాయ నల్లులు. ఆలోచించి చూస్తే జనమేజయ మహారాజుపాటి శుద్ధ తెలివితక్కువ పెద్దమనిషి ఎవడూ కనిపించలేదు. లేకపోలే నిత్యం బాధపెట్టే యీ నల్లుల్ని వదిలేసి, ఎప్పుడో ఒకసారి తారసిల్లే పాములనిదకి పరిగెత్తేడు- 'సర్పయాగం' అంటామత్కుణయాగం చెయ్యకూడదూ తెలివి తక్కువా అని.

'మేస్తరుగామా! నల్లులు యిలా చెలరేగుతుంటే మీరు తగినచర్య తీసుకోకపోవడం శోచ

నీయం' అన్నా అప్పుడే బోజనం చేసే వచ్చిన చిన్న మేస్తరుతో.

'నల్లులండి!' చుట్ట ముట్టించి ప్రారంభించాడు. 'ఏమిటిచెయ్యడం సార్, యీ ప్రేషన్నే చూసుకుంటామా, టిక్కెట్ల యిస్తామా, వచ్చే పోయే ప్రమాణీమల్లే చూసుకుంటామా, ఎర్రని వచ్చని ఝాడి బత్తీల్నే ఊపుతామా. యీ నల్లుల్నే చూచుకుంటామా. అంతలో యీ యెద్దం వచ్చిన నరువా తనాం డి, గోచిపాశరాయండికి కూడా పని ఏక్కువైపోయిందంటే నమ్మండి. ప్రతివాడికీ పనే. అందులోనూ అర్థంలేవని. చివరకి రైలు మాడనివాడునాడా శస్త్రస్థానులోనికి తయారు. ఇంత. శ్రమపడి చనుటలు కక్కుకుంటూ వస్తే ప్రాప్ బుకింగు. ఆ పెద్దమనిషి యింటివద్దంనుంచి తీసుకువచ్చిన నల్లుల్ని యిక్కడ దిగుమతి చేసి చక్కాపోతాడు...'

చిన్న మేస్తరువడో ఘటికుడిలాగే ఉన్నాడు. యిన్నాల్లోకి అగ్నిహోత్రుడికి తగినవాడు దొనికాడని కరకట శాస్త్రుల్లు అన్నట్టు యిలా కబుర్లు చెప్పేవాడు చాలారోజులుకీ కనుపించాడు,

తెలుగుభాషకు దేవనాగరి

పి వెంకట్రామశాస్త్రి

కొద్ది కాలానికిదట ఆంధ్రప్రభలో కాబోలు ఒక సాహితీయలేఖలో ఆంధ్రభాషకు చేప నాగరిలిపి బాగుండునని వ్రాయబడింది. అప్పటి నుంచి ఇప్పుటివరకు దాన్నిన్నగించి ప్రకాశికంఠాకాని సుడితాసికంఠాకాని కలగబోయే సంచలనంకూర్చి చూచు వసూచాను. ఇతవరకు మన సోదరులలో కదలిక కన్పించలేదు. ఆ లేఖ ముభకర్ణ నిద్రలో పోమకట్టవలె ఆకాశంలో లీనమయింది.

‘తెలుగు స్వతంత్ర’లో శ్రీ వేణుగారిస్వామి ఈ విషయంలో చదివితని. వారు తన స్వాస్థ్యాం తెలుగుభాషకు దేవనాగరిలిపి అవసరం స్పష్టపరిచారు. నేను చేయకపోయినా ఎరుదినాడు చేస్తూ స్పష్టమైన సహాయం అయినా ఎరుగు చెయ్యకూడదని ఈ విషయంలో నా ఉద్దేశ్యాలను క్రింద వ్రాస్తున్నాను-

శ్రీ వేణుగారి ఉద్దేశ్యమసారంగా దేశానికి ఏకభాషవలె ఏకలిపినాడ అవసరమే. అది దేవనాగరిలిపి అని చెప్పటకు నా కేవల సాదేహము లేదు. మన దేశపు లిపులలో దేవనాగరి మన లిపి. క్లిష్టమైనది. సిద్ధిప్రాప్తమైనది కలె. వర్ణాశ్శృంగము. సుందరమైనది. వేగము కలది. మన దేశావసరములను తీర్చునది. మహాభూమిలో అస్సామీలు, రాజపుత్రులు వగైరాలు ఇతరకంటే వేగవంతమైన తమ లిపులను వలె నీనికే గ్రహించారు. సులభమైనదనున, మన వేదాలు, వేదాంగాలు, వేదాంతాలు, పురాణాలు, తాత్పర్యాలు, ధర్మశాస్త్రాలు, శాస్త్రాలు ఒకటి న నేమి మన సంస్కృతం సామ్యముతో దేవనాగరియందున్నది. దేవనాగరి మన పూర్వులందరు పరమ భక్తితో అభ్యసించేవారు. మనదేశంలో యిచ్చుమించు 25 కోట్లమందికి దేవనాగరిలిపి తెలియును. ఇతర భాషలవారు కూడ ఒక్కొక్కరే అతి త్వరలో దేవనాగరి లిపిని గ్రహిస్తారు. మనం కూడ దేవనాగరినే తెలుగుకు లిపిగా గ్రహించి ఏకలిపి సమస్యకు దోహదం ఇస్తే బాగుండుంది.

తెలుగులిపికి అందు లేదని కాని, వేగంలేదనికాని నా ఉద్దేశ్యం కాదు. అది సులభ సాధ్యం కాదు. దేవనాగరి లిపిలో అనేక సామ్యరణలు జరిగినవి. జరుగుతున్నాయి. తెలుగు అచ్చును ఇచ్చుమించు 720 రకాల ముద్రలు కావాలంటారు. తెలుగు బ్రెపులైతను సంగతి గూడ అలాగే ఉంది. ప్రపంచంలో గిరికుంటే చేసే గూడా ఎక్కువముద్రలు అక్కరలేను. వైగా దేవనాగరిలిపికి అనేక పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి. రాజ్యాంగ సభలో ఆమోదించబడిన సంస్కృత దేవనాగరిలిపి ప్రకటించబడాలను. శ్రీ కారా కలెల్లవారు దేవనాగరి వర్ణమాలను స స్కరించినది, బ్రెపు వగైరాలను రోమనులికి కలె ఎక్కువవేగముగా కాగలదని చెప్పి సందర్భముల క్రింద చెప్పారు. అది ఎలాగున్నా కొద్ది మాసములలో దేవనాగరి పరిశోధనము వెలువడుతుంది. అన్ని ప్రయోజనములను సుకరముగా చూడవలెను. అయినా చేయబడుతోంది. తెలుగు లిపికి ఆరాగం పట్టలేదు సరికదా మన పాక్షిక ప్రపరము పట్టలేదు. కావున దానిని విడిచి దేవనాగరి గ్రహించడం అత్యంత ఆర్థిక ప్రయోజనకరం.

తెలుగు లిపి విడువమనేటప్పటికి మన సంస్కృతిని నశింపజేసి అన్యసంస్కృతిని గ్రహించుటలు చూసవలె నక్కరలేను. తెలుగు లిపి ప్రాప్తిని పొందుచు ఉట్టింది. దేవనాగరికూడ ప్రాప్తిని పొందు. రెండూ మనది. మట్లక పుల్లబడితే పెరిగు అన్నా తెవనా! తెలుగు విడిచి దేవనాగరి గ్రహించడంతో ఆంధ్రత్వం భంగం పడిల్లదు. మహర్షులు గడ్డాలతోటి, శాస్త్రములు కామయ వస్త్రాలతోటి, పాడియు ముహూలతోటి, ఉద్యోగములు యూనిఫారాలతోటి, గాంధీవాదులు ధర్మగుతోటి ప్రకాశింపట్టు ఆంధ్రమాత దేవనాగరి అనే బనారసు పట్టు పీఠ కట్టుకుంటే వికాసం పొందదు? అనుకుల బొంత విప్పి బొత్తపర కట్టబడితే తప్పేమిటి? సంస్కృతం మూదర తెలుగుకు హిసభాషగా చూసే విద్వాంసులను అన్ని పరాయిగానే కన్పి

స్తాయి. దేవనాగరిలిపి విదేశీలిపి అయినప్పటికి కూడ దానివలన మనకు నష్టంలేదు. అది మన దేశీయైక్యతకు భంగం కలిగించేది కాదు. పోషకము కావున దేవనాగరి విదేశీలిపి అయినప్పటికి దానిని గ్రహించడం నష్టంలేదు.

ప్రజలకు దీనియందు ఏ భావాలభాలు తెలియవు. ఈ ఉద్దేశ్యం ఉన్నవారందరుకలసి పని చేసి ప్రజలలో చైతన్యం కలిగించి ప్రజలచే యీ విషయం

ఒప్పించినచో దేవనాగరిలిపిని అమలుజరిపే పథకం అనుకూలమై తరవాత ఆలోచించవచ్చును. ఉద్దేశ్యం అంటూ కలిగితే ఉపాయాలు అప్పుడే తోస్తాయి. వైగా ఇతర భాషాభాషలు ఈ లిపిని ఎప్పుడో గ్రహించివున్నారు. ఆ కద్దతులను పోలిచి అవిధంగా మనం అమలు జరుపవచ్చునో గూడచో ఆలోచించవచ్చును. ఆసలు ప్రజలలో ఈ విషయంలో ఉత్సాహం కలిగించడం ఆవశ్యం.

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ

ఆంధ్రభాషకు ఆన్యలిప్రంత్రాణము

కూడు సంఖ్య. 17

జోక్యల సూర్యనారాయణుడు 18-11-1911

“ఆంధ్ర భాషకు దేవనాగరిలిపి” అను శీర్షిక పోడి ప్యాపము 24—9—11 తేదీన స్వరూప్రంగా ప్రచురితమైనది. అది యీ ప్యాపమునకు హేతువైనది. భారతీయ భాషలు చాలగలవు. రాజకీయమును నుపయోగమునకే కాక సామాన్య శ్రేయమునకును జాతీయభాష యావశ్యకము. ఆసలు జాతీయభాషయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యపేమకగా ప్రాంతాంతర ప్రజలుగూడ మనతో సానుభూతి గల్గియుండుటకు సర్వప్రాంత సాదృశ్యమును నుడికార మొకటి కల్గి యుండుటయే. ఇట్టి యోగ్యత గలది ‘హిందీ’ అని యభిప్రాయపూను.

కాని యాంధ్రభాషతో సన్నిహిత్యమును సంపాదించుకొనగలగటకు యత్నించినచో నొక్క భాషగరిలిపిని ఒకరినంతమాత్రాన కృతార్థులుగా? ఆసలితన మనకానాగరిలిపియనది యభిమానము చేకగాని, “ఆంధ్రమునకునే స్వంతలిపిలేకునా! ఇక నాగరినే యాశ్రయింప యాముద్రగామలకు శ్రమ కల్గించు నిషేధం?” అని భావించిన నా యంతట సాధ్యమా?

లిపి కేవల సాక్షాత్ప్రప్రయుజ్యమానము. శబ్దముల సంబంధము, భాషల సాప్రదాయము, బ్యాపని గాది సాజాత్యము మొదలగు విషయముల నెన్ని సచో సామాన్యముగ భారతీయ భాషలన్నిటిని పోలిక లేకయుండదు. కాని సజీవదేశ భాషలన్నియు నొక్కరిని నియమములతో మిక్కిలి వగ్గరిగా నుండగలవు. సంస్కృతముతోడి సంబంధ

మొక్క తెలుగునకే ప్రీతముగనున్న పునాననక్కర లేదు. వసుదేవభాషగాని నిర్వచ్యవశకరమున మాడు చాలలు గూడ జాల సా స్పృశము లే. కాని సాప్రదాయములు చేరు. దీనినినెరిచెను.

రాష్ట్రము సంపాదించుకొని అంకిత మర్వ్య ఫల బాప్తుని బాగుపడవన్న మనో యన్య దాన్య మేల?

కన్నడసంబంధమున్ను మన లిపి యొక ప్రత్యేక శక్తు బొంది కొన్ని శతాబ్దములచూడి యలరాలు ముత్యముల సరముల వెలయించుచున్నది. ఒక్కలిపి నాగరమై యానాగరకత మరకేల నబ్బగలదు? కన్నడ భాష మళయాళాదిభాషలతోడి సంబంధం యాంధ్రమున కొక్క తీరునదా? భాషా సాప్రదాయము తెలుగునకు దానిని నొకరినీచే. చాలవడములు చాలసన్నిహిత మిండుములు గల్గి ప్రావిడభాష లున్నవి. సంస్కృత శబ్దములు మాత్రము చెచ్చి యాపయోగించుకొంటిమేగాని యొక్క మిశ్రమ సమానము చేసి చూడు డెంత బాధగ పోచునో? సమస్య నొక కవిశేఖరుడు— పోకిల ‘నవరూప’ యని ప్రయోగించినాడని పేము (పొట్టుబుచ్చ) నవ్వించితి. ఆ వడములమాత్రమునయోగించిన మాత్రాన నాలిసి నంబుకొను గలమా? వైగా భాషాభాషాభాషా గ్రంథములు గూడ చెలిసికొనునా? మిదను నాభ్యంతరము లేక పోవుననుకొనునా? పాటు. “చేతి” నుండు పోలిక చెల్లుచుచే? అన్నియంతయు నానిలిపిలనున్న

నేమి లాభము? నాగరిని వ్రాసిన దేశీ ఉత్తర దేశీయుల కథమగునా? నాగరిలిపి వచ్చినంత మాత్రాన మనకు ఉత్తరభాషలు వచ్చునట భ్రమ. సంస్కృత పండితుడు హిందీ చూచి నేర్చుకొన లేడు. ఆ భాషారీతులు గుర్తించుటకు శ్రమింపక తప్పదు. కాని కొంతవఱకా భాషలు (యత్త చ్ఛబ్దములు సంస్కృతమునవలె హిందీలో "జా" "వహ్" అనునవి వాడవలెను) పరిభాషలుగా నై కృత నుదినవి. ఇక తెలుగు పరిభాషయంతయు హిందీకి వేరేగాని నన్నిహితముగాదు. దగ్గఱ ఎంత వఱకనిననానా భాషలు బాగుగ చదువనివారను కొనునట్లు సంస్కృత శబ్దబాహుళ్య మంద్రమున నుండుటయే.

భారతదేశమంతయు జాతీయభాషను హిందీని గల్గియున్నదే. మన గతియేమి? అని మరచు తిసి నాశ్రయించుటయూ? మరలిసి రక్షించుకొని దేశీ తెలుగు నభివృద్ధిపఱచుటయూ? అన్ని ప్రాంతములకు గల్గిన సంబంధమును రాజకీయోద్వేగులు నిర్వహింపరు, వారి కది యావశ్యకము. ఇక ప్రాంత సానుభూతిగాని స్వీయావశ్యకతలనుగాని అనతికాలములో హిందీయో హిందూస్తానీయో నేర్వకలము. లింగోలకాలేమాట్లాడుచు లలనాట పడుట లేదక.

సాహిత్య దృష్టిలో జూచినను, సంస్కృతశబ్ద బాహుళ్య మున్నంతవఱకు నగియైనను, తెల్లట్లు పాసగున?

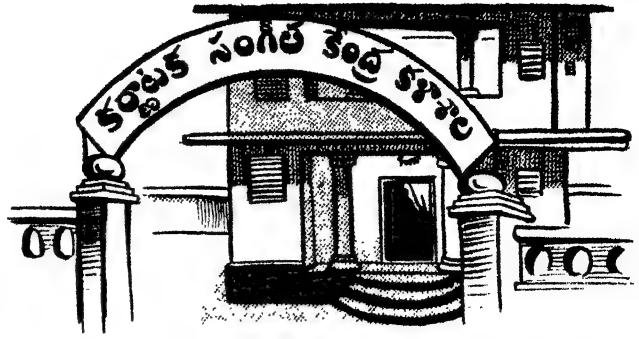
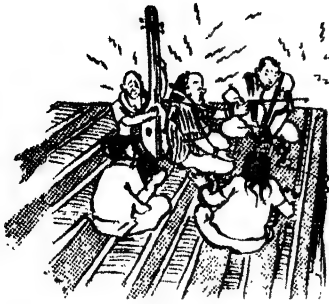
"ఏచిన పాపల బడల్పడః
క్రోచుచు ముండ్లగును నల్ల బొలఁగుచు నిక్కుల్
గూచుచు బొడరుచుఁ శైట్లచు
వేచుచు లలితాంగి సంచరించుచు నరిగె" (గన్నయ)

ఈ పద్యము నాగరిని వ్రాయబడిన నెట్లుండును? ఇట్టివి తెల్లలో నెన్ని యుండునో తెల్ప గలమా? ద్రుతాది సాగు తెల్లు? వైగా నిట వాకిట నుపయోగించుకొను మాట తెన్న జూచు తెల్లులన్నవే, వీరి నా నాగరిని వ్రాసి గ్రొత్త యుచ్చారణ గల్గగా చివరకు మరల నీని కపట్రాశ రూపము గల్గించవలయునా? కొన్ని మాట తెల్లు

అంగముగా వ్రాయబడి సంస్కృతములుగాని తెల్లులుగాని విపరీత రూపముల నంది హాస్యాస్పదము లైనవి? కొన్ని పట్టణముల పేర్లు మారుటకు గాఢము పరభాష దాస్యము పరదేశీయోచ్చారణాసమర్థయు గాదా? అని వరలినప్పుడే దేశ భాషలు స్వతంత్ర స్వీయరూపముల నందలేక సొకర వక్రత నంది యేమి పామునగలవు?

మన భాషా పదములు మఱి యొక లిపిలో జూచి వికృతముగ నుండును. అవి వాని నగియైన దుస్తులతో లేకపోవుటచే గదా! ఇట్టితరి నిక మన తెల్లుమాట లితరులచే నాగరిలో జదువ బడి దురుచ్చారణములకు లోనైన నని యందమని ఇ-స్టీషన కలవడినట్లు పరానుకరణ పండితులమై మనము దాని వికృత రూపమునే యుచ్చరింతుము.

ఈరీతిని మర కి శ్రేయోదాయక మగుగా? ఇక నాంద్రులలో జాలమందికి నాగరిలిపి వచ్చును గదా యని చూచినచో నెట్లు వచ్చును? హిందీ రూపములో వచ్చును. ఒక్కసంగతి మర మిక్కడ గుర్తింపవలెను. హిందీ పండితునికి సంస్కృతగ్రంథ మిచ్చినచో నాత డద్దానిని శ్వరగ జనువలేడు. (ఆర్థము సంగతి యట్లుంచుడు) ఏల? సంస్కృత శబ్దములు చాల సంయంత్రాక్షర భూయిష్ఠములు. అవి కలుపుటకు నాలుగులింగోకన్న నాగరిలో చేరిక యున్న పనుకొన్నను ఉచ్చారణ సాగదు. దానికాలింగోనేగాక యూ భాషతో బరిచిరి పూర్తిగ నుండి తీరవలెను. అరగా నాగరి తెలిసిన యాంద్రులలో నెక్కువమంది యాంద్రము నాగరిని వ్రాసిన తిరిగి నేర్చినంత పని కాక తప్పదు. సంస్కృతపద భూయిష్ఠము గావుననే యీ బాధ. ఇక తెలుగు పదములు విశాలగును. అలవడునంత వఱకు గచ్ఛమన్ననో నిక నీ లిపినే సంస్కరింప రాదా? ఒక ప్రసిద్ధ ప్రవృద్ధ భాషను కేవలము లిపి హీనముగా జేసివేయుటకంటె దానినిక స్వతంత్ర లిపిని కొద్దిమార్పులతో నుంచుట శ్రేయస్కరము కాదా? అక్క, టిడ్డ, మెట్ట, పల్లము, ఇల్లు, తల్లి, మాట లా లిపిలో మాత్రము వ్రాయుటకు క్రింద వ్రాయవలసియే వచ్చుచున్నదిగదా! ద్విత్వములు? ఇంకను సాప్రదాయములు నన్నిహితములేమో యనుకొన్నచో బొత్తుగ భిన్నములు.

డాక్టర్ నేలటూరి వేంకటరమణయ్య

కర్ణాటక సంగీతమును గరపుటకు కేంద్ర కళాశాలను స్థాపించుటకొరకు ఇండియా కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికి తాత్కాలిక సంఘము నేర్పరచినట్లును, నా సంఘములో నీ క్రింది పెద్దలను ఘ్యలు మొదలగు నియోగింపబడినట్లును ఆట్టేబరు 1వ తేదీనాటి మదరాసు దినపత్రికలో ప్రకటికమైనది.

మొదట్లు:—

1. శ్రీ టి. యస్. అవినాశలింగం చెట్టిమూర్తి, మదరాసు గవర్నమెంటు విద్యాశాఖమంత్రి, అధ్యక్షుడు.

2. శ్రీ న్యాయాధిపతి పి. వి. రాజమన్నార్, మదరాసు ప్రధాన న్యాయాధిపతి.

3. శ్రీ మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు వైస్ చాన్సలర్.

4. శ్రీ కె. శ్రీనివాసన్, మేనేజింగు ఎడిటర్, హిందూ.

5. శ్రీ కె. వి. శృష్టిస్వామి అయ్యర్, మదరాసు మ్యూజిక్ అకాడమీ ప్రెసిడెంటు.

6. శ్రీ టి. కె. చిదాబరహాధ మొదలియార్.

7. శ్రీ పి. సాంబమూర్తి, మదరాసు యూనివర్సిటీ సంగీతశాఖ తలనుసెషి.

8. శ్రీ యస్. వెంకటేశ్వరన్, ఐ. సి. యస్.

9. శ్రీ (పెద్దపులి) కె. వరదాచారి, అడమూర్ కళాక్షేత్రపు ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

ఈ తొమ్మిద్రమందును ఎనమగ్రు అరవలు. ఒకడు ఆంధ్రుడు. ఈ నియోజక వర్గముయొక్క మొదట్లనుబట్టి చూడగా, కర్ణాటక సంగీత కేంద్ర

కళాశాల కేవల మరచ సంస్థగ నుడవలయునని తన్నిర్ణయించు ఇండియా కేంద్ర ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమైనట్లు తోచుచున్నది; కాని బాప్తవముగ నీ యభిప్రాయము వారిని వారు; ఈ యుద్దేశము మదరాసు గవర్నమెంటువారికి; వారి ప్రేరేపణ నుడనే కేంద్ర ప్రభుత్వమువారి కర్ణాటక సంగీత కేంద్ర కళాశాలను స్థాపింపగదగి. వై నుదాహరింపబడిన తాత్కాలికసంఘ సభ్యుల పట్టికయు వారిచే ననుసరించేయబడినదే. ఇప్పుడు మదరాసు రాష్ట్రమును బారించెడి ప్రభుత్వ మంవప్రభుత్వము. ఆరవ ప్రభువులు ననుసరించిన తాత్కాలికసంఘ సభ్యుల మరచ జనబాహుళ్య మగుట సహజమే కదా! నీరు నీటివంకను ప్రవహించునుగాని మిట్టెక్కి పారగదా!

కర్ణాటక సంగీతము కేవలము అరవ కళయైన, వై పట్టించుకొని ఎవరు నభివృద్ధిపించుట కవకాశముండదు. కాని యది యరవల కాణమూచికాదు. దాక్షిణ్యతలకందతు దీనియందభిమానాదరములు సహనము. మఱియు సరవలకు దీనితోడి సబంధము కడు ఆధునాతనము. దాని యభ్యుదయము తోడ వారి విశేషించి పేర్కొనదగిన సబంధ మేమియులేదు. కర్ణాటక సంగీతమునది కర్ణాటక శబ్దమును గాంచి యది కన్నడదేశమున నుత్పత్తినంది యభివృద్ధిచూయుననున నలపు కొందరికి కలుగవచ్చు; కాని యది వట్టి భ్రమ. కనకదాసు పురందరదాసు ప్రభృతులు కన్నడిగు కొందఱు కీర్తనలు రచించుచుట నెచ్చునుమే; కాని వీరికి పెక్కు శతాబ్దములకు పూర్వమే ఈ సంగీత పద్ధతి యాంధ్ర

దేశమున నభివృద్ధి నందియుండుటచే, వీరమూలమున దానికాపేరు వచ్చెననుట చెల్లదు. ప్రాచీన దాక్షిణాత్య సంగీత చరిత్ర మన కెంకను జక్కగ తెలియదు; ఇంకను చాల పరిశోధన జరగవలసి యున్నది. లభించిన గ్రంథసామ్యమునుబట్టి చూడగా కాకతీయులుగమప్పటికి యది చాల పెంచుచి యుండెనని తోచుచున్నది. కర్ణాటక సంగీతము తామర శంపరగ వృద్ధియైనది విజయనగర రాయల సంస్థానమునందు-విజయనగర సామ్రాజ్యమునకు గర్ణాటక సామ్రాజ్యమని నామాంతరము; ఈసామ్రాజ్యమున విశేషముగ నభివృద్ధి జేందుటచే దీని కాపేరు వచ్చినది. విజయనగర సామ్రాజ్యమును స్థాపించిన వారు తెనుగువారు; కర్ణాటక సామ్రాజ్యమున గాంధర్వకళ నభ్యసించి పెంచుచించినవారును తెనుగువారే; రాయలను బోలెడి టెలుగురాజులు సంగీతకళను బోషించి-తామర కర్ణాటక సంగీతమున కును కన్నడదేశమునకును విశేషసంబంధ మేమియు లేదు. కర్ణాటక సంగీత మాంధ్ర సంగీతమే కాని యన్యముగాదు. శ్రీరామని కవిత్వము కర్ణాటక భాష యొక్కట్లు ఆంధ్ర సంగీత శాస్త్రజ్ఞులచే వివరింపబడినదియు వాగ్రథగాయకులచే నభ్యసితబడి నదియునైన యాంధ్ర సంగీతము కర్ణాటక సంగీతమైనది. అనగా కర్ణాటక సామ్రాజ్యమున చాడుక యందుండిన కారణమున దాని కాపేరు వచ్చెను.

విజయనగర సామ్రాజ్యమున గాంధర్వ కళ యభ్యుదయ మందకపూర్వమే యాంధ్రదేశమున ప్రాముఖ్యము నందినది. రాచగొండ రాజధానిగ శ్రీ. శ. ౧౪౪౪ శతాబ్దారంభమున తెలింగాణమున బాలించిన సర్వజ్ఞ సింగభూపాలుడు శాస్త్రజేవుని సంగీత రత్నాకరముపై నొక బృహత్తమ రచించెను. అతని సమకాలికుడు కొండవీటి పెద్దరాజు నరసర గిరి భూపాలుడు వసుధారాజీయమును సంగీత గ్రంథమును వ్రాసెను; ఇతని తరువాత శ్రీ. శ. ౧౫౧౪ వ శతాబ్దారంభమున కొండవీటి సింగభూపము నధిష్ఠించిన పెదకోమటి వేమారెడ్డి సంగీత చితామణియనుగ్రంథమునుదరచించెను. విజయనగరసామ్రాజ్యమున సంగీత గ్రంథరచన యపుటి కెంకను ఆరంభముగాలేదు; కాని యచట సంగీత విద్యా విశారదులు వెక్కిరింపండిరి. పెన బుక్క-రాయల కుమారుడు సుప్రసిద్ధ కవముద్రి గంగాదేవి భర్తయు నగు నిమ్మడి కంపరాజులు 'సంగీతైకసిద్ధి' యను

దీరుదాంకితుడు; ఇతనికొలువున మఱి యిద్దరు గాంధర్వ కళోపాసకు లుండిరి. ఒకడు సోమయ దండనాయకుడు. ఇతడు కుమార కంపరాయల ప్రధానమూర్తి. సుస్సృజమున మంచి కవిత్వము చెప్ప నేర్చుకలవాడు; మఱియు సంగీత సాహిత్యార్థవుడు, గానపరమ మాహేశ్వరుడు-రెండవ వాడు బయకార ఆల్లాళనాగుడు. ఆ కాలమున నీడని పాట సుప్రసిద్ధి నంది-కేవలము వాగ్గేయ కారము దగుటచే నీడని కళావైరుష్య మిడిని నోడనే న శించి పోయినది. విజయనగర సామ్రాజ్యమున సంగీత గ్రంథరచన శ్రీ. శ. ౧౫౧౪ వ శతాబ్ద పూర్వార్థమున ప్రారంభమైనది. కొండవీడురాచకోడలనోటి పాత్తు విజయనగరసంస్థాన సంగీత విద్వాంసులను గ్రంథరచనకు ప్రేరేపించి యుండవచ్చును. విజయరాయల యల్లుడును నిమ్మడి దేవరాయల బావమరగియునగు సాళువ నోవలిప్పడు మొదటి సంగీతశాస్త్రగ్రంథకర్త. ఇతడు తాళనీపికయును గ్రంథమును రచియించె-ముమ్మడి ప్రాధరాయనామాంకితుడగు మల్లికార్జున రాయల యాస్థానమున కల్లరసుడను సంగీత విద్వాంసు డుండెను; స్వరమేళకళానిధి కర్తయగు రామయ్యామాస్సుని కిండు బంధుడగుటచే నితఁ డాంధ్రుడగుట నిస్సంశయము- ఇతడు శాస్త్రజేవుని సంగీతరత్నాకరముపై సుప్రసిద్ధాభిప్రాయము నొక్క దాని రచియించె-ఇతని పేర్కొని నెన్న దగినవాడు సంగీతసూర్యునియు గ్రంథకర్త భండారు లక్ష్మీనారాయణు. ఇతడు శ్రీ కృష్ణరాయల ఆస్థాన విద్వాంసుడు; మఱియొకరాయలవారి అంతః పుర స్త్రీలకు సంగీతము గరపు నుపాధ్యాయుడు-లక్ష్మీనారాయణ తరువాతివాడు రామయ్యా మాస్సుడు- ఇతని బయకారరామప్పయని నామాంతరము- కృష్ణరాయల యల్లుడు ఆళియ రామప్పయ్యగు మూర్తి. ఆత్మమిత్రుడు- స్వరమేళ కళానిధియును సంగీతగ్రంథము నీతఁడు వ్రాసెనని ప్రత్యేకింపబ్బును.

శ్రీ. శ. ౧౫౬౪-౫ సంవత్సరమున జరిగిన రక్కసి పోగడి మహాసంగ్రామమునకు తరువాత రాయసంస్థానము ఇలముగాక పోయినను విజయ నగరము ప్రమ క్రమముగ తీగింపసాగినది. రాయ రాజధాని మొదట పెనుగొండకును తరువాత చంద్ర గిరిని కడవటం రాయపేటారనకును మార్చబడినది.

దక్షిణమున ఆరవదేశమున గిరిజ తంజాపుర మధురా నగరములయందు తెలుగుసాయకరాజ్యములు బలిసి నవి. విజయనగరమునుండి కవిగాయక నటాది కళోపాసకులందఱును దక్షిణ రాజ్యములనుజేరి యచట సాయకరాజుల సాశ్రయించిరి. సాయక రాజ్యము లన్నిటియందును తంజాపురము సుప్రసిద్ధ మైనది. ఇతరసాయక రాజులకంటె తంజాపుర ప్రభువులకు గళాభిమాన మెక్కుడు. వీరి యాశ్రయమున తంజాపురమొక్క గొప్ప యూధ విద్యాపీఠ మాయెను. సాయకరాజులలో పేర క్కినవారు తంజాపుర రఘునాథ సాయకుడు. ఇత డాంధ్ర గీర్వాణముల లేటియందును ప్రతిభా కాలియైన కవి; చక్కని విద్వాంసుడు; వైదికుడు; ఇప్పుడు ప్రచారమునందుండు రఘునాథ పీఠ నిత డేర్పరచినదే. సంగీత సుధ యను సంగీతశాస్త్ర గ్రంథ మీ రఘునాథ కృతమే. మఱియు నితని మూర్తి గోవింద గీక్షితుడును నతని పుత్రులు యజ్ఞ నారాయణగీక్షిత వెంకటాద్రియును సుప్రసిద్ధి విద్వాంసులు. వీరు బడగలనాటి కన్నడిగులు; ఆంధ్ర బ్రాహ్మణులయొ డొక శాఖకు చెందినవారు. సంగీతమున నిపుణులు. 'సోకటమఖి చతుర్దాడి ప్రకాశి' యను సంగీతశాస్త్ర గ్రంథమును వ్రాసెను. తంజాపుర రఘునాథునివలె నతని పుత్రుడు విజయరాఘవుడును కవి, కళాప్రియుడు. ఇతడు పెక్కు యక్ష గానములను, ద్విపద కావ్యములను, గేయములను వ్రాసెను. ఇతని భార్య రంగాశి మమ్మను దానవినిస మను యక్షగానమును వ్రాసెను. మఱియు దక్షిణాపథము సందాతటను నద్వితీయ సంగీత విద్వాంసుడని ప్రఖ్యాతి వడసిన శ్రీత్రయ విజయరాఘవుని సమకాలీనుడు. ఇతడు తంజాపురమునకు బోయి విజయరాఘవుని మెప్పించి సత్కారము వడసెను. సాయకరాజుల కృషిచే తంజాపురము కళల కర వాయెను; గాంధర్వకళ పాటపట్టాయెను. కాని

యచటి కవులు, గాయకులు, పాఠకులు, భరతశాస్త్ర బోధకులు, నటులు వీరు వారననేల లలితకళోపాసకు లందఱును తెనుగువారే. ఈ కారణముననే సాయకరాజులు గొలిచిన వెనుక వాని స్థానమున రాజ్యపాలన మొనర్చిన మహారాష్ట్ర ప్రభువులు కూడ తెనుగును నేర్చి తెనుగున గ్రంథములను రచించి గాంధర్వాది లలితకళా విశారదుల నాన గొపవలసి వచ్చెను. కీర్తనబ్రహ్మ త్యాగరాజు ఈ మహారాష్ట్ర ప్రభువుల కాలమునజలెను. అప్పటి పాతును ఆరవల గాంధర్వకళ గుట్టిపో తెలియ లేదు. సాధనము తిప్పియు లేవు. ఒక ఆరవ గాయకుని పేరుగాని, కృతికర్త నామముగాని తెలియదు. సంగీతశాస్త్ర గ్రంథకర్తయు లేడు. అట్లేయ యుగముననే ఇతర విషయములందువలె సంగీతము నందును వీరి మహోన్నతము వెల్లివిరిసినది. కర్ణాటక సంగీతము నుద్ధరించుటకు వీరు చేసిన ప్రయత్న విఫలమున ప్రశంసింపవలసి కాదు.

ఇంతదూర మొపట్టిన కర్ణాట సంగీత చరిత్రను వ్రాసినదియె యిరవల కాణమూచి కాదని రుజువు చేయుటను—ఈ విషయమును వారుకూడ పోషకానుచున్నారు. ప్రస్తుత చురవదేశమున బహుజనసమ్మత మైన ఇతై తమిళ ఉద్యమము నీని? ప్రబల నివర్తనము. విషయ మిట్లుండ, ఇండియా కేంద్రప్రభుత్వము వారు మదరాసు ఆరవ దొరతనమిచ్చిన సలహా సంగీతమిది. మదరాసు కర్ణాటక సంగీత కళాశాలను స్థాపించుట కేర్పఱచిన తాత్కాలిక సంఘమున మొబర్ల నందరిని యరవలనుండియు కూర్చుట యుండేమి సలహాకలదు! ఆంధ్ర దేశము గొడ్డు పోయినదా? ఒక్క సంగీత విద్వాంసుడేనియు లేడా? పాఠకవాదకులలో పేర్కొనదగిన వారు లేరా? సంగీత సభలు లేనా? లేకేమి - అధికార గర్వాంధులైన మదరాసు మూర్తివర్ధనునకు గానింపరుగాని.

నాదమును విని సంతసింపక యందులో నక్షరములున్నవని దానిని ముక్కలక్రింద గొట్టనేల? ఉదయపర్వతముపై గెంపుల సింహాసనముపై గెందామరల కిరీటముతో దల చూపుచున్న భానుబింబమును గాంచి మహానందభరితమై భక్తి పారవశ్యసహితమై భరతపక్షి గానము చేయుచున్నది కాదా?—(పానుగంటి)

ప్రయాణం

అంతా చెట్టుంటే ఎంతో వాడివ్వు; ఎక్కడో చెట్టు ఎప్పుడూ వెళ్ళును కాబట్టి. ఇదంతా ఉదయం ప్రాముఖ్యంగా వస్తున్నా చెట్టుకింద నిలబడ్డాను. "ఎక్కడో నేర్చు" అని చెట్టు నన్ను దిగిస్తున్నదిగాని ఇంకా వరే నా ఈ ప్రశ్న అడిగితే "మేలా పూరు" అని జవాబిచ్చింది. నిజాన్ని మనం కొలిచే పాడుగు వెదకులపని మిథిలో నాజవాలు నిజాలాగే కనబడేవి. కాని చెట్టువేసిందినున్న ప్రశ్న కాబట్టి "మేలాపూరు నా గమ్యం" అని ఏమొగం చెట్టునిని జవాబివ్వగలను?

"తెల్లారగట్టే లేది ఇంకా ఈ వానలో నిలబడ్డావు?" అని చెట్టు గట్టిపై ఏముంటుంటోంది? చెట్టులో ఎవరూ మాట్లాడలేదు. మనం ఎంత కొలిచినా జవాబు చెప్పినా అది అబద్ధపు వాసనే కొడుతుంది. చెట్టుని ఎవ్వరూ కొలవలేరు. మన అస్తుల్ని కొలుచుకోగలం! ఏదో ఒక పాడుగు పేరు చెప్పి ఎవరో ఒక దేవుణ్ణి కొలుచుకోగలం. కాని, ప్రపంచ పర్యావరణమైన చెట్టు తాలూకు ఆకు పచ్చని ఆహారసాత్విక సామాజ్యపు కైకలాన్ని

ఎవ్వరూ కొలవలేరు. ఇంతలో ప్రాంతం వచ్చింది. నాకు నిలబడ్డానికే చోటు దొరికింది. నిలుచున్న చోటుగానే నేనూ కదలకుండానే ఒక చోటునుండి ఇంకో చోటు చేరుకున్నాను. నిలుచున్నంతసేపూ నా ఆలోచనలన్నీ చెట్టును గురించే! చెట్టులో సువ్యూహానే నిశ్చలత్వం శిలీకాదు. శవానినీ కాదు. అది కదలదనుకోవడం భ్రమ. ఊణం ఊణం చెట్టు కదుల్తూనే ఉంటుంది. అయితే దాని ప్రయాణం ఔన్నత్యం వేపు. ఆకాశాన్ని అందుకోవాలని ప్రతీచెట్టూ ప్రతీక్షణం ప్రయత్నిస్తూనే ఉంటుంది.

ధ్వనికన్నా ఎక్కువపేగతో ప్రయాణంచేసే విమానం ధన్యమైనదే. కాని శ్రావణమంగళవారపు నోమురోజున నెనగనిజలోనుండి ఎనిగేమొక్క సాధించే వేగానికి నేను ఆశ్చర్యం పొందకమానలేదు. చిన్నప్పటి నుంచి పాఠశాల విద్యకు గురికానా ఇప్పుడు పకల ప్రపంచం మీదికి పోయి దన్న లెలపు కేవలం సిద్ధాంతమైనది కాదు. శ్మశానాలమీద వానమరిసినప్పుడు ఎంత వేగంగా పచ్చగడ్డి ఎదుగుతుందో ఎందుకునోనేనేలేతే వెళ్ళదా?

నీ, నీ ఒక్కోడోహాకి ఉదాహరణంగా ఒక్కోక్క చెట్టుని చూడగలవు.

"నోరికల్లె భూమిబడ సోల్పుడే. ఇమ్మలకూర్చున్నప్పుడుంటే యేటో వృథా శిరిదీపన భారము. మచ్చుచున్న భూమిరుహ నెను..."

"అన్నా దొంగ కవి. "శ్రీమద్రామాయ స్వామి ముక్ విశిలెగ సేమంది సేమందితుక్" హేమంతుడను కంఠంకొనకొరకం లే వింతమొరం వని భూమిక్ మేన నలంకరించునొకం పుల్, నీలముల్, పల్లముల్ గో సేధంబులు నాచెలంగి హు గం గుక్ గల్ల పుష్పావళుక్ ||

అన్నాడు ఇంకో కవి. ఇక్కడ నా ఉద్దేశం అంతా, రెమ్మ, మొగ్గా, ముల్తూ, ఆకా, నేనూ ఇన్ని చెట్లే! అందుకే చెట్టుంటే ఎంతో వాడివ్వు. ఎక్కడో చెట్టు ఎప్పుడూ వెళ్ళకపోలేదు? ఏరోడ్లమీదూ ఎక్కడా ఎక్కడికీ వెళ్ళగలం మనం? ఎక్కడో వెళ్ళని చెట్టు ఎప్పుడూ మనలోనే, మనలోనే ఉంది. ఇందుకే నాకంటే చెట్టులో ఇష్టం.

ఏకాంతంలో....

‘సుధ’

ఏకాంతం ఒక్కటే ఈ చాణీవిక అసాధ్యమై శరణ్యమని విశ్వాసా వునిరింది. ఈకట్లోలతనగర నాతావరణం, నిత్యసాంసారికజీవనం వదలి-ఎలాగో లాగ-చాలా రాత్రివరమా, ఎవరో కాని కనబడని, మూల బెంచీ మీద కూర్చోడం అలవాటు చేసుకున్నాను.

రాత్రి పదకొండు గంటలు-దీకటి జడ విరబోసుకుని వికటాట్టచోసా చేస్తూంది. మామూలు బెంచీ మీదే పడుకుని ఉన్నాను. కళ్లూ ముససూ తెరచే వున్నా రెండుమాత్రం ఒకచోట లేవు. కళ్లకు కనపడనివి ఎన్నో చూస్తుంది, మనసు! పొగతో మేఘాలు తయారుచేసి ఆకాశంలోని మేఘాలను జలపరుస్తూ దీకటిని మరింత రెచ్చగొడుతున్నాను.

నా ఏడుపు ఎవ్వరూ విని బాధపడ గూడదనే నా ఏకాంతం! ఆ ఉగ్రచిరజీమూత సాంద్రఘోషంలో నా గోదన చాకే వినిపించదు. ఆ ఘోషను శ్రుతిగా చేసుకుని నా మనసు ఊహగానం చేస్తూ తన్మయశనొందింది. ఆకాశంలా పరిమితి లేని మనసు-నక్షత్రాల్లా లెక్కలేని ఆశలు! ఆకాశంగా మినుకు మినుకు రాడే ప్రతి నక్షత్రం, మనసుగాని ఒకో ఆశకు చేయూతనిచ్చి లేవగిస్తుంది. సముద్రం, ఆకాశం కలిసేచోటుకి దృష్టివగ్గరయే కొలనీ నక్షత్రాలు కొదకు దిగిపోతున్నాయి! అనంత మహా సముద్రంగాంచి ఆకాశం అంటుదామని బయలుదేరిన కెరటాలు నిరాశతో నుగిసి, ముక్కలై ఘోషిస్తున్నాయి! నా జీవిత సాగరంలోని ఆకాశతరంగాలకు అభివేతనం?...నక్షత్రాలు-కెరటాలు! ఆశ-నిరాశ!... నేను నిరాశా వాడినా? — ఎంత మాత్రం కాదని నాకు తెలుసు. అయితే, ఆకావాదానికి తగిన వాతావరణ సృష్టికి నిరోధకాలైన అర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ సంక్షోభమే, ఆకానిరాశల నిరంతర చాంచల్యమే-ఒకోసారి-నేను నిరాశా వాడిననే గుండెపోనికి తావిస్తే ఈయనూవచ్చు.

‘దీకటి! పొడుగాటి చీకటిముద్ద! అటాయిటూ తిరుగాడుతుంది!...ఏకాంతం!’ చిత్తచాంచల్యపు భ్రమచేతనేమో? అనుకుని, ఒణుకు నడచి పెట్టడానికి సిద్ధుచేస్తున్నాను.

“పారేయకండి-పారేయకండి”-త్రుల్లిపడి, తిరిగి చూచాను. చాచిన చెయి! తెలియకుండానే నిద్రపెట్టి, పేతిలో ఉంచాను. ఆ చేయ్యిమరొచ్చేతి సహాయంతో నిద్రచేసి వట్టు వంటించింది. ఇంక భయంలేదు-చాలాంటి మనిషే. నిద్రపెట్టి నాచేతిలోనే వుంది. ఎవరు?...ఎవరైతే నాకేం! — అయితే, అతలా అనుమానేనా? నేనెవరైతేనా అలానికి కాచాలని నాకేం తెలుసు! తూర్పు రంగంలో పొగతో మేఘాలు కల్పిస్తున్నాను. వెతుకనుంచి మేఘాలు వచ్చి, వాటితోచేసి, రెండు కలసి ప్రయాణం చేస్తున్నాయి. తిరిగి చూచాను. నేను పడుకోగా మిగిలినచోటు ఆశనిది. అటువైపు ముఖంపెట్టి, పొగ వదులుతున్నాడు.

‘ఎవరు?’ నామనసు ఊరుకోదలచలేదు.

‘ఎవరు?’ అశని మనసు అంతేననుకుంటూ. రెండు ప్రశ్నార్థకాలు. రెండు జతల కళ్లూ దాగుడు మూతలు. నేను మాస్తున్నట్టు అశనికే తెలియ కూడదు...దొంగ పట్టు బట్టాడు-రెండు జతల కళ్లూ కలుగుతున్నాయి.

“ఎవరు బాబూ...?” నా గొంతు ఊడబట్ట లేకపోయింది.

“తుమిచండి-కోమరు...?” నన్నొంకా విశ్వసించని ధ్వని గ్రోలించాను. నేనెవరో తెలుసుకుని తనకేమీ అవకారాచేయ్యననే నమ్మకం కునిలేనే గాని, తానెవరో తెలుసుకోలేను.

“ఎవరో... ఇలా, ఒక్కరూ...” ఎంతో బరువుగా మాట్లాడుతున్నాడు. వెతుకనుండి ‘తరుక్’ మని మెరుపులా—

“ఇప్పుడే వస్తా...” చటుక్కునలేచి, ఆకాంతి వచ్చినవేపు పోతున్నాడు:

'ఎవరకను?... ఆ గొంతు ఎవ్వడో, ఎక్కడో పరిచితమైనట్టే తోస్తుంది, అతను మాట్లాడుతున్నంత సేపూ. ఇంక రాత్రివేళ- నేనే ఆనుకుంటే- ఈ సముద్రపు వొడ్డుకి ఎందుకు వచ్చివుంటాడు?... ఎవరై ఉంటాడు? పెద్దంటికి చెప్పివట్టు తోస్తుంది....!' నా మనసుకు మరో ఆలోచనలేదు. ఆ గొంతు పరిచితమైనదాగానే తోస్తుంది. కాని మనకు ఆ వ్యక్తిని స్థిరపరచుకోలేని సందర్భంగానే వచ్చివుంటాడు!

ఇంతలో- మనో మనిషి ట్యాబ్లెట్లను తీసి చూపుతూంటే- తిన్నగా నా బల్లవద్దరకే వచ్చాడు మల్లీ. తైలు, అతని తొడో చేతిలోనివేవో (వ్యవసయి బట్టి సీసాలనుకుంటున్నా) బల్లమిదుంచేసి చక్కాబోయాడు, కొత్తగా వచ్చిన మనిషి: సభకు ఆయింటాడు. ఇప్పుడు కాంతిలో నడచి రావడంలో స్వరూపమాడా చూడగలము. ఇంతలో తను బల్లమిదున్న వాటిగూడ వేసిక తైలు, అతని వెనక తలెయిని దీకటిలో కలపముకుంటున్న నా మనసుకు కూడ కాలిందిచ్చింది. ఆరణ్య గుర్తు పట్టెను- నా కళ్లు సన్న సన్నులేమిటా వున్నాను!

అతని గురించి నాలో పుడమై ఉన్న కొన్ని నిశ్చితాభిప్రాయాలను ఈ సృశ్ట్య కదిలించింది. ముఖ్యంగా ఈ విషయంలోనే నాకు ఆ నేనక మదిలో భేదాభిప్రాయం- అతను ఈ ప్రాంత లాంటి మత్తుపదార్థాలు వాడడనే నేను ఇంక వరకూ నమ్ముతూవున్నాను.

అతను నాలో చచ్చని ఆక్రమించుకోదానికి కారణం, అతని చేతలా భావాలూ గురించి నేను అభిప్రాయాలు ఏర్పరచుకోదగినవి. నిజానికి నాకు అతనితో పరిచయం లేదనే చెప్పాలి- ఏదో పని మీద వెళ్లి ఒకటి రెండుసార్లు మాట్లాడే సంతే. తరువాత అతనిగూర్చిన ప్రజాభిప్రాయాలు, అతను చేసే ప్రజోపయోగ కార్యాలు, పాల్గొనే ప్రజాసంఘాలు, ఉపన్యాసాలు, వ్యక్తపరచే భావాలు, మొదలైనవి అతన్ని నాకు పరిచయంచేసి నాలో కొన్ని అభిప్రాయాలను ఏర్పరచినాయి.

అతడి గురించి సంగతులు రెండు వివిధ భావాలన్నాయి. అతనిని మహాత్మాగా స్వార్థరహితునిగా భావించి, 'దేవుడిలాంటివాడు- ప్రజల కోసం ప్రాణమైనా సరే ధారపోస్తాడు- మానవులలో ఉత్తమోత్తముడు' అనే వా రొక తెగ.

అతను చెప్పే మాటలు, చేసే కార్యాలు, అంతా స్వార్థంతో కూడినవిగానూ; అతని వినయం, కలుపుకోలుకనూ, అంతా నటనగానూ భావించి, అదంతా బూర్జువాతత్వపు బూటకమనీ- అతను గోముఖద్యైనుమనీ- ఈ కార్యాలన్నీ ప్రజలను తనవకం చేసుకుని చేరించే పాగడబడుతూ కీర్తి గడించుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే అనీ- అతని దగ్గర చేరి, అతని బలపరచే విజ్ఞానం- పెద్దలా మీద అతని ధనానికి దానులైనవారే అనీ అనే వాడుకతో తెగ. చాలమంది అతనితో తాగుబోతూ, జాగరూ అనిపిండా అంటారు.

నా అభిప్రాయాలు ఈ రెండురకాలకూ వ్యతిరేకం. అందు తన జీవితాన్ని చక్కగా ఆర్థం చేసుకుని, ఒక ఉత్తమపాథాలో జీవించి నిర్మించుకున్న వ్యక్తి. నా అభిప్రాయంలో, కీర్తి గడించుకోవాలనే సహజమైన దౌర్బల్యం ఉండకూ ఉండవచ్చును. కాని, తను చేసే ప్రతి కార్యమూ అందుకేనని నేననుకోలేను. స్వార్థరహితం వనిగానీ; ఇతరులకోసం ప్రాణం యిగా ధారపోసే ల్యాగనీ, దేవుడిలాంటివాడనిగానీ నేను అనుకోలేను. అతని సౌఖ్యం, తీమన మానసుకూడా ఇతరులకు చేతు గట్టిన తన సహాయం చేసినా అది అతయంగా భావించుకున్నాను. ముఖ్యంగా, భూమిని పొందే ఆశందానికి, సుఖానికి ఎక్కువ సాగునడవడానికి పూనుకుంటాడు. తను ధనికుడు అయినా మాత్రం అదంతా ధనికత త్వపు కొంగునగా నేను భావించలేను. తను ధనికుడు కావచ్చు- కాని, ధరాళ పున్నట్లు రుణపు చేయగల సంఘటన ఒకటి లేదని చెప్పొచ్చు- అది ధనానికి ఇంకా ధనం చేరుద్దామనే శలపే లేదనికీ. విజ్ఞానం, వివేకం, అతనికంటే గొప్పవారు, కళారాధకులు కూడ అతనితో కలిసి మెలసి తిరుగుతారంటే అతని సుస్వభావం, నుంచి అలవాట్లు, అతనిలోని స్వార్థస్య, వైర్భల్యం, అతని ఆదరాభిమానాలే కారణం.

నేను ఆ సీసాలకేసి తనముఖాకేసి చూస్తున్న ఆశ్చర్యం పనికిట్టేవుంటాడు.

'తమించిడి-మీ ఏకాంతానికొద్దవచ్చాననుకుంటా. అయితే ఇక్కడికి రావడా తప్పలేదు. ఈ సీసా చూసి నన్ను మరోలా భావించరనే నమ్మకం- తాగుబోతును కాను, నేను. నా దౌర్బల్యం

దీన్ని అవసరంగా చేసుకుందంటే..... ఈ రోజు నే చనిపోయినరోజు! నాలుగేళ్లనుండి ప్రతి సావత్తరం ఈ నాడు యీ బెంచీదగ్గరకి వస్తున్నాను.”

నాకేమీ అర్థంకాక ఉక్కిరి బిక్కిరి అవుతున్నాను. చనిపోయినరోజు! ఏ చెప్పేస్తోందేమో!

సీసాలోది బ్లాసులో పోసి చూడు గుటకలోని మింగేశాడు. “అమ్మా...” అంటూ, నాకు ఎడంగా చలికిలబడ్డాడు. అంతా ఆగమ్యగోచరంగా ఉంది. ఏదో భయంలాంటిది నాలో బయలుపడింది.

“క్షమించి, ఏమీ అనుకోకపోతే...” అంటూ ఆ బెంచీమీదే, నావేపు తలపెట్టి వదులున్నాడు, ‘భగవాన్!’ అంటూ. నేను జరుగుదా మనుకున్నా జరగలేక పోయాను. కళ్లు కెప్ప పడకుండా ఆతన్నే చూస్తున్నాయి.

“మీరెవరో... నేనింకా గుర్తించుకోలేక పోయాను—అయితే నాకదంతా అవసరమాడా కాదు. ఈ సమయంలో, ఎక్కడ యీ స్థితిలో ఉన్న మిమ్మల్ని ఆర్థంచేసుకోగలను. నేను. నాల్గు సావత్తరాల హృదయభారం మోయలేక బాధపడే నాకు ... ఈ రోజు న వి ము క్తి ... లేకపోతే, సముద్రంలో చెప్పకోవలసి వచ్చి ఉండునేమో! ఎన్ని సావత్తరాలు కన్నీరు తే సముద్రానికి అర్థమవుతుంది! తన భూమిలో అసలు నేను విసిపిస్తేవా?... నాల్గు సావత్తరాల క్రితం:

ఈ రోజునే, నేనే తమగా భాగించే నాభార్య పోయినరోజు—ఆ గోడే నేను చనిపోయినట్లు భావించుకున్నా...”

మాట్లాడి, నామీద ఉదించినప్పటికీ వ్యక్తి మృత్యువుగా.

“ప్రపంచంలో మహాభాగ్య మనుకునేవన్నీ లేక పోలేదు. కాని నాభార్య నాకు అంతాన్నీ ఎక్కువ! మహాభాగ్యం! ఆమాయకపు కళ్లు, చిరునవ్వు ముఖం, నిర్మల హృదయం... అవిహాని కాంత సహనాలు, మరపురాని సాభాషణలు..... తనని గురించి ఏమి చెప్పబోయినా ఉన్నదానికి తక్కువే అయితీరుతుంది.

“పుట్టుకతో ధనిక కుటుంబీకురాలు కాకపోవడంతో మొదటిగా ఎలా నడుచుకోవాలో తెలియకపోయినా, నాదగ్గరకు వచ్చిన కొన్ని నెలలకే అన్నీ తెలుసుకుంది. గొప్ప యింటవడడం తన అదృష్టమనుకునేనో, నేను భర్త కావడం తన

కోర్కెలు ఫలించినట్లు భావించుకునేదో, ఎప్పుడూ మురిసిపోతూ, జీవితం ఆనందమయం చేసుకున్నట్లుండేది....

“పెళ్లికాక ముందటి నాచేడు అలవాట్లన్నీ ఒక్క సావత్తరంలో రూపు మారింది! మా తలిదండ్రులకూడ ఒక దేవతలా చూచుకున్నారు-- సన్నెంలో తీర్చి దిద్దిదని. ఎక్కడికిపోయి ఏ రొట్టివచ్చినా కనిపెట్టుకుని ఉండేది. నాకోసం భోజనం చేయకుండా ఎదురున్నావాటే ‘ఆకలి లేదు--మిమ్మల్ని తలచుకుంటేనే నాకు నిండుగా వుంటుంది. అందులో, మీరు వస్తారని ఎదురు కాచుకోదలాలా నాకు ఆకలి వుండదు...’ అంటూ, ఏదో చెప్పేది--ఎంత కోపంతో వచ్చి మాట్లాడినా నవ్వుతూ, నన్ను చల్లాల్సేసి! చివరకు నాకు బాలివేసి నన్ను నేనే మార్చుకునేటంత కాంతంగా ... మధురంగా ... పాపం! ఎన్ని ఆబద్ధాలు చెప్పేవాడిని! నేనంటే ఏడుకో ఆత నమ్మకం!... నా తెరుగుళ్ళనుకొని, అలవాట్లనుకొని, అంతకుముందు అనేకవిధాలుగా చెప్పకునే వారూరని--వాళ్ళకు వాళ్లే-సిగ్గుపడి, నమ్మలేనంతగా... వాళ్ళ మాటల కోరికే మార్చగలిగింది!... ఒక సావత్తరం చదువు అలవాటుచేసుకుని ఎన్నో మంచి పుస్తకాలు చదివి, అనేక జీవితాలకు అర్థం చెప్పేది.

“నాకు తెలుసు, నేను వట్టి మోసంలా బతుకు తున్నానని. నాదగ్గర కొచ్చేవాళ్ళలో నేనంటే కిట్టనివాళ్లే ఎక్కువ. వీలుచిక్కితే నొక్కి వేయడానికీ, వార్తాపాచయానికీ సక్రమంకే వస్తారు. అయితే, వాళ్ళలోనే-ఎంతో ముష్టంగా, ఆస్థా యంగా మాట్లాడగల్గుతాను. ఆమాయకులు-పాపం, వైవాళ్ళకు నాకు నిజంగాన్నే హితులే వ రో తెలీదు!... పెద్దలూ, పండితులూ, విద్యావంతులూ, వాళ్లూ వీళ్లూ వచ్చేవంటే నామీది ప్రేమ విశ్వాసాలతో కాదనీ, నా ఉద్యోగపు హోదాలోని అధికారపు ఆశ్రయంతోననునీ, ధనాశతోననీ తెలుసు. అలానే యిద్దూ లేనివాళ్ళతో మరీ యిద్దూగావున్నట్లు నటిస్తూ మొత్తమీద ఆనేక దిక్కులునుంచి అందనీ కాచుకుంటూ, ఎంతో మోసంగా గడుపుతున్నా. గోపలి నాపుడైతేకాల్సాలూ, ఆశయాలూ ఎలావున్నా, తొకిలంగా ఇంత మోసం ఉంటేనేగాని జీవితంకాదు! ఇలాంటిప్పు డేప్పు డేనా అలాంటి నా జీవితాన్ని తలచుకునే ఏడు

స్తాను-ఏదో కొంతబరువు కగ్గినట్టువుతుంది. ఎప్పుడూ కుతకుకలాడే ఈమట్ల, మోసం మధ్య కొట్టుకుంటూ ఎప్పుడో చేయూ... అనే ఏదో ఆలోచన... దీనితో... నేను మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకోవడం... పిల్లలు ఏ!... అన్నీ మర్చిపోయి, ఒక్కరోజే నా, నా నివ్యబోయి నన్ను విడిచిన (సంవత్సరానికి) ఈ ఒక్కరోజే నా, ఆవిణ్ణి స్మరించుకుంటూ, నా మోసపు బ్రతుకు తమించమనీ, బాధపడవద్దనీ, ప్రార్థించుకుంటాను... ఈ నాలుగేళ్లనుంచి ఇలానే వస్తూంటా- అన్నీ మర్చిపోయానీ. నా దౌర్బల్యం ఈ మత్తునీసాని అవసరంగా చేసుకుంది ఈ ఒక్కరోజే... పాపం, ఎంత బాధతోనుందో ఏమో- కడసారి కనుమూసేముందుకూడ చిరువత్స తోనే నాతో 'మీరు బాధపడకూడదు తెలుసా! హాయిగా వుండాలి!...' అంటూ, 'మీ యిష్టం వచ్చినట్టా... కాని, ఈ చిట్టికల్లనిసూత్రం, నేనుంటే చూచుకున్నట్టే చూచుకోవాలి-' అంటూ కళ్లుమూసుకుంది.

"వాళ్లకేగో ముంచుకుపోయినట్టా, నే నలా బ్రతకడమే సంఘ రథానికి అడ్డువచ్చినట్టా... ఒక రేమిటి, కల్లమండ్రుల దగ్గరనుంచి ప్రతివారూ, మతి పోగొట్టేశారు. నాకు మళ్ళీ పెళ్ళి, పిల్లలు. పాపం ఈమె కూడా నన్నుతో నమ్మకట్టే తోస్తూంది. తెలివైనది కావడంవల్ల నిజవిషయాలు కొన్ని తెలిసినా, తెలియనట్టేవుండి, మొత్తానికి నాకు బాధ కలిగేలా సంచించుకుంటూ వుండాలనే ప్రయత్నిస్తుంది. కాని ఈ పిల్లలూ... నా చిట్టి... నా నివ్యబోయి వచ్చి కన్నీటి నా చిట్టికల్ల... పాపం అవిడుంటే ఎంతబాగా, ఎలా చూసుకుని తయారు చేసుకునేదో... నే నే చస్తున్నాను, నా చిట్టికి!"

అంతకంతకూ స్వరం హీనమైపోయింది. ఒక మాట వినిపించడమే లేదు.

"హే! భగవాన్ అంటూ పక్కకు ఒత్తికలేదు.

"చిట్టి... మీ అమ్మంటే- ఎలాచూడో!... మోసగాణ్ణి... నిన్ను మోసంచేస్తున్నా-నో... ఏమో!... అమ్మా!..."

ప్రకృతంతా నిశ్చలంగా- నిశ్శబ్దంగా- విచారంగా... ఎంతరాత్రయినో ఏమో!

* * *

ఇంతసేపూ అతని బాధా జీవితంలో కరిగి కన్నీరైన నాకు మళ్ళీ ఏకాంతం, ఆలము ఆ

కున్న విషాదమధ్యాన! ఆ విషాదం, నా జీవితపు దుఃఖ పాటునలలా ప్రతిబింబిస్తూంది! నా జీవిత దుఃఖమంతా ఒకేచోట పోగు పడిపోతున్నది!

పోయిన నా భార్య- చిట్టిబాబు! ... పాడైన ఆర్థికపరిస్థితి- నా చిట్టిబాబుని పెంచే దాది... నన్నుగురించిన అపవాదులు- పెళ్ళిబలమంతాలు- చక్కబడిన ఆర్థికపరిస్థితిలో చిట్టిబాబును తయారు చేసే నా ఆదర్శ- మళ్ళీ పెళ్ళిళ్ల గోల... దుష్ప్రచారాలు- ఖా! ఖా!... నుకలుతలాడే మట్లకంటెకూడ...

ఏదో ఏడుపుగా వినిపించింది- నా చిట్టిబాబు కళ్లలో ఉన్నాడు- గతం ఏదో వచ్చి నా మేదడును తాకింది- "మీ రేం చేసినా... నా చిట్టి బాబునుమట్టుకు ఎలా చూసుకుంటారో!" పోయిన చిట్టిబాబుకల్ల- నా జీవితం!...

చిట్టిబాబు ఏడుస్తున్నాడేమో!

ఇక శృటికాలం ఉండలేకపోయాను.

ది ఇండియన్ బ్యాంక్

లిమిటెడ్

హెడ్ క్వార్టర్స్: మదరాసు

(Estd:

1907)

జారీ చేసి చందానేయబడిన

మూలధనం రూ. 72,00,000

ఆడిన మూలధనము. రూ. 53,00,000

రిజర్వ్ ఫండ్ రూ. 62,00,000

అన్నిరకాల బ్యాంకింగ్

వ్యవహారాలు చేయబడును.

యన్. గోపాల అయ్యర్,

కార్యదర్శి.

అసిద్ధా

"అవంతి"

శ్యామలని గౌరవము బుద్ధుడు శన మననెరిగిన
క్రియ శిష్యుల్ని ప్రపంచపు నలునానలకూ మత
ప్రచారానికి పుత్తైంచేటపుడు వారికి విపులంగా
గూచనలిచ్చి పంపించాడు. ఇంకవరకూ ఏ మత
ప్రవక్తా యిద్దరిని సూచనకూడా ఒకటిచ్చాడు.
ఏ పరిస్థితులలో కూడా మహాద్భుతాలూ, మాన
వాతీత ప్రదర్శనలూ చేయవద్దని. బద్ధదేవుడు
నియమించిన యితర సూత్రాలు ఆచరించడంలో
ఒక్కొక్కపు డానని శిష్యులు విఫలమైనా మాన
వాతీత ప్రదర్శనలు చేయవద్దన్న నిర్ణయాన్ని
మాత్రం, ఒక్క ఆనందుడుకక్క, మిగతా
వారంతా శు. చ. తప్పకూడా ఆచరించారు. ఆనం
దుని గురించి, యీ కింది కథ లనుశ్రుతంగా వస్తూ
న్నవి.

ఆనందుడు మగధ సామ్రాజ్యంలో శనప్రచారం
మొదలుపెట్టేడు. జీవహాస, నలుకేదాలు, బ్రాహ్మ
ణుల ఆపాకారం క్రింద మూలనుసూచ్చ హిందూ
ప్రజలకు సౌధమతం ముత్తసాధన కొక నూతన
మార్గం చూపించింది. ఆనందుని వాచ్ఛాతురి,
గంభీర విగ్రహం, బౌద్ధ సూత్రాలు ప్రజలకు నచ్చి
సౌధమతంవేపు బాగా మొగ్గసాగారు. ఈ ప్రథమ
విజయంతో ఆనందునికి శల కొంచెం తిరిగింది.

"కాస్త్రీయ హేతువాదంతో, నిర్దుష్ట జీవి
తంతో, వాచ్ఛాతుర్యంతో, ముక్తిమార్గం బోధించే
మతప్రవక్త- మొడివాదనలతో, పాపభీతితో
ప్రచారం చేసే యీ బ్రాహ్మణులకన్న ఎంత
ధన్యుడో కదా!" అనుకున్నాడు.

గర్విభూతమైన వైరులు పలకడంతోడనే,
ఆనందుని కీర్తికాంతులు పదనీయ మోజనాల మేర
తగ్గిపోయాయి. ఆనందుని సుగుణపుంజుకూడా

వన్నెకొంది. మరునా డానడు శన బోధనలు
మొదలెడినపుడు, ప్రజలు మొదట వెక్కిరించారు,
తరువాత అల్లరి చేశారు. చివరకు రాజ్ఞుకూడా
గువ్వేరు.

ఆదే సమయానికి, మూర్ఖులైన ఒక కుర్ర
వానిని కొందరు బ్రాహ్మణులు కింద పడచేసి,
తెలివి తెప్పించడానికి వానా అనస్థలూ పడుతూ
దడ చూశాడు ఆనందుడు. ఇంకాలో ఒక ప్రబు
ద్ధుడు యిట్లా అన్నాడు:

"వీణ్ణి యేవో దయ్యం ఆవేశించింది. వీడి శరీ
రాన్ని బాధలు పెడితే, ఆ దయ్యం పారి
పోతుంది."

ఆనందు కలిసి, ఆబాలని బాదడం మొద
లెట్టారు. ఆనందుడు వెంటనే కలగజేసుకొని, ఆ
బ్రాహ్మణుల్ని తరిమేశాడు. శన మోక్షార్థమొద
పడి, దేవుని ప్రార్థించడం మొనరించాడు. ప్రార్థన
ఆఖరియనా, అతడికి లేవలేదు. ఆ కుర్రవాడికి,
మామూలుగా తెలివి వచ్చేనకూ ఆనందుడు
ప్రార్థనలు చేస్తూనేవున్నాడు.

ఇది చూసిన, ఆ మూర్ఖప్రజలు "మహాద్భుతం!
మహామాయ" అని అరుస్తూ ఆనందుని చుట్టూ చేరి,
అనని మత స్వీకరించారు. ఆనందుడుకూడా, శన
పోయిన గౌరవాన్ని విధుగా సుపాదించినందుకు
సంతోషించి, "మన ఆశయ సేముఖ్యమైంది; దానిని
సాధించే విధానంకొన విచారించ నక్కరలేదు"-
అనుకున్నాడు.

ఈ ఒక్కచనితో, ఆనందుని సుగుణసంపద
పూర్తిగా నశించింది. కాని, కరుణామయుడు-బద్ధ
దేవుడు మాత్రం, శన శిష్యుని చర్యలొకా తమ
దృష్టిలో పరిశీలిస్తున్నాడు.

అనందుని కీర్తి ఆ రాజ్యమంతా పాకింది. రాజు కూడా విన్నాడు. అనందుని పిలిపించి, దయ్యాన్ని తరిమివేసిన మాట నిజమేనా అని అడిగేడు. అనందుడు నిజమే అన్నాడు.

"అయితే నా ఆదర్శం చూపింది. మీ శక్తుల మూలంగా, ఇరవై తొమ్మిది రోజులనుండి తెలివి తప్పి, మృత్యుముఖాన్ను నా కుమారుని బలి కించాలి" అన్నాడు రాజు.

"ఒక సామాన్య బాలకుని బాధా నివారణ చెయ్యగలిగిన నా స్వల్పశక్తులు, రాజ మార్గాడు లేన తమ పుత్రుల కేవిధంగా సహాయకారి కాగ లవు ప్రభూ?"

"ఆశక్తులు ఏవిధంగా సుపాదించ గల్గుతారు?"

"కామక్రోధమనమాత్మర్యాసలు జయించటం వల్లా, యోగాభ్యాసవల్లా ఆ శక్తులు సమకూరు తాయి. వాటిలో పరిపూర్ణం అయినవాడు, ప్రచండవాయువుల్ని సముద్రజలాల్ని సూర్యచంద్రు ల్నికూడా కాపించగలడు."

"అయితే మీరు నా కుమారుని వ్యాధి కుదర్చ లేక చావడానికి కారణం, శక్తిలేకపోవడం. కనక, మిమ్మల్ని, బ్రాహ్మణుల అధీనం చేస్తారు. మీసాధ నకు సదుపాయాలు వారు సమకూరుస్తారు" అన్నాడు రాజు.

భయంతో అనందుడు చెప్పాలోలోయేవేనీ వివ రుడానే, అక్కడి బ్రాహ్మణులకుని నొక దేవాలయంకి బాంకుపోయాడు. బట్టలన్నీ పూడలేసే శాటం. అనందుని శరీరమీద ఒక్క మచ్చకాని, గాయపు అవశేషంకాని ఏమీలేవు ఆ బ్రాహ్మణుల త్యాగస్వర్గం చేసింది, గులా మానవుడు, శరీరాన్ని కట్టవెట్టకుండానే స్వర్గానికి పోదానుమంటున్నా డని. వెంటనే అనందుని బోర్లలూ పడుకోబెట్టి, నడ్డిమీద చర్మం అంతా లేచిపోయేట్లు కమ్మి లతో బాడేరు. తరువాతి, మరునాడు తీర్చడానికి సిద్ధయించుకుని అతని నక్కడే పడవేసి, గుడికి తాళంవేసి వెళ్లిపోయారు.

అనందుడు ఆర్థ మరణావస్థలో పడివున్నాడు. ఇంతలో, అక్కడ స్వయం ప్రకాశమానమయిన దయ్యం ఒకటి సాక్షాత్కరించి అనందుని పలకరిం చింది.

"అనందా, నీ తెలివితక్కువ కిప్పటికేనా పనికి పిస్తున్నావా? లేదా?"

అనందుడు మాట్లాడలేదు.

"నే చెప్పిన మాట వింటే, నీ గాయాలు మాని పోతాయి. వైగా ఈ రాజ్య ప్రజలంతా నీమకం స్వీకరిస్తారు."

"ఏవిధంగా?" అన్నాడు అనందుడు.

"నీ గురువాకర్ణనిరాదరణ, ఆ న్యాయం ఏటిలో పూర్తిగా మురిగిలే సరి."

అనందుడేమీ మాట్లాడలేదు. ఆ దయ్యమే యికా సుభాషణ పోకిస్తూంది.

"రాజకుమారుడు, ముప్పయిరోజులు పూర్తి అయేసరికి ఆ మూర్ఖునిది లేస్తాడు. అనమయం సరిగా చూసి నీవు వెళ్లి, రాజకుమారుని చర్మంకం మీద కూర్చుని నీయిష్టం వచ్చిన మంత్రాలు చదువు. ఇంతలో ఆశ్చర్యం తెలివి వస్తుంది. అది నీ మహిమే అనుకుంటారు. యావన్మగధరాజ్యమూ, నీ శిష్యులవుతారు. కాని ఒకటిమాత్రం జ్ఞాపకం వుంచుకో, ఇప్పుడు నేను చెప్పినట్లు చెయ్యటానికి నీ వాగీ కరిస్తే, అది నీవు కట్ట తెరుచుకునే చేస్తాన్న రుని. వైగా, దీనివల్ల నీకష్టాలికా అభివృద్ధి అవుతాయే కాని తగ్గవు."

"ఒప్పుకున్నాను" అన్నాడు అనందుడు బాధ పడలేక.

దయ్యం అతని నడ్డి నిమిరించి. వెంటనే బాధలుపోయాడు, కొత్తచర్మం వచ్చింది. "నీ కవ సరం అయినపుడు "హూగ్, పస్తి, మాని, ఆ ముహూ" అని పిలవ"మని చెప్పి, అదయ్యం మూకు ముకు పోయింది.

అనందుని చర్మం రొంకోవక్క పోలిపోయే డానికి, బ్రాహ్మణులు, ఒక రాజాధికారిలో సహ వచ్చి, గుడి తలుపులు తెరిచారు. అనందుడు మామూలుగా వుండడం చూసి, ఆ బ్రాహ్మణులకు మిలిలేని కోపం వచ్చింది; కాని ఏమీ చేయలేక పోయారు. ఆ రాజాధికారి, అనందుని రాజసన్నిధికి క్షేమంగా చేర్చాడు. రాజకుమారు డికా అదే అవస్థలో పడివున్నాడు. తనకు ఆ దయ్యం చెప్పినట్లు, సామాన్యం యికా కాలేదు. కనక అనందుడు రాజుగారికి, వారి ఆనుచరులకి మహా ద్యుతాలమీద, వాటి నితరు లేవిధంగా పెర వేర్చలేకో, ఒక్క బౌద్ధ మత గురువు లే జ్ఞా చేయగలకో, మొదలగు విషయాలమీద

పునఃసంకల్పం, సమయంకోసం కాలయాచన చేస్తున్నాడు. ఇంకా సూర్యుడు ఆపరాధిలో క్రూర శమయం ఆనన్దమయింది. ఆనందం రాజకుమారుని గుండెలమీద చెయ్యివెట్టి, కట్ట మూసుకుని ఏవో జపిస్తున్నాడు. వెంటనే అతడు కట్ట తెరిచి, ముప్పయి రోజుల క్రిందట తాను జూదం అడుతున్నపు డీరోగం వచ్చి ఏ వాక్యాన్ని మధ్యలోనే ఆపేసిందో, ఆ వాక్యం పూర్తిచేశాడు.

అక్కడున్న వారందరూ నిశ్చేష్టులయిపోయారు. "ఈయన మానవాతీత శక్తులను కట్టిచూస్తే, యీయన మతంకూడా చాలా గొప్పదిలాగే కనిపిస్తోంది!" అన్నారు రాజుగారు. ఆయనతో పాటు యావ న్యగ్రంథజ్ఞులూ బౌద్ధమతం స్వీకరించారు. రాజు వెంటనే, హిందూ దేవాలయాలకూ, మతసంస్థలకూ యిచ్చిన ఆస్తులన్నీ లాగేసుకుని, బ్రాహ్మణహింస మొదలుపెట్టేడు. ఆ పాత మతం కొన్ని శతాబ్దాలలో చేసిన అన్యాయాన్ని కొన్ని రోజుల్లో యీ కొత్తమతం పేరిట చేసే కారు.

ఈ విజయంతో, ఆనందం పూర్తిగా గర్వి అయిపోయాడు. రాజుగారు ఆనందుని తమ కుమారునికి గురువుగా నియోగించారు. బౌద్ధ ధర్మాల నాటకి బోధించాలని ఆనందం చాలా తాపత్రయపడ్డాడు కాని, కుదరలేదు. ఎందుచేతనంటే, రాజకుమారుడికి, చిన్నచిన్న పురుగుల్లో సూదులు గుచ్చి ఆనందించడం సరదా; యింక మరీ, అహింసాధర్మానికి, ఆ సరదాకీ ఏవిధంగా సమన్వయం?

కొన్ని నెలలు పోయిన తర్వాత, రాజసముఖానికి ఆనందం ఆహ్వానితుడయ్యాడు. రాజుగారికి కొంచెం దూరంలో, ఇద్దరు భయంకరంగా వున్న శలాయలు నించున్నారు.

"వీడు మాశలారి. వీడు చిత్రవధచేసే శలారి" అని రాజు వారిద్దరినీ ఆనందునికి పరిచయం చేశాడు. అటువంటి గొప్పవారితో పరిచయం కల్గినందుకు ఆనందం తన సుతోషం తెలియచేశాడు.

"మహాశయా! ఇంద్రియనిగ్రహమూ, యోగాభ్యాసమూ మీరు మళ్ళీ అనుష్ఠించవలసిన అవసరం వచ్చింది. మాకన్న బలవంతుడైన శత్రురాజాకడు మూడై దండెత్తేడు. మూడై న్యాయం వోడి పారి

పోతున్నాయి. మీమీదే ఆశలు పెట్టుకున్నాం. సాధ్యమైనన్ని ఎక్కువ శక్తులు, తక్కువ కాలవరి మిత్రా, మీరు కూడబెట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. మీ పాత స్నేహితులు బ్రాహ్మణ్ణు మీకు సహాయం చెయ్యడానికి పిలుద్దామంటే, నాకు మనస్కరించలేదు. అందుచేత వీరిద్దరినీ పిలిపించాను. వీరిద్దరిలోకూడా, సరిగా పాత్రులు పడరలేదు. ఒకడేమో, తల్లకిందులుగా మంటూ ప్రేలాడగట్టి ముక్కుల్లో కారంపెడితే చాలు అంటున్నాడు. రెండోవాడు కొంచెం మృదుడు. మొదటే చర్మం వాలిచివేసి గూలకొండి రాయాలంటున్నాడు. ఈ రెండింటిలో మీకేది అంగీకారమో చెప్పండి." ఆనందం, ఆ రెండు పద్ధతులకూడా అట్టేమాచివి కావని తెలియచేశాడు.

"సరే! దానికే! ఆ రెండు పద్ధతుల్లో ఏదీ అంగీకారం కానవును, రెండూకూడా ప్రహేళికాద్ధాం. మీకు రేపు సూర్యోదయం దాకా, అలోచించడానికి వ్యవధి యిచ్చాను. యింక మీరు వెళ్లవచ్చు!" అన్నాడు రాజు.

ఆనందుడికి ఒంటిసిండా ముచ్చెమటలు పోసి, తలకాయ విమ్రోగిపోయింది భయంతోటి. ఆయనా ఆ దయ్యం, తనకిచ్చిన వాగ్దానం జ్ఞాపకంవచ్చింది. వెంటనే ఒక నిర్ణయ ప్రదేశం చేసుకుని, ఆ మృత్యు పరిచాడు. ఇంకా శతనష్క భయంకరే ఆ దయ్యం కాదు కాని-కావిగుడ్డలూ, జడలూ, విబూధీ ధరించిన ఒక ముసలిజోగి కనిపించాడు.

"నీ కాట్రే కాలవ్యవధి లేదు. త్వరగా నాతో రా! జోగివేషం ధరిద్దవుగాని" అన్నాడు.

సౌమ్య జీవితం, వేషధారణ అలవాటయిన యీ బౌద్ధబిక్షువుకి, బైరాగి వేషం అంటే పరమాసహ్యం. ఆయనా ఏమయ్యగలడు? తప్పదు. ఆనందుని తన యాంటికి తీసుకుపోయి, అతడి బోడిగుండుకూ, పొడుగాటి గోళ్లులేని వేళ్ళకూ-చిలిస్తూనే, తప్పదుకనక- విభూతి, రుద్రాక్షలు, వేరు కడియాలూ కృత్రిమ జటలూ, మొహం రంగులూ పూసి, మొత్తం మీద అతట్టి పండుగనాటి పెద్దపులిలా తయారుచేశాడు.

చీకటిపడ్డాక, తనతో శృకానానికి తీసుకు పోయాడు. అక్కడ ఆనందుని మెడలో, చిన్న పిల్లల పుర్రెలదండ మెడలోవేసి, పెద్దకపాలంఒకటి

ఎడంచేతిలో పెట్టి, మడిచేతిలోక వేద్ద తొడ ఎముక
యిచ్చాడు. అంతశ్రేణి మే ఎవరినో దహనంచేసిన
ప్రదేశంలో ఆనందుని మార్చేబెట్టి, తనతోపాటు
మంత్రాలు జపిస్తూ, పుత్ర మి న ఎముకతో
వాయించమన్నాడు. ఆపని మొదలెట్టడంతోకో,
తుపాను ప్రారంభమయింది. మెరుపులు, వురుములు,
పిడుగులు, ఏనుగునొండపు ధారలతో వర్ష
ప్రారంభమయ్యాయి. నక్కలు, ఏడేట్లగుంపులుగా
శృశానంలో పికాట్లు కొడుతున్నాయి. శృశా
నంలోనుంచి అగ్నిపాజులు లేచి మానవిముక్త
మైన చేతులు ఆనందునికేసి జాప్తున్నాయి. ఆనం
దుడు భయంతోటి యికా గట్టిగా వాయించడం,
మొదలెట్టేడు. మాతాత్తుగా ప్రారంభమయిన
తుపాను మాతాత్తుగానే అఖరయింది. ఇంకలా
రాజధానినుండి జయధ్వజాలూ, సంగీతం నన్న
నన్నగా వినిపించాయి.

“శత్రురాజు చనిపోయాడు. అశని సైన్యం
చెల్లావెలిపైపోయింది. ఇంతలా నీ ప్రభే-అనుమా
టన్నాయ రాజు, వస్త్రా లనూ అంతా, మరి
నేసెలపు తీసుకుంటూ, మళ్ళీ నీకవసరం అయిందా
దాకా” అని, అజోగి హయమైపోయాడు.

ఊరేగింపునవ్వడి దగ్గర్లోనే వినిపించింది.
ఇంకలా దగ్గరకు వస్తూన్న కాగడాలు కొంత
మందాడిగా కనిపిస్తూంది. అన మగిసి వెలిసిన
ఆ తెల్లవారుజాముక, తన ఏనుగునుండి కిగి, రాజు
ఆనందుని కాళ్ళముందర సాష్టాంగపడి,
“మహానుభావ! మీరు సిద్ధిగిరిగ జోగులని
తెలియక నే నేమైనా అవధానంచేస్తే శ్రమి
చాలి. మీరీ శృశానంలో వున్నంతకాలం నాకింక
శత్రువుల భయం లేదు” అని ప్రతించాడు.

వెంటనే రాజాజ్ఞప్రకారం, పాడు పడిన
సమాప చేపళంలోంచి నక్కల్ని నిర్ణయిగాబయటి
కిచ్చేశారు. బూజులు పెరిగి, అని ఆనందునికి
ఆనానంగా బహూకరించారు. రాత్రంతా నిద్దర
లేని కళ్ళతో, నీరసంతో, విభూతి-జడలతో
ఆనందుడే దయ్యాలా వున్నాడు. ఇంక కొంత
సేపటికి బార్రా మారు డొక డు—రాజుగారి
చాలా జబ్బుగా ఉందనీ, వెంటనే తగ్గేటట్లు చెయ్య
వలసిందనీ-అజ్ఞ తీసికొచ్చాడు. ఆనందుడు కపాలం-
ఎముక బయటికి తీసి మంత్రాలు చదువుతూ
వాయించ వారంభించాడు. ఆ దప్పుడుకే తెలిసి,

వాకటి, రెండు గద్దీలాలు బయటికొచ్చేశాయ
తప్ప, యే చేపతకాని, దయ్యంకాని ప్రత్యక్షమవ
లేను. ఇక లాభంలేదని, ఆ పనిలోంచి విరమించే
టప్పటికి నేలలోంచి పుట్టుకొచ్చినట్లు, మాతాత్తుగా
ఒక మనిషి ఆనానవిదక్క నిలబడి వున్నాడు.
అతడి చేతిలో ఏదో దండనూడా ఉంది. రాజో
దొగ్గి కాబోలు.

“నలనల కాగుతున్న నూనె సిద్ధంగావుంది”
అన్నాడు.

“ఏమిదుకూ ?” అన్నాడు ఆనందుడు.

“మిమ్మల్ని మూచేయకు.”

“నన్ను నూనెలో మూచడం చేసికీ ?”

“మీ మంత్రశ్రాంతా లేమీ రాజుగారి బాధను
తగ్గించలేకపోయాడు. పోనీ మీకు శక్తి లేదేమో
అనుకుందామంటే, యివరకటి రెండుపలు
మీ శక్తిని వేనోళ్ల చాలుతున్నాయి. కనక,
యిప్పుడు తగ్గకపోడానికి కారణం, మీ విముఖతే
అని రాజుగారు అనుకుంటున్నారు. ఈ బెడద,
రాజవైద్యుణ్ణి, నా వైద్యుడేమోతడం ఎందుకనీ,
రాజుగారి వుద్దేశానికి తాళన పడకు. ఈ సాయం
కాలండాకా, నూనె మరుగుతోనే వుంటుంది.
అప్పుటిపొడా తగ్గకపోతే, మీరు ఆ నూనెలో
ప్రవేశించవలసి వుంటుంది.”

“అయ్యో! నైదమం! యిప్పుడేదిదాని కాను!”

“ఏదానీ లేదు. శృశానంచుట్టూ సైనికులు
కాపలావున్నారు.”

“అయితే నా ప్రాణానికి కక్షణ లంక !”

“ఇదిగో ! యీ పాత్రలో !” అన్నాడు
రాజవైద్యుడు. “సింట్లో విషం వుంది. నీశత్రులవల్ల,
యీమాడు సూపాపించానని చెప్పి, రాజుగారియ్యి.
అయిన చనిపోయాక, ఆయనవారసుడు, నిన్ను
బహూకరిస్తాడు.”

“నాప్రాణం బోయినానానో అని, యీహత్య
నేను చెప్పాను. నన్ను ఆపహించి తప్పించడాని
నిలకా నాకు వుపాయం వుంది. “హూంగ్ వచ్చి
నుని ఆముదా ?” అని జపించాడు.

కాని ఎవ్వరూ ప్రత్యక్షమవలేదు. రాజవైద్యుడు
నూడా, ఆనందునికేసి జాలిగా చూసి, నీకట్లో
కనిసిపోయాడు. తన దుస్థితి తలుచుకుంటూ, కన్నీరు
కారుస్తూ అట్లాగే ఆనందుడు కలకనిద్దర చెంచేడు.
అనిద్దరలో ఎట్లా కల పొచ్చింది.

ఈ లోకాలు దాటి ఆనందుడు, నరలోకపు
టంచుల వద్దనుంచుని, చూస్తున్నాడు, వైశరణి
మీదగా. నరలోకం అంతా, ఏదో పుత్రపూజా
మునిగనట్లు, హుమారుగా వుంది. నరకంలోని రాక్ష
సుల్లాని, కుర్రకారంతా, నరకముఖ ద్వారంబగ్గర,
విద్యుద్దీపాలు, పూలమాలలు, రంగుకాగితాల
అలంకరణలో నిమగ్నమై వున్నారు. పెద్దరాక్షసులు
కిందనుంచుని, అవసరమనితో చినపుడుకుర్ర రాక్షసుల
లోకలకు కాగడాలో అంటిస్తూ చురుకుగా పని
చేయిస్తున్నారు. ఆనందుడికే వూరబట్టలేక, వారిలో
ఒకణ్ణి యీ సన్నాహం అంతా ఎందుకని అడిగేడు.

“గౌతమబుద్ధుని ప్రియశిష్యులలో ఒకడైన
ఆనందునిగోసా. ఆయనతోనూ ఎదురు చూస్తున్నాం.
ఇక ఆరకంటలూనో, గంటలూనో వస్తాడు!” అన్నాడు.

ఆనందుడికి గుండెలు బరువెక్కియి. గొంతు
తడి అరిపోయింది. అయినా, ప్రయత్నంమీద అడి
గేడు. ఏ కారణంచేత ఆనందుడు నరకంలోకానికి వస్తు
న్నాడని. “ఏమయిచ్చి హత్య చేసినందుకు” అని సమా
సమాధానం వచ్చింది. ఆనందు డేకో అడుగుదా
మని నోరు తెరిచిలోగానే, ప్రక్కనేవున్న యిద్దరు
రాక్షసపెద్దల సుభాషణ చెవినిపడింది.

“ఆనందుని కారవ నరకంలోనే వుంచాలి”
అన్నాడొకడు.

“కాదు పెద్దనరకంలోనే” అనాడినొకడు.

“క్షమించాలి. పెద్దనరకం, కారవనరకం
అంటే ఏమిటోనేను తెలుసుకోవచ్చా?” అన్నాడు,
ఆనందుడు మధ్యలో వారి సుభాషణకు అడ్డువచ్చి.

“తప్పుకండా, దానికే! పెద్దనరకంలో సల
సలకాగే ఇనుములో పడవేసి, కరిగించిన సీసం
నోట్లోపోస్తారు. కారవనరకంలో కరిగించిన
సీసంలో పడవేసి, కరిగిన యినుము నోట్లో పోస్తారు.
మా అతిథి ఆనందుని ఏది తగినదని మేం అ
చించుకుంటున్నాం” అన్నారు.

ఆనందుడికి కలత నిద్దరలోంచి మెలకువ
వచ్చింది. వాళ్ళంతా వణికిపోతోంది, భయం
తోటి. చెమటలు కారిపోతున్నాయి.

“హా! బుద్ధదేవా! ముక్తిదోధుల దారి ఇంత
కంటక సమసిద్ధమని యిప్పుడు తెలిసింది. నా
గర్వానికి, అహంభావానికి, గురువచనాతిక్రమణకు
ప్రతిఫలం యిప్పుడు సుభవిస్తున్నాను— బ్రతికి వుండ
గానే నరకం. బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి! గురు

శరణం గచ్ఛామి!! ధమ్మం శరణం గచ్ఛామి!!
అని ఆశ్రాశించాడు, ఆనందుడు పశ్చాత్తప్త
పరిశుద్ధ హృదయంతో.

“నీకప్పుడుప్పటికి తెలుసుకున్నావా? ఆనందా”
అని ఒక సుపరిచిత శాంతస్వరం పలకరించింది.
ఆనందుడు తిరిగి చూసేసరికి, శాశ్వముని గౌత
ముడు నిల్చుని వున్నాడు. ఆనందుని కంటి మబ్బు
తెర తొలగిపోయింది.

“దేవా! నాగతి ఏమిటి? తమ పరిశుద్ధసాన్ని
ధ్యాన్ని సమాపించుట ఆసర్హస్వి పాపం.”

“పాపులు నన్ను సమాపించడానికి జంక
నక్కరలేదు. ఆనందా! నీ ధూర్తత, గురువాశ్వాతి
క్రమణ యివే నిన్ను దూరంగా వూచుతున్నాయి.
ఈరోజునే, నా శిష్యులంతా దేశ దేశాలయూ
వచ్చి శ్రావస్తీ నగరంలో సమావేశ మవు
తున్నారు. ఆ సమావేశంలో, నీ చర్యలకూర్చి నీవే
చెప్పుకుంటావో, లేక నే చెప్పవలసి వుంటుందో
ఆదగడానికే యిక్కడికి వచ్చాను.”

“నేనే చెబుతాను. నా దుశ్చరితాన్ని చెప్పు
కుని, ఆ అవమానాన్ని నేనే భరిస్తాను” అన్నాడు
ఆనందుడు దృఢనిశ్చయంతో.

“సత్యంపలికేళ్ళు. ఆనందా! ఇప్పుడు
నువ్వా వేమా వవలి, బౌద్ధభిక్షువుకు సరిపోయే
వేషం ధరించు. నేను చేసిన నియమాన్ని నేనే
యీ వొక్కసారికి అతిక్రమించి, నిన్ను క్షణంలో
సమావేశస్థలానికి చేరుస్తాను. లేకపోతే, యీ
ప్రజలు నిన్ను క్షణమే హతమారుస్తారు, తమ
రాజును విమయిచ్చి చంపేవనే నెపంతో”
అన్నాడు తథాగతుడు.

“అయ్యో! గురుదేవా! నా తప్పిదం మూలన,
మగధలో బౌద్ధమతం నాశనమయిపోతుంది
కదా!” అని ఆనందుడు విలపించాడు.

“దేవదేవుడు వచ్చించిన పరమ సత్యమయినా
సరే— అసత్యపు వాదనలతో, మౌత్రికాలతో
వ్యాప్తి చేసినపుడు నశించక తప్పదు. నీ యీ
అనుభవజ్ఞానంతో, పరిసీమలలో ప్రజల చూడ్డాన్ని
పారద్రోలి, ముక్తిమార్గం బోధన చేయుచువుగాక!
నీవుచేసినపని కంత అవమానపడ నవసరంలేదు.
ఎందుచేతనంటే, నువ్వు నిజంగా నా మాట సతిక్ర
మించలేదు; నువ్వు మహాద్భుతాలూ, మానవాతీత
ప్రదర్శనలూ చేయలేదుకనక.”

దే శ సా హ త్యం

సంపాదన: యశ్రోజ మాధవాచార్యులు

కిర కిర చెప్పు లోడ
కిన్నెర మోతా లోడ
పిలచీనా పలుక వేర
నిలచీ మాటాడరో
ఓ నీటుకాడ!

సువు
నిలచీ మాటాడరో
ఓ నీటు కాడ!

నూగు మీసా మోడ
రాగాల నాయూడ
కత్తెర జులపా లోడ
కలిసీ మాటాడరో
ఓ నీటుకాడ!

సువు
కలిసీ మాటాడరో
ఓ నీటుకాడ!

మువ్వల మోతాలోడ
గువ్వల గున గున లోడ
ఈడూ బోడూగ మనము
కూడీ పోదామురో
ఓ నీటుకాడ!

మనం
కూడీ పోదామురో
ఓ నీటుకాడ!

కోర పాగా వోడ!
ఓరచూపుల వోడ!
దారి మలుపుల కాడ
తారా సిల్లాలిరో
ఓ నీటుకాడ!

మనం
తారా సిల్లాలిరో
ఓ నీటుకాడ!

పూతరేకుల వోడ
లేత నవ్వులవోడ
అందాల చిందుల్లో
ఆడూ కుందామురో
ఓ నీటుకాడ!

మనం
ఆడూకుందామురో
ఓ నీటుకాడ!

పండు వెన్నెల సూడు
నిండు బాబిళ్ల సూడు
కొలనులో కలువపూల
కిల కిలయూ సూడరో
ఓ నీటుకాడ!

ఆ
కిల కిలయూ సూడరో
ఓ నీటుకాడ!

నీటుకాడ! నీటుకాడ!
నిన్నే తలచినార!
మరుసూలో సువ్వెంతో
మరులూ కొలిపావురో
ఓ నీటుకాడ!

నా
మరులూ కొలిపావురో
ఓ నీటుకాడ!

తావీ చూడని పూవు
కావీ పండిన మోవి
వలపూల తే నెల్లు
కలిసీ జుర్రేద్దము రో
ఓ నీటుకాడ!

మనం
కలిసీ జుర్రేద్దమురో
ఓ నీటుకాడ!

జీవితము-నేను

హరింద్రనాథ చట్టోపాధ్యాయ

ఏకాంతవాసి

ద్యానం దివ్య సాక్షాత్కారానికి హృదయం వడే ఆవేశన. అని తీవ్రపరమైవుడు, చలనశీలమైన మనస్సు స్వాధీనమవుతుంది. చెదరిపోయే మనస్సును తిరోముఖా చేసి, అంతర్దాతృమీద సంలగ్నం చెయ్యడానికి దాని ప్రయత్నం. ఋషులు శాస్త్రావధానంగా అభివృద్ధించిన నిర్వికారమైన అచంచలత దాని ఫలం.

దయ్యాల హిందనుది ఉద్యానం చెప్పడం జరిగాక, యింక అక్కడికి వెళ్లడమే మునుగున్నాను. పొద్దుటిపూట పికారును వెల్లినపుడు ముచ్చటయిన నిలబడో, యింకా ఉండబట్టకపోతే - యివకలి మెట్లెక్కి వరుడానికి వెళ్లీ, యీ ప్రవాసానికి ముందు అక్కడికి అభిమానంగా వెళ్ళివచ్చే ఆ వెనకటిరోజులు గుచునుంటాను. అప్పుడప్పుడు పనిపోయిన కిటికీ ఉద్దాహరించి నిర్మాణమ్యమైన ఆ హాల్లోకి కుశూహలతో దొంగవనంగా తీరిగి చూస్తాను. అక్కడికి రానుదాసస్యామి, నేనూ ఓ పూరిచాపమీద ఒకరి నవనవకరం హుర్పుని తీవ్రంగా ధ్యానిస్తూన్నట్టే ఉంటుంది. మనసు అస్మియంగా పరిణమించిన చోట్ల, మన హిందరాం తరంలోని అమూల్యమైన వ్యక్తిత్వాన్ని కొంత భాగం దిగవిధుస్తా నున్నదానికి నాను దాఖలా కనిపించింది; మనస్సును సంబాధించిన ప్రాసపుడు, యీ వ్యక్తిత్వం చిక్కని నీడగా, చక్కని అభివృద్ధి బెత్తులా సన్నసన్నని పొరలుపొరలు కలిగి వుంటుంది. ఇంకా చెప్పాలంటే, అభివృద్ధిలోగీ దీన్నికూడా వ్యయప్రమాదాల కోర్చి నీకటిగని లోంచి తవ్వి తెయ్యవలసివుంటుంది. ఈ వ్యక్తిత్వం కాలనివణిగా భరించుకొనే కావచ్చు, కాక పోవచ్చు. మా యిరువురి వ్యక్తిత్వాలు స్పష్టమైన చాయలు విడిచిపెట్టి వెళ్ళినట్లు, అవి ఆ యింటిని అభిమానంతో పట్టుకుని వేల్చాడుతోన్నట్లు అనిపించింది. అలవాటైన సన్నికర్ష ప్రభా

వంవల్ల అనురాగము, ఆస్మియ న విరుద్ధ స్థలాగాని, వ్యక్తిగాని దుష్టజమే. పాతు కొన్న అభ్యాసం గర్భంలోంచి దేహాన్ని బలవం తంగా వెలికిలీ, అంతశ్చేతన సంబాధియైన నాభి పాశంతో బంధించే అనుభవంతో తెగతెగులు చేసికోడం లాంటిది, యిది. యాటాబాబుతో ధ్వంసంచేసి విడిచాక, కొంపనోడు తుడిచిపెట్టుకు పోయి, చెట్టుచేసులదృశ్యమై, ప్రాశంసించార మెర క్కుడామైళ్ళకొలసీవరచికోన్న నగరంలో ఓరో పిమావాసులు దయ్యాలై నివసిస్తూండడం కనిపించినాటే నేను పూర్తిగా నమ్మగలను. యాటా బాబు ప్రేమకు కల్పించిన పరిస్థితిలోంచి ఆ నగరం హతాత్మికా--మృతజీవుల నగరంగా కాకుండా--జీవచ్ఛాయల హుతనరాజ్యంలా బయలు వెడలినట్లు తోచింది. యాటాబాబు రోడ్డు పక్కగారడేవాని పనిచేసింది; 'హూచ్' మహా కాళీ' అని ప్రపంచానికి మాయంచేసి చూపించింది. అంత ధ్వంసకారకమైన ముగ్ధుడూ కలిగివుండే, అని-మనుష్యులకే కాకుండా - చెట్లకీ, యిళ్ళకీ, క్షీలకీ, కొండలకీ, స్ఫూర్తచిహ్నాలకీ కూడా ప్రతి రూపాలు బయలుదేరకుండా మాయ చెయ్యలేక పోయింది. ఆ రూపాలు వట్టి యిసుకనీ, గారినీ మరవబోధమైన అంతశ్చేతనానుభవంతో నింపే తాయి. విశ్వంలో అకృతిదాల్చే ప్రతీదీ, అంత కంటే మాత్మకరమైన ప్రతి రూపాల్ని దాచడానికి, ఆ అకృతిని అచ్చావనంగా ఉపయోగించి తీరాలి. ఈ ప్రతిరూపాలు మాత్మకై మాత్మకై విశ్వవైశ్వమయమైన నిశ్చల నీరవతంగా అదృశ్యమవుతాయి. ఈ అవస్థ శుద్ధసూన్యంకాదు; సమగ్ధిక సాఫల్యమే-సత్యమైన దివ్యత్వమే.

నేను, సంసారం మధ్య ఉంటానే, యింట్లో అంతకంతకు ఏకాంతం అవలంబించ నారంభించాను. మా పడకగదిని అంటివున్న యిరువంకగాను నా ఏకాంతవాసం చేసుకున్నాను. చుట్టూ ఉన్న

వాళ్ళకి, నాకింక వాళ్ళతో సంబంధము లేదని, నచ్చ చెప్పడం కోసం-నన్ను భద్రపరచుకోవడానికి అనువుగా ఎర్రటి 'ప్లేనల్' కోరిటోపీ కొడుకడా మొదలుపెట్టాను. నన్ను అది రక్షణమే తక్కిన వాళ్ళనుంచి వేరుపరచింది. దానితోపాటే, తెల్ల దుస్తులు విడిచిపెట్టి కానిపుట్టు వేడ్డమని కూడా ఉబలాటపడ్డాను. కాని యీవరేవరైన యిప్పుడిప్పుడే కాదు, యింకా వుండాలి అని ఏదో ఉద్వేగించింది నాకు. ఎందుచేత నంటే, పెళ్లి చేసుకోవడంలాగే, న్యాయం వున్నప్పుడే కూడా-గుర్తిపవలసిన యీ విషయాన్ని ఎవరూ గుర్తిస్తోండకపోయినా-భాగ్యతతో కూడినదే, భవిష్యత్తు నిర్ణయించే ఆవుతుంది: కాని కట్టుకోవడం, ఆరంగువల్ల మూలక మయ్యే పాపమైన అగ్నిహోత్రాన్ని 'కట్టుకోవడ' మనమాట. అందుచేత కాని తాల్చడం అగ్నితో చెరగటం వంటిది. కానితో చెరగడే వాడు నరక బాధ అనుభవిస్తాడు. దానిని భక్తి జ్ఞానాలతో ఆదు పర్తిచుకొనేవాడు. ఎట్టకేలకు స్వయంసమర్పణ యోగ్యత సిద్ధించిన మానవులగా, పరివర్తన చెందు తాడు. అవును-నేనింకా ఉండాలి. ఇంకా ఉండాలి; నేను కామయం ధరించడానికి తెగువ చేసే ముందు, నానునప్పుడు ఆరంగులో మూచ వలసి ఉంది. మనోత్పాదక కలికు నిర్వహలకు చెప్పింది కూడా ఉండే.

ఇందుమించు యింకవై నాలుగుగుంటలు ఆ గుమ్మరంలో ఒంటరిగా గడుపుతూవున్నాను. మనస్సునీ, దాని వృత్తున్నీ నాడుగుండల మధ్య పట్టిబంధించి ఉంచుతూ, ఒక హామీతో కాలగడ పడం అనుభవైకవేయమని విషయం మొదట్లో ఉండి అడమడా చేసికా-క్రమంగా అగోడం సుటికస్వచ్ఛంగా హరసాగి, నిర్మలమంటే వికస న్నవమైన ఆపరాశాలను వృష్టిపథాని తెస్తూ, స్వయంగా విభించుకున్న సుకుచిత సహాయుని దాటి వెలుగుతాయి. అందుకోసమే-జన సందోహం జీవిత మని పేర్కొనే దానికి సంబంధించిన అనా వశ్యకమైన అలజడికీ, అధ్యశ్నమైన ఆరుగులకీ దూరంగా, ఏకానులుగా ఏదీకటి గుహలోనో వసించడానికి తీవ్రాన్వేషకులు తమను అభిలషిస్తారు. వివోచనలద్లి కావడంతోనే ఆ గుహ ఆపరమగూడా తీరిపోతుంది: అప్పుడు దేహపరణమే రక్షకమైన భిత్తికాభ్యంతరంగా ఉపకరించి, అంతర్యామియైన

జ్ఞానం పరమాత్మకు సవర్యలు చేసే వధూటిగా అందులో ఉంటుంది.

నా జీవితంలో యీ ఘట్టానికి వచ్చేటప్పటికీ, నాకింక త్రాగుడు అవసరం లేకపోయింది. నరాలు దానికోసం పరితపించడం లేకపోవడమే కాకుండా, నరాలకే ఉండేకం కలిగించి, యింద్రియాలను ఆవశం చేసే ఏ వస్తువన్నా వెలవరం వుట్టింది. నేను మానసోన్మానకరమైన ఓపాటి శాంతి, స్థిరత్వాలు సాధించాను; వాటిని చేయడానికి పోనివ్వవలమోలేను. ఒక్కొక్కప్పుడుమాత్రం, అమావాస్యకే-పూర్ణమిక్కి, స్త్రీవాధకలిగి, స్త్రీపరచ మంటోడేనే-నాలోని శాంతి, స్థిరత్వాలు: "ప్రస్తుతానికి నిర్ణయమైన జీవితపు దేర్ఘాయుగా నీను చోటులేదే" అని సమాధాన మిస్తుండేవి. అవిధంగా నా జాత్యవాంఛలు వస్తుండవలసి వచ్చేది-ఒక్కొక్కటి యిరుకైన కరకట్టు బోయూగో గొలుసు వేసి బిగించిన ఒక్కొక్క శ్వాసలా "కురుమడానికి వీల్లే కూడా పడి ఉండేది.

నా కుడికాలు నీలమండూద ఒక కురుపు లేచింది. స్వారూప్యం రావడానికి పూర్వం, బ్రిటిషువారు జమీందారత్వం నూచిస్తూ ఇండియా పటమీద ఉండే దేశభాగమంత ఎర్రగానూ ఉంది, అది. ఆ కురుపు బాసెన్స్యూగా బాధనూడా పెట్టింది-అది ఆదేదనిగా సలవడంవ్వాలా అంత శ్వాసనిలగ్నమైన నా మనస్సునూ చంప చెయ్య దానికి, చీల్చడానికి ప్రయత్నించింది. అయితే, దాచుకం చేసి- కొచ్చాళ్ళపాటు నీర్లుచిలకీ, తీవ్రధ్యానానికి గురైన యీ చిన్ననుచ్చ కారణంగా, మెట్టు కెలాగో అభ్యాస్యికానుభవ మనే పెద్ద పంటనే చేరజేసుకో గలిగాను. అప్పుట్లో సాధుత్వజ్ఞానమైన సంఘజీవనం తో మట్టి సాబాధాపెట్టుకునే భోరణిలో లేననుకున్నాను. నీల మండూది కురుపును గుంచినూడా పెద్ద శ్రద్ధ తీసుకో వలమోలేదు. అలాచించిన వాడీ, బాధ అంతయూచడా-జీవితభగ్నం-సౌందర్యవిషయంలో కూడా యీ భగ్నమే వచ్చివుంది. అనందించిన కొద్దీ సౌందర్యం అత్యీయమవుతుంది. సౌందర్యం స్వచ్ఛమైన వైలే, అదే శాంతం-శాంతమే, సౌందర్యం 'కీయ్' శాంతానికి బదులు సత్య మన్నమాట ఈ యోగించాడు. సత్యము, శాంతము పర్యాయ పదాలు.

అప్పటి పోరాటయంగం బయలుదేరిన అంక్షలలక్షోపలక్షలు. చుడగలూ పబ్బలూ, పేడుకావినోదమూ, నూరంగా ఉప్పు, బట్టలూజరి- అన్నీ అంక్షలే. నిరాదార జీవితం- అగి అదర్శం. మహా స్వతులు చిత్తశుద్ధిచోనూ, మామూలు కొడుకు ప్రవర్తనచోనూ అవన్నీ చేసి, మిగిలిపోయిన బహుళ ప్రజానీకంకంటె, వైవిధ్యంగా కొన్ని రెట్లు పొడవై ప్రకాశించేవారు. భారతవర్షం అంతా కణ్ణాశ్రమ శోభ అందుకోవాలని వారి స్వప్నం. స్త్రీదరి, వైద్యం, సేవ్యదీ- చరవదా, వ్రాయడం అన్నీ ఒక్కొక్కటి విస్తరించడం నాటి ధీరోదాత్తుడి ప్రథమ కర్తవ్యం. ఆ పోరాట పరంపరలూ గడియారాల ప్రకటనదాట్లు బోధిస్తూన్నట్టు కాలా మారింది. ప్రపంచ మహాయుద్ధం, మన జాతీయ స్వాతంత్ర్యసమరం జయప్రసంగా ముగిశాయి. ఎక్కడ లేని అంక్షలాలూ మిడి తరుణమనీ, రానున్నదంతా ఆనందోత్సవమేననీ, పెద్దలప్పుడే గ్రహించారు. అందుకే, అంగిలేయలు అధికార్థాన్ని చీతాలు ఏమిటో ఎక్కువకావనీ, ఆమాటకొస్తే ఇంకా కాస్త ఎక్కువున్నా ఫరవాలేదని తెలుసుకున్నారు.

కథలో నాన్న అంటాడు: “నువ్వు టపాకాయలు కాల్చినంతమాత్రాన స్వరాజ్యం వచ్చేస్తుందిలే, వెరికట్టి! నీ తోడి పిల్లలంతా కులాసాగా మతాబాలా ఆపి వెలిగిస్తూంటే, నువ్వు మొరూ పేలా చేసుకుని రాబోయే స్వరాజ్యం గురించి ఆలోచిస్తుంటావా?” కథలో నూతురు సమాధానం చెప్పుకుంది: “ఎంత వెలిగిస్తాడవు నాన్నా! చూస్తూ ఉన్నా కాల్చేయమంటావా? చేకనాయకులంతా ఏం చెప్తున్నారో నువ్వు పత్తికట్టి చనవలేవా? రూపి లక్షీబాంబుల తలచుకో, సరే జీవించిని తలచుకో! మహాగ్లాభిమన్నా ను?”

తెలుగు కథాల్లోని గ్రీకుల వీధి తెలుగు ప్రతికూల పద్ధత పద్ధతలకకక ప్రారంభం అది. గీతాపలి గురించి తొడ్రో కూతురూ నూభాషణ. వాళ్ల వయస్సులు కవిగారు సూచించినట్లు క్లాపకం లేదు. కాని అమ్మాయికిమాత్రం ప్రజ్ఞామండివలె, చిన్నతనంలోనే- అంటే, నలుగురినోపాటు గీతాపలికి మతాబాలు కాల్చవలసిన వయస్సులోనే- క్లానోదయం కలిగింది: గాంధీజీభక్తురాలూమీ. నాన్న మాత్రం అజ్ఞానం అనే చీకటిలోనే- కథకుడి నిర్లవనం ప్రకారం- ఉన్నట్టుంది.

అప్పట్లో చిన్నపిల్లల్ని కూడా ఉద్రేకపూరితుల్ని చేసి, టపాకాయలు కాల్చడం కూడా మునిగించిన ‘స్వరాజ్యం’ అనేమాట ఇప్పుడెక్కడా కనిపించడం లేదు. లెలకో లేవనీసిన “స్వరాజ్యము నా జన్మ హక్కు” అనేనినాదంతో ప్రారంభించిన కథ, అగడ్త పదిహేను దీపాత్సవాలలో, బాలాలోరణాలలో భరతవాక్యం పాడింది. స్వరాజ్యం ఏమయిందో మరి, ప్రస్తుతానిది స్వతంత్రం. అలాగే దీపాల్లో టపాకాయలు కాల్చవద్దనే ప్రచారంకూడా క్రమపీహరించిపోయింది. అటువంటి ప్రచారం సాగించిన ప్రముఖులు కైవసా చేసుకున్న ప్రభుత్వమే నేడు ఉత్సవాలకి బాణసంచా కాలుస్తోంది.

‘కాలమిది కాదు మన అలంకారములకు’ అన్నట్టు

అందుకే నేడు మన కిన్ని పండుగలు, జయంతులు, వర్ధంతలు, సరి కొత్తవి. పాతనాటికి కొత్త ఆశ్చర్యాలు. నరకాసురుడు నిజానికి ఫాసిస్టు, పెట్టుబడిదారుడు. ప్రజల్ని నానా హింసలూ పెట్టాడు. తక్కువరిగా బ్రహ్మాండమయిన ప్రజాఉద్యమం బయలుదేరి శ్రీకృష్ణుడి నాయకత్వంకింద నరకాసురుణ్ణి సంహరించింది; దేశంలో నిజమైన ప్రజారాజ్యం స్థాపించబడింది. ఇదీ గీతాపలికి ఆధునిక న్యాయ. పాతపండుగల్లోని మూర్ఖత్వాన్నీ, బానిస సాంప్రదాయాన్నీ విడమర్చి చెప్పే ఆధునిక వర్ధమానులు వాటిఫానే కొత్త పండుగల్ని సృష్టించి ప్రజల్ని రక్షిస్తున్నారు. ఇంకా ప్రజానీకానికి కావలసిన పేడుకా, వినోదం, వినాయకుడి ఊరేగింపు కాకపోతే, నాయకుడి ఊరేగింపు. సుక్రాంతి కాకపోతే, గ్రాంతి-మేడే. ఆలయంలో పురాణకాలక్షేపం లేకపోతే, గాంధీపార్కులో ఉపన్యాసశోరణి. జయపూర్ కాంగ్రెస్ పందిరికి విమలక్షలరూపాయి లెండుకుసాన్నా అని కొడుకు ప్రశ్నిస్తే, తెలియదని తొడ్రో అంటాడు. మానవుడున్నంతకాలం వీధి రూపాన గీతాపలికూడా ఉంటుంది. అందుకే అంత పెద్ద పదిరి- (గోరా)

ప్రస్థాన

సమీక్ష

ఫ్రెడరిక్ ఎంజెల్స్—జీవితం, ఉపదేశాలు:

రచన-వి.వి. తెనిగ్, జెయ్కోట్స్;
అనువాదం-నిడమర్తి ఉమారాజే
శ్వరరావు; వెల ఒక రూపాయి.
(ప్రగతి ప్రచురణాలయం, నిడ
మర్రు, నయో వెంటుపాడు, పశ్చిమ
గోదావరిజిల్లా.)

మార్క్సిజం వయస్సు ఒక శతాబ్దం దాటింది. ప్రపంచాన్ని పీడించే అనేక బాధలను నివారణ మార్గం చూపెనుమీన్న యీ సిద్ధాంతం ఆకర్షించి నట్టు, శతాబ్దాలలో యీ కేసిద్ధాంతమూ ప్రపంచాన్ని ఆకర్షించలేదు. ముఖ్యంగా గత ముప్పయి సంవత్సరాలలో, మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతాలపై ఆధార పడిన త్రామికవర్గ మతాభ్యుదాయ ఉద్యోగాని దేశం, ప్రపంచం ఎక్కడా లేచని చెప్పవచ్చు. సోవియట్ రాజ్యనిర్మాణంలో, మార్క్సిజం స్పష్టమైన కార్యకామ దానినంది. దీని గతంతె భవిష్యమే అధికంగా పూయించి, నేటి ప్రపంచం పోకడ గమనించేవారికి తెలియకపోదు.

ఈ సిద్ధాంతజననం కార్ల మార్క్స్, ఫ్రెడరిక్ ఎంజెల్స్ ఆర్థు మేధావులు. మార్క్స్ నాటి ఆశయమైన సామ్యవాద సమాజాన్ని సిద్ధిపజేసినవాడు. సోవియట్ జేతనిర్మాత వి. ఇ. తెనిగ్. ఈ సామ్యవాద సమాజాన్ని సుస్థిరంచేసి, పెంచి పోషిస్తున్నవాడు, నేటి సోవియట్ జేత నాయకుడు జోస్ఫ్ స్టాలిన్. ఈ నలుగురు వ్యక్తులు గత శతాబ్ద చరిత్రలోమాడా చాలా ప్రముఖులు.

మార్క్స్ నాటి భౌతికవాదం కల్పించడంలో తెనిగ్, స్టాలిన్ ల లాగనే- దానికి భావరూపం కల్పించడంలో మార్క్స్, ఎంజెల్స్లు ఆమోదమైన కప్పి చేశారు. తెనిగ్ స్టాలిన్ల పేర్ల వలెనే, మార్క్స్, ఎంజెల్స్ల పేర్లు ఒకదానితో ఒకటి

పెనవేసుకుని పోయినవి. ఈ గ్రాం విషయమైన ఎంజెల్స్ జీవితం, యీ సిద్ధాంత నిర్మాణ చరిత్రను వివరిస్తుంది.

ఎంజెల్స్, మార్క్స్ ను సహచరుడేకాక ఆ ప్త మిత్రుడుకూడ. యావత్ జీవితమూ వీరితో వర్గవిముక్తికి ఆర్జితం చేసి, భవిక జీవిత నిలాసాలను కల్పించిన మహాత్మాగి. మార్క్స్ చరిత్రోధనలను యాయన తోడ్పాటు సలహాలు ఎంతో సహాయపడినవి. మార్క్స్ తో కలసి వ్రాసినవి కాన, మార్క్స్ మరణానంతరం యాయన 'మేయిని, దాని పుట్టు పూర్వోత్తరాల' ఆన్న ప్రసిద్ధ గ్రంథాన్ని రచించాడు. "ఇంగ్లండులో కార్మికవర్గ చరిత్ర" అన్నది ఎంజెల్స్ గురితో ప్రసిద్ధరచన. వీనిని దృష్టిని విస్తూ యీ గ్రంథంలో వ్రాసినది ఎంజెల్స్ సుపశను సూక్ష్మంగా తెలియజేస్తుంది:

"ఇంగ్లండులో కార్మికవర్గ చరిత్ర" అన్న రచన ద్వారా ఎంజెల్స్ చేసిన మహత్తరమైన సేవను మైని వివరించాం. ఎంజెల్స్ ను ముందుగా జే కార్మికవర్గ చరిత్రని వర్ణించి, ఆ చరిత్రని తొలగించి కార్మికవర్గానికి సహాయం చేయవలసిన అవకాశాన్ని చూపించినవారు అనేకమంది వున్నారు. కాని కార్మికులు చరిత్రలో వున్న వర్గమహాశ్రమి కావని, యీ వాడు మొట్టి నీచమైన, నిష్పప్తమైన, నిష్కళయమైన అర్థవచుస్థితిలో కార్మికులున్నారో ఆ చుట్టే వారిని ముందుకుగోరి తమ ఆధిమ విముక్తకైపోరాడుకుట్టు చేసేలేరుమీనీకూడ చెప్పిన వారిలో ఎంజెల్స్ ప్రప్రథముడు.

ఎంజెల్స్ కమ్యూనిస్టు పై సత్యాన్ని చరిత్ర నిరూపించింది.

జనత: పత్తప్రతిక; సంపాదకుడు- గంగి
నేని వెంకటేశ్వరరావు; విడి ప్రతిక

ఎనిమిది అణాలు, సంవత్సర చందా పండ్రిండు రూపాయలు. (మేనే జను, జనత, బ్రాంచి- గవర్నరు వేట, విజయవాడ)

జనత మార్క్సిస్టు సిద్ధాంత పత్రిక. “ఆ సిద్ధాంతా న్ననుసరించి ఆచరించిన గాయకుల ఆమూల్య ఆనుభవాలతో సూచిన ప్యాసాలు ఎ రంబారము, నెల నెలా విదేశ స్వదేశ ఇంగ్లీషు పత్రికల్లో వివిధా విధానములు. ఈ ఆమూల్య గురూపాలను ఆచరణతో సూచిన మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతాన్ని ఆంధ్రవిజ్ఞానులకు, ప్రజాసేవకులకు, ప్రజలకు ఆ గాయకుల ద్వారానే ప్రత్యక్షంగా తెలుగులో చెప్పటానికే” — జనత కృషి. తొలిసంచికలో ‘మాగేరి కమ్యూనిస్టు పార్టీలో సిద్ధాంత కృషి’ (మాటియూస్ రాగోసి), రెండో స్థావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వంపై ‘కోమిన్ ఫావమ్’ తీర్మానం, చైనా విమర్శి యుద్ధ సమీక్ష, రెండో స్థావియా కమ్యూనిస్టు నాయకులు ‘మార్క్సిరాసిక స్వస్తి చెప్పారు’ (వి. బాట్), ‘ప్రజలపేట గొట్టిపూరు’ రాబాదులన్నీ చేరాయి. ‘ప్రపంచ మర్యాదలను ఆమెరికా ఎత్తులు’ (విక్టోరియా జోసాఫ్ట్) — అను ‘ఉపదేశా’ లున్నాయి. కాని ఇవి విదేశాల్లోని ఉద్యమ పత్రికలుగాని, దేశానికి కావలసిన ఉపదేశ విషయాలు కాకాలవు. మార్క్సిస్టు మూలముత్రాలేమిటి, పాటి వ్యవస్థ దేశ పరిస్థితులెలా వున్నాయి, పాటి కనుగుణంగా పరిస్థితులెలా మారాలి? ఇన్న రాధాంతా సిద్ధాంతాలనే ప్రాముఖ్యం యివ్వే పత్రిక ఉపదేశాశ్శకం కాగలవి. ‘వెలనుకట్టి చూసినా, విషయాలు వట్టి చూసినా’ — అంటే కావలసిన ప్రజాసేవకు లేకొద్ది నుడికే లేవు, చైతన్యం కలగవలసిన ప్రజా సామూహ్యానికి పత్రిక ఉపయోగకరం కావాల దనిస్తుంది. అను చూపించే ‘రాస్తా’ మార్క్సికు కాకుండా, మార్క్సిజాని కమ్యూనిస్టు జనత రెప్ప నుడా జనవద్యు లవుతుంది; మార్క్సిజాన్ని గురించి తెలుగుగా వ్రాసే ఒకే ఒక పత్రికగా ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానాలు రెప్పనుండా చూర గొలుబుంది. జనతను హృదయ పూర్వక మైన స్వాగతం.

ఆభాస క్రైస్తవము: రచన-కోట సోకటా చలం; వెల రు 1-3-0. (కోట వెంకటాచలం, గాంధీనగరం, విజయవాడ.)

ఆభాస క్రైస్తవము ఆభాస క్రైస్తవమే చురుకైన విమర్శా పుస్తకం. క్రైస్తవము విషయాలన్నీ ‘లేనివానిని ఉన్నట్లుగా ఉంచాచిన’ వని దాని తాత్పర్యం. పరస్పర విరుద్ధమైన పాశ్చాత్య సిద్ధాంతాధానాలు మూలము ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని లెనిన్ గారు; అయిపోటి సిద్ధాంతాలను బాగా విమర్శించి, సత్యసత్యాలు సాహసించి ప్రజలకు ప్రచారం చేయడం దేశానికి ‘క్షేమం’ అని రచయిత అభిప్రాయం. కై బిలుగోని గుప్తి కాలం వగైరాలు పాపిష్టులకు కతాబ్దులగా గావించిన నిరాధారమైన ఉపాహు. క్రీస్తు పుట్టుక, జీవితం, బోధలు, నిలువనెక్కటం, తిరిగి లేచటం, మొదలైన గంగయు ఆధారకల్పనలు. క్రీస్తు పుట్టిగాడన్న సంగతి ప్రచారానివేదించిన మొదటి కతాబ్దులలోనే అని వట్టి అబద్ధమనీ, మిషనరీల కల్పన అనీ వ్యతిరేక ప్రచారంచేసే గ్రంథాలు వెలువడ్డాయి. క్రీస్తుని పక్ష కోశపు, అక్కడి నుంచి పాలస్తీనాకు వ్యాపించాడీ, అక్కడి భాషలో కృష్ణుని చేతు ‘బ్రాహ్మ’ గా మారింది; కృష్ణుని మతం ఆనుసరించినవారు ‘క్రైస్తవము’ లయ్యారు. క్రీస్తుకాలానికి పూర్వం ‘చిండువేల సంవత్సరాలకి వైమం’ అంటే ‘క్రైస్తవము’ సంవత్సరే ఉంది. పుస్తకం యీ విషయాలన్నిటిని-ఆయా గ్రంథాలనుంచి సేకరించిన ప్రమాణ వాక్యాలలో-సహేతుకంగా, యొక్తి యుక్తంగా వివరిస్తోంది; ఇదే ఇంగ్లీషుగా వెలువడి ఉంటే, ఇంకా ఎక్కువ ప్రయోజనము, ప్రచారము ఉండే దేమో అని కోస్తుంది.

తెలుగు స్వతంత్ర

156, లాయర్స్ రోడ్, మద్రాసు-14

అన్ని రెయిల్వే హెడ్లిన్ బాకెట్స్ పుస్తక కాలెన్డారు దొరుకును. విడిచి నాలుగ అణాలు.

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థము పంపబడిన లేఖలు యీ శీర్షికక్రింద ప్రచురితమవుతాయి. లేఖలు స్వచ్ఛముగా, కాగితానికి ఒక పక్క ప్రాసని పంపవలెను.

రేషనింగు

ఏప్రిల్ 1949 లోపుగా మన రాష్ట్ర మంతటా రేషనింగు వ్యాపింపజేయుట ప్రభుత్వోద్దేశముగా రాష్ట్ర ఆహారమంత్రి ప్రకటించుట ముదావహము. దేశంలో ఉత్పత్తి తక్కి దిగుమతులు సన్నగిల్లినపుడు, రేషనింగు నమలుపరచుట తప్ప వేరే గత్యంతరము లేదు. కాని గాంధీజీ పేరుపై మన మంత్రివర్గాలు రేషనింగును రద్దుపరచి ప్రజల సేవలేని యిక్కట్ల పాల్పెసి, బ్లాకుమార్కెటుద్వారా సర్వతోముఖభివృద్ధికి కారణభూతమయ్యాయి. ఎంతమంది చెప్పినా, యెన్నిప్రతికూలు ఘోషించినా రేషనింగును పక్కం వేసి మంత్రివర్గాలు ఆ తప్పునే నేటివరకూ కొనసాగించడం మరింత శోచనీయము. కంట్రోల్లను రద్దు చేయుటతో పరిస్థితులు విషమించి కాంగ్రెసుప్రభుత్వాలను కలవరి పరిచాయి. ఇప్పటికైనా రేషనింగునకు మరల వలసిన అవశ్యకత గుర్తించకలిగినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందించవలసిందే. మిగులుజిల్లాలలో ప్రజలు తరుగుజిల్లాలవారికి సహాయం చేయుటలో వెనుకాడరు. కాని మిగులు జిల్లాలలో ధాన్యసేకరణ వెనుకటివలె నిర్బంధవిధానాలతో జరిగినట్లయితే పరిస్థితులు విషమించగలవు. రేషనింగు అమలు పెడతారంటే ఇక్కడి ప్రజలంతా ఆపుచే భీతి చెందుతున్నారు. వెనుక ధాన్యసేకరణ పేరుతో అధికారాలు చెలాయించిన జాయిం, సలీన ఆక్రమాలు, చేసికో అన్యాయాలు వర్ధింప శక్యము గాదు. ప్రజలను ఓప్పించి, పరివర్ధనున్న యెక్కువ

ధాన్యాన్ని సేకరించడం సమాజసము. కాని ప్రజలను బెదిరించడం, ఇళ్లల్లో చూరబడటం, విత్తనానికైనా కాకుండా పంటలను పూర్తిగా కొట్లగొట్టుకొని పోవటం మొదలయిన ఆక్రమాలను యే ప్రజాప్రభుత్వమూ సలుపరాదు. ఒట్టిని ప్రజలు సహించలేరు. మిగులుజిల్లాలనుంచి మంచికంటను పూర్తిగా తరుగుజిల్లాల చిచ్చి, ప్రజలలో ఆసంకృప్తిని కల్పించడం ఆశయపర్యవహాణు అనుకులింపదు. తన్నుమారినభర్తము చేసే రోజులు కావవి. ఆవి ఈ ప్రభుత్వాల హయాములో రావని చెప్పసాహసిస్తున్నాను. సేకరణవిధాన సక్రమనిర్వహణ పైనే ఆశయసిద్ధి ఆధారపడివుంటుందని ప్రభుత్వాలు గుర్తించాలి.

రాజమండ్రి యమ్. ఆర్. కృష్ణ

ఉరి పేర్ల మార్పు

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు కొన్ని చట్టాల పేర్లను మార్చినట్లు ప్రకటించారు. ఉదాహరణగా బెజవాడ "విజయవాడ గాను" రాజమండ్రి, "రాజమహేంద్రవరము" గాను, మార్చినట్లు చెప్పారు. ఉత్తరువులయితే ఆతిథులువుగా వారి చేయకలిగారు కాని, అచరణ విషయాన్ని అలా చించి యుండలేదు. ఇంతటి ప్రకటన చేసివారు, వాటిని ప్రేషనులతో క్రొత్తపేర్ల ప్రకారము బోర్డులు ఎందుకు రాయించకూడదు? పాస్తాఫీసు, రైల్వే ముద్రలు ఎందుకు మార్చకూడదు? ఇతరత్రా గవర్నమెంటు ముద్రలు క్రొత్త పేర్ల ప్రకారము

హైదరాబాదు ఆంధ్రభూమిదయం

శ్రీ కె. వి. విద్యాసాగర్, ఎం. ఏ., హెచ్. సి. ఎస్. (ఎడమవక్క)
 శ్రీ వి. రామచంద్రరావు, బి. ఏ. బి. ఎస్., హెచ్. సి. ఎస్. (కుడివక్క) మొదటివారు
 హైదరాబాదు ప్రభుత్వపు సబ్లయి సెక్రటరీ, రెండవవారు రివెన్యూ
 సెక్రటరీ: వీరిరువురు యీ పదవులకు తొట్టితొలుతటి ఆంధ్రులు; ప్రథ
 ములు సెక్రటరీ లండన్లోకి చిన్నవారు.

ఎందుకు తయారు చేయించనాడను? ఆచరణ
 జరుపలేనివారు యింటుపంటి క్రొత్త పంథాలను
 సృష్టించడము చేసికీ? సృష్టించినను ఒకటే. సృష్టి
 పక పోయినను ఒకటే.

విజయనగరము యస్. పేర్రాజు

ఆంధ్రరాష్ట్రం

“ఆంధ్రరాష్ట్రం నిర్మాణం తిరిగి వాయిదా పడ
 గల ప్రమాదం”-ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఆక్టోబరు 19
 వార్త చూచిన ప్రతి ఆంధ్రుడి హృదయం
 స్పృహతో, దీర్ఘంగా నిట్టూర్చక తప్పుదు.
 “నలు ఈ ప్రకటన, ఆ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల
 సమితి ప్రతినిధి చేయటం” అంతర్జాతీయ ఏవో
 వుండి తీరాలి. తమపని తాము చేసుకోక యిటు
 వంటి ఆసమయపు ప్రకటనలు చేయటం ఎందుకు?
 ఇంతవరకు జరిగిన ఆలస్యానికి, ఆంధ్రప్రజానీకంలో

ఆలజిడి బయలుదేరింది. దానిని భాషాప్రయుక్త
 కమిషను యేర్పాటు అనే మిషన్ కొంత
 ఆపారు, ఓర్పుతో సహించాం. ఆనలు కమిషను
 యెదుట సాక్ష్యము యిచ్చే జాబితా తయారు
 చేయటంలో కొంత ప్రస్తుత మంత్రివర్గంలో జరిగిం
 దని తెలిసింది. అయినా మా సహనస్వభావంతో
 మమ్మల్నే ఆస్వశంశులుగా జేయాలని ప్రయ
 త్నాలు జరుగుతున్నట్లు డిజిజి ప్రకటనతో
 నెల్లడి అయింది. “నలు ఈ తెరవినక భాగవతం
 యింకెన్నాళ్లు? ఇప్పుట్లో-అంటే నూతన రాజ్యాంగ
 చట్టం అమలులోకి వచ్చేలోపుగా, రాష్ట్రం
 వస్తుందా? ప్రకాశం పంతులుగారు, ఆచార్య రంగా
 గారు ఏమంటారు? మన కేమయినా మోక్షం
 వుందా? లేదా! ఆశవనరంగా కాలయాపన చేయక
 నాయకులంతా నడుం కడతారా?

యద్దనపూడి సూర్యనారాయణమూర్తి.

బియ్యంమిల్లులు ప్రభుత్వా నివి కావాలి

ఇటీవల అనేక-నోట్ల బియ్యం సరిగ్గా దొరక్క ప్రజలు దానిని బుట్టించి పడుతున్నారు. ఉప్పు, తిండి, కొనుగోలుదారుల సహకార విక్రయ సంఘములను ఏర్పాటుచేత ఉప్పు, తిండి, తమ బాధ్యత సక్రమంగా నిర్వహించుటలేదు. భాగ్య సేకరణ ఎవరు చేసినా, మిల్లులు ప్రభుత్వమునారు. అను అధీనము లోకి తీసువని వ్యవహారాన్ని పెట్టెట్లు కుర్చినిమోగము, బ్లౌక్ మార్కెట్లూ, బాజరులూ శక్తుతాయి. పండిత సక్రమంగా జరుగుతుంది. మిల్లులు ప్రభుత్వము యాజమాన్యము కింద ఉన్నంతకంటే స్వార్థ బుద్ధితో వారు బియ్యం పండితకి ఏవో వక్ర మార్గాలు కనిపిస్తూనే ఉంటారు. బియ్యంమిల్లులు ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంటే, సేల్సుటాక్సు, సర్వాధి, మొదలైనవాటిలో దొంగతెక్కలుకూడా శక్తుతాయి. కాగట్టి ప్రభుత్వము వెంటనే చట్ట తీసుకొని ప్రజలకి సహాయము చేయడము కనీస ధర్మము.

పోలవరా కేశవరపు సత్యనారాయణరావు

హరిజనోద్ధరణ

"హరిజనాలయ ప్రవేశకాండ" మేముల కూర్మయ్య నాయకత్వం క్రింద తిరిపి విడు కొండల వాడంగా; గొలి మరొకరి క్రింద-ఇకొకరి క్రిందకొది కామక్షిణి-మధుర మీనాక్షిణి" అన్న చిత్రకా వార్తలు చదవడానికి ప్రాణం విడు గెత్తి పోతోంది. హరిజనోద్ధరణకు ఆలయ ప్రవేశ మేనా మన మద్రాసు ప్రభుత్వానికి గోచర వికైక మార్గం? ఈ పాటి ఘనకార్యానికేనా ప్రకాశం ప్రభుత్వం కోటి రూపాయలు ప్రత్యేకం? ఇందు నిమిత్తమేనా గాంధీమహాత్ముడు కోట్లాదిగా హరిజననిధి పనులుచేస్త?

హరిజన ప్రవేశమైన ఆలయాలకు ప్రతినిత్యం ఎంతమంది హరిజనులు వెళుతున్నార? ఆలయాలు తమకు కావని ఇంకా ఎంతమంది హరిజనులు తల పోయడం లేదు? ఎంతమంది హరిజనులు నివాసానికి స్వస్థాలు లేక పరాశ్రయాలై జీవించడం లేదు? తగిన వైద్యసౌకర్యాలు అందుబాటులో లేక ఆకాలంగా మరణించడం లేదు? ఎంత శ్రమపడి భుజేసినా గడవక ఆర్థిక లోలో నిలించడం లేదు?

జీతాలు కట్టకక్కర లేకపోయినా భోజన వసతి నగుపానాలు లేక ఎంతమంది హరిజన విద్యార్థులు తమ చదువులకు స్వస్తివేస్తూఉంటారు? ఒక్క ఆలయ ప్రవేశంతో హరిజనమైన ఆత్మలన్ని తీరగలవా?

పుట్టేబిల్లు వాడేవు రామచంద్రుడు

కష్టమొకరిది- ఫలమింకొకరిది

బ్రిటిష్ మారి కల్యాణం అప్పట్లో వీరవిశేషం చేస్తున్న కరువునక్కరిని రూపుమాపుటాని- చెడు వుటూ, బాజరుభూములూ, పోరాబోనులూ ప్రభుత్వం బీదప్రజలకిచ్చిన విషయం అందరికీ తెలిసి నదే. అప్పటినుండి బీదప్రజలు తమ రక్తమాంసాలు ధారపోసి బాజరుభూముల్ని బాగారు పండే పాలాలుగా తయారు చేశారు. అధిక ఆహారం తప్పింద్యారా డెగాల్, రాయలసీమ కరువులకు కొంతవరకూ ఆ కష్టజీవులు నివారించగలిగారు.

కాని, ఇప్పుడు జాతీయప్రభుత్వం ఆ పాపాల్ని కైవసం చేసుకుని, రాజకీయ బాధితులకు పాదు తోంది. దాతో కష్టజీవుల ఆకాబోతులు ఆరాయి. "జాతీయత" అనే ముసుగుతో బీద ప్రజల్ని పోదుకున్నా రనేదానికీ వేరొక నిదర్శనం ఏం కావాలి? ఇతరులు కష్టించి సాగుచేసిన భూములను ఒక్క కలంబోటుతో తీసుకుని ఆనుభ వించడానికేనా, యీ రాజకీయ నాయకులు త్యాగం చేసాది?

ఈ రాజకీయ బాధకులు కష్టించి సాగుచేయ్య తలచుంటే దేశంలో బోలెడు బాజరుభూము లున్నాయి. పాటి సాగుచేయ్య కర్వు ప్రభుత్వమే భరిస్తుందగదా! పాటిని వీరు ఎందుకు సాగుచేయ గుండరు? ప్రభుత్వం రాజకీయ బాధితులకు బాజరుభూముల నిచ్చి, పాటి ఆ భూములను సాగు చేయించాలి. అధికాహారం తప్పిందని బీదలకిచ్చిన భూములను ప్రభుత్వం యిదివరకూ సాగుచేస్తున్న బీదలకే పట్టాలివ్వాలి.

ఈ విషయంగా మద్రాసు మంత్రి వర్గం, రెవిన్యూ మంత్రి శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారు "కష్టించేవాడికే ఫలం" అన్న (కాంగ్రెసు) ముఖ్యసూత్రాన్ని మరోమారు గమనించాలి. గుంటూరు పాలమొగు రంగనాయకులు

తెలుగు స్వతంత్ర విషయసూచిక

సంపుటి 1. సంచిక 30
శుక్రవారం, ఫిబ్రవరి 25, 1949

ముఖచిత్రం :— గారడీ చూస్తున్న నూట్ బాటెస్ దావతులు	
గీతం—డిలాస్ థామస్ (అనువాదం : శ్రీ శ్రీ)	2
సంపాదకీయం	...
యథాలాపం—సాకా	5
హిందూధర్మాబియాంశ చట్టం—	
టి. జె. ఆర్.	7
ఎవరు అభివృద్ధిని కోరుకుంటున్నారో ?—'బృహస్పతి'	9
ఆహారసమస్య—రామెల్ల హనుమంతరావు	11
అదిగో, ఆధారావృత్తి!—'వడివల్లి'	14
స్త్రీల కళాకాలాలు—'ప్రభ'	15
సంఘస్వామ్యం : స్త్రీపురుష భేదాలు—	
'సామాన్యము'	7
మారని మనుష్యులు—తాడిమిళ్ల బంగన్నాధరారావు	19
అవకాశవాది ఆశ్చర్యకరం—చోడవరపు	
బాబూరావు	21
లావలి రక్తసి (కథానిక)—పి. శ్రీనివాసరావు	23
నేటి యువకులు—జి. యస్. రామకృష్ణ	25
నక్కం—శివం-సుందరం (చవ్వం)—రమణారెడ్డి	27
నా చైనిక సమస్యలు	29
బాంధవ్యం (కథ)—గోపాలచక్రవర్తి	33
విజయనగర సామ్రాజ్యము—	
డాక్టర్ నేలటూరి శేంకటరమణయ్య	36
నా వాం... ఫలితాలు—'సాగర్'	39
నూతన రాజ్యాంగం—నారాయణశాఖ—	
ఆచార్య మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య	41
'జైనులారే...' (స్కిర్)—నంబూరి	
సుబ్బరాజు	44
నవాక్యం	46

చిన్న పిల్లల సర్క్సులో
ఫిడేల్లు ధరించిన నర్తకులు
కష్టాలన్నీ మైమరచిన
కాలం అనేది ఉండేదా ?

మగు విశ్వవిద్యాలయ
గ్రంథాలయం

గ్రంథాలమీద పడి వాళ్లేడ్చే
కాలం ఒకటి ఉండేది,
కాలం అయితే వాళ్లమీదకి
కాష్టాన్నే ఉసికొల్పింది.

మాడు సంఖ్య
గది

ఆకాశపు అర్థవలయంకింద
ప్రమాదమై బతుకు వాళ్లది.
అజ్ఞేయం మాత్రమే ఈ లోకంలో
అత్యంత సురక్షితమైనది.

ఆకాశపు సంజ్ఞలకింద
హస్తాలు లేనివాళ్లవే
అతిసుభ్రమైన చేతులు!

గుండెల్లేని శవానికి
గాయాలబాధ లేనట్టు
గుడ్డివాడు మాత్రమే
జాస్తీగా చూస్తాడు

స్వతంత్ర

సంపుటి-1
నాదిక 30

ఫిబ్రవరి 25, 1949

ప్రచురణ
ప్రతిపక్షపాదు:

ఉచిత నిర్ణయం

అలిండియా రెయిల్వే మెంబర్స్ షాడరేషన్, సమ్మె ప్రయత్నం ప్రస్తుతానికి ఆరంభించి, ప్రభుత్వానికి తమకీ మధ్యనున్న సమస్యలు సామరస్య మార్గంలో పరిష్కారం చేసుకునికి నిశ్చయించడం-రాజకీయసిద్ధాంతాల ఉద్దేశకాలిలాంగక, దేశక్షేమమే కోరేవారంగుండి అభినందన పొందితీగతుని వివేకంతమైన ఖాళీరూపానికి, సూక్ష్మంగా పరిశీలే, సమ్మెలైన యిధగ నాయకుల సుపాద్యుల ప్రకటనేకారణం. ఒకరు శ్రీ నయ పకాశనారాయణ రెండో శ్రీ గోపాలస్వామి అయ్యంగార్. ఇకపూతరు రాజకీయప్రజ్ఞనుతా వినియోగించి, ఉచిత తమ భుజాలపై వేసిన గుంటక బాధ్యత క్షామనియంగ నిర్వర్తించా జాతీయ పోరాటంలో కాటకతేన పీఠం జయప్రకాశ్ అటు గాంధీవాదంలోని ధర్మాభిరతీ, అహింసా - యిటు సామ్యవాదంలోని మానవ సౌభ్రాతృత్వం కూలంకషంగా ఆకళించుకున్న వాడు. పార్టీరాజకీయాలూ, పనివీత్పస్తావీతికంటే దేశక్షేమమే ముఖ్యమని ఆచరణలో చూపించినవాడు. గోపాలస్వామి అయ్యంగారికి పరిపాలనా వ్యవహారంలో అపారమైన అనుభవం ఉంది. అధికారం ప్రజాసేవకేకాని స్వార్థంకోసం కాదని నిరూపించిన కొద్దిమంది నాయకుల్లో ఆయ

నొకడు. ప్రస్తుత విపత్కర పరిస్థితుల్లో, నైల్వే పనివారల సమ్మె సంభాషణలు వేరే నాయకులు నడిపిడంటే, అవి ఏ పరిణామాలకి దారితీసి ఉండేవో ఊహించడం కష్టం

ఎందులో గారతసోషలిస్టుపార్టీ కూడా అన్ని నిక్షికి గురయింది కరక్షలో నెక్కింది కాంగ్రెస్ నుండి సోషలిస్టులు చీలి పోయినప్పుడు, ప్రత్యేకంగా వారిని అభినందించ వలసిందేమీ లేకపోయింది. కాంగ్రెస్ వ్యూహా నాడు దాల్చిన స్వరూపాన్ని గమనిస్తే, దేశాభ్యుదయంద వాంఛించేవారు అందులోంచి తప్పుకున్నారంటే ఆశ్చర్యకరమే తప్పుకున్నతరువాత వారి ప్రణాళిక వీనికి అనేదేప్రశ్న. కంటెంట్ కూ భారత సోషలిస్టులు స్వతంత్రంగా ఏ కామ్రేడ్ క షతానికి నాయకత్వంపొందించలేరు మొదటిసారిగా యీ బాధ్యత వహించి కృతకృత్యులయ్యారు. దేశంలోని వామపక్షాలన్నిటిలోకి ఒక్క సోషలిస్టు పార్టీయే భవితవ్యంలో తోడ్పడగలదని స్పష్టమయింది

సమ్మె ప్రయత్నమని కార్మికులను ప్రోద్బలించడం ఏ మంత కష్టంగాదు దేశంలో ముమ్మరంగా ఆనరించిన అశాంతి, అహింసనుస్య, అధిక చలామణి, వీతివల్ల ధనికవర్గం తప్ప ప్రజానీకం అంతా దుర్భరమైన జీవితం గడుపు

తున్నాడు. ఓర్మి కూడా ఓక అంటు అనేది ఉంది ఎటుచూసినా నిరాశ, అంధ కారం-యివే కాని ఆశాకిరణలేక మైనా కనబడదు అటువంటప్పుడు పనిముట్లు కింద పడేసి, జీవనానికి ఆపరా చూపించమని కార్మికవర్గం పట్టుపట్టడం సహజం అటు వంటి సమయంలో వారికి నాయకత్వం వహించడం అసిధారాప్రతం వంటిది. సమ్మెతో సమస్త కార్యాలూ చక్కపడతాయనుకునేవారు యిప్పట్లో దేశాపకారులే అవుతారు.

రెయిల్వే కార్మికులు భూలోకస్వర్గం అనుభవిస్తున్నారని ఎవరూ అనరు. వారికి సమస్యలు లేకపోలేదు కాని యీనాడు కార్మికవర్గా లన్నిటిలోనూ రెయిల్వే పనివారికి అధిక వేతనాలూ, ఎక్కువ సదుపాయాలూ ఉన్నాయని గ్రహించక పోవడం బుద్ధిపూర్వకమైతే దేశద్రోహం; అజ్ఞానంవల్లనైతే ఊతవ్యం అసలు సమస్య వేతనాలు అధికం చెయ్యడంవల్ల పరిష్కారం కాదు; వస్తువుల ధరలు తగ్గాలి. సమ్మెల తోరకాలనల్ల జీవితావసర వస్తువులకి మరింతకొరత ఏర్పడుతుంది. ధరలు మరింత పెరుగుతాయి. ఈ విషయకానికి అంతేక్కడ?

రెయిల్వే సమ్మె ఎవరికి లాభించక పోవడం అటుంచి, భీకరపరిస్థితులకి దారి తీస్తుంది అంటే అధ్వానంగా ఉన్న ఆహారపుకొరత మరింత క్షుద్రతరం అవుతుంది. అటువంటి తరుణానికే కాచుకుని ఉండి, దేశాన్ని అరాజకంలో ముంచుదామని ప్రయత్నించే అతినాడులకి తప్పు, ఇంకెవరికీ సమ్మె ఉపయోగించదు. అరాజకంవల్ల కరువు కాటకాలూ, తత్ఫలితంగా తిండిదోషిభూ సంభవిస్తాయి. అతి

చాకచక్యం ఉపయోగించి భారతదేశాన్ని ఇంకో బర్మాగానో చైనాగానో మార్చడమే అతినాడుల అభిమతం : అలజడి వారి జీవితం; ఆందోళన వారి రాజకీయాలు. ప్రజానీకం ఊమం పెదవులతో ఉచ్చరిస్తూ, దేశాన్ని అరాజకం పాలుచేస్తే, విశేషంగా నష్టపడేది ఆ ప్రజలే అని అతివాదులు గ్రహించకపోవడం శోచనీయం

రైల్వే సమ్మెలలో గర్భితమై వున్న ప్రమాదా లన్నిటినీ పాటూ సమావేశంలో జయప్రకాశ్ పేర్కొన్నాడు. ఈ సంధిఘడియల్లో ప్రభుత్వం మేల్కొని తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించక పోతే పరిస్థితి విషమిస్తుందని గొప్పచింతాచూడు నిర్మలమైన ప్రజాస్వామిక విశ్వాసాలు కలవాడు గనక, ఇటు ప్రభుత్వమూ, అటు కార్మికులూ, యిద్దరి కర్తవ్యాలూ స్పష్టీకరంచావలసింది. ఉత్పత్తి అధికం చెయ్యమని కార్మికులను ప్రబోధించడంతో ప్రభుత్వం చేతులు దులుపుకో కూడదు. అధికచలామణి అరికట్టి, వస్తువుల ధరలు తగ్గించడానికి వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. ఉపన్యాసాలవల్లా, ప్రబోధాలవల్లా పరిస్థితులు చక్కబడవు. జయప్రకాశ్ నాయకత్వంక్రింద భారత కార్మికవర్గం ప్రభుత్వంవల్లా, దేశంవల్లా బెదార్యంగా ప్రవర్తించింది. ప్రజాస్వామికా యోధ విశ్వాసాన్ని ప్రకటించింది. ఈ సదవకాశాన్ని ప్రభుత్వం సరిగా అర్థం చేసుకుని ప్రవర్తించకపోతే, జయప్రకాశ్ చెప్పినట్లు, "ఏది ఎలాఉన్నా, సమ్మెకోసం సమ్మె జరిగి తీరాలి" అనేవారిది పైచెయ్యి అవుతుంది. అప్పుడు దేశంలో ప్రజాస్వామికమనేదే ఉండదు.

యథాలాపం ::

ఈ ప్రపంచంలోని చాలా విషయాల్ని చూసి, మనం చిరునవ్వు నవ్వడం తప్ప యింకేం చెయ్యలేం. అయితే, ఆ చిరునవ్వుకి బుగ్గమీద సాట్టలు వడవు; ముఖంపై ముడుతలు వడతాయి. - ఓ. డబ్ల్యు. హోప్స్

జిప్సీ పార్టీకి చెందిన కొందరు ప్రముఖురాయుకులట్లు గవర్నర్ జనరల్ హామీన ఆపా యంపై 'క్వార్టర్' పులిక చేసిన విమర్శనో వ్యతిరేకంగా, 'సీ' అనే పేరుతో ఒక బాదన ఉత్తరం ఒక వక్త్ర గ్రాహకు. బ్రిటిష్ రాజ్యాంగ చట్టం రాజు వివిధంగా గొప్పదాలి. విమర్శలలో అతీసునో - అదేవిధంగా మర గవర్నర్ జనరల్ గాదా గూడబడాలని 'సీ' అభిరుచు. ఆయి గూడ వివేచనామైనది. ఆయి విమర్శనా చట్టబద్ధమైన గాజుగా పాక్షిక అంగీకరణ ప్రవర్తించబడిన విధంగా కాక. మర గవర్నర్ జనరల్ విరూపక్ష అనే నిషణ్ణానికొక్క కలకాశముకే సుమారు పురుషుల దొంగట్టు, 'సీ' గూడన ఆనందపాదన గాను. ఈ సుగ్రహిగ్గం ఆమోదించి, ఆశీర్వాది శక్తి-ఇతర విమర్శనాగ్రహణ చేర్చి చట్టబద్ధమైన గాజు చెయ్యగల వక్త్రాన్ని క్వార్టర్ మైన గాజుకొని యీ గాజు చేకూర్చు గాజు ప్రానికే అభివక్తాకే రాజకీయంగా పరిమితం. ఆ గాజుని అంటిపెట్టుకుని ఎంత పోగొ. ఎన్ని బాగుగాను ఉన్నా - గాజుగా నరికి నిక్షేపం గాగారం సుతో నమాన. అనలు ఇక్కడ గ్రహ చలనసి గవర్నరగ్గా విమర్శనా, గ్రాజునో పాపాచారి అనుపటి హోగాని ఇరుడగరిన వ్యక్తికం. గూగాగా అనుకొ గాజు ఆగా అహోదాకు తీర్చిదిద్దు అనుకొ ఉండేవాడు. ఆయనలో కోర్కెకు ఆయి రాజకీయ, కైధి-అభిమానం, నర్మలకు గా తావోగాన్ని గోపింబకయ్యడం ఆయనకున్న నేర్పు, కేవల

మేధాశక్తి ప్రదర్శనకోసం సహనా లేకపోవడం, నెమ్మది, నిబ్బరం, అష్టాదిప్రియత్వానికే ప్రాముఖ్యం ఇవ్వాలదా - ఇన్ని సామర్థ్యాలు రూపించిన ఆయన గవర్నర్ జనరల్ గా ఉండే. అీ అదర్బ ప్రాయమైన ఎన్నిక అవగలను. అంతేకాక, మనం వదేపదే నొక్కి వక్కాణిస్తున్న మన ప్రభుత్వపు లాక రాజ్యాంగం ప్రానికే ఆయన వ్యక్తిత్వం చిహ్నంగా ఉండగలదు.

* * *

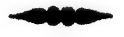
శ్రీ రాజా పాపాచారిగారిని పరిపాలనా దక్షత, ప్రధానానికే పరిపచ్చ ప్రత్యేకతలు. రాజకీయాధికారం కోసం గూరూ సాగించిన యన్ని సామర్థ్యాలూ, మోక్షాధిక ఆయన అభిమాన ప్రభుత్వాధికారిం ఉపసాది తాను ఉత్తమంని నమ్మిన మార్గాన ప్రణాళికలు నిర్మించా. హోగాను కాని అధికారాలేని గవర్నర్ జనరల్ పదవిపట్ల ఆయన మూల్య విత స్వగ్నం భూమై. విమర్శనాపాపాచారి, వక్త్రగతం కాని ఆ గూడ లేకంకు, అయిగూని ఉప మట్టా కన అభిగమలకు కర్గ అపాధాలకు సంకోషగా స్వీకార లేక వడమే. తాగ్రా మించిన స్థానం అశక్త్యూ గా ఉన్న ఒత్తిడు అను క్షేపనాని సామ్యమైన ఒక నిర్దిష్ట పుష్టి అవసరమని ఆయనకు తెలుసు. కాని సదా ఆయిలో బాకంమై ఉన్న రాజకీయ వ్యవం ఆధ్యాత్మిక పోలింనుండి ఆయనను కూరం చేస్తం. నిర్ధారంపాక్షికా సూచనమైన సంకల్పం, ఆచరణలోమాం నిష్క్లిమైన పన్నీద గాజుయాలలో బోర్కా సుపేక్షం - యీ గంపా ఆయిలో పెరచేతున్నాయి. ఆయన ఆప్రమిదనం రాజవేళిపాటి స్థానం ఆయన గంధలు ఎన్నికల ఉచేకాల నమనగిస్తాయి. అనుకున్న అపాకమైన ఆస్కరహాలోహాదా, ఒక మునిసికల్ మేయరు ఎన్నికలో గెలిస్తే అభిమానల పంకింకే సాధాగిడేకీ క్లిమి ఆపుతో లేకపోయాడు.

తా నాక్రమించిన ఉన్నతస్థానంవల్ల బహిరంగ ప్రదర్శనకి వీలులేని ఆయనలాని నువ్వుద్భావం, నేడు ప్రతికారరూపం తాల్చి ఉండవచ్చు. తక్కువరి జాగానే, తాను ప్రతిఘటించిన ప్రముఖ-కాంగ్రెస్ ప్రతికఃకులకు నేడు ఆయన, ఉపకారాలు చెయ్యడానికి వదేవదే ప్రయత్నించవచ్చు. ఇలా ఉపకారాలు పొందినవారి గతకాలపు ప్రవర్తన (బిటిఎం వారి వత్సర ఉండటం) సమర్థించడానికి పూనుకున్న విలేఖరి 'సోసీ' వాడు అసలు హాస్థిలికే అపార్థం కల్పిస్తుంది. చేశం దాస్కులా ఉన్న పుడు కాంగ్రెస్ వారికి తదితరులూ ఉన్న సుబుధాన్ని ఉతగా తీసుకుని, ఆవృత్తులవల్ల ఎప్పుడు కూడా అలాగే ప్రవర్తించమని ఎవరూ అనరు. దేశానికి లభించిన స్వాతంత్ర్యంలా అందరికీ భాగం ఉంది. అయితే, కులతత్వవాదులు మాత్రం యీ ఔదార్యానికి అడ్డులుకారు. కులతత్వ వాదం స్వాతంత్ర్యంపై ముప్పు ఎచ్చుకొస్తుంది లేకుండా అందరినీ సమవృత్తితో చూడాలనే సూత్రం కులతత్వవాదులు అంగీకరించరు. ద్వేష పూరితమైన తత్వాన్ని ప్రబోధించే వీరు, బహిరంగంగా 'నల్ల కాల్' పార్టీకి చెందినా, రహస్యంగా కాంగ్రెస్ బుర్రా వనకనుడి ప్రచారం చేసినా—నీ చర్యలు రాజ్యాధిపానికే ముప్పు తెచ్చి, వెకమత్వాన్ని భగ్నపరిచాయి. ఇటువంటి పేరన్నీకకన్న కులతత్వం ల్ని విరోధి ప్రముఖ స్థానాల్లో ఉంచేమిట గవర్నర్ జనరల్ ప్రయత్నించడమే సురదృష్టం. ఆ ప్రయత్నమే యీ పత్రికలో విమర్శించబడింది.

* * *

దేశభక్త శ్రీ కొండా వెంకటప్పయ్యగారి ఎంతైనాలుగో జన్మనినోత్సవం యీ వారంగా

జరిగింది. వార్ధక్యంవల్ల జమతత్వాలు నష్టమై ఆయన విశ్రాంతి తీసుకోవలసి వచ్చినంత వరకూ. ఆంధ్రదేశపు ప్రజాహితే చీలితంలా ఆయన ఒక అనన్యమైన నాయకుడు. బీసార్ లాని రాజేంద్రబాబు,, గుజరాల్ లాని నర్దార్ చటేజ్, తమిళనాడులాని రాబగ్ పాచారీ—నీ వలె, ఆంధ్రనాయకులెవరూ గాంధీజీ హృదయానికి కేసు వగా నేర్చి ఆయన విశ్వాసాన్ని మారగోనే అద్భుతానికి నోచుకోలేదు. దేశభక్త వెంకటప్పయ్య ఒక్కరే అది సాధించగల్గారు. అయితే మహాత్ముని ఆనరణలో ఉన్న రాజకీయపు విలువను ఉతగా తీసుకుని, తన వలుకుబడిద్వారా రాష్ట్ర నాయకత్వం అందుకునే మార్గంలో దేశభక్తుడు కృతకృష్టుడు కాలేదు. కారణం అందుకు కావలసిన దానిధ్యం, కార్యనీక్ష, కూడకట్టుకునే చాతుర్యం ఆయనలో లోనవడడమే. గాంధీజీ విధించిన సహాయనిరాకరణ సూత్రాన్ని పాటించడమే కాక, ఎక్కువగా ఆయన చేసిన కృషి రాజకీయం కాక - సాంఘిక ధార్మిక రంగానికి చెందినది. అదైనా నిర్విద్రవమైనది కాదు. తీవ్రమైన ముక్తికానికే అప్పుడల్పమే సాధించే స్వభావం ఆయనకు. అయినా, ఆనందరం ఆత్మ పశ్చాత్తాపం వడి, కోపానికి గురి (అయినా) అసాత్మ్యత తొలించగలిగే శక్తికూడా ఉంది. ప్రశంసకీకే చెందిన నాయకత్వం సాధించలేక పోయాడంటే, అందు కవనరమైన నిట్టకేనం గాపించినందువల్లనే. దేశభక్తిపూరితమైన దయా స్వభావుడుగా, సర్వప్రేమితుడుగా ఆయన ప్రజాహృదయంలో నిలబడ్డారు.—(సాతా)

వైతన్యం గల సంఘాలలో అభిసాయ బేధాలుండడం సహజం వాటిని పరిష్కరించగల శక్తిసామర్థ్యాలు కలిగి ఉండడం సంఘసభమైన సమాజానికి గుఱుతు నేటి మనమంతా కలిసి హర్షుని ఐక్యకంఠంతో మాట్లాడి సమిష్టిగా వ్యవహరించుకోగలమని మన కాంగ్రెస్ సుగూర్చి మనం చెప్పుచునే స్థితిలో ఉన్నామా? మన సమమావళిని మనం ఉల్లంఘించడం లేదనీ, మనం ఏర్పాటు చేసుకున్న సూత్రాల కనుగుణంగా వ్యవహరిస్తున్నామని మనం అనగలమా?—

—డాక్టర్ చక్రవర్తి.

హిందూ ధర్మదాయాల చట్టం

టి. జె. ఆర్.

ప్రజాస్వామిక యుగంగా ఏ కాననమైనా, ముఖ్యంగా మత సంబంధమైన కాననం చెయ్యడానికి ప్రజల సానుభూతి ఉండాలి. ఒకవేళ ప్రజల సానుభూతిలేని కాననంచేస్తే అది నిష్ఫలం. యోజనంగా పరిణమిస్తుంది. ప్రజాభిప్రాయానికి వ్యతిరేకంగా కానన సభ్యులు కాననాలుచేస్తే వారు తిరిగి ఎప్పుడోబడరు. అందుచేతనే ఎన్నికలకు ముందు వివిధ పార్టీలవారు తమ ప్రణాళికలను వివరిస్తూ ప్రకటనలుచేస్తారు. ఏపార్టీ ఎన్నిక ప్రణాళిక ప్రజలకు నచ్చుతుందో ఆపార్టీ అధిక సంఖ్యాబలంతో ఎన్నిక కాబడుతుంది. కాని కాననసభలో అధికసంఖ్యాబలం గలపార్టీ ఏదైనా కాననం చెయ్యబోయేముందు తమపార్టీ ఎన్నికల ప్రణాళికలలో ఈవిషయం పొందుపరచిందో లేదో యోచించవలసివుంది. అమెరికాలో మద్యపాన నిషేధచట్టం జయప్రదానాకాపాదానికి కారణం ప్రభుత్వ కాననంపై ప్రజాసానుభూతి లేకపోవడమే. అయితే కాననసభ్యులు తమ ఎన్నికల ప్రణాళికలపై ప్రజాసానుభూతి లేకపోవడం బాటులేదు. తమ యిష్టంవచ్చిన కాననం చేసే హక్కు వారి కుంది. తమ కాననానికి ప్రజాసానుభూతి ఎంతఉందో అంతవరకే ఆ కాననం సఫలం అవుతుంది. రాజకీయ కాననాల కున్న ప్రజాప్రతిఘటన వెంటనే ప్రకటితంకాదు. దీనికి కారణం ఆ కాననఫలితం తుదకెట్లా పరిణమించినా ప్రస్తుతానికి సామాన్యవ్యక్తి జీవితకంఠానికే మార్పు కన్పించకపోవడమే. ఆ రాజకీయకాననపు ఫలితం చెడుగా ఉన్నప్పుడు ప్రజాప్రతిఘటన తప్పకుండా బయలుదేరి తీరుతుంది. రాజకీయ కాననాలకంటే ఆర్థికకాననాలు ప్రజల మనసులలో మొదటిస్థానాన్ని ఆక్రమించుకుంటాయి. ప్రజల నిత్యకృత్యాలలో వెంటనే ఈ కాననంద్వారా నూతనత్వం పరిణమించడమే దీనికి కారణం. వీటన్నిటికంటే మతసంబంధమైన కాననాలు ప్రజల విమర్శలకు మరీ గురౌతాయి. అసాదృశ్యంగా సంకేతారంభ్యంగా వస్తున్న సాంప్రదాయాలు

అచారాలు అమాంతంగా మారడాన్ని సామాన్యుడు సహించడు. సాంప్రదాయాలు ప్రాచీనదికగా పెట్టుకు బ్రతికే హిందూదేశంవంటి దేశంగా మత సంబంధమైన కాననాలు చెయ్యడం చాలా కష్టం. మతం మారడానికి ఒప్పుకొనుటకంటే ప్రాణహానికడకైనా ఒప్పుకొనేవారు అనేకమంది ఉన్నారు. కాని గతకాలాల్లో చరిత్ర చూచుకుంటూవస్తే అన్నిరంగాలలోపాటు మతరంగం కూడా మారుకుంటూ వస్తోందనే చెప్పాలి. ఈ మార్పు మన దేశాన్ని ముందుకు తీసికెడుతోందో, వెనుకకు తీసికొనిపోతోందో నిర్ణయించవలసింది దాని ఫలితాలే. ఒకానొకప్పుడు మన తొలుగుగడ్డపై విధవా వివాహాలు చెయ్యడానికి వీరేశలింగంగారు చాలా శ్రమపడ్డారు, కాని నేడు విధవావివాహాలకు సంఘం అంతగా ప్రతిఘటన ఉండటంలేదు. అలాగే పూర్వం రజస్వలనాంతరవివాహాలు జరుగనిచ్చేవారుకాదు. చిన్నపిల్లల వివాహాలు నిరోధిస్తూ చేయబడ్డ కారదాచట్టం ఆలోచించే విమర్శించబడింది. 'అష్టవర్ణాల్ భవేత్ కన్యా' అనే మత సాంప్రదాయాలకు భంగం కలుగుతోందని విమర్శించారు. కాని నేడు జరుగుతున్న వివాహాలలో నూటికి తొంబది తొమ్మిది మతులు రజస్వలనాంతర వివాహాలే. ఇటులనే నేడు జంతు బలినిషేధచట్టం, బహుచట్నీనిషేధం, విడాకులచట్టం మున్నగు నవి అనేకం చెయ్యబడుతున్నాయి.

హిందూమతానికి ఆయువుపట్టుగా దేవాలయాలు, మతాలు వ్యవహరిస్తున్నాయి. ఇవి వెనుక విద్యాసంస్థలుగా కూడ వ్యవహరించాయి. వీటికి విశేషధనం, స్థిరాస్తి ఏర్పాటుచేసి విద్యాదానం, అన్నదానం చేయిస్తూవచ్చారు. ఒకానొకప్పుడు ఈ సంస్థల నిర్వాహకులు ఉదాత్తంగా, స్వార్థంలేకుండా వర్తించారు రామరామ ధనం ఈ పవిత్ర సంస్థలలోకూడ దుర్మార్గశక్త ముప్పింది. తమ స్వార్థరాహిత్యానికి స్వస్తిచెప్పి నిర్వాహకులు ఆస్తిని దుర్వినియోగం చేస్తూవచ్చారు. కొందరు సంస్థల ఆస్తిని పూర్తిగా ధ్వంసంచేసి

వాటి స్థావరసౌకర్యాలనే భంగపరిచారు. మన తల్లిదండ్రులు ఈ ప్రభుత్వ సంస్థలు అవి నీతి స్థానాలుగా పరిణమించాయి. కంపెనీవారి పాలనలో ఈ దుర్భాగ్యతను నహించలేక కొన్ని దేవాలయాలకు స్వాధీనపరచుకోవడం జరిగింది. కాని అన్యమతాలలో కంపెనీ పాలకులు బోక్సైట్ కలుగజేసికోరాదనే కారణాన్ని తిరిగి దేవాలయాల నిర్వహణ బ్రష్టీల చేతిలోనికిపోయింది. ప్రభుత్వం ఈ సంస్థలవిషయంలో బోక్సైట్ కల్పించుకొని వాటి నిర్వాహణలోని అవినీతిని తొలగించాలనే ప్రచారం జరుగుతునే వచ్చింది. మొట్ట మొదటి సారిగా 1927 లో పానగల్లు రాజాగారు హిందూ ధర్మాదాయాల చట్టంచేసి మత సంస్థలలో ప్రభుత్వానికి ప్రవేశం కలుగజేశారు.

హిందూధర్మాదాయాల బోర్డు స్థాపించబడింది. ఈ బోర్డునకు ధర్మకర్తలకు సూచనచేసే అధికార మేగాని, ఆమలు జరిపే అధికారంలేదు. అందుచేత న్యాయస్థానాలుపెరిగాయి. అబోర్డ పరద్దపరచి ప్రభుత్వమే అధికారం స్వీకరించాలనే దృష్టితో ప్రస్తుత చట్టం తయారు చెయ్యబడింది. సుకాథి పతులకు భౌతిక వృద్ధి తొలగించి ఆభ్యాత్మిక చింతన కలుగ చెయ్యడమే చట్టపు ముఖ్యద్దేశం. ప్రభావీగారు చెప్పినట్లు నేను మావలకుంచి లక్షల వరకు వైవా సొత్తు బ్రష్టీలు దుర్వినియోగం చేసిన కేసులు అరుదైనవి. ఉన్నాయంటే ఈవిల్లు చెప్పువలసిన అగత్యం అగుచిస్తుంది. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం బోక్సైట్ కలుగజేసికోవడం ఆ సంస్థల నేతృత్వప్రాయే చెప్పవలసివస్తుంది. ఈ విల్లుపై బయల్దేరిన విమర్శలు ముఖ్యంగా మూడు. ఒకటి, ఈ సంస్థల కార్యాలు నిర్వహించడానికి ప్రభుత్వానికి తగిన సిబ్బంది ఉన్నదా? అన్నది. ప్రభుత్వానికి కావలసిన సిబ్బంది ఎవ్వరూ ఉంటూనే ఉంటుంది. అసలు కావలసిన ప్రశ్న ప్రభుత్వానికి తగిన సిబ్బంది ఉన్నదా, లేదా అన్నది కాదు. ప్రభుత్వం ఈ సంస్థల యాజమాన్యాన్ని తీసికొని సక్రమంగా నిర్వహించకలా? బ్రష్టీలలో ప్రబలిత అవినీతి ప్రభుత్వోద్వేగ్యులలో ప్రబలమైనదా ఎలాటిచర్యతీసికొంటుంది? అన్నది అసలు ప్రశ్నలు. కక్షలకు అనుకూలమైన ఈ సిబ్బంది పనిచేయ్యాలి. అట్టి సిబ్బందిని ప్రభుత్వం నిర్మించ కలిగితే ఈ సంస్థలకు ప్రభుత్వం వశపరచుకోడానికి ఆటంకం

ఉండదు. తదనుగుణంగా సెలెక్ట్ కమిటీ బిల్లు మార్చవలసివుంది. రెండో, ఈవిల్లు రాజ్యాంగ చట్టానికి భంగకరము - రాజ్యాంగ చట్టములో నిర్వచించబడి వున్న ప్రాథమిక సూత్రములకు హక్కులకు భంగకరంగా ధర్మాదాయాలను ప్రభుత్వం తీసికొనవచ్చునా? చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈకానూ చెయ్యబూనడం న్యాయతం క్రమైవ రాజ్యాంగ పరిషత్తుచే ఆమోదించబడ్డ ప్రాథమిక సూత్రాలకు భిన్నంగా వచ్చిందనే. ప్రాథమిక హక్కులలో 20 వ సూత్రంలో ప్రతి మతపరంగానికి నమోదైన భాషాభివృద్ధి నిమిత్తం సంపాదించుకొని నిర్వహించుకొనుటకు హక్కు ఉన్నది. ఈ విమర్శ చాలా దూరించబడ్డది. ఇండియా ప్రభుత్వచట్టం 13 వ సూత్రప్రకారం దానాలు గానాదానూన, మత సంస్థలపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు కానరావలసిన హక్కు ఉంది. ప్రస్తుతం చెయ్యబడుతున్న బిల్లు మత ప్రచారానికి ఉద్దేశించబడిందని. కాని శ్రీ వైద్యనాథయ్యగారు చెప్పినట్లు ఇప్పుడు ప్రాతి పదికహక్కులకు సంబంధించి కాబట్టి ఈ బిల్లు లోని సెక్షన్లు ఎలా వారు వాడుకోవలసినవిలువ గలవా? చూడవలసి ఉన్నది. అవ్వకేలు జనరలు ఈ అభిప్రాయం ప్రకటించి సూచనారాజ్యంగ వృద్ధి ఈవిల్లు హక్కుగా నిరూపించబడినదని అన్నారు. అలాగే అక్కడక్కడ నిరూపించడానికి విల్లున్నాయన్న మాట. అటువంటి సెక్షన్లను సెలెక్ట్ కమిటీలో తొలగించి రాజ్యాంగ చట్టానికి అనుగుణంగా సమీక్షించవలసివుంది. ఇక చూడవలసినది-ఈవిల్లు ప్రజాభిప్రాయానికి హామీపడలేనది. ఈ విమర్శకు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన సమాధానం మాతృప్తికరంగాలేదు. ఎంతోగాలాగా జరుగుతున్న వ్యవహారాలకు అలా గొందరగా ఎవరో నగుముకు వస్తున్నట్లు మార్చగూడదని వివరించగా కన్పడుచుంది. అంతగా ముఖ్యమైన గోప్త వెనుక నిర్మించబడ్డ బోర్డునకే కొన్ని విశేష అధికారాలు సూక్రమింపజేసి ప్రస్తుతపు బిల్లుకు ప్రజాభిప్రాయానికి హామీపడుతున్నది. ప్రజలంతా ఈ బిల్లునకు ముఖంగా ఉంటారనేమాట నిజమైనా, తగినట్లుగా ప్రజాభిప్రాయం సూచనపడలేననే నింద ప్రభుత్వం పోషించగూడదు.

ఎవరు అభివృద్ధి నిరోధకులు ?

క్రింది సూచికలు 'అభివృద్ధిని' పోషిస్తాయి?

ఆచార్య శిక్షితతో సామర్థ్యం సాధిస్తేదేవిగారు ప్రకటించిన చ్యాసూ వారు సమగ్రంగా అర్థం కాలేదు. ఆమె చెప్పడలచుకున్నదంతా చెప్పారో లేమో అని గారు గుండేబూగా ఉంది. 'ద' ల జీవిత విదానంగా మార్పుతెచ్చి నివసించేయ్యడానికైవా ప్రకృతి సూత్రాల వాని ఆధారపడబడను. ప్రకృతి సూత్రాలను సరిచి ఇకమిక్కమని లేపు చెప్పడం కష్టం. కనుక రాజాగారు ఎంతో ఐటిని ప్రమాణంగా తీసుకుంటే చెప్పాలి. అలాగే ప్రాప్తిస్తారు'. ఇదివరటి వాక్యాలు ఎలా వివరించి ఉంటే బాగుండే.

‘మనస్సుకు కేవలం ఆత్మకాంతాల (సిద్ధాంతాల?) మేరక మాత్రమే సజగ్రతను, ముఖ్యంగా, ప్రాప్తమైనట్లు చూపించుటలే ఆ సజగ్రతకర్త అవుతుంది. అటువల్లనే అతడు ఈ సత్యాన్ని సున్నచి, మరీకొచ్చాడు. తన సజగ్రత కర్త, భిష్మకర్త, సజగ్రతాత్మక, అయినందున సాన్నిధ్యమే సత్యం.

‘సాగి’ సాగవాలను ప్రధానకీలకం వర్ణించి
‘సాగి’ సాగవచ్చు.’ అని అన్నారు.

మా గ్రామ స్థానికులతో కలసి పనిచేయాలి.
 ఇది ఒక ప్రశ్న. ఇది ఎలా ఉండాలి? ఇది
 ఏలా ఉండాలి? మా ప్రాంతంలో వచ్చినప్పుడు?
 ఏలా ఉండాలి? ఇప్పుడు పరిచయం ఉందా?

[illegible]

మంచి యోగ్యుడు అవ్వాలి చరణ

ప్రాధేయము నుండలేదు, 'సామ్యము' సామ్యమున
 జరిగితే దానికి కారణం పనిలో తొమ్మిదివంతులు
 అధికమై ఉంటుందని మార్క్సిస్టులు నమ్ముతారు' అన్నాడు.

గ్రామముననున్న ప్రతిక్షణమున ఆర్థిక కారణాల
వల్లనే ప్రేరేపించ బడతాడని ఎవరూ చెప్పరు.
ఎవరైనా చెప్పగలిగి దేమింటే ఆర్థిక ప్రేర
ణలచేత మునుపటివలెనే పనులే సాగుచున్నావని
అధికంగా నిర్ణయిస్తాయని. మునుపటి బడకలానికి
గానీ, నీరూపాదా అనారంభమే అధికంగా అప
సరం. కాని మునుపటి బతుకు పనులకు అధికంగా
మృదువైన అనారంభపద్ధతులమీదనే ఆధార
పడి ఉంటుంది.

మనుష్యులను విశ్వజీవికాగా ప్రేరేపించే
చర్యలు. విశ్వానా, కామనా, ఆహారా
నా మొట్టమొదట నా నిర్మితమైన దాని సహా
నిర్మితమైన ప్రపంచమే అట్లు ఆచరణ తన
రీతి.

మమహి! నిశ్చలమును ప్రతినిధిచేవారు
 నాటి అడవచ్చును మహాదేవతా పుట్టి,
 ఇంక నేనానీ కన్నాల్లవాడా శ్రామిక
 నేను నా అని. నీవు నున్నాడు ఒకరుతుంది?
 కొందరు నీవుకాదు, నా నన్ను పట్టాధిపతి
 వరాల్గు పోలిదా నా నున్నాడు ఒకరుతుంది?

[illegible]

ఇది ఇవాళ కనిపెట్టిన స్వర్ణంకాదు. 'ధన మూల మిదం జగత్', అనేమాట చాలాకాలంగా అమలుగా ఉంది. 'యుస్యాస్తి విత్తం' అనే స్లోకం కూడా చాలా పాతదే.

స్వంతవ్యవహారాలలో — భార్యా పిల్లలతో వ్యవహరించటంలో, పుస్తకాలు కొని చదవటంలో, సినిమాలు చూడటంలో — 'ఆర్థిక' కళ్ళం ఏదీ కనబరచనివాడు కూడా, తనకింత రాబడి ఉన్నప్పుడు సంఘంలో ఉన్న వర్తనంబంధాలనూ, ఆర్థిక వ్యవస్థనూ 'తాత్త్వికంగా' బలపరుస్తాడు. ఆ మనిషి సే సంఘంలో మార్పు తీసుకురావటానికి పాటుపడమంటే, 'నేను ఎద్దుప్రక్క పొడుచుకునేవాణ్ణి (లేదా వ్యాపారం చేసుకునేవాణ్ణి, లేదా ఉద్యోగం చేసుకునేవాణ్ణి) నాకీ గొడవలేందుకు?' అంటాడు.

ఇవాళ పరిస్థితి తీసుకుందాం. ధనికవర్గం ఉంది. సమస్త సాంఘిక అధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకోవటానికి ఆవర్గం సర్వయత్నాలూ చేస్తోంది. ఈ ప్రయత్నం వైపుల్లో సాగించే దక్షతా, ఫలితాన్ని సాధించే సమస్త శక్తులూ దాని చేతిగానే ఉన్నాయి. కాని ఈవర్గాన్ని ప్రేరేపించేది దశ్యే, లాభాలే. కొన్ని 'ఆర్థికసూత్రాలను' బలపరచకపోతే వారి ఉనికికే ముప్పు వస్తుంది. సాంకేతికభావాలకు ఆటంకం రానంతవరకూ వారు దేశభక్తి లగాయతు వికరణవరకూ అన్ని అవలంబిస్తారు. కాని వీరి నెదుర్కొనేవారు కొన్ని ఆర్థిక సిద్ధాంతాలమీద విప్లవం తీసుకురావటానికి ప్రయత్నిస్తామనేసరికి కొందరు 'వైఙ్ఞానికులకు' కుదురుంది. 'ఇది ఫాసిజం' అని గోరెత్తేస్తారు.

సన్నడిగితే, 'నేను ఫలాని ఆర్థిక సిద్ధాంతాల మీద ప్రపంచాన్ని మారుస్తాను,' అన్నవాడు ఏం

చేస్తాడో స్పష్టంగా ఉహించుకోవచ్చును. వివశ్యా హింసలమీదనో సాంఘికపరిణామం సాధిస్తామంటే చాట్ల ఎవరిని తుపాకులతో కాల్చిచంపటం సమర్థించబోతారో ఉహించటం కష్టం. హిందూ మతాన్ని పునరుద్ధరించటానికి నడుములు దిగిచిన నలుగురైదుగురు యువకులుబొంబాయి రాష్ట్రంగా ఒక హిందువుడి ఇంట ముస్లిము దుస్తులతో ప్రవేశించి చోరీ చేశారు. ఇది హిందూమతాన్ని పునరుద్ధరించే ప్రక్రియ కాదనటానికికూడా మనకి ఆధారం లేదు.

'విప్లవాలవల్ల నిరోధాలుపోయి ఆభివృద్ధి నిరాటంకంగా సాధ్యం కాలేదు,' అని సావిత్రి దేవిగారంటున్నారు. కొన్ని నియమితమైన ఆటంకాలు ఆభివృద్ధి నిరోధకంగా ఉంటాయనీ, అవి పోగానే ఆభివృద్ధి నిరాటంకంగా సాగిపోతుందనీ అనుకోవలసిన అవసరం ఏమీలేదు. సాంఘిక పరిణామంలో అడుగడుగునా ఆటంకాలు ఉత్పత్తి అవుతూనే ఉంటాయి, విప్లవ చర్యలవల్ల తొలగిపోతుంటాయి.

ఆభివృద్ధినిరోధకంగా ఉండే అంశాలెన్నయినా చూడవచ్చు. ప్రజల మూఢ విశ్వాసాలూ, ఆక్షాసమూ, ఆర్థికవ్యత్యాసాలూ, ఎర్గదోపిడి, కృత్రిమ ఔషధాలూ, కాలకాలూ — ఎన్నయినా ఉన్నాయి. కాని సంఘంలో ఉండే ఆర్థికవ్యవస్థకు మార్పుకుండా ఈ ఆటంకాలను ఎవరూ తొలగించలేరు. అది సాధ్యమని ఎవరన్నా భావిస్తే ప్రయత్నించేసి చూడవచ్చు. 'నిండా ముఠాగినవాడికి చలేమిటి?' సంఘాన్ని మారుస్తామంటే లేనివాడా ఉన్నవాడా ఆధ్యంతరం చెప్పేసి?

తత్కాలవిధానాలతో ఆహార సమస్య తీరదు

రావెళ్ల మానుమంతరావు

భారతదేశము రత్నగర్భ యని, పాడిపంట లకు, భోగభోగ్యములకు, సిరిసాపదలకు పుట్టినిల్లని నకల సౌఖ్యానందముల కాలవాలమని మన మాతృదేశముయొక్క ప్రాచీనపు వాన్న త్యాన్ని కీర్తిస్తాం.

ఆసేతు హిమాచల పర్యంతంగల వికాల భూభాగాన్ని, సారవంతము-ఫలవంతమైనట్టి పంట ప్రదేశాలను, సురుగులు గ్రక్కుచూ పరుగులెత్తే మహానదులను, ఖనిజసంపదలగూర్చి పెద్దగా చెప్పు కుంటాం.

ఇవన్నీ వేదికలమీద ఉపన్యాసము లిచ్చే టప్పుడు, పుస్తకాలు-పత్రికలు చాచేటప్పుడు ఉప యోగించే ఊతవదాలుగా మాత్రమే తయారై పోయాయి.

ఈరోజు ఆచరణలో జరుగుతున్న దేమిటి? కన్నులకు ప్రభుత్వంగా కనుపించుతున్న దేమిటి?

తినేందుకు తిండిలేక లక్షలకొలది ప్రజలు పొట్ట చేతపట్టుకొని, అలా లక్షలాదింటూ, చట్టకు 'తిరిపెము' కోసరం పల్లెపల్లెకు తిరిగి ప్రద క్షణాలుచేస్తూన్నారు. మలబారులో- ఆంధ్రలో- గుజరాతులో ఎక్కడఁజూసినా కరువు.

దీన్ని పరిష్కరించటం కొరకే ఢిల్లీలో ఉన్న మంత్రులు తల్లడిల్లిపోతున్నారు. పార్లమెంటు సభ్యులు ప్రశ్నలపై ప్రశ్నలు వేస్తూంటే సమా థానాలు చెప్పలేక నీళ్లు నములుతున్నారు. గట్టిగా అడిగితే కాంగ్రెసు అధికారం జూపించి గదమాయించుతున్నారు.

గత సంవత్సరము భారతదేశము ఇకర దేశాల నుండి ముప్పైలక్షల టన్నుల దియ్యము దిగుమతి చేసుకుంటే యీసంవత్సరము నలభై లక్షల టన్నుల ఆహారము దిగుమతి చేసుకోవలసి వచ్చినదని ఆహారకాఖానుంట్రి క్రి జయరామ్ దాస్ దొలల్

రామ్ చెప్పినపుడు పార్లమెంటు సభ్యులు నివ్వెర బోయారు.

నానాటికీ విషమించుచున్న ఆహారసమస్యను కాళ్ళతంగా పరిష్కరించటానికి ఆనేక మార్గాఁను సూచించారు. ఇవి క్రొత్తగాదు గత సంవత్సరము ముప్పైలక్షల టన్నుల ఆహారము ఆవసరము అను కున్నపుడు, ఆనేక మార్గాలు అలోచించారు. ఆనేక స్థానాలు వేశారు. సంవత్సరం తిరిగొచ్చింది. అలా చించిన మార్గాలు అట్లాగే వున్నాయి. వేసిన స్థానాలు కాగితాలుమీదనే వుండిపోయాయి. మన ఆహారసమస్య యథాప్రకారం ప్రత్యక్షమైంది. 'ఎక్కడున్నావు కంబళి- అంటే వేసినచోటనే వున్నా' నన్నట్లు వుంది.

ఈ సంవత్సరం ప్రపంచమంతటా అన్ని దేశా లలోనూ పంటలు పుష్కలంగా పండినాయని వార్తలు. మనదేశములో మాత్రము పంటలు తరుగై పోయాయి.

కారణమేమిటి? మనదేశాన్ని పరిపాలించు తూన్నది విదేశీయ ప్రభుత్వమా? కాదు! దోపిడీ విధానమవలంబించే సామ్రాజ్యవాదప్రభుత్వమా? కాదు. అయినప్పుడు ఏదేలా విడువకుండాగా యీ కరువు- కాటకాలు రావటానికి కారణ మేమిటి? ఇది మన అసమర్థతని చెప్పకతప్పదు. ప్రభుత్వం ఒప్పుకోకతప్పదు.

ఇంతకుపూర్వము కరువు కాటకాలు వచ్చి నపుడు వీటన్నిటికీ కారణం—బాధ్యత విదేశీయ ప్రభుత్వముదేనని చెప్పేవాళ్ళము. మనము ఉపన్యాసవేదికలమీద నెక్కి మాట్లాడుతూ కరువు- కాటకాలకు, అంటురోగాలకు అన్నిటికీ కారణం విదేశీయ సామ్రాజ్యవాద ప్రభుత్వమేనని చెబుతూ గంభీరోపన్యాసములిస్తూంటే వేలకొలది ప్రజలు టౌనంటూ తలలూచేవాళ్లు. బ్రిటిషు ఇంపీరిజం నశించాలని కేకలేసేవాళ్ళు.

ప్రతిభ ఇంజనీరులబా మనదేశంనుండి వెళ్ళి పోయింది. మన స్వతంత్ర భారతదేశాన్ని మన జాతీయ నాయకులే పరిపాలిస్తున్నారు. అయినా కరువు, కాటకాలు మాత్రం మన దేశంనుండి వెళ్ళి పోలేదు...

దీనికి ప్రభుత్వాధికారంలానున్న జాతీయ నాయకులు సమాధానం చెప్పవలసివుంటుంది. 'మనకు స్వతంత్రంవచ్చి పట్టుమని పడేశామేనా కాలేదు. అప్పుడే అనిచేయలేదు, ఇది చేయలేదు' అహం సమస్యకు పరిష్కారం లేదంటే 'మేమేమి చెబుతాం. ఆగండి. పీర్లుపట్టండి. చిన్న శిశువు జన్మించగానే పెద్దదవుతాడా? ఎంతో శ్రమపడి పోషణచేస్తేనేగాని ఆ శిశువు పెరిగి పెద్దదికాదు. గదా? అట్లాగే మేముగూడా స్వరాజ్యం మనే శిశువుకు పెంచుతున్నాము. ఇంతలోనే కాశ్మీరు గందరగోళం వచ్చింది. హైదరాబాదు హడావిడి వచ్చింది. పీటన్నిటిని సద్దేశాలకే మేము ప్రతి పోతూన్నా' మంటూ మన నాయకులు మహావిప్లవాని లిస్తారు.

ఈ ఉపన్యాసాలవల్ల, పత్రికలు చదవటంవల్ల ప్రజలకు కడుపు నిండదు. ఆకలి బాధకు గురై అటమటించిపోతూన్న ప్రజలకు ధర్మవిప్లవాస ములు చెవికెక్కవు. వారికున్నది ఆకలిమంట. వారి కడుపుకు కావలసింది వట్టెడు మెరుకులు. ముందు అది చూస్తే శరవంత విరిచెప్పినా వింటారు. దేశంలోనూ ఏదీ చేయమన్నా చేస్తారు.

ప్రభుత్వాన్ని పరిపాలించటానికి కొత్త - పాశ్చాత్య. 1933 నుంచి 1940 వరకు రాష్ట్రాల్లో కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాలు పనిచేశాయి. దీని నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి రాష్ట్రాధికారాలు కాంగ్రెసునాయకుల చేతుల్లోకి వచ్చాయి. కేంద్రాధికారము, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము వచ్చి రెండు సంవత్సరాలు పోయి. ఇంతకు ముందు ఇక్కడే సంవత్సరాలవరకు స్వతంత్రభారతదేశంలో ప్రభుత్వం ఏలావుండాలి? పేదరికం మీదసెక్కి ఉపన్యాసాలివ్వటం - మితింగులు జరిపి తీర్మానాలు చేయటం - నేషనల్ ప్లానింగు కమిటీ ద్వారా ప్లానులు తయారుచేయటం జరిగింది.

ఇంత అనుభవం గల నాయకులు ప్రభుత్వాధికారంలోకి రావటం తమకే కొత్తని చెప్పటం తగదు. చెప్పినా ప్రజలు నమ్మరు. నాయకులు

అనాడు చేసిన ధర్మవిప్లవాసాలు మరిచిపోయారు. నీలి నాక్యములు విస్మరించారు. అశేషంగావున్న ప్రజాసామాన్యంకై పాటుపడటం వదలుకున్నారు. ప్రజాసేవ చేయటమంటే అశ్రద్ధ - అలసత్వము ఎక్కువైంది. పెట్టుబడిదార్లకు - కొటీశ్వర్లకు లాభాలపై లాభాలు చేకూర్చటం దానంతటదే జరిగిపోతోంది. ఇదెవ్వరూ కాదనలేకపోతూన్నారు.

కరువురావటం మన దేశానికి కొత్తగాదు. మన దేశంలోనున్న వికాల భూభాగంలో అత్యధిక భూములు బంజర్లుగానూ, ఎందునూ పనికిరాని బీళ్లుగానూ జనించాల్సి ఉన్నాదాల్సి - మిరాసీ దాల్సి - మొఘాసాదాల్సి మున్నగు భూస్వాముల క్రింద వుండటంవల్లనే మన దేశములో ప్రతి సంవత్సరము తప్పనిసరిగా ఏదోమూల కరువుదేవత ప్రకృత్యచూరంగాదని అనేకసార్లు తెలుసుకున్నాం.

మనదేశాన్ని విదేశీయ సామ్రాజ్యవాదులు పాలించడానికి మూలభూతుగా వున్నది వైవర్గాలకు సంబంధించినవాకే అని నిర్ణయించా.

చేసిన తీర్మానాలు చేసిపట్టుగానే వున్నాయి. వచ్చేకరువు వస్తూనేవుంది. ఇప్పుడైనా మరెప్పుడైనా దేశంలో కరువు కాటకాలు రాకుండాగా చేయాలంటే ఏదీ క్రిందనున్న ధామి నాశనమి జరిపడం జేయాలి. ఆ విధంగా వచ్చిన భూమిని పేదవైకులకు, నిర్భాగ్యులకు వ్యవసాయ మాలీలకు యివ్వాలి. ఈ విధంగా జేసి బంజరు భూములన్నిటిని సాగులోకి తెచ్చినపుడేపంటలు వస్తాయి.

మనరాష్ట్రం విషయముననే ఆ ప్రదేశంలోని కృష్ణానదిలోని నీరు నూటికి ఆరుపాళ్లు, గోదావరిలోని నీరు నూటికి ఏడున్నరపాళ్లు మాత్రమే ఉపయోగించుకుంటున్నాము. మిగిలిన తొమ్మిదొకపాళ్లు వైచిల్లర నీరు వృధాగా సముద్రంలో కలిసి పోతోంది.

ఈ నీరును ప్రజలు ఉపయోగించుకునేట్లు చేయడానికి, ఇంకనూ ఎక్కువ భూములు సాగునకు తీసుకరావటానికి తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు-సంగమేశ్వరం ప్రాజెక్టు-పాలవరం ప్రాజెక్టు - నాగావలి మోడర ప్రాజెక్టు-ఎర్రంగు, తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టు-మున్నీ ప్రాజెక్టు - కాళింగవది ప్రాజెక్టు

ఎన్నో కట్టాలని ఎంతో కాలం నుండి ప్రజా జల్లు జరుగుచున్నాయి. ప్రజాజల్లు జరుగు తూనే వున్నాయి. ప్లానులు వేస్తూనే వున్నారు. సమలుమాత్రము అలాగే వున్నాయి. ఇంకా చెరు వులక్రింద నీరుతో సాగయ్యే భూములున్నాయి. ఇలాంటి చెరువులు మరమ్మతు చేయాలి. ఈ చెరువుల్లో కొన్ని జాగీర్దార్లు-జమీందార్లు స్వాధీనం లో వుంటాయి. చెరువులు బాగు చేయించుటకని రైతులనుండి వీరు డబ్బు తీసుకుంటారు. కాని మరమ్మతు చేయించరు. ఇలాంటి చెరువుల్ని క్రభ్యూ స్వాధీనం చేసుకొని మరమ్మతులు చేయించాలి.

పంటకాల్వలు ఎంత ఆవసరమో భూములగు మురుగునీరు పోవు కాల్వలు గూడా అంతే ఆవసరము. మురుగునీరు చేలనుండి సకాలములో పోవక పోవటంచేత పంటలు కరుగుతున్నాయని, భూములు నిస్సాంకతో- చవుడు వేస్తున్నాయని ఆనేక మంది అనుభవజ్ఞులు చెబుతున్నారు.

ఎగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటువారు, పి. డబ్ల్యు. డి. వారు, రైతులకు డిపార్టుమెంటువారు ఆనేక తాలూకాల్లో ఆనేక భూములను చూడవచ్చే ఇతర అభిప్రాయం తెలియజేశారు.

కొల్లెటి ముపును తొలగించటానికి ఈపు గోరుకు వెడల్పు చేశారని, బుడమేరు ఇక్కడ యరుకు నిర్మించాలని వెదలగ- గుచ్చేరు- కొం పేరు- భట్టిప్రోలు మున్నగు మురుగుకాల్వలు ప్రస్తావించిన- ఇంకా ఆనేక గ్రామాలపైన (వి) మురుగుకాల్వలు మరమ్మతులు చేయాలని ఎంతో కాలం నుండి రైతు అందోళన చేస్తూన్నారు.

ఈ మురుగు పోవకపోవటంవలన కొన్ని ప్రాంతాల్లో మూడువంతులలో ఒకవంతు - కొన్ని చోట్ల సగానికి సగం పంటలు గూడా తగిసిపోతూన్నాయి. అయినా అధికార్లు ఈ స్క్రీములు వేటిని అనులుపరచుటకు ప్రయత్నించటంలేదు. రైతులు కొందరపడి అగ్గినులుచుట్టూ తిరగలేక- లాచా రిచ్చుకోలేక సోమశమనగుచున్నారు. ప్రభుత్వము ఇలాంటి స్క్రీములన్నిటిని వెంటనే అమలులోకి తేవాలి. పనులు స్వరంగా పూర్తిజేయాలి.

ఈ సంచారం పంటలు కన్నువగ పండటానికి కారణం గత తొలకరికోజులలో సకాలమందు వర్షాలు కురియకపోవటమేనని ఆహారశాఖామంత్రి

గారు తమ రిపోర్టులో తెలియజేశారు.

నిజమే, డెబ్బాప్రాంతాల్లోని కుగ్గితులకు పరిశీలించితే ఊడ్చుల సమయంలో వర్షాలు సరిగా కురియకపోవటం వలన, రైతులు చాలా కష్ట-నష్టాలకు గురయ్యారు. వర్షాలు కుగిసి, చెరువులు నిండిన తరువాత సాగుచేసుకునే రైతులు మరి బాధపడ్డారు. అప్పుడు రైతులు తమ పొలాల్లో రైతులు లేకగా పడ్డాయని, వాటికి ఎరువులు అవసరమని ఎంతో ఆందోళన చేశారు. అయినా యీ ఆందోళన- రైతులుజేసే యీ ఆక్రందన ప్రభుత్వాధికార్లుగని, మంత్రులకుగని వినిపించలేదు. కంట్రీలు రేటుకు ఎరువులను రైతులకు సప్లయ చేయలేకపోయారు 1942-43 సంవత్సరాల్లో విచేయప్రభుత్వం చేసినంత మాత్రము గూడా చేయలేకపోయారు. ఇక రైతులు బ్లాక్ మార్కెట్టులో కొనలేక ఎరువు వేయటమే మానేశారు. ఫలితం పంటలు తగ్గాయి.

ఇక పండిన పంటల ధరల విషయంచూస్తే మన ఆస్వాదంగావుంది. రైతు పరిస్థితి ఆనాడు యంగావుంది. దేశం కరువుతో మాడిపోతోంది. ఈ కరువునుండి ప్రజల్ని రక్షించటానికి ప్రభుత్వం వెంటనే పూనుకోవాలి. జమీందార్లు క్రింద - భూస్వాముల క్రిందనున్న బుజరు భూములకు తీసుకొని రైతులకు- పేద ప్రజలకివ్వాలి. ఆనకట్టలు నిర్మించాలి. మురుగుకాలువలు తవ్వించాలి. ఎరువులు సప్లయజేయాలి. ఎగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటు - పి. డబ్ల్యు. డి. మున్నగు డిపార్టుమెంటులు రైతుల కనుకూలాగా పనిచేయవల్సివచ్చింది. ఇలా చేస్తేనే మనదేశము తిరిగి పూర్వపు బీదన్నత్యాన్ని నిలదెబ్బకోగల్గుతుంది. మన ప్రజలకు పుష్కలంగా తిండి లభించుతుంది. స్వశంక్ర భారతదేశము సిరి- సంపదతో, బోగ-భాగ్యములతో పాడి-పంటలతో కలకలలాడుతుంది.

స్థానికంగానున్న తమ చుట్టునులను తొలగించుకోవటానికి ఆయా ప్రాంతాల్లోనున్న రైతులు, మాలీలు-ప్రజలందరు ప్రభుత్వానికి సాయపడియూ సరైన పద్ధతులతో ఆందోళన చేయాలి. ప్రజాప్రభుత్వం పాలించుతోందని చెబుతూన్న యీ సమయంలో ప్రజలు నిద్రపోక తమ కష్టాలు తొలగించుకోవటానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నించాలి.

★ ఆదిగో, ఆంధ్ర రాష్ట్రం! ★

“నడింపల్లి”

పంకజు తిరిగిపోతూ, పొలాలచాటుగా మాయమైపోతున్న పంటకాలవని చూస్తూ కూర్చున్నాను. పచ్చగా ఉన్న చేలు శల లూపుతూ పిల్లవాణ్ణువుల్లో ఆడుకుంటున్నాయి. ‘మళ్ళీ ఆంధ్ర రాష్ట్రం! వస్తుందంటున్నారు, ప్రకాశంగారు’ అంటూ వెనకనుంచి వచ్చాడు రాము, చేతులూ ‘ప్రభ’ పట్టుకొని. కడముట్టి సిగరెట్టు దమ్ము ఆఖరిసారిగా పీల్చి. కాలవలోకి విసిరేసి, వాడి మక తిరిగాను. వాడు నా ప్రక్కగా కూర్చుని, సిగరెట్టు ముట్టిస్తూ అంటున్నాడు: ‘కమిటీమందు ప్రకాశంగారేదో సాక్ష్యం చెప్పారటలే, తప్పకుండా వస్తుందట. రాకపోలే ఉరుకుంటారా మనవాళ్ళ!’ అన్నాడు, కార్యం అంతా కళ్ళలోనే ఉండన్నట్టు చూస్తూ. నాకు అనుమానంగానే ఉంది, మనవాళ్ళ ఏం చేస్తున్నారా, ఆంధ్రరాష్ట్రం రోజురోజుకీ వెనక్కిపోతుంటే అని. కిందటిసారి యూనివర్సిటీలో శ్రీ ఉయ్యూరు కుమార రాజా గారు ఆంధ్రోత్సవాల్లో ప్రారంభోత్సవం చేస్తూ, ‘భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల విషయమై నిర్ధారణ జరగటానికి ఎప్పటికప్పుడు వెనక్కు పోతూనే ఉంది; ఆలస్యం గావలంకూడ మన మంచికే నేమోలే’ అని ఒకనిమిషం ఆలోచించి, ‘వాయిదా పడటం, ఆంధ్రరాష్ట్రం తప్పకుండా రావటానికి అని రహస్యంగా చెప్పుతున్నారు, కొంతమంది మిత్రులు’ అని చిరునవ్వు నవ్వారు, అంతా నిజమే నన్నట్టు. మేమంతా ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చేసినట్లే, సభనంతా మోగించేశాము. కానీ, తరువాత మూడోరోజునో, నాలుగోరోజునో తెలిసిపోయింది. పాపం, రాజాగారికి సత్యమైన వార్త రాలేదని. అంతా మనా పెద్ద జాతీయవాదులైనట్టు, కమిటీ వాళ్ళ ఆసలు ఈ సిస్టమే మంచిదిగాదన్నారు; వీల్లేకపోయిందికానీ, ‘ఇన్ని భాషలేమిటి! ఆ భాషలన్నీ మరిచిపోండి! ఒక్క హిందీ చాల, ఇన్ని భాష లుండటం మంచిదిగాదు. ఆసలు ప్రపంచానికి ఒకేభాష లేకపోవటం వల్లనే, యుద్ధాలు వస్తున్నాయి—అని అనటానికి జంకే

భీరుల్లాగా తోచలేదు, కమిటీవాళ్ళ. ‘చాల ఆకా భంగం కలిగించింది’ అన్నవాళ్ళేగానీ, ‘ఆసలు ఇటు పంటవాళ్ళని, విచారణ చెయ్యమని ఒప్పించిన వాడైవళ్ళయ్యా!’ అని ఝాడించిన వాడైవళ్ళూ కనపడ్డేదు, పంపించిదెవరో అందరికీ తెలుసును గాబట్టి. ఇక ఇన్నాళ్ళకి మళ్ళీ ప్రకాశంగారు, ఆంధ్రరాష్ట్రం వస్తుంది తప్పకుండా నంటే, ఎవరు ఆశపడతారు?

నెహ్రూ గారు ఆంధ్రా యూనివర్సిటీలో మాట్లాడుతూ, ‘కాంగ్రెస్ పార్టీ ఒక్క కుంది, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలకీ. ఆంధ్రులకి తప్పకుండా రాష్ట్రం వస్తుంది’ అనీ అనటంతోలే, అక్కడున్నవాళ్ళంతా గట్టిగా కొట్టేశాం, చప్పట్లు. ‘ఆ ఉండండి! తొందరపడ్డారేం? చెప్పేసి పూర్తిగా విని చప్పట్లు కొట్టండి’ అనీ కొంచెం సముదాయించి, ‘అటుమాత్రా, ఇటుమాత్రా, ఎన్నెన్ని పట్టున్నయ్యో? విషయం చూట్టానికి ఇప్పుడెక్కడుంది తీరిక, చెప్పండి’ అని మెల్లిగా తప్పుకున్నాడు. ఇక అక్కణ్ణుంచి, వెళ్ళినచోటల్లా ఉపన్యాసం చెప్పేటప్పుడు ‘నో ప్రావిన్షియల్ లిజం’ అననిచోటు లేదు. ఎన్నిమాట్లు. ఎంత మంది భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలు కోరటం అందు వల్ల కాదని చెప్పినా, విని నమ్మలేకనో, నమ్మటానికి ఇష్టం లేకనో కానీ అపాట మాత్రం మాన లేదు. ఇక ఆకలి తీసిన ప్రతివాడూ అదేపాట. ఒక సవత్సరం కిందట విజయవాడలో మాట్లాడుతూ, ‘మీ ఆంధ్రులంతవాళ్ళు, ఇంతవాళ్ళు మీరు చాల కష్టపడ్డారు (పాపం!); కాబట్టి మీకు రాష్ట్రం తప్పకుండా యిస్తారు (కూలీ ఇస్తున్నట్టు!)’ అంటూ కబుర్లుచెప్పిన మున్నీ గారుకూడ, ‘ఇప్పుడు రాష్ట్రం వద్దు. ఏమీవద్దు. నో ప్రావిన్షియల్ లిజం’ అనటం సాగించారు. కమిటీ రిపోర్టు లైటపడ్డ తర్వాత దేశంలో లేని ఆనందాన్ని చూసి, ఏమనుకున్నారో ఏమో, ‘భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రం వాదం నూటికి నూరుపాళ్ళూ రైలే,’ అని నర్తిపై చేసిన నెహ్రూకూడ (ఈ వార్త పెద్దపరార్త

బద్దది, అంధ్రప్రభ మొదటి పేజీలోనే) తను చెప్పిన అడ్డంకులు దాదాపు పూర్తిగా తీరిపోయినా, మెదలకుండా ఉండుకున్నాడు. ఈమధ్య ఒకసారి మాట్లాడుతూ, తనపాటకి ఒక చిట్టి స్వరం తగిలించాడు: 'హమ్మలతోనూ అరిచేవాణ్ణి, బాధ్యతల్ని తెలుసుకొని మాట్లాడాలి' అని. దీని భావం లెదురు మలేకుడికైనా తెలుసుకోలేదోగాని, మనభావం మాత్రం మనోవేత్తగా పరిగణించబడుతున్న సామ్రాజ్యం అర్థంచేసుకోలేకపోవటం కొంచెం యోచించకగ్గ విషయమే. మద్రాసులో పట్టాభిగారు మాట్లాడుతూ, 'ముగ్గుల్లో ఇద్దరొప్పుకుంటే అయిపోతుంది' అన్నాడు, అంతా అయిపోయినట్టే. చూడాలి, ఎవర్ని ఒప్పించగలడో యాయన, ఆ ముగ్గురు మనుష్యుల కమిటీలో.

రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు గొకచోట అన్నట్టు, ఎంత ఉదాత్తంగా పెట్టినా, చిచ్చు చిచ్చమే. ఆంధ్రులు ఒక విశ్వవిద్యాలయాన్ని నడుపుకోవాలంటే, ఒక ఆంధ్రేతర మహారాజా ధన సహాయం చెయ్యవలసి రావటం! శ్రీ విక్రమ దేవ వర్మగారి బౌదార్యాన్ని తృణీకరించటంకాదు,

కాని మన చేతగానితనానికి మనం సిగ్గుపడాలి. డాక్టరు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు మైసూరు విశ్వవిద్యాలయాన్ని బాగుచెయ్యటానికేపోయినారంటే, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం దేదీప్యమానంగా ఉండని కాదు. ఆయన మేధస్సుకు శగిన పని చూపించటానికి యీ బీద విశ్వవిద్యాలయానికి శక్తిలేక. ఆంధ్రులకి ఒక బీద విశ్వవిద్యాలయం, బీద తనం! ఎక్కువ డబ్బు అయిపోతుందని, ఆంధ్రుల డబ్బుతో ఇంకెక్కడో, ఎవరో ప్రాజెక్టులు నిర్మించుకోటం! ఆంధ్రులు ఆకలితో మాడి పోవటం!

ఆంధ్రకేసరి మద్రాసులో ప్రధాని గడ్డె నుంచి బలవంతంగా దింపిపేయబడ్డప్పుడే, మాకు తెలిసిపోయింది, రాష్ట్రంలోని ఆంధ్రుల శక్తి ఏమై పోతున్నదో అని. పాఠం- సామ్రాజ్యం చాల బాధపడుతున్నాడు, అసియా రాజ్యాల్తోనం. పటేలుగారు చాల దీక్షతో సంస్థానాల్ని కలిపేస్తున్నాడు, గుజరాతు పెద్దదిగా ఏర్పడేట్టు. పట్టాభిగారు మొగమాట పడుతున్నట్టున్నాడు, అటు వంటి దేమీలేదంటూ కబుర్లుచెప్పినా.

స్త్రీల కళానాటలు

“ప్రభ”

చువుకున్న యువకులను చూచి కొందరు ముసలమ్మలు 'యిదేమి మాయకాలం వచ్చిందమ్మా! ఆడవి పెళ్ళి మగరాయుడులాగా యిమ్మూలు' చదువుకోటం మన కాలంలో ఎరుగునుమా' అనుకోదం మనం అప్పుడప్పుడు వింటూనేఉంటాము. ఇందులో కొంతవరకే నిజం. ఎందుకంటారేమో! పూర్వం స్త్రీలు కూడా పురుషులతో సమానంగా అన్నివిద్యలూ అభ్యసించేవారు. రాజ్యాలని నేర్పుతో పాలించిన రుద్రమదేవి వంటి స్త్రీలు ఉన్నారు. వారు యుద్ధసమయాలలో ధైర్యంగా సమరభూమిలో దుమికేవారు. యూని లక్ష్మి మొదలగు వీరవనితలు మనవారే కదూ! ఇంకా మొల్ల వంటి విదుషీమణులు కూడా ఉన్నారు. ఒక దేమిటి-మన స్త్రీలు అన్నివిధాలా పురుషులతో

పాటు సమానంగావచ్చారు. కాని, కాలం కర్కం ఒక సారే కలసివచ్చిన వన్నట్టు, తదుపరి తురుష్కులు మన దేశానికి రావటం, బాలికలను తప్పిరించి వివాహాలు చేసుకోవటం మొదలు పెట్టాక మన పూర్వులు వారికి భయపడి బాలికలకు చిన్నతనంలోనే వివాహాలుచేయుట మొదలు పెట్టారు. అదే నేటివరకూ జరుగుతూవచ్చింది. రానురాను స్త్రీలు బానిసలవలె చూడబడ్డారు.

కాని మరల యీ నవీనయుగంలో స్త్రీలు తమ అక్షానముగానుండి మేల్కొన్నారు. తల్లిదండ్రులుకూడా తమ కుమార్తెలకు పుత్రులతో సమానంగా విద్య నేర్పిస్తున్నారు. 'దేవుడు వరమిచ్చినా పూజారి వరమియ్య'డన్నట్టు బాలికలకు విద్య నేర్పించాలనే సదభిప్రాయం మనవారికి

కలిగినప్పటికీ, నువ్వైనా అవకాశాలు ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రములో లేవు. ముఖ్యంగా ఉన్నతవిద్య నభ్యసించటానికి అవకాశాలు లేవని చెప్పటం అతిశయోక్తి లేదనుకుంటాను. వారికి ప్రత్యేక ముగా కళాశాలలు లేవు. అసలు వారిలో నూటికి ఏబదిమంది ప్రవేశపరీక్ష నిచ్చుటతోనే చదువు చాలించుకొని గృహస్థాశ్రమంగా ప్రవేశిస్తున్నారు. మిగిలిన ఏబదిమందిలో కొందరు ద్రవ్యము లేక, కొందరు ఆర్థిక లేక చదువు మానుకుంటున్నారు. తక్కిన కొద్దిమందినా చదవటానికి కళాశాలలు లేవు. వారు చదవదలచుకుంటే బాలర కళాశాలలలో చదవాలి. కాని అంతరికి ఆరా యిప్పుడు ఉంటుందా? ఇప్పుడు ఉన్న వారెవరో తప్ప మిగిలిన స్త్రీలు ఆందరూ వృథాగా మానుకునేవారే.

స్త్రీకి విద్య కావాలి అనే వారేగాని దోహద మియ్యటానికి ఎవరూ సుకల్పించరు. కొన్ని కొన్ని పట్టణాలలోని కళాశాలలలో బాలికలకు ప్రవేశ మిచ్చుటలేదు. ఆ పట్టణాలలో స్త్రీలకళాశాల లేదనుకొండి. చదువ వలయు ననుకొనే బాలిక తప్పటికి వెళ్లాలి? స్వస్థలంగా చదువుకొనుట, యింకొక ప్రదేశంగా చదువుకొనుట ఒకటేనా? మన రాష్ట్రంలో ఒక్క గుంటూరులో తప్ప యింకెక్కడా స్త్రీలకళాశాలలు లేవు. దానిని గత సుద త్వరమే ప్రభుత్వమువారు తీసికొన్నారు. అందులో నైనా ఇంటరమీడియట్ క్లాసు ఒక్కటే ఉంది. మద్రాసులో స్త్రీలకళాశాలలు ఉన్నప్పటికీ దూర ప్రాంతాలనుండి ఆద్యటికి బాలికలను పంపుట సామాన్యగృహస్థులకు కష్టము. అందువలన మరొక దురు ఆగిపోతున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రానికి మున్ముందు ముఖ్యనగరం కానుండనుకొంటున్న విజయవాడలో స్త్రీల కళాశాల లేకపోవటం శోచనీయుం. ఆ పట్టణంలో బాలరకైనా ఒకటే కళాశాల ఉంది. ఈ విధంగా తెలివితేటలు లున్నప్పటికీ ఎందరో వివిధ కారణాలచేత తమ చదువు కొనసాగించుకొన లేకపోతున్నారు.

ప్రస్తుతం ఉన్న ఒక్క కళాశాలలలోకూడా ఎన్నోమార్పులు లేవనివున్నది. ఆ కళాశాలకు మరికర ప్రదేశాలనుండి వచ్చు బాలికలకు తగు

ముర్రె బాంక్ నల్లు
ఒట్టలకు చెడుపు చేయకుండు.
దోషము ఎంతమాత్రము
లేనంత పరిపూర్ణంగానే
చాలా పెట్లగా
ఉండేట్లుగు
వాటిని ఉడుకుతుంది

ముర్రె ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్.
మదరాసు వారి తమిళం వస్తువు
ప్రత్యామ్నాయ వస్తువులెన్నడును బాగుండవలె
జ్ఞా పరముమనోహరి

సౌకర్యములు కలుగజేసి, ఆ కళాశాలనే ఆభివృద్ధి పొంది తెచ్చిన ప్రాంత కళాశాలలను స్థాపించి వట్లే ఆకళాశాలలో అన్ని గ్రూపులూలేవు. ఇకా సాధ్యమయినన్ని కళాశాలలు స్త్రీలకు ప్రత్యేకమే మరీ మంచిది.

తమిళనాడులో ఉన్నన్ని కళాశాలలు మన రాష్ట్రంలో లేవు. మన రాష్ట్రంలో ఒకటేగా వుంది! స్త్రీలు కలిగినంత ప్రాత్యామ్నాయ లేక నిస్పృహ జెందుకూ ఉన్నారు. ద్రవ్యలోపము చేత మానుకునే బాలికలకు విద్యార్థి వేతనాలు యిస్తే చాలా ఆనుకూలంగా ఉంటుంది. అన్ని సౌకర్యాలూ కలుగజేసి, సదవకాశాలుయిస్తే మన రాష్ట్రంలోని బాలికలూకూడా తమిళనాడులోని బాలికలకు తీసిపోరేమో. అంతా మన చేతిలోనే వుంది. స్త్రీకి నేర్పిస్తేరాని విద్య వుంటుందా!

సంఘస్వామ్యం : స్త్రీపురుషభేదాలు

వర్తమానకాలంలో వ్యాప్తిగావున్న సంఘస్వామ్య సిద్ధాంతాలప్రకారం జాతి మతకులాలింగ భేదములు లేకుండా అందరూ సమానులు. అందరూ అన్ని పనులు చేయవచ్చును. సమానమయినవనికి సమానమయిన వేతనం లేక ప్రతి ఫలం యివ్వబడుతుంది.

అయితే యీ సమానత్వం కేవలం ఆర్థిక వ్యవహారాల్లోనే సాధ్యం. ఆర్థిక వ్యవహారాల్లో స్త్రీ పురుషులు సమానులుగా ఉండాలనే పద్ధతి వ్యక్తి స్వామ్యం ఉన్న చోట్లగూడా అమలులోకి వస్తోంది. సాంఘికంగా హిందూధర్మశాస్త్ర వేత్తలు స్త్రీ కిచ్చిన గౌరవం, ఆమె రక్షణ విషయాల్లో పురుషుడికి విధించిన నిబంధనలు మరే సంఘాల్లోనూ కనపించవు. కాలక్రమాన పురుషుడి స్త్రీ ధర్మ కర్తృత్వం, బీదల విషయంలో ధనికుల ధర్మకర్తృత్వంగానే తయారయింది. ఆచరణలో యెట్లా ఉన్నా, సిద్ధాంతాలలో మాత్రం హిందూ సంఘంలో స్త్రీకి సాంఘికంగా ఏదోపమాలేదు. ఆచరణలో పురుషుడు యీ విషయంలో నిర్లక్ష్యం చేయగలగడానికి కారణాలు, అవిడ ఆర్థిక పరాధీనత; సంఘంలో వ్యాప్తి పొందిన ద్వంద్వనీతి. ఈ రెండుకూడా, పురుషుడి స్వామిత్వసాక్రమణి వాంఛ ననుసరించి యేర్పడ్డవే!

కాని కారీరకంగా స్త్రీ పురుషులకు మధ్య ఏ విష్టవమూ మార్చివేయలేని భేదాలున్నవి. ఆ భేదాలు మతవ్యాపనకు సంబంధించి ఏర్పడ్డ జీవ శాస్త్రీయములయిన భేదాలు. పితృత్వానికి, స్త్రీ, సంతానం - వీటి పోషణకు అనుగుణంగా పురుషుడి శరీర ధర్మములు ఏర్పడ్డవి. ఆట్లాగే పత్నీత్వానికి, దానిని ఆవసరించి వచ్చే మాతృత్వానికి, అనుగుణమయిన రీతిగా స్త్రీ శరీర నిర్మాణం జరిగింది. చాలా సాంఘికాచారాలకు యీ జీవ శాస్త్రీయమయిన భేదం మూలాధారం.

ఈ విభేదంవల్ల జాత్యవిభానరీత్యా పితృత్వం పురుషుడికి జీవితకార్యక్రమంలో ఒక భాగం కాగా, స్త్రీకి మాతృత్వం జీవితసర్వస్వం అయి పోయింది.

ఏదో సాంఘిక ఆర్థిక విష్టవం వచ్చి వివాహసంస్థ, నశించి, సర్వ స్వేచ్ఛలతో స్త్రీ పురుషులు పశువులలా వ్యవహరించడానికి అవకాశం కలిగినా, స్త్రీకి మాతృత్వవిధులు తప్పవు. విచరిత ప్రయత్నంవల్ల వాటిని ఆమె తప్పించుకుందామన్నా ఆ ప్రయత్నం ఆరోగ్య నాశనానికి, జాతినాశనానికి కారణం అవుతుంది.

మానవజాతి ఆభివృద్ధికి, వ్యాప్తికి స్త్రీ పురుష జీవాణువుల సంయోగంకన్నా వేరే మార్గంలేదు. స్త్రీ పురుష సంయోగంకన్నా వేరే మార్గం లేదనే అనవలసిందిగాని, పురుషుడితో నిమిత్తం లేకుండా మాతృత్వాన్ని పొందే విధానములను కూడా విజ్ఞానం సాధించింది. అయినా ప్రత్యక్షంగా కాక పోయినా పరోక్షంగానయినా, స్త్రీ తన మాతృత్వ సాధనకు పురుషుడిమీదా, తన పితృత్వసాధనకు పురుషుడు స్త్రీమీదా ఆధారపడిపోయింది. అందుకు వేరే మార్గాంతరం లేదు.

అంటే మాతృత్వం సిద్ధించేవరకు, స్త్రీ పురుషులు ఏపని అయినా చేయవచ్చును. ఏవదువు అయినా చదవవచ్చును. సాంఘికంగాను, ఆర్థికంగాను వారు సమానులు. మొగవాళ్ళతోపాటు ఆమె బంకదత్తరూ, ఇంజనీరూ, ట్యాంక్ డ్రైవరూ, పోలీసూ కావచ్చును. శిశువుకు హాక వయస్సు వచ్చి, ఆహారాదులలో ఆశకు తల్లిమీద ఆధార పడే స్థితి పోయింతరవాతా, మళ్ళీ మాతృత్వం తట్టిస్తోచకముందూ ఉద్యోగం చేయవచ్చును. అంటే గాని, పురుషుడిలా వసగా ఏపని చేయడానికి తల్లి అయిన స్త్రీకి వీలులేదు.

సాంఘీయులు లేని సంఘం లేదు. ఆ సాంఘీయుల్ని కని, పెంచి, పోషించి ఉత్తమసాంఘీయులుగా వారిని తయారు చేయడానికి సంఘం అంతా మాతృత్వం లభించిన స్త్రీలమీదనే ఆధారపడాలి.

అంటే, జీవితావసరములను ఉత్పత్తి చేసేవారు సంఘానికి ఎంత అవసరమో, ఆ జీవితావసరములను వినియోగించుకునే వ్యక్తుల్ని తయారు చేసే తల్లులూ సంఘానికి అంతే అవసరం. తల్లులు పిల్లల్ని కనకపోలే - కాగ్నికులూ లేరు, కర్షకులూ

లేదు, సైనికులూ లేదు, సామ్యవాదులూ లేరు. ఎవరూ లేరు. యెందుకంటే భావజాలి అంతరించిపోయింది. అంతేకాదు పిల్లల్ని కని పెంచే తల్లి సంఘానికి అత్యవసరమూ, అనుష్ఠానమునీయమూ అయిన సేవ చేస్తున్నది అవుతున్నది. ఆ సేవా నిరతిలో ఆమె ఆరోగ్యాన్నీ, ఆదాన్నీ, ఆప్య దృష్టుడు ప్రాణాల్నికూడా కోల్పోతున్నది. ఇందుకు సంఘమిచ్చే ప్రతిఫలం ఏమిటి? అందు చేత మాతృత్వానికి కారణభూతమయిన పత్నీత్వమే ఒక సాంఘికావసరమయిన కృషిగా సంఘం గుర్తించాలి. ఏస్త్రీ కయినా శారీరక మానసిక వైపరీత్యాలవల్ల మాతృత్వం అంటే యిష్టం లేకపోతే ఆమె యిష్టంవచ్చిన వృత్తి ఆవలంబించి అట్లాగే వుండిపోవచ్చును. అటువంటిస్త్రీలు స్త్రీలు కారు. వారు పురుషులులయిన విచిత్రజీవులు.

కాని ఏ సందర్భంలోనూ - తల్లిపోషణ అవసరమయిన కాలంలో, జీవనోపాధికై తల్లి శిశువును విడిచి బయటికిపోయి పని చేయవలసిన అగత్యం కలిగించే సంఘం పరమేరాజకసంఘంగాని నాగరిక సంఘంకాదు. ఏ దాదీ, ఏ శిశువారక్షణాలయమూ తల్లి స్థానాన్ని ఆక్రమించలేదు. మాతృ విధుల్ని నిర్వహించలేదు. సంఘంగా సర్వజీవులకూ కావలసిన జీవితావసరములను సృష్టించగల పురుషులు ప్రతిసంఘంలోనూ ఎప్పుడూ వుంటారు.

స్త్రీ పురుషులు సమానులనే భావానికి విపరీత వ్యాఖ్యానం చేసి తల్లులచేత పనిచేయమనా, పనిచేయడానికి అవకాశం యిస్తూ, అందుకు అనుగుణంగా కృత్రిమవిధానాలను, కృత్రిమ సంస్థలను నిర్మించడం జారికి మంచిదికాదు.

ఉత్పత్తిసాధనాలకు సంఘస్వామ్యం రావాలనీ, స్త్రీ పురుషులు ఉభయాలూ పనిచేయ గలిగిన సందర్భంలో పనిచేయాలనీ అన్నప్రయత్నమూ వ్యవస్థ, మాతృత్వమూకూడా సాంఘికావసరములయిన పనులుగానే భావించడం అవసరం.

ఎక్కడికోపోయి పనిచేసి జీవించవలసిన ప్రతి కార్మికుడికీ, వేతన తృప్తికలిగించే భోజనమూ, అందుకు సదుపాయాలూ అవసరం. అతనికి తృప్తి

కలిగించేందుకు అతని ఆభిరుచులెరిగి నంట చేసే వ్యక్తి అవసరం. ఈ అవసరం నేటి కుటుంబవ్యవస్థలో భార్య తీరుస్తున్నది. శరీరసౌఖ్యంకన్నా, శంక వ్యాప్తికన్నా అన్నానికి పురుషుడు స్త్రీమీద ఎక్కువగా ఆధారపడుతున్నాడు. భర్తకూ, పిల్లలకూ అవారం సమకూర్చడం స్త్రీ మాతృత్వ విధుల్లో ఒకభాగం. నేడు పంటచేయడానికి పుట్టలేదు; నాకూ హృదయమూ, మెదడు వున్నవి; నాకూ న్యతాంశ్రం కావాలి అని తిరుగుబాటు సాగించేవారు యీమధ్య బయలుదేరుతున్నారు. కాని వారు తెగతొపులు చేసుకున్నారు. వారికి చేతనయింది యీ తిరుగుబాటే. అధికంగా పురుషడిమీద ఆధారపడుతూనే వాళ్ళ తిరుగుబాటు సాగిస్తారు. ఈ దుస్థితికి కారణాలు చాలా వున్నవి. అందులో స్త్రీ పురుషులు సమానులు అనే మాటను ఆపార్థం చేసుకోవడం మొదటిది. మాతృత్వం ఒక వృత్తి అనుకుంటే, స్త్రీకి ఆర్థిక స్వేచ్ఛా వున్నది; ఈ తిరుగుబాటు పోయింది.

భార్యగా ఉన్న సామ్రాజ్య కోరుతూ, అన్నం వండిపెట్టని తిరుగుబాటు ఆరంభమైంది. ప్రేమతో కలిగిన పత్నీత్వము, అందువల్ల ఏర్పడే మాతృత్వమూ ఉన్నప్పుడు యీ దుస్థితి యేర్పడదు. సాధారణంగా యీ తిరుగుబాటు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం కలిగిన స్త్రీలు చేయడం చూచి, 'వీళ్ళకు ఆస్తిలో భాగం యిస్తే చెప్పినమాట వింటారా?' అనుకునేవారు కూడా వున్నారు. కాని, ఉన్నతవిద్యలు చదివి, ఉద్యోగాలు చేస్తూ కూడా మాతృవిధులను విఘోటించుకుంటూ జీవితాలు గడిపేవారు అనేకమంది వున్నారు.

కుటుంబవ్యవస్థకు భగ్నం చేసే ఆర్థికవిధానాన్ని మనవారు సహించరు. వ్యక్తిస్వామ్యాన్ని నాశనం చేసి, సంఘస్వామ్యాన్ని స్థాపించవలచుకున్న వారు యీ విషయాన్ని మనస్సులో పెట్టుకోవాలి. అదిలా ఆర్థికతరమయిన విషయాల్లో వారు బోక్సం కలిగించుకోకూడదు. ఆర్థికతరమయిన సామ్రాజ్యం రాగానే, తదనుగుణమయిన సాంఘికాచారాలకు కాలక్రమాన సంఘీభువన వాళ్లే అలవాటుపడతారు.

సమంజసమైన రీతిని విధి నిర్వహణ చేసినదానికి ప్రతిఫలంగా అధికారాన్ని స్వాధీనం చేసుకొనడంవల్లనే స్వరాజ్యసిద్ధి. — గాంధీజీ.

మారని మనుష్యులు

తాడిమిళ్ల జగన్నాథరావు

శ్రీశకాలంలో ఉపయోగించే దుస్తులు వేసంగిలో పనికిరావు. ఉత్తరాయణంలో గొడుగు నొక వైపునకు త్రిప్పిపట్టుకొంటే దక్షిణాయనంలో దానిని మరొక వైపునకు త్రిప్పిపట్టుకోవలసివస్తుంది. ఒకదేశంలో కనిపించే వర్ణాలు మరొకదేశానికి పనికిరావు. ఒక శతాబ్దంలో ప్రబలిత సామ్రాజ్య వాదం మరొక శతాబ్దంలో భరింపబడదు. కొందరి ప్రజల్లో ఉపయోగించే కేపిటలిస్టు శక్తులు, ధనిక వాదం మరొక తెగ నీచప్రజల్లో ఉపయోగించదు. ప్రజలు మూఢులుగా ఆశ్చర్యులుగా ఉన్నప్పుడు చెప్పవలసిన విషయేరు. వారిలో రాజకీయజ్ఞత, జ్ఞానం ప్రబలితప్పుడు చెప్పవలసిన విషయేరు. కాలానుగుణంగా ప్రపంచరీతుల గమనిస్తూ, ప్రజల ఆవసరాలు అభీష్టాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని మన లాని. కాలం ఎల్లా మారుతున్నా గమనించకుండా, తమ పురాతనభావాలకు స్వస్తి చెప్పకుండా కేవలం మూర్ఖంగా వ్యవహరించే వ్యక్తులకు- వారు మాట్లాడేమాటలకు, చేసే చేతలకు, నడిచే నడకలకు ప్రపంచకం సరియైన సమాధానం చెప్పి తీరు తుంది. ఒకరకం ప్రజలలో, పరిసరాలలో, వాతావరణంలో చలామణి అయ్యే భావాలు, మనస్తత్వాలు మరొకరకం పరిస్థితులలో పనికిరావు. చరిత్రనుబట్టిచూచినా, సామాన్యప్రపంచజ్ఞానాన్ని బట్టి యోచించినా మనకొక సత్యం గోచరిస్తుంది. మారుతున్న పరిస్థితులతోబాటు మనుష్యులు మారి తీరాలి. ఆల్టా మారకుండా మడిగట్టుకుని నేను పట్టుకున్న నుండేలుకు మూడేకాట్లు అనికూర్చున్న వ్యక్తిగాని, జాతికి గాని పతనం తక్షణం.

ఈమార్పు రెండురకాలు. ఒకటి బాహ్యపంబ రాలకు సంబంధించినది. శిరోష్ఠపరిస్థితులు, దేశావసరాలు బాహ్యవేషాలను తదనుగుణంగా మారుస్తాయి. ఐతే వీటినిగూడ తక్కువేయని మనుష్యులు లేకపోలేదు. మంచి ఉదాహరణంగా మహాత్మాజీ

ఉన్నాడు. ఉష్ణదేశమైన ఇండియానుండి శీతలదేశమైన ఇంగ్లాండునుపోయినా దుస్తులుమార్చలేదు. తన మనోబలంతో చలినాపుసున్నాడు. ఇట్టి బాహ్యవేషాన్ని మార్చుకున్నా లేకపోయినా ఇశరులకు ఇబ్బందిలేదు. అవివ్యక్తీకత ఆవసరాలకు సంబంధించినవి. ౨౫ సాధారణవ్యక్తి తన మనోభావాన్ని మార్చుకోనందువల్ల కలిగే లాభనష్టాల ననుభవించే అతడే. కాని బాధ్యతగల వ్యక్తులు, నాయకుల విషయంలో మటుకు వారి మనోభావాలు కాళామగుణంగా మారకపోతే మాత్రం కొంత అలజడి జరుగుతుంది. మహాత్మాజీ తన భావాలు తప్ప అనితోస్తే మార్పుకోవడానికి సాదేహించేవాడు కాదు. అందుచేతనే మహాత్మాజీ ప్రకటనలలో కొన్ని పరస్పర విరుద్ధములైనవి ఉండేవి. తన ఆభిప్రాయం తప్ప అని తెలిసిగూడ మార్పుకోనివాడే మారని మనిషి. ఉన్న చిక్కుంతా వీరితోటే ఉంది.

మారని మనుష్యుల మహాజన సభ జరిపితే ఆధ్యక్షస్థానం మహానీయుడైన చర్చిల్ కు ఇవ్వక తప్పదు. ఆయన కోరణి ఎప్పుడూ ఒక్కటే. మెదడులో సామ్రాజ్యవాదం కరడు గట్టుకు పోయింది. బ్రిటన్ లో ఇంకా చర్చిల్ ప్రభుత్వమే సాగుతూఉంటే ఇండియాకు స్వాతంత్ర్యం ఇంత త్వరలోగాని, ఇంత శాంతియుతంగాగాని వచ్చేది కాదు. సామ్రాజ్యవాదం ప్రతిచోట ప్రతి ఘటించబడుతున్న ఈ రోజుల్లో ఇంకా చర్చిల్ సామ్రాజ్యవాదాన్ని బలపరుస్తున్నాడంటే అతనిని ఏమనాలో తెలియదు. 'ఆరాజకం, కమ్యూనిజం అనే పెనుభూతాలనుండి ఇండిసిషియాను రక్షించి సక్రమాభ్యుదయం లభించునట్లు చేయుటకు దచ్చివారు పట్టుదలతో కృషిచేస్తున్నార' అని చర్చిల్ మొన్న లండన్ గిల్డో హాలులో జరిగిన సమావేశంలో అన్నాడు. చర్చిల్ మనస్తత్వం

అవగాహన చేసికొన్న వీ ప్రపంచ పౌరుషము, ముఖ్యంగా ఇండియన్లకు ఆ ఫోరటిలో ఆశ్చర్యం కనిపించదు. కొద్దిగానో, గొప్పగానో, హృదయ పూర్వకంగానో లేక బలవంతంగానో ప్రపంచం లోని దేశాలన్నీ ఇంజనీరింగ్ నువై దర్శిస్తారు నల్పిర దురాక్రమణను ఖండించాయి. చర్చిత్ మాటలపట్టుత్వం ఒకటే- 'వీలైనంతవరకు వంచించు, చేతనైనంతవరకు జుర్రుకో'. చర్చిత్ ప్రభుత్వం ఇంకావుంటే ఇండియానుకూడ 'అరాజకాన్ని' అణచడానికి, 'సక్రమాభ్యుదయం లభింప చెయ్యడానికి' బ్రిటిషు పటాలాలు యుద్ధం సాగిస్తూ ఉండేవే. అరాజకాన్ని అక్కట్లడానికి దర్శిస్తారు కృషిచేస్తున్నారో, అరాజకాన్ని అభివృద్ధి చెయ్యడానికి దర్శిస్తారు కృషిచేస్తున్నారో ఏ మాత్రం ఇంగిలెజ్డానం ఉన్నవారికైనా వెంటనే బోధపడక మానదు. పోలిసుచర్య అనే పేరుతో ఇంజనీరింగ్ యాంకర్లకూ కాలిఫర్నియాలోని తావుతెరువాదా చేస్తున్న దర్శిసామ్రాజ్యంలు. ఇట్లాగే నోవా లో పోర్చుగీసువారు ప్రొచి ఇండియాను ప్రొచి వారు ఇంకా తమ సామ్రాజ్యాల్ని నిలబెట్టుకొన మాడడం కాలానికి ఎదురీడడమే.

ఇంక మారని మృత్యులలో రెండోస్థానం దక్షిణాఫ్రికా ప్రధాని డాక్టర్ మలాన్కు చెందుతుంది. చర్చిత్ సామ్రాజ్యవాదం బుర్రలో ఎట్లా చిట్టా కట్టుకుంటుందో అట్లాగే ఈయనకీ బుర్రలో బాత్మహంకారం పాతుకుపోయింది. స్వజాతి అభిమానం సహజమే. ప్రతివాయువుకు తన జాతిని పైకి తీసికొని రావడానికి ప్రయత్నించ వచ్చును. కాని స్వజాతి అభిమానం వెళ్లి పోయి పరజాతిమీద కక్ష, కుర్చీ బయల్దేర తీస్తే అవిష్టాలు బయల్దేరుతాయి. అప్పుడు ఈ స్వజాతి అభిమానం అనే పదం బాత్మహంకారంగా మారుతుంది. తన ఇరువదియవయేట మలాన్ మిత్రులతో మాట్లాడుతూ-దక్షిణాఫ్రికాలో తెల్ల వారు తప్ప శనిశరులెవ్వరూ ఉండమాడ-దన్నాడుట. ఇప్పుటికి అదేతరు: తన తెల్లవారి ఆధి పత్యాన్ని నిలపడానికి ఆఫ్రికన్లకు, భారతీయులకు

తగాదాలు పెట్టడం; సాధ్యమైనంతవరకు భారతీయులను అణగదొక్కడం రాజకీయలక్ష్యంగా పెట్టుకు పనిచేస్తున్నాడు మలాన్. ఇతని దుష్ట రాజకీయజ్ఞత ఎల్లకాలం కొనసాగదని చెప్పగలము. బంటిని క్రిందకు కొట్టినకొద్దీ పైకి ఎగిరినట్లు భారతీయులు అణగకొట్టబడినకొద్దీ శలయెత్తుతున్నారు; ఆఫ్రికన్లకు భారతీయులను మధ్య వైషమ్యాలు అట్టేకాలం చెప్పుకొట్టలేదు. యథార్థత యిరు తెగలకు బోధపడుతోంది. రెండుజాతులవారు ఏక మత్యంతో జీవించడానికి సమావేశాలు జరుగు తున్నాయి.

మారని మనుష్యులలో మూడవస్థానం ఇండియా లోని ముస్లింలీగు యావత్తునూ చెందుతుంది. ముస్లింలీగు స్థాపించబడిన నాటినుంచి నేటివరకు ఒకేపంథానా నడుస్తోంది. వారి జాతిద్యయ సిద్ధాంతానికి స్వస్తి అంటూ లేదు. పాకిస్తాన్ స్థాపనానంతరం ఈ ప్రచారానికి ఆస్కారం లేదు. ఇంకను ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలు కావాలని తమా తమాపడుతూ తీర్మానాలు చేస్తున్నారంటే వీరి మనస్తత్వాలలో మార్పు కనిపెట్టేనా కలుగలేదని తెలుస్తుంది. నిజమైన ఇండియా పౌరులుగా తయారవాలంటే తమదృక్పథాలను పూర్తిగా మార్చు కొనాలి. ఇండియాలో జిన్నా వారసులుగా ప్రవర్తిస్తే వృగాప్రయాసగా పరిణమిస్తుంది. తమ విచరిత రాజకీయాలను స్వస్తి చెప్పవలసి వుంది. లేనిచో వీరి మొరలు చెరిటివానిముందు శంఖా ఊదినట్లుగా పరిణమిస్తాయి, ఫలితం ఉండదు.

మారని మనుష్యులకు తీరనికోరికలు ఎన్నటికీ నెరవేరవు. చర్చిత్ మున్నగువారి సామ్రాజ్యవాదానికి, మలాన్ బాత్మహంకారానికి, ముస్లింలీగు వారి సంకుచితదృక్పథానికి ఇక ఆస్కారం లేదు. అంపని ఫలాలకై ఆశించడం మాని, కాలానోపాలు వీరు మారాలి. అయితే పుట్టుకతో పుట్టింది పుడకలతోగాని పోదనే సామెత ఒకటి ఉంది. వీరి యీ పుట్టుకతో పుట్టిన బుద్ధులను పుడకలతోంచి తి పేర్చవలసినవారు ప్రజలే.

అమెరికనులుగానీ, ఇంగ్లీషువారుగాని స్వతంత్రులని నేను భావించడం లేదు రంగుజాతులవారిని దాస్యంలో పట్టి వుంచినంతకాలం వారు స్వతంత్రులు కాజాలరు.—గాంధీజీ.

అవకాశ వాది ఆత్మప్రగంస

చోడవరపు బాబూరావు

అనుచుండగా మంత్రిచైతన్యమును. ఎట్లా వివాహమునా అని మాత్రం అడక్కుండి; అదంతా చిదంబర రహస్యం. ఇదివరకు కాంగ్రెసులో ఎక్కడావున్నట్లు కనపడవే, మరి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం నీకు మంత్రిపదవి యెట్లా యిచ్చిందంటారా? అట్లా దారికిరండి చెప్పుతాను.

అవునయ్యా, కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకంగా ఉని చేసిన మాట నిజమే. ఆనలు మొదట్లో నా ఉద్దేశమేమిటి అంటే, బ్రిటిషువార్ల ప్రభుత్వం నానే కాస్త యేదో వాళ్ళో అసరాగావుంటూ నాలుగురార్లు వెనకపెనుకుదామని ఆశించాను. వర్తకవ్యాపారం-అంటే ఇప్పటి కుర్రకాదు నల్ల మాచెట్టంటారే, అది-దాంట్లో ఏదోకాస్త వెనక పేనుకున్న మాట నిజమే. ఆనలు మళ్ళీ మాట్లాడితే నల్ల మాచెట్ట ఏమిటి అని అడుగుతా! గీపం ఉండగానే ఇట్లు చక్కబెట్టుకోటా కష్టమాలాగా! ఈ సంగతి యిట్లావుండగానే నాడు ఆనారాయణుడు-పాపం వర్తకంగా నాకు చాలా ఆసరాగా వుండేవాడు తెండి-హిరోజున కనపడి గాంధీ టోపీ చేరి చచ్చాడు. 'ఇకెందుకోయ్!' అన్నాను. 'నీ కింకా తెలీమా! అయితే విను. బ్రిటిషువార్లు వెళ్లి పోతున్నారట' అన్నాడు. 'అయ్యో పాపం! అయితే యీ టోపీ యెందుకు?' అన్నాను. 'ఇంకా ఎందుకంటా వేమిటోయ్! రేపు కాంగ్రెసు వార్లు గద్దె రెక్కొర్రాస్తూ ఈ టోపీ తేకపోలే యెందుకన్నా పనికి వస్తామా మనం?' అన్నాను. 'మరి మన వర్తకంమాట!' అన్నాను. 'వర్తకం వర్తకంలాగే వుంటుంది! కాకపోలే వేరు మారుతుంది' అన్నాడు. 'ఎట్లా మారుతుందేమిటి?' అని అడిగాను. 'దేశసేవ-అంటే నీకు తెలియలే. అదీ చాలా లాభసాటి వ్యాపారమే. ఇప్పటికంటే ఆ వర్తకంగానే ఇంకా బాగా కట్టుబాటు కావచ్చును. సరేకాని ఇంకోమాట: నీకు గాంధీ ప్లోగన్ను ఏమైనా వచ్చువా?' అన్నాడు. 'రా'వన్నాను. వెంటనే, 'అట్లాపనికిరాదు. రేపు

ప్రజలమందర ఏమన్నా మాట్లాడాలంటే గాంధీ గారి సూత్రాలు బాగా రావాలి కుమా?' అని హెచ్చరించి మరీ వెళ్ళాడు. నాడి నోట్లో యిత బెల్లంకొట్టా, పాపం నాడు చెప్పిందంతా అక్షరానిజమే అయింది. ఇప్పుడు కట్టుబాటుకూడా మురపటికంటే బాగానే వృద్ధిఅయింది. మొత్తానికి స్వరాజ్యం చాలా లాభకరమైందేనండీ!

సరే, యిది యిట్లా వుంటూండగానే ఆడ్డూపలు కూడా యెన్నోవున్నై మరి. ఈ ప్రజలున్నారు చూశారా? పూరుకున్నట్లే పూరుకుని అమాంశంగా లేస్తారండీ! 'అన్యాయ! దోపిడి! ఆక్రమం!' అంటూ ఆప్పుడప్పుడు లేస్తూనేవుంటారు. అయితే మనం పూరుకుంటామూ? 'ఆరాచకం' ప్రబలిపోయింది—అని లాశీ ప్రయోగిస్తే సరి! మొడిబండవార్లు ఒక్కొక్కప్పుడు అక్కడికి వూరుకోరు. 'ఇదంతా కమ్యూనిస్టుల పన్నాగం' అని ఒక్కమాటన్నామంటే చాలు—'అక్కడితో నోటికి తాళం వడిపోతుంది.

అంతా ఆసుసాలగానే వుండినా, అవేదీ—పత్రికగా పెద్దికలా,—వాటివిషయం మాత్రం కొంచెం అసాధ్యంగానేవుంది చెప్పొద్దూ! వాళ్ళ చేస్తో పడిపోయినట్లుగా మామిడిరాస్తారు. ఆగడు గ్లయలు మొత్తాని కడేమిటోగాని, సరిగ్గా చూసి నట్లే అన్ని సంగతులూ వ్రాస్తారు. పాపం వార్ల ఉద్దేశం, అవన్నీ చదివి మనం మనస్సు మార్చుకుంటామని గావును! కాకపోలే చదవలూనికి కాస్త బాగానే వున్నై. ఆప్పుడప్పుడు కూడా సాక్షి చదువుతూ, నవ్వుకుంటూంటారు నాలో నేనే! వాళ్ళ ఉద్దేశం, కనీసం వై అధికార్లన్నా నిజం తెలుసుకుని సరైన చర్య తీసుకుంటారని గావును! ఆనలు వై అధికార్లెవరు? నేమంతా ఒక కుటుంబంలోని వాళ్ళోగానూ! ఇంతకూ నిజమెవరికి తెలీదంటా! ఇదంతా బహిరంగరహస్యం. నే నిదివరకు కాంగ్రెసు వ్యతిరేకమణ్ణి వాళ్ళోకి

తెలుసు; తరువాత కొద్దో గొప్పో పక్షం చేస్తూంటాననీ వారికి తెలుసు. అయితే యో, నావంటి పెద్దమనిషిని యెవరేం చెయ్యగలరు గనక! ఏదో వాళ్ళకూ, మనకూ లోపాయికారీగావున్న అవివాభావసంబంధాన్ని పురస్కరించుకుని వాళ్ళు నడుచుకుంటున్నారు, మనమూ వుంటున్నాము-మధ్య యాప్రజ లెవరంటాను!

ఇట్లావుండగానే మొన్న నాగాయుడు కనపడి మరోమాట చెప్పి వేశాడు. వాడికి ఈమధ్య పెద్దప్రయోగమే అయింది-ఎమ్. ఎస్. ఏ. అనుకుంటా. మొన్న కనపడి 'ఏం, వ్యవహారం బాగా సాగుతున్నట్టేనా? నీకేమోయ్, మంత్రివి కూడా అయినావు! ఇవా పట్టిందల్లా నిగారమేగా?' అన్నాడు. 'ఆ, నీవనిమాత్రం లేల్లగా వుందా యేమిటి? ఈమధ్య భూమి పుట్రా కూడా కొన్నావుటే?' అన్నాను. 'ఆవు నోయ్! ఏదో కాంగ్రెసు చలవ వల్ల ఇంటిదాని మెట్లో నాలుగు నగలంటూ కూడా యేర్పడ్డాయి. కొద్దో గొప్పో డబ్బు వడ్డీయిన కూడా తిరుగుతోందనుకో. అయినా నీసూచాకూ సాటి ఎక్కడోయ్?' అన్నాడు. 'అదేమన్నమాట! కాంగ్రెసు పరికాలాలపాటు చల్లగా వుండాలేగాని నవ్వుమాత్రం ఆస్తికి రాకపోతానా?' అన్నాను. 'మరో చిన్నవిషయం. గాంధీ మేమోయిర్ ఫండు డబ్బు పోగుచేయటం నీద్వారానే జరుగుతోంది-టే.....?' అన్నాడు. అప్పుడు మాకు జరిగిన సందర్భం ఇది.

'అహ—నా ద్వారానే జరుగుతోంది, సలక్షణంగా.'

'చూడు.....ఏమన్నా.....?'

'గోడలకు చెవులుంటై నుమా! చెవులు చెవుతా దగ్గి రికిరా.....!'

'అహ—! ఆనాళ్ళుడివోయ్! అయితే...'

'మరేం భయంలేదు;...అనీ సుగతి! మరే, లేకపోతే నాకేం బట్టిందోయ్ నుక!'

అంతే; ఎక్కడి దొంగ లక్కడే—గవర్నమెంట్.

సరే ఆ విషయం అట్లా వుండనీడి. ఇప్పుడు కళ్ళ కొంచెం అడ్డు తిరుగుతున్నట్టుగా కనపడుతోంది. మన రహస్యాలు కాస్తా ఇట్టే బయటకు లాగేస్తున్నారు ప్రజలు. అయితే మనమేనా తెలివి

తక్కువ వాళ్ళా! మాట్లాడితే గాంధీగారిమీద వుపస్యాసూ చూచేసి నోరుమూయిస్తున్నాం. అదిమాడా యామధ్య సాగిట్టు కనపట్టాలేదు. సరే కానీండి, ఎంతవరకు సాగితే అంతవరకూ సాగుతుంది. ఏ పార్టీ అయితే మనకేం. వ్యాపారం బాగా సాగాలేగాని! అంతగా ఏదైనా ఆవాంతరం ఒస్తే అప్పటి వుపాయం అప్పుడు!

అదుగో, ఎవరో పిలుస్తున్నట్టున్నారు - ఎవరో పెద్దవాళ్లే నాతో మాట్లాట్టానీకి ఒచ్చివుండాలి. లేకపోతే, 'ప్రజల తరఫువాళ్ళా' అంటూ ఒచ్చే దికారి వాళ్ళకు దర్శన మిస్తామా యేమిటి? మన హోదా యెక్కడ, ప్రజలెక్కడ! ఒకే వెంకా, వాక్కిట్లో సోఫా శుభ్రం చెయ్యి. డబ్బునమూడిట్లా వచ్చి ఆ గాంధీ టోపీ వెలికి యివ్వు. పక్కగదిలో రాట్నం. కడుసూమాడా వున్నై—త్వరగాతెచ్చి నామూదరపెట్టు, ఫో. అవచ్చిన వారితో, 'అయ్యో గారు నాలువడుతున్నారు లావలికి దయచెయ్యి' మని చెప్పు. త్వరగా, సో.

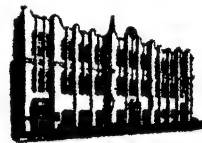
ది ఇండియన్ బ్యాంక్

లిమిటెడ్

హెడ్ క్వార్టర్స్ : మదరాసు

(Estd:

1907

జారీచేసి చందావేయబడిన

మూలధనం రూ. 72,00,000

అడిగిన మూలధనము. రూ. 53,00,000

రిజర్వ్ ఫండ్ రూ. 62,00,000

అన్నిరకాల బ్యాంకింగ్

వ్యవహారాలు చేయబడును.

యన్. గోపాల అయ్యర్,

కార్యదర్శి.

తోవలిరక్కసి

పి. శ్రీనివాసరావు

దీతే విను మరి—అలకిస్తున్నావా? ... ఆడ్డు ప్రశ్నలు వేయకే... అకర్వాత.

జనం కోలాహలాగా తిరుగుతున్నారు ... వాకటే సంగంభం! ఒకవ్యక్తికి రెండో వ్యక్తితో మాట్లాడే తీరికలేదు. అటు యిటు పరుగులు తీసే చారి పదభుట్టలలో ఆ నేల అరిగిపోదు గదా! యెవరైనా పలకరించాలన్నా గొంతుచించుకుని విగ్రహం లేకవేయాలి... అంత కష్టపడ్డా అవతల వ్యక్తి వినిపించుకోవాలిగా ఆసలు.

పాకకాలసుంచి మధురమైన వాసనలు గాలిలో లేలివచ్చి వువ్విట్టూరిస్తున్నయ్య... యీ వాసనలకు తోడు రసికులపుగ్యాన అత్తరువాసనలు—నాకేం పాలుపోలేను.

ఒక్కసారిగా చెవులు దిబ్బిల్లేట్టే ముగళ తూర్పారవాలు ప్రతిధ్వనించి ఆ కోలాహలాన్ని మింగివేసివై.

'ఘో... లగ్నం సమిపిస్తున్నది... త్వరపడండి ... చెల్లిగొడుగు, చెల్లికూతుర్ని తీసుకురాండి... యింకా చూస్తారేమయ్యా... త్వరగా... ఘో!'

'రావయ్యా!' నన్ను యెవరో చెక్కపుచ్చుకు లాగారు.

'ఎందుకు? ఎక్కడికి?' అన్నాను.

'ఇదేం చేశావోం గాను. పరుడివి, లగ్నం సమిపిస్తువుంటే వాకటేం!' అతనివరో నాకు తెలియదు. నన్ను యెందుకు పరు డాటున్నాడో ఆసలు అంకకీ తెలియదు. నిగ్రాంతుణ్ణిగామరీ...? నేచెప్పబోయేది వినకుండా లరలర యీడ్చుకువెళ్ళి వెళ్ళిపీటలమీద కూలవేశాడు ... అప్పుడు నేనే మన్నా ప్రతిసుటిచానా? ఏమో! పోనీ మాట్లాడానా అంటే అదీ గుర్తులేదు.

అడవాళ్ళ గబగబ యెవరో అమ్మాయిని తెచ్చి నాచ్రక్కనే కూచోబెట్టారు ... వెళ్ళని ఆర్థం చేసుకున్నా ననుకుంటూను అప్పటికి.

యథావిధిగా కార్యక్రమం నాయిష్టాయిష్టాల్లో ప్రమేయంలేకుండానే సాగిపోతున్నది... తలబ్రాలు పోనేటప్పడుగావాలి పథువుముఖం చూశాను... యెవరా అమ్మాయి? ... యెన్నడు చూడలేదే? మనసు మారువీధుల్లో నిద్రిస్తున్న ఆగోచనలు కొన్ని మేల్కొన్నయ్య... స్మృతిపథాన యెవో శత్రుక్కునున్నది... మళ్ళీ చూశాను ... పరిచయ మున్న ముఖమే... అవును... నేను రోజూ చూసే ముఖమే... నాకు సన్నిహితమిత్రుల్లో వాకడైన నిరంజన్ భార్య పద్మ... యిదేమిటి దుర్మార్గం? నన్ను 'అన్నయ్యా' అని పిలిచే అవిధ ... వాక మిత్రుడి భార్యలో నాకు చెల్లిపూ జరగడం?... ఏలే అంతకుక్రితమే పథువు అవిధగాడే... యెవరో చూడనిమనిషే... మరి ఆ అమ్మాయి యెమైంది? చెల్లాయి పద్మ పథువు కావడమేమిటి? ... అంతా అయోమయం... కళ్ళ గిరుల లోగాయి... బ్రతికే వున్నావా? చనిపోయానా? అనుకున్నాను. ఆ శర్వాత్క యేం జరిగిందో జ్ఞాపకం లేదు... అదని పాటులో లేరాను... అంతే!

... అగీ అబ్బాయ్! జరిగిన కల!...

నాకు ఆకలమీద యెంత కోప మొచ్చిందను కున్నాన్? ... ఫీఫీ! అందులోనూ రోజూ 'అన్నయ్యా' అంటూ ఆప్యాయంగా పిలిచే చెల్లివంటి పద్మ... ప్రియమిత్రుడి భార్యమీద! ... అందుకే 'రెండు రోజులవరకు మనసు కలవర పడింది... నిరంజన్ కనపడి గుచ్చిగుచ్చి ఆడిగాడు యింటి వేపు రావడం లేదేమని? చివరకు వాడి తోబాటు యింటికెళ్ళాను... పద్మ ప్రాణాలు తోడేసింది ప్రశ్న పరంపరతో.

ఉండు మరి... కాస్త గత చరిత్ర చెప్పనీ... చారికి నాకూ పరిచయ మేలా కుదిరిందో తెలుసు కునేందుకు కుతూహల పడుతున్నాన్ గదోయ్!

కొత్త అడవాళ్ళతో మాట్లాడానికి నేను జంతు తాననే విషయం కొత్తగాదు. కొన్నాళ్ళవరకు వాళ్ళు కలిమిడికనంతో కబుర్లుచెప్పినా నేను తలచటయిస్తున్నే వుంటాను...నిరంజన్ బాల్య మిత్రుడే...పుడ్యోగ రీత్యా నేను వాడున్న పూరు వెళ్ళడం తలపించింది...నిరంజన్ అప్పటినుంచీ నీడలా యెప్పుడూ నా వెంటే వుండేవాడు...ప్రతి రోజూ నేను వాళ్ళయింటికి వెడుతూవుండేవాణ్ణి... భార్యభర్త లిద్దరూ నన్ను వాళ్ళ కుటుంబం లోని వాళ్ళలాగే చూస్తుండేవారు...పద్మ అంతగా బిడియపడే రకం గాదు. 'అన్నయ్య' అంటూ నన్నెంతో ప్రీతిగా చూసేది. నిరంజన్ వున్నా లేకున్నా నే నావిడకు పుస్తకాలు, పత్రికలు యివ్వడం, కబుర్లు చెప్పడం మామూలు...అయితే నాకున్న దుర్బలత్వం ప్రకారం పద్మ యొక 'ఫ్రీ' గా మాట్లాడినా, నేను తడబడుతూ ముఖయెత్తడానికి సంకోచించడం, యెత్తినా సూటిగా అవిడ ముఖంలాగే చూడ లేకపోవడం నాకే చిరాకు కలిగేది. అందుకని పద్మ, నిరంజన్లు నన్ను కొత్తలా అల్లరిపెట్టే వాళ్ళు.

ఆ రోజుల్లో నా ప్రవర్తన నాకే అవగతమయ్యేది గాదు. ఏ రోజైనా అవసరకారాల్లో నిమగ్నయివుండి నిరంజన్ యింటికి వెళ్ళగూడదనుకున్నా, నాకు తెలియకుండానే, నివో ఆప స్కూల్లోవలె, నా కాళ్ళు అటుకేసి దారిలేసేవి.

మరో వింత విషయం! వాళ్ళిద్దరూ నాకు చిరపరిచితులయ్యారు గదా! కొత్త వాళ్ళ యింటికి వెళ్ళినట్టు, ప్రతిరోజు నిరంజన్ యింటికి పోయేటప్పుడు వేమో విషయంలా ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొనడం నాకే అర్థమయ్యేదిగాదు. అంత శ్రద్ధ అప్రస్తుతం గాదా? పద్మతో మాట్లాడుతూ మధ్య మధ్య మాటలకోసం కడుముకునేవాణ్ణి. సంభోధించేటప్పుడు వాక్యించివరన 'అమ్మ' అనే తోక తగిలించడానికి శ్రద్ధతీసుకునేవాణ్ణి... ఏనా ఆ మాటవచ్చినప్పుడు కంఠం వణికేది... బయటికి వచ్చాక నాలోనేను తగ్గించుకునేవాణ్ణి-యెందు కంత తికమక పడవలసి వచ్చిందో అని... అదేమన్నా భేషజమా?...పద్మ మెప్పుపొందాలనీ, అవిడ దృక్పథంలా ఆదర్శప్రాయంగా కన్పించాలనీ, ప్రయాసపడే అవసరం నా కెందుకు కలగాలో పూహించలేకపోయాను.

ఏ వాదం వచ్చినా నేను, పద్మ వాకలాటి మీదనే నడిచేవాళ్ళం...నిరంజన్ చిత్తుగాక యేం చేస్తాడు?

ఒకనాడు యెడో గృహకలహం వచ్చి నిరంజన్ కొద్దిగా చెయ్యి జేసుకున్నాడు...చాటుగా పద్మ నాకు ఆ విషయం విరిపించింది. ఎప్పుడూ నిరంజన్ వాడమే క్రమమైందిగాదనేగా నా సూత్రం- పద్మ నోదార్పి, నిరంజన్ ను మందలించాను...ఏనా ఆ కార్యంలా నా మీద నాకే సంజేహం కలిగింది. హృదయపూర్వకంగాచేశానా? ఐతే యెందుకు మందలించినట్లు?...బహుశా చెల్లి తృప్తికోసం నేనలా ప్రవర్తించానేమో?...ప్రతి విషయంలోనూ అంత సూక్ష్మచరిశిలన, వాల్గంత ఆప్యాయంగా ప్రవర్తిస్తున్నా, నేను నా హృదయంలోని ద్వారాలన్నీ పూర్తిగా తెరవలేదనే నా అనుమానం. అందుకే మాటిమాటికి జిజ్ఞాసా!

ఆదిగాక సుభాషణ సందర్భాన పద్మను స్పృశించాననిపించేది, చదువు ప్రదర్శించేటందుకని...స్పృశించినంతమాత్రాన సన్నిహితత్వం పెంపొందుతుందా?...ఏనా ముట్టుకొనబోయి. తడబడి, ఆప్రయత్నం విరమించాను చాల తడవలు... ముట్టుకొనబోవడం, ముట్టుకొనలేకపోవడం, రెంటికి అర్థంలేదు.

ఇక కొంచెం...సాంతంగా చెప్పనీ మరి.

ఒకరోజు ఏమయిందంటే, మేంముగ్గురం సినిమా కని బయల్దేరాం...అదై నా నా బలవంతాన్నే... 'అందరూ దాగుండంటున్నారు... విమర్శలు కూడా సుముఖంగా వున్నయ్..ముఖ్యంగా పాటలు చాల హాయిగా, శ్రావ్యంగా వున్నాయి!' అని వాళ్ళిద్దరిలో కుతూహలం రేకెత్తించాను...పద్మ కూడా పట్టుపట్టింది...నిరంజన్ యిక తప్పదనుకుని బయల్దేరాడు...ముగ్గురమూ కలిసి యెక్కడికై నా వెళ్ళడం ఆదే ప్రభం.

ప్రక్కప్రక్కనే కూర్చున్నాం. చిత్రం నడక మందకొడిగానే వుంది. కానీ సంగీతంమటుకు కొంత వరకు, హీరోయిన్ కొంతవరకు రక్షించారు. హీరోయిన్ కొత్త ముఖమైనా నన్ను గిలిగిలలు పెట్టింది. అందుకు కారణం అవిడలోని 'నెక్స్ ఆఫీస్'—ముఖ్యంగా ఆ చిలిపి కళ్ళు. ఆ మధుర మైన చిరునవ్వులు సినిమా చూస్తున్నంత సేపు నా హృదయాన్ని మధించినై. బ్రహ్మచారి మనసులో

తీయని తలపులు పూచి పులకరింతుల కలిగించాయి. ఆ ముఖానికి, యింకో ముఖానికి సామ్యం యెదో మనక మనకగా స్ఫురించసాగింది. మనసు పూరికే ఆరాట పడసాగింది. సినిమా యెప్పుడై పోతుందా, యెప్పు డా తార కలిగించే బాధనుంచి తప్పించు కోవచ్చు, అని నిరీక్షిస్తూ కూచున్నాను. వాళ్ళిద్దరు నా వికారం గమనించినట్టు లేదు.

చిత్రం పూర్తయింది. రైట్లు ఆహుతంగా వెలిగినై.

రైట్లు వెలిగిన వెంటనే పద్మసుచాళాను, కట్ట, బుర్రలోని ఆలోచనలు కొక్కసాగి గిర్రన పరిభ్రమించాయి.

పద్మ ముఖానికి, ఆ తార ముఖానికి భేదంలేదు అంతగా! తార నాలో రేకెత్తించిన కోరిక లన్నీ-పద్మ, తారల ముఖ సామ్యం గమనిస్తూనే నన్ను కుంగడిశాయ్.

పద్మ ముఖం చూడలేకపోయాను, నా తక్షర పాటు వారి కయోమయంగా తోచింది.

కల ఆంతర్యం వెంటనే వికడమైంది! దాంతో బాటు నా ప్రపత్తనలో సూచితమైన ద్వంద్వత్వానికి కారణమై ప్రచ్ఛన్నరూపంలో వుండిన కోరిక నిజస్వరూపంకూడ దర్శించాను. నువ్వు ప్రయత్నించు మట్టి గు నిర్మించిద్యాయం

గ్రంథాలయం

నేటి యువకులు

జి. యస్. రామకృష్ణ శంఖం 18-11-86

ఈ మధ్య ఒక కాలేజీలో 'ఆంధ్రాభ్యుదయ వారం' జరిగింది. మొదటి రోజున కాలేజీ ఆవరణలో జరిగిన బ్రహ్మాండమైన బహిరంగసభలో ఒక ఆంధ్ర రాజకీయ నాయకుడు ఉపన్యసిస్తాడని, విందామని నేను వెళ్ళాను. ఆయన ఉపన్యాసాన్ని విని-ప్రతి యువకునికి రాజకీయం గాను, ఆర్థికంగాను, వైజ్ఞానికంగాను, చైతికంగాను, మానసికంగాను, ఆధ్యాత్మికంగాను చక్కని బాట చూపుకోవలసి అనుకున్నాను. అది ముహూర్తానికి నిజం కూడాను. నేటి యువకులకానికి ఇటువంటి ఉద్యోగలే చాలా అవసర మనిపించింది.

అయితే, నా కొక పిచ్చి అలవాటు వుంది. ఎక్కడై నా, ఎవరై నా ఉపన్యసిస్తోంటే - ఆ ఉపన్యాస సారాంశాన్ని గ్రహిస్తోండడమేగాక, అక్కడకు చేరిన ప్రేక్షకులు ఆవృత్తిని గూర్చి, ఆతని ఉపన్యాసాన్ని గూర్చి వివిధంగా తలపోస్తున్నారో విచారిస్తూ కూడా నా ఆక. అందుచేత, ఈసభలో కూడా అదేవిధంగా, ప్రేక్షకులలో ఎక్కువకుంది యైన యువకుల కోరిక వివిధంగా ఉండో పరిశీలించాను.

కొందరు యువకులు సమూహంలో కలలు వుంచి, తలలువేయడం మొదలెట్టారు. మరికొందరు మాటిమాటికి తప్పట్లు కొట్టడం—భజనలో ఏకతాళం మాదిరిగా—మొదలెట్టారు. ఒక ప్రక్క నుంచి పొనికేకలు వినవచ్చాయి. ఇంకో ప్రక్క నుంచి పొగ వై రావడం; మరో ప్రక్క నుంచి తాము కూర్చున్న బల్లలను నెనుకను పడగొట్టి, అందరూ ఒక్కసారి కొల్లమనడం; కొందరు ఉపన్యాసకుడు కాస్తులుగారివలె కాలువా కప్పాడని, మరికొందరు- ఆయన దగ్గితే- అందరూ దగ్గడం—ఈవిధంగా ప్రవర్తించడం జరిగింది.

నేనుకూడా ఒక యువకుడనే; నేను పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో నివసించినవాడినే; ఆధునిక శాస్త్ర విజ్ఞానాలకు కలవాడినే; ఆల్ట్రాచేనేవారిలో నేను గొప్పవాడినే; రకరకాల ప్రపత్తనలు నామా తెలుసు కాని వాటిని ఆచరిస్తే నా జీవితచరిత్ర సులక్షణంగా వుండదనికూడా నాకు తెలుసు. మానవ సంఘంలో ఒక సభ్యతను పొందినాను. ఆ సభ్యతను నౌరవప్రదంగా కాపాడుకోటానికి, నా శత్రువులసారం కృషిచేయవలసినవిధి నా పై ఎంతగానో వుంది. అల్లరిచిల్లరగా ప్రవర్తిస్తే, నా సభ్యత రద్దయిపోతుంది; నా సేవాబుణం, బుణం గానే వుండిపోతుంది. ఆ బుణాన్ని తీర్చలేని నా బ్రతుకు ఒక బ్రతుకా?

నేను మానవసంఘంలోకి వచ్చానంటే, నా

కొరకు ఒక టాటు కానుకొనివుంది. 'దానిని తీర్చాలి' అంటే-నాకు జ్ఞానం కలిగినప్పటినుంచి, నా జీవితనావ ఒడుదొడుకులు లేకుండా సాఫీగా నడచాలి. ఆ దృష్టికోనే ఎల్లప్పుడు మరవకుండా ఉండాలి. నాకు ఇష్టమైన చోటికి వెళ్లి పెద్దల బోధలను వివాలనే నా దృఢసంకల్పం. వారి ఉద్బోధలలో ఏది మన జీవిత చరిత్రకు ఆనుగుణంగా వుంటుందో పరిశీలించి, ఆ పథకాన్ని తీసుకొని, ఇకనుంచి నా బ్రతుకుపుటలలో చేర్చాలని మరొక సంకల్పం. ఇది వట్టి వట్టి సంకల్పాలే కాదు; ప్రస్తుతం ఆచరణ రూపంగా జరిగేనే ఇది.

ఇష్టంలేని చోటికి, వివాలనే కుతూహలాల్లేని వారు వెళ్లి, ఆసక్తి ప్రవర్తనను చూపుటవల్ల వారికి వచ్చే మహద్భాగ్యమేమి? ఒక వ్యక్తి ఏ దుష్టులు ధరించినా, ఏ విధంగావున్నా, ఆకని ప్రవర్తన మంచికైవుంటే, ఆతడు సదుద్దేశములను ఉద్బోధిస్తూంటే వాటిలో మనకు నచ్చిన మంచి మాత్రమే గ్రహించాలి. ఆసలు ఇష్టాలేకపోలే. ఆ స్థలానికి మన వెళ్ళకపోవడం మాత్రం ఉత్తమం మరొకటిలేదు. వెళ్ళామా, కొన్ని నిబాధనలను తీసుకొని వస్తుంది.

నేటి యువకుడు - ఇంట్లో ఏ విధంగా ప్రవర్తించాలో, మిత్రబృందంగా ఏ విధంగా ప్రవర్తించాలో, పెద్దలలో ఏ విధంగా మెలగాలో, ఎవ

రితో ఏ విధంగా మాట్లాడాలో - ఇవన్నీ మరిచి నట్లు కనబడుతోంది. ప్రస్తుత ప్రవర్తనను నిత్య జీవితంలో ప్రతి యువకుడు మార్పుకొనకపోలే, కొద్దికాలాలో మానవ సంఘం-ప్రవర్తనలో మానవ సంఘ మనిపించుకోదు. ఇది ముమ్మాటికి నిజం.

అందులో ఎవరికి వారు - నే నొక్కడినేగదా! నావలై ప్రపంచ ముందా? అని భావించరాదు. కొన్ని రోజువులు కలిస్తేనే ఒక మహాపర్యవసానం ఏర్పడిందనే నన్నసత్యాన్ని, అలా భావించేవారు జ్ఞాపకముంచుకోవాలి. రోడ్డు ప్రక్కనున్న ఒక చెట్టు దారేపోయే అనేక నుదికి చల్లని నీడ ఇస్తోంది. అడవిలో ఒక పులి వుంటే, దాని భయంచేత అడవి భేదించబడకుండా వుంటోంది. ఇంట్లో ఒక వ్యక్తి వున్నాడంటే, ఇంటి సామాను దొంగలొరచడానికి వీలుండదు. అలాగే, ఈ ప్రపంచంగా ప్రతి వ్యక్తి అవసరమే.

ఆవసరాలేని వ్యక్తిని భగవంతుడు సృష్టించడు. ఈ సమ్యకాలోనే నేను కృషిచేస్తున్నాను. అయితే, చెడు ఆధ్వర్యాలతో మంచి అబ్బదు. మంచి శాశ్వతమైనది గనుక, సెమ్యూయీల కృషి చేస్తూంటే, అదే ఫలిస్తుంది. కాని, మంచిని ఆలవర్చుకొనే వ్యక్తికి దానిపై దృఢ విశ్వాసముంటేనే లభిస్తుంది. లేకపోలే లభించదు.

పసి బిడ్డలకు పోసేటందుకు తల్లులు ఎంచు తీసుకునే పాలు

సెలెక్ట్ బ్రాండ్

మొగడ పూర్తిగా ఉండే ఏయటి గడ్డ పాలు తాజాగా పిపికి కేంద్రీయవబడ్డ సత్తువగల శుభ్రమైన అప్పపాలు అని పూచీనిస్తున్నాము

బెస్ట్ అండ్ కో., లిమిటెడ్., మదరాసు.

సత్యం-శివం-సుందరం

★
రమణారెడ్డి

అనిష్టన్నాను నేను
ఈ సరహంకలమీద అభియోగం:
అరదండాలుమాత్రమే చాలవు;
మరణానికి మరణమే శిక్ష!

జేవురించిన ముద్దాయి కళ్ళు,
నెత్తుటిచారల గోళ్ళు,
పీడవాలకాలే అతని వాగ్ముఖం!

పడిపోయిన చెడిపోయిన మనుషులు,
పడిచిన పడుచులు,
గొరిగితిన్న కనుగాయలు,

ఎండిన పాలిళ్ళు, పూర్ణతరాని పిండాలు,
విగిన అంగాలు, జరిగిన మానభంగాలు,
పంటపొలపు గుంకెమీద వుక్కుముచ్చెముద్దర:

పిడికిటికి యిముడని నడుమీద
మూడుముడనల పొత్తిపొట్టమీద
ఊరుసేనుమీద నీలమండమీద
మోకాలు మోచేయి నెమ్మోము మీద
నుదురు చీపు అరచేయి అరకాలిమీద,
పడుచుగాలి యేరి శోరి కూర్చిన
పసిడి యిసక అలల తిన్నెలమీద

ఉక్కుబోడు ముద్దర!
ఉక్కునుడిమ తొక్కిడి!

వివాశనం నేరానికి సాక్ష్యం!
వివాశనం నేరానికి శిక్ష!
కొత్తకాదు శిక్ష, కొత్తకాదు నేరం,
భారో, నీరో, భూతులు,
నీజరు, బారూ, కైజరు,

కై బారుకు స్వాములు, దాసులు,
విక్రమూ విక్రమ్ములు.

9

మానభోతరాళ్ళపు సింహవిశర్మిక మీద
కూచున్నాను కర్మసాక్షిని

హర్యక్షాన్ని
నిహకల్యాన్ని ప్రజను!

నేనే రాజ్యాగాన్ని, సార్వభౌమాధికారాన్ని!"

పూవీరులు తురిమిన కేసరాల కొప్పును
కనికారం లేక శోసిన మంగలి కత్తిని,
తగురిక వెతుక శాసించే పురాణాన్ని,
పిడకలలో కాల్యమని చెప్పుతున్నాను!

ప్రాకారాల వెనకాతల నిలుపుటద్దల నీడలుగా,
ఆవహనపు ముసుగులుగా,

వికారాకారాల సుదిటిలో సుదడిలో
ఊపిరి విడిచిన ఆడ బీబాల

కావిరి నిండిన కళ్ళు సాక్షులు!

ముడి పడకముందు మంచినీటి పూటను
ప్రసవించక మునుపే అనార్థ) క్షేత్రంకా
గొంపిగా కలపుగా

ఎడారి కావించిన పసరాన్ని, ఆడవి నీతిని,
ఆలిసి అడలించి పూలపట్టనాలలో విహరించే
వైదిదాహాన్ని,

ముగ్గును నలుగురు మూగిజీవాల మధుకలకాలను
రోగాల మురికికాలంవలు చేసే ప్రోహాన్ని,
నినిస్తున్నాను నేను!

3

నినిస్తున్నాను నేను అనుశం కూడా నేనే :
అవసరమైన నాత్తిపొట్టమీది మెత్తును,
అన్ని వేళ్ళ కూ రవ్వల పుంగరాలను,
విత్తటిలో విడిచివేసిన భక్ష్యాలను,
వెయ్యిమందిని చించుక విడిపోయే కారును,
తొడెద్దుబళ్ళ నాగరికతలో లోల్చురాయిల్చును,
రాగియాకల నడుమ విలువలేని భర్యాన్ని,
పూరిగుడినెలనడుమ ఎక్కలేనిహర్యాన్ని;

నిధిస్తున్నాను శిక్ష. ఇధిరుణ్ణి ప్రార్థనలకు :

కొవ్వను పనిగొలిమిలో కరిగించండి!
ఉంగరాలు పంచుకొనండి!

కొట్టెలు ముక్కలు చేసి మెక్కుండి!
ఒక కారుమంటి కాల్లు కొల్లలు నిర్మించండి!
విద్యమీది ప్రతిగడిలో జంటలుగావుండండి!

4

నినిస్తున్నాను నేను పరిశుద్ధమైన గ్రంథాన్ని :
బూతులకు వెల్లవేసే కలాలను

కట్టుకథలు మానే కలాలను

హాలానికి అన్యాయం చేసే కలాలను,

వనమధ్యంలో ముక్కుమూసికున్న కాళామృగాలను,
కొండకొనలమీద గుహలో కూర్చున్న

కాంబవంతులను;

మనుషులు మనుషులుగా బతకమంటాను.

పసరసేతి బోధించేవార్యను చితకకంటాను.

5

నిందిస్తున్నాను నేను దిగంబరస్వామ్యాన్ని:

పంజరాలను, చీకటిని, మంగళసూత్రాన్ని.

నిందిస్తున్నాను నేను,

బలహీనులను ద్రోహులను రాక్షసులను.

నిందిస్తున్నాను నేను,

కీకను రోకను పాశను ;

పాశను నిందిస్తే ఎగిరిపడే నాలుకను,

దుఃఖం పోవాలంటే దిగులుపడే గుండెను.

నిందిస్తున్నాను నేను :

నెమలి సింహాసనాన్ని, తాజనుహాలు శిల్పాన్ని ;

పిరమిడ్ ను, మేడలమీది కేళికారామాలను ;

వీటికి శిక్ష, మ్యూజియములు కావడం.

నిందిస్తున్నాను నేను :

ఉండికూడ సిద్ధాంతం కోసం పస్తులు మాచేవాణ్ణి,

ఉండికూడ శృప్తినిచేప్పేవాణ్ణి, ధర్మంపాచేవాణ్ణి,

మర్నా కప్పినవాణ్ణి, చర్మం పచ్చటివాణ్ణి;

ఈ నరజంతువులకు శిక్ష, జంతుప్రదర్శనశాలబీచికం,

ముందుకరం దేవకలకుఆశ్చర్యకట్టించడం.

నిందిస్తున్నాను నేను :

ఉన్నదానితో శృప్తిపడమన్న మతాన్ని,

లేనిదానికి ఆశించకూడదన్న మతాన్ని,

మనుషులను యంత్రాలుగా తంత్రం చేసినమతాన్ని

రాజులతో పూనుక తిరిగిన మతాన్ని,

అజ్ఞానం ప్రబోధించిన మతాన్ని.

నిందిస్తున్నాను నేను :

రాట్నాన్ని, మునుక నూలును, పాశ నాగలిని

మోటుకనాన్ని, చిన్నికనాన్ని, ముసలికనాన్ని.

నిందిస్తున్నాను నేను :

లాభాలకు వ్యాపారాలను, లేలే నగరాలను,

విదేశ పెట్టుబడులను, విదేశ దురాక్రమణాలను,

యుద్ధాలను, భీభత్సాలను, రాధాంతాలను

లాభాలను రద్దుచేస్తున్నాను!

నేనలకు కాశ్యకవిరామ మిస్తున్నాను!

పూర్వపు నైసికులకు పనియిస్తున్నాను!

ఆయుధాలు జాతివరం చేస్తున్నాను!

ధార్ ఎడారిలో గోధుమ పండిస్తాను!

విమానంకో ప్రయాణికులకు ఆవకాశం

పెంపొందిస్తున్నాను!

ట్రాప్టర్నిస్తున్నాను, మెట్టపాలా

తెట్టపాలా రద్దుచేస్తున్నాను:

గట్టు, గనియలు, కరగోడలు

పడగొడుతున్నాను.

సుఖం పండితీ చేస్తున్నాను.

6

అవిష్కరిస్తాను. నరనివాస

గోళాంచలాల వెలికి తోలుతాను:

విహన్ని విహదాన్ని, నిహను విహదులను,

కహయాన్ని కాహయాన్ని, ఘోహను

గోసాయాలను,

వేషమహిమను బోషపటిమను,

పాహగాలను భోహగాలను,

మతాన్ని మతాన్ని మాధ్యాన్ని,

మనీను గుడిగోపుర చక్రిలను !

చక్రవర్తిని వక్రబుద్ధిని!

వ్యూరగాలను ఆకలిమరగాలను

భరగాలను శలలిరుగుదుకరగాలను

దురాక్రమణాలను మతిభ్రమగాలను

విహివీధి కుంభకోణాలను,

లాచగొండి మంత్రుల దాగాలను,

ఎర్రబుట్ట ఆమ్ములపొడి బాగాలను.

7

అవిష్కరిస్తాను : తొలి వేకువ

ఎరుపు తెలుపు వెలుగులూకి :

అక్షరాన్ని అనశ్వర తృప్తిని

అచ్చరమటి పంటపొలాలిని

రసాన్ని రాగాన్ని తడిని తమాషాని

కల్పనను కల్పకాన్ని కులంకు కులాసాలను,

పని, పాట, పడకలను !

ఇలి సక్యం, ఇలి శివ, మిలి నుందరం !

నా దైనక సమస్యలు

1

నేను చదువొనే రోజుల్లో నా సహపాఠులందరూ నన్ను చూసి అసూయపడేవారు. ఇప్పుడు నేను వారి నందరినీ చూసి అసూయపడలసి వస్తున్నది. ఏ పరీక్షగానైనా సరే సభ్యమాయైతేనే నేనే తన్నే సుకపోతున్నానని అప్పట్లో వారి బాధ. నేని తమ ఒక పరీక్షకాగా బాళ్ళలా విజయవంతుగా ప్రవేశమిస్తుంటే నేను పరాభితుణ్ణును ఏ అశ్చర్యపోతే లేక సన్యాసమో సురక్షిత స్థావరంగా భిక్షుగమించవలసి వస్తున్నదే అనే ఇప్పుడు నా దిగులు.

అప్పటికి పబ్లిక్ పరీక్షమీద రెండు దండయాత్రలు చేసి మూపోలీసు అన్యధ్రవకాత్తు పరీక్ష పోయి నాకు దగ్గరగా కూర్చోగలిగినందుకల్ల ప్యాసుకాగలిగిన నా మిత్రులతో కలుసుకున్నాను. వాడినే నేను గూడ 'కానీ' చేసినట్లుంటే ఈనాడు నేనూ ఏ ఫిర్కా సబ్బలు ఆఫీసర్నో ఏ పెద్ద పెద్ద భూస్వాముల, ముఖ్యకర్ల సమస్కారాల నిమిత్తంగా నడుస్తుండేవాడినే.

పరీక్షాధికారుల దయ కొనివేయడంగా కృతార్థుడు కాగలిగిన నా మిత్రుడు మరొక డున్నాడు. వాడినైనా మార్గదర్శకుడివిగా స్వీకరించి ఉంటే నేను గూడ లైసెన్స్ ఏ గూర్చుపెట్టు గుమాస్తానో ఏ, నా పెళ్ళాంమెడలో కనీసం కట్టెడు బంగారపు బరువైనా పడవేసి ఉండేవాడినే.

ముక్కుతూ మూలుగుతూ పరీక్షగా వెళ్లి ప్రస్తుత పోస్టల్ కాఖాని పనిచేస్తున్న నామిత్రుడితోక డున్నాడు గదా—'ఏరా, అప్పట్లో నీ అంత తెలివిగలవా డెవరూ ఉండడు అనుకొనే బాళ్ళు. ఇప్పుడు చూస్తే నీ అంత తెలివి తక్కువ వాడెవడూ ఉండదనిపిస్తోందిరా' అని.

నిజమే, కాకపోలే 'బ్రతుకలేక బడిపంతులు' అనే సామెత చిన్నప్పటినుంచీ 'ఎరియెరిగి' కూడ ఈ 'గంగాభాగీరథి సమాన డిపార్టుమెంటు'కు పరి

చడమేమిటి? అక్కడికి తన తప్పులేకుండా మా ఉపాధ్యాయవర్గమంతా చెబుతూనే ఉండేది: 'పొరబాటునైనా ఈ ఉద్యోగానికి రాకండి నాయనలారా' అని.

అసలు సంగలేమంటే 'ఉపాధ్యాయ వృత్తి యొక్క స్థితిగతుల నిభివృద్ధి చేస్తామనీ, విద్యావంతులైన యువకులంతా ఈ వృత్తి స్వీకరించవలసిందనీ' విద్యాకాఖానాత్యుడు అప్పట్లో—'ప్రస్తుతపాయనే—చేసిన ఉద్యోగము చూసి నమ్మి ఏమో శ్రద్ధ విశ్వాసంతో తలకెత్తుతారనే భ్రమగావడి ఈ మూడ్లదారిలో ఆడుగుపెట్టాను.

ఎలే ఇప్పుడు పెద్దపెద్దలంతా 'మామా నీపట్ల సానుభూతి ఉన్నదని మొసలి కన్నీరు కారుస్తూనే నీవు మాత్రం కేవల త్యాగబుద్ధిలోనే పనిచేస్తూ'లని నెలవిస్తున్నారు. ఎలే తమ గురువని చెప్పుకొనే మహాత్ముడు నిషేధించిన నాలుగుకేల డీతాన్నీ, అంతకు మిక్కిలియైన భత్యాన్నీ తీసుకొనే మహనీయులే—వివేకానందుడు చెప్పినట్లు—కాలే కడుపులను గావించే వేదాంతబోధకు ఆర్థమేమో తెలిసికోలేకుండా ఉన్నాను.

'త్యాగమునకైన నొకహద్దు తగునుగాని శలభ మట్టుల అత్త నాశనము పేరే!'

అన్న స్వర్గీయుడైన కవికోకిల వాక్యాన్ని స్మరిస్తూ, లేనిపోని ఆశలు పెట్టుకోవద్దని ఇప్పటికైనా లెగెసి ఖండితంగా చెప్పిన పెద్దలకు కృతజ్ఞత వెల్లడిస్తూ, త్యాగధనులైన వారినే మరి కొంత త్యాగబుద్ధిగా—ఉన్నతాశలాలూ, ఉపదేశాలూ, ఉపన్యాసాలూ పనిలి-ఖాళీ కడుపులతో విద్యాదానం చేయడంలోని త్యాగానందాన్ని అనుభవించడానికి ఆహ్వానిస్తూ, 'అన్నరూపమైన' పరబ్రహ్మస్వేషణకు 'సయా రాస్తా'ను చేసినైన స్వీకరిద్దామా, వద్దా అనే సమస్యతో సతమతమయి పోతున్నాను.

నిజాంపట్టణం చన్నాచ్రగడ తిరుపతిగావు

నాకు జీవితంలో ఒకటే సమస్య ఉన్నది. జీవిత రంగంలో ఎదుర్కొనవలసివచ్చే ప్రతిదాన్ని అటుకాన్ని నేనొక సమస్యగా పరిగణించను. నాకున్న సమస్య బాహ్యవృత్తికి అతి విచిత్రంగా కనపించవచ్చు. కాని నాకుగా అలాంటిదే అదే నిజమైన సమస్యగా గ్రహించటం కష్టంగాదు.

సర్వాచరించుకున్న సమాన్నియం చేయడం అ సామాన్యత మామూలుగా ధర్మాలగా భావించబడే కొన్ని ఆభిప్రాయాలకు అనువుగా నేను ఎల్లా జీవించటం అనేదే నాకు రోజూ ఉండే సమస్య. సాధు అంటే నా విద్వత్వం వీధికంలో, అక్షాంశం, అధికారం, ధనవంతులైనవారి ప్రభుత్వాలయొక్క ఇనుపపాదాలక్రింద కడతరాలుగా, విశానుగతంగా అణగారినా ఉన్న పీడితప్రజావీర్యం కాదు. సాధు అంటే, దేశంలో అర్థిక రాజకీయాధికారాలనే వర్గాలకు హస్తాల్లో ఇవించునది సామాజికంగాన్ని ముళ్ళకంచెల గుండా మహారాజ్యాల్లోకి తోయకుండా మహా యుద్ధాలయొక్క సూత్రము. ఇది ఆభిప్రాయాలే సాధుయొక్క ఆభిప్రాయాలుగా చలామణీ అవుతున్నాయి. ధర్మానికి వ్యవస్థాపకులు వాళ్ళే. నీతికి శాసనకర్తలు వాళ్ళే. ఈ సాధుగా నేను జీవించాలంటే (గౌరవంగా) వారి సహాయంతోనే, వారి ప్రావకంపల్లనే, వారి కరుణారసంపల్లనే జీవించగలతాను. వారి ఆభిప్రాయాలతో రాజీ పడి, నాటినే ప్రచారం చేసినప్పుడు, 'తెలివైన వాడు' వృద్ధిలో కొచ్చే వాడు, మంచివాడు' ఇత్యాది పొగడ్తలతో నన్ను సంఘం ఆదరిస్తుంది. ధరించుకునే దుస్తులదగ్గరనుంచి చేసే ప్రతిపని చారిత్రం ఉండేటట్లుగా చేయాలి. నా కిట్టు లేక పోయినా వారి భావాల్ని సమర్థించాలి. నా కిట్టు లేకపోయినా, నా కిట్టు ఉన్న వాళ్ళని వాళ్ళయెదుట దూషించాలి. వారి ఆభిరుచులకి తగినట్లుగా నా వ్రాతలూ (ఇవి అచ్చుపదాలనుకుంటే), చివరకు నా జీవితమూ మార్పుకోవాలి. ఇది ప్రపంచాన్ని మంచించటమే కాకుండా, ఆత్మమంచనకూడా అవుతుంది. కాని మనంకూడా సంఘంలో ఒక స్థానాన్ని సంపాదించాలంటే ఈ రెండు కళల్లాను ప్రావీణ్యం సంపాదించాలి. గాంధీజీతో

అనేకసంవత్సరాలు సమావాసం చేసి, ప్రముఖ ఆంధ్రసాయకుల్లా ఒకడుగా పరిగణింపబడుతూన్న ఒకాయన 'అహింస అంటే ఏమిటో' నాకింతవరకు అవగాహన కాలేదు 'అన్నాడు. ఆయన జీవితంలో 'అహింస' అనే పదాన్ని కొన్ని లక్షల సార్లయినా వాడివుంటాడు. ఇతరులలో అహింసాతత్వం లోపించిందని అనేకసార్లు పత్రికలలో విలపించి ఉంటాడు. అది మంచనకాక మరేమిటి? కాని ఆయన కొప్పువాడవటంలో, ఏమీ సందేహంలేదు. మాజీ రెవిన్యూ మంత్రిగారు శాసనసభలో 'జమీందారీ బిల్లునుంచి ఈనాములను మినహాయించటం వెనుకంబునేయటంకాదా?' అని ఒక సభ్యుడడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానమిస్తూ 'నిజమైన సత్కారగ్రహిణి వెనుకంబునేయటం అంటాలేదు' అని గాంధీజీ పరిభాషకు తాను తెప్పించు కోటానికి ఉపయోగించుకున్నాడు. ఇటువంటివి అనేకం. వీటివల్ల మనకు గోచరిస్తున్న సత్యం ఏమిటంటే మంచన అనేది ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య జరిగితే కష్టం కాని, వ్యక్తీ ప్రపంచానికీ మధ్య, వ్యక్తీ ఆశయిత్వకూ మధ్య జరిగేటట్లుయితే తప్పుగాదు. దాన్ని సంఘం ఆమోదిస్తుంది. ఆమోదించటమే గాను, గీపించి కొప్పు వాళ్ళుచేస్తుంది.

నా జీవితంలో ఉన్న ప్రధాన సమస్య స్వరూపం వివరించాను. రాజీవితం నేనుజయప్రదంగా సాగించగలగా లేదా అనే ప్రశ్న ఆశయస్యా పరిష్కార విధానంపైనే ఆధారపడి ఉంది.

విలారు

స పేరయ్య శాస్త్రి

3

నా వయస్సు 20 సం॥ మాత్రమే. మంచి చాలా పేరవంటుంటుంది. ఆర్థికదౌర్జన్యంలో ముగ్ధి పోతూన్న మా గుటుంటుంది నా విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడ కాలని దుస్థితిలో ఉన్నప్పటికీ. విద్య యందు నాకున్న ఆభిలాష కొద్దీ ఎన్ని యిబ్బందులు ఎదుర్కొంటూన్నా స్వల్పమాత్రంగానైనా చదువుకోగల్గి, ఆర్థిక కారణాలమూలంగా కే, బి సంవత్సరములక్రితం చదువుకు వ్యస్తిచెప్పి కుటుంబ పోషణకై వేరే చనిలో నిమగ్నుడనయ్యాను. నేను రోజూ ఉదయం 7 గం॥ మొదలు సాయంత్రం 5 గం॥ వరకు పనిచేస్తూనే వుంటా (టైల రింగ్). కొన్ని రోజుల్లా పనిలేక నిరుద్యోగంగా

ఊడవలసివస్తుందికూడా. మాకుటుంబాన్ని ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థికదుస్థితిమూలంగా కుటుంబంలాని వారితో పాటు నేను సౌఖ్యమెరుగని దుర్భర జీవితం గడుపుతున్నాను. నేను తీసుకుంటున్న ఆహారం శరీరానికి బలాన్ని, దృఢత్వాన్ని ఇచ్చేదిగాక, ఆకలిమంటలను చల్లార్చడానికి మాత్రమే ఉపయోగపడుతుందంటే అతిశయోక్తిగాదు. శరీరానికి బలాన్ని, దృఢత్వాన్ని చేకూర్చే విలువగల ఆహార పదార్థములు తీసికొన జాలక పోవుటకు కారణం నిత్యమూ వెంటాడుతున్న ఆర్థిక దానిద్ర్యమని వేరుగా చెప్ప నవసరంలేదనుకుంటా! ఇక బట్టలు వస్తేరా అవసర వస్తువులు మానవునికి కనీసం ఊడవలసినవాటిలో పోసినగం మినహాయించి చూసుకున్నా మిగతా సగం సగం కూడా భూస్యం, క్షిణ్ణాభివృద్ధి కోసం ఆభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని. పత్రికలను చదవడమంటే నాకెంతో ఆభిలాష; ఇష్టం కూడాను. కాని పుస్తకాలు, పత్రికలు చదవడానికి కావలసిన విశ్రాంతిలేదు; కొవడానికి దబ్బూ లేదు. ఈ రీతిగా నికృష్టజీవితం గడుపుతున్న నేను, నాలోగే జీవితం గడుతున్న కోట్లాది సోదరప్రజల దుస్థితిని చూస్తూంటే నా హృదయం పరితపిస్తుంటుంది— మానవసమాజాన్ని తమ గుప్పెట్లో పెట్టుకుని ప్రజల రక్తమాంసాన్ని జలగట్టగా పీల్చుతూ రోజుల్ని గంటలుగా, గంటలను నిమిషాలుగా గడుపుతున్న పరాన్నభుక్కులైన జమీందార్లు, పెట్టుబడిదార్లు, తదితర దోపిడీవర్గాల సీదనయే నా సోదరప్రజలయొక్క, నాయొక్క దుర్భరజీవితానికి మూలకారణమని నేను స్పష్టంగా తెలుసుకున్నా. ఈ దుర్భరజీవితం అంతరించి సౌఖ్య ప్రదము, ఆనందదాయకమునైన ప్రశాంతమయ జీవనం చేకూర్చగల ఊడనారోహణసమాజనిర్మాణం జరగాలని; అందుకై దోపిడీవర్గాన్ని తుదముట్టించేటందుకు ప్రజాస్వామికశక్తులు సాగించే వీరోచిత పోరాటంగా శక్తివంచనలేకుండా నేను కూడా పాల్గొని నా బాధ్యతను నిర్వహించవలసి వుందని; అప్పుడే నా బాధాయుజీవితం, నన్నెదుర్కొంటున్న దైనికసమస్యలు తొలగిపోయి విహత్తుజీవితాన్ని చవిచూడ గల్గుతాననే గాఢ నమ్మకం నాలో వున్నది.

గంపలగూడెం గూ. శ్రీమన్నారాయణ

ప్రతి విషయాన్ని నా దనుకొని నా దానినిగా చేసుకో లేకపోవటం నా లోపమా? ఆ సమస్య లోపమా? పనిస్థితులు కారణమా? ఇదే ప్రస్తుతం ముఖ్య సమస్య.

ఇంట్లో చక్కెర లేకపోలే మా ఆవిడ బదులు తెచ్చి ఆ సంగతి చెబితే, బదులు తెచ్చి త్రాగే దానికన్నా ఆనలు మానెయ్యటం మంచిదని కాఫీమీద దండయాత్రచేసి దాని చెడ్డను మనసులో అనుభవించి చట్టున కేవడిమంచి మానేద్దామనుకుంటా. కానీ కాఫీవేళకు కడుపులో ఎట్లానో వుంటుంది. ఆప్పుకాదు కదా, వీలైతే అడ్డుకొచ్చున్నా త్రాగా లనిసిస్తుంది. ఒకటి రెండుసార్లు పాపాసింది మానేశానుమాడా-కాని పాడు మనసు మళ్ళీ దానికి లొంగక తప్పలేదు.

కొన్ని సమస్యలు ఊణికంగావుట్టి- నైమిషం, సుంటికం, దైనికం, మాసికం, వార్షికం తుదకు జీవితసమస్యగా మారిపోయినాయి. స్థిరంగా నిలిచి పోతున్నాయి. ఆ సమస్యలు ఎప్పుడు పరిష్కరించాలో, ఎలా పరిష్కరించాలో, ఆనలు పరిష్కరించ వీలవుతాయో లేదో అన్నదే ఆనలు సమస్య.

ఒకసారి ఊకు మాక్కెటుదార్లను పత్రికల్లో విమర్శించుకుంటా. ఎంతో ఉద్రేకంతో కాగితం కలం తెస్తా. వ్రాయపోతా. వెంటనే యేమి వ్రాయాలో, ఎలా ప్రారంభించాలో, ఆనలు నేనెందుకు రాయాలోతోచదు. ఉక్కిరిబిక్కిరిస్తూ ఆలోచిస్తా. ఎంతమంది కాంగ్రెసు పెద్దలులేరు! ఎంతమంది నాయకులు, మంత్రులులేరు! వాండ్లకు వ్యతిరేకంగా ఎన్ని నిబంధనలు సృష్టించలేదు! ఎన్ని శిక్షలు విర్వాటుచెయ్యలేదు! వాటి ఫలితం యేమైంది! ఇంతమందికి చేతకాంది నేనే అల్పజ్ఞి వ్రాస్తే యేం తీరుతుంది? ఆనలు నేవ్రాసింది ఎవరై నాచేసుకుంటారా? అనేసమస్య తెలుచేరుతుంది.

ఎంతో మందికి నీలిని బోధించి మంచి మార్గం లోకి త్రిప్పుదా మనుకుంటూ, చెప్పవలసిన వద్దని, మాటలు, క్రమము, విషయ నిర్ణయము, వ్యక్తుల ఎన్నిక మొదలైనవన్నీ మనసులో విర్వాటు చేసుకుంటా. తీరా తెలుచేరే నరికు ఆలోచనలమీద తెరపడుతుంది. అంటే ఇలాగే అన్నీ.

చాలా రోజులనుండి నా దైనిక సమస్యలను గురించి ప్రతికలకు వ్యాసాలు వ్రాసి పంపిస్తూ మనకుంటున్నాను. అనుకోగా అనుకోగా ప్రయత్నించి కాగితం కలం తీసుకున్నాను. దేన్ని గురించి వ్రాయాలనే ప్రశ్న వచ్చింది. జీవిత పుటలు తెరిచా. ఆన్నీ సమస్యలే. ఆన్నీ నావే. దేన్ని వదలాలి? దేనికీ ప్రథమ స్థానం ఇవ్వాలి? దేనికది గొప్పదే. ముఖ్యమైందే. ఇదే ఇప్పటి సమస్య. ఉప్పు దగ్గరనుంచి వచ్చువరకు, నా యింటినుంచి ప్రపంచపు హద్దుల వరకు, నేను మొదలు ఆన్నీ, అందరూ నాకు సమస్యలే. లేచింది మొదలు నిద్రించేవరకు సమస్యలే. తుదకు నిద్రనూడా ఒక సమస్యగా నిలిచింది.

ఆత్మకూరు జి. వి. సుబ్బరామయ్య

5

మైనానినీ తీరకముందే సుసారూ భరించవలసి రావడంచేత సంగీతంలాంటి ఆభిమానవిద్యను వదిలి గుమాస్తా వైద్యోగంతో ప్రారంభమైనది నా జీవితం. బానిసగా ప్రత్యేక గౌరవమును పొందుతూ పయికొచ్చు స్వంత ఆభిప్రాయములను చంపుకొని జీతం దబ్బులు కొనం యజమాని యిష్టానికి దాసుడనయి, కాలక్షేపంచేస్తూవున్నాను. వ్యాధి యాలో మాత్రం ద్వేషించుకుంటూ బయటపడ్డా చాలా కాలానికీ.

స్వేచ్ఛగా స్వతంత్రంగా కాలక్షేపం చేస్తున్నా యిప్పుడు ప్రజలలో కలిసి తిరగడమే నావృత్తి. కులతత్వాలు నా స్వేచ్ఛా జీవితానికి మధ్యమధ్య అటంకములు ఆవుతున్నాయి. ఆయినా యింపకులు ఆ కిత్వమును పూర్తిగా జీర్ణించుకోలేదు గనుక మైనారిటీకి చెందిన నేను నిరుత్సాహపడ నక్కరలేకపోవోంది. మెజారిటీకి చెందిన యింపకులు నాతో సహకరిస్తూ ఉత్సాహపరుస్తున్నారు కూడా. అయితే కులతత్వ ప్రచార కారణమును పూహించ లేకుండా వున్నా.

నా వృత్తివల్ల కుటుంబమును ఒడుదొడుకులు లేకుండా పోషించుకుంటున్నా ఆదాయం కుటుంబ పోషణకు సరిపోతుండా అన్నిప్రశ్నలేదు. ఉన్నంతలో సొతుప్పి పడటమే నా ఆలవాటు. సుపాదించేది నేను ఒక్కదానే అయినా సుసారూ పెరుగు తూనే వున్నది. ఒకని యిష్టానికి నా మనస్సును విక్రయించ నగత్త్యం లేకపోయింది గదా అనే

అనందం సుసార భారమును మరచివేస్తూవుంటుంది. రోజంతా పనిచేయాలనే సూకల్పం నాది. తెలివి లేటలున్నా లేకపోయినా కృషి చేత సమాజంలో గౌరవం, సొమ్ము సుపాదించ వచ్చునని నా నమ్మకం. నాకేం దురలవాట్లు లేవు. అప్రమితుల ప్రోత్సాహంతో మాత్రం అప్పుడప్పుడు సిగరెట్లు ఉపయోగిస్తున్నాను.

జీవించడానికి వెంటనే అనుచున్న వృత్తి అవలంబించుటచేత నా ఆభిమానవిద్య అయిన సంగీతమును వదిలి వేళానన్నమాట. ప్రభుత్వము, సంపన్నులు తల్పుకుంటే యింపకుల ఉత్సాహమునుబట్టి ఆభిమాన విద్యలను ప్రోత్సహించగలరు గదా! జపాను స్వాతంత్ర్యం పొందిన వెంటనే, సంపన్నులయిన జపానీయులు చురుకయిన యింపకులను వై విధంగా ఉత్సాహపరుస్తూ తమతమ సుపదను వినియోగించారని వింటాను. మన దేశస్థులకూడా తమ బాధ్యతను నిర్వహించగలరని ఆశిస్తాను.

ప్రజోపయోగమయిన ప్రభుత్వ ఆదేశములు ప్రజాసహకారములేకనే ఉల్లంఘించబడుతున్నాయంటాను. జాతీయ వాదులలో సమర్థులయిన ఉన్నత విద్యావంతులు మాత్రం ప్రభుత్వోన్నత పదవులపొంది మిగతా వారందరూ ప్రజల మధ్య వుండి ఆవీనిలినుంచి తప్పించి వారలను క్రమ పద్ధతిని నడపాలి. వామరుల ఉద్దేశములు వై విధంగా పూడటం నేను యెరుగుదును. అయినా ప్రతి వాడూ తనకు ఏ ప్రధాని పదవో రావాలని తానత్రయ పడటం చూస్తున్నాను. ప్రతి స్వల్పవిషయంలో - ప్రజలలో అన్యోన్యత లేకపోవడం విచారకరం.

నాదేశం స్వతంత్రమయినది. నేను స్వతంత్రుడనైనాను. నాకదే పదిపేలు.

ఆకివీడు సందిగామ రామశేషగిరిరావు

క్రిందటివారం యీ శీర్షిక కింద ఉత్తమరచనకు 10 రూపాయలు బహుమానం పొందినవారు: డా॥ ఎం. వి. రామారావు, టెక్కలి.

ఈ వారం ఉత్తమరచన బహుమతి వచ్చేవారం ప్రకటించబడుతుంది-[సం.]

బాంధవ్యం గోపాలచక్రవర్తి

నా కరుణానున్న వాకరాత్రి. వరదాండు గల్గి నమయం. రామ్మూర్తి సిగరెట్ పీలుస్తూ మిలిపామి కిక్కిరిస్తూ చూడకండి నిలబడి వున్నాడు. బాటమీద వద్ద పుసిళ్ళను చీల్చుకుంటూ ప్రియాచేష్టా ఎవరో మనుష్యులు వస్తన్నట్లుంది. అలా తలయెత్తి చూశాడు.

మేనకాదేవి, ఆమెభర్త రామదాసూ ఒక స్వత్రాధిపత్యం క్రింద వస్తున్నారు. రామ్మూర్తి కట్టిన సిగరెట్ పాకేసి ఆమెకు నమస్కరించాడు. ఆమె గొడుగు భర్త కిచ్చి, చూడకండి వచ్చి 'శీతగా, తీవ్రంగా చదవాలని నానో' బిచ్చి యిట్లా సిసిరాలిరి వర్షాదేవి సౌందర్యాన్ని గొస్తూ కోర్కెమీద తిరుగుతున్నావా బాబూ' అని ప్రశ్నించింది. రామ్మూర్తి నవ్వాడు. 'ఈ క్షణంలో దూకు కేమి వెళ్ళావులే. నూ కేసిక్' రామదాసుగారి' అన్న మేనకాదేవిమాటక ఆంక్షి గార సూచకంగా రామ్మూర్తికి లభిస్తాడు.

ముగ్గురూ ముట్టాడుకుంటూ నడుస్తున్నారు. 'యెందులేదు' వరుణదేవదా సరసా బాడుకుంటున్నారు. బాట కిరువైపులా వున్న పుష్ప బాగులు వీళ్ళనిచూసి నవ్వుతున్నాయి.

* * *

మేనకాదేవి నగరంలోని కళాశాలలో గణిత ప్రొఫెసర్ ఉపాధ్యాయిని. ఆమె గణితం అభ్యసించి చొప్పుతుందనీ, క్లిప్తమైన విషయాలనుకూడ లభంగా విద్యార్థుల మ స్త్రీష్కంలాగే ప్రవహింపేట్లుచేస్తుందనీ ప్రతీతి. రామ్మూర్తి ఆమె విషయం.

నాల్గవసంవత్సర విద్యార్థుడూ ప్రథమ శ్రేణికి చెందిన ఆశనంటే అవిదకు ఎంతో యిష్టం. రామ్మూర్తి సంమోగభావన వంటివాడు. ఎక్కడవున్నా యిరులను యిట్లే ఆకర్షిస్తాడు. సునిశితమైన మే ధ మ్మ నో సారస్వతంగూపు ముట్టాడేవాడూ. ఇరులను నవ్విస్తూ తాను నవ్వుతూ కాన్యవిమర్శ రవ్వలు రువ్వేవాడూ, వాల్మీకి మొదలు వాచానాసిలివెస్కా వరకూ క్షుణ్ణంగా చదివినవాడూ రామ్మూర్తి. గోరిసాని ఆరిన్ని చూసినప్పుడే అవిద జీవితం క్రింద జమకట్టేసింది. ప్రపంచంలోకి వచ్చిన తరువాత పద్ధతిమిరి మేమంతాలు మాత్రమే చూసిన రామ్మూర్తి. జీవితంలో ఆమెలో ఆంక్ష సన్నిహిత బాధ్యతం విన్నవించి ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. రామ్మూర్తి కష్టమైన నమస్కలు ఏరి, క్షామలో ఆనిద ఎమటపెట్టి ఎట్లాచెయ్యాలో చెప్పమని అడిగేవాడు. మేనకాదేవి శ్రద్ధగా విడచుచి చెప్పేది.

ఒకనాటి సాయంకాలం ఆమెగృహానికి మరలు సున్నది. విశవింశ దిహస్థాయిలు కదులుచున్న సాయంక్రమగాని. గలాచికాంతుల్ని విశేషము తొన్న కరిగిపోయే నీరెండ. రెడాగ్ని యోధుడివలె పెద్దఅంగలతో నడక ప్రారంభించి రామ్మూర్తి ఆమెకు కలుసుకొని 'ప్రస్తావన'లో వివో సందేశం లున్నాయనీ, చెప్పమని అడిగాడు.

ఆమె అప్రయత్నంగా ఆశని మొహంలోకి చూసింది. వదేళ్ళక్రితం మరణించిన గొడుగు అని

దళి భూమికమొచ్చాడు. స్నిగ్ధమై, ధవళమై, నవాజకోమలమై ప్రకాశించే అతని వదనాన్ని ఆమె మళ్ళీమళ్ళీ చూసింది. మెరిసే వికార ఫల భాగం, నల్లని శిరోజాలూ.....అదేహాలిక ఆవిడకు గోచరించింది.

ఆనలు విషయాన్ని మరచి ఇద్దరూ ఏమిటే మిటో మాట్లాడుకుంటూ మేనకాదేవి యింటిని చేరుకున్నారు. సాయంకాలం వెళ్ళిన రామ్మూర్తి రాత్రి పదిగంటలకు ఆవిడతో భోజనం చేసి గదిని చేరుకున్నాడు.

ఇట్లా తరువాతనాలుగైదుసార్లు సంతోషించింది. రామ్మూర్తి మేగమేటికన్న మేనకాదేవితో తిరుగు శున్నాడత్రోయ అంటూ మధురమైన కథలు ప్రచారంలోకి రావడానికి ఆట్రేకాలూ పట్టలేదు. ఇంకటితో ఆగిపోలే బాగుంట్టు. కాని అట్లా సంతోషించలేదు.

రోజూ రాత్రి పదిగంటలకు రామ్మూర్తి గది వద్దకు వెళ్ళి ఆవిడ పిలిచేది. ఇద్దరూ కలిసి మాట్లాడుకుంటూ మైళ్ళకొలిచి దూరం నడిచివెళ్లేవారు. మిణుగురు పురుగుల్ని, మిరుకుమిరుకుమనే నక్షత్రాల్ని, చరగోశ్రవిణుని చక్కని మీసాలవలె వున్న చీకటిని చూస్తూ కారునల్లని నీడలమధ్య యిద్దరూ కూర్చునేవారు. సారస్వతవిషయాల్లో ఆమె మానం పూించేది; అతడు గానం చేసేవాడు. విశేషమిత విషయాలూ, భగోళవిషయాలూ ఆమె చెప్పేప్పుడు అతను శ్రోత.

సూర్యుడు భూర్వర్వతమీర్చిత ఉదయిస్తూ వుంటే ఆవిడ స్నానంచేసి తొందరగా రామ్మూర్తి గదికి వెళ్ళి అతన్ని వెంటబెట్టుకొని యింటికి కాఫీకి పీసుకువచ్చేది.

ఉట్లో కొంత అలజడి బయలుదేరింది. రామ్మూర్తి, మేనకాదేవి వెళ్ళావుంటే వెనకాలే కొంతమంది వెక్కిరించేవారు. రామదాసు ఒకసారి ఆమెనుపిలిచి అతనితో తిరుగడం మానేయమనీ, నలుగురూ నవ్వుతున్నారనీ చెప్పాడు. ఆమె వివలేదు. 'అతన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించండి. బాదిగాడిలా లేదూ? అదే ముఖం. అవే కళ్లు. ఆనోరూ ఎంతహాలిక! రామ్మూర్తి అంటే నాకే విధమైన మరలమైన ఉహాలూ లేవు. నాకు పొడుకుమంటివాడు. మీరుకూడా తక్కినవాళ్ళకు

మల్లే అహంహలుపడిలే నిలబడం. రామ్మూర్తి మేదదులూ యింకా స్త్రీపురుష సంబంధం గూర్చి ఆలోచనలు లేనేలేవు. వివరీతంగా, అనర్గళంగా ఎన్నారాల్లా, ఉర్వశి, నలూమి, బాలూమి అంటూ మాట్లాడడంతప్ప యథాగ్రాహికి అతను పసిఁల్లవాడు' అని ఆమె చాల చెప్పేది. ఉట్లో ఎవరైనా మీ కెంతమంది పిల్లలు అని అడిగితే రామ్మూర్తి తన కొడుకని చెప్పేది మేనకాదేవి.

ప్రిన్సిపాల్ ఒకసారి ఆమెను పిలిచి సలహా యిస్తున్నట్టుగా మాట్లాడి రామ్మూర్తితో ఆవిడ తిరుగుతున్నట్టు తనకు ఆకాశ రామన్న లేఖలు వచ్చాయనీ, కొంచెం జాగ్రత్త పూించాల్సిందనీ చెప్పాడు. ఆవిడ అడవులివలె గర్జించి కోపంతో బయటకు వచ్చేసింది. ముప్పయ్య అయిదేళ్ళ తనకీ పద్దెనిమిది సంవత్సరాల రామ్మూర్తికీ ఎటువంటి సంబంధం కల్పిస్తున్నారు!

ఆమె బలహీనత ఒక్కొక్కప్పుడు ఆమెకు తెలిసేది. రామ్మూర్తిని ఒక్కరోజు చూడకపోతే ఎందు కానిధంగా బాధపడాలి? అతనితో రాత్రంతా ఆడుకొని ఏ ఒంటిగంటకా యింటికి రావడమేమిటి? కాని మరుసటి ఉదయాన్నే శరత్కాల మేఘువలె, తరంగ రహిత క్షీరసాగరం వలె, తెల్లగలువవలె ధాతమకూలాలతో రోమను చక్రవర్తినివన్న అతన్ని చూడటంతో ఆమెకుట్లు చెమ్మగిలేవి. ఎన్ని జన్మల బాంధవ్యమో యిది!

* * *

యునివర్సిటీ పరీక్షలైపోయిన తరువాత ఫలితాలు వచ్చేవరకూ మేనకాదేవికి నిద్రపట్టలేదు. విశ్వవిద్యాలయ ప్రథముడుగా రామ్మూర్తి గడితంలా వస్తాడా, రాదా అనేది ఆవిడ భయం. కాని ఆమె రామ్మూర్తి ఘోరంగా ప్రథముగానే వచ్చాడు. అతని బంగారు ఆశయాలకు అమృత పయస్సు కురిపించిన మేనకాదేవి హృదయం ఆనందంతో కెత్తుమని కేకపెసింది. అతని గుండె లోతుల్లోని తియ్యని కలలకు నారుపాసి నీరుపాసిన మేనకాదేవి ఆకాశ చుదిత భవనంలా; విసిరివేయ బద్దట్టుగా భావించింది. ఆమె శరీరం నడి ప్రవాహమై ప్రపంచమనే అనకట్టుకు త్రెంచుకొని హడులతో పడిగా, పడిపడిగా ముందుకు సాగినట్టరిపించింది.

ఆచార్య మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య

18వ శతాబ్దానికి చివరలో సాంఘిక దాని మొట్టమొదట ఆమెరికా రాజ్యాంగంలో ప్రవేశపెట్టబడి, ఇప్పటి రాజ్యాంగాలలో న్యాయశాఖ ఆక్రమిస్తూన్న ప్రముఖస్థానానికి, దాని కార్యకలాప విధానాలూ కారణభూతం అయింది. భారతదేశ నూతనరాజ్యాంగ నిర్మాణం కూడ స్థూలంగా దానినే అనుసరించారు. లాక్, నూటేగ్యూలు ఈ తత్వానికి సిద్ధాంత కర్తలు; గీనికి శాస్త్రసమ్మతంగా ఆధికార పూర్వకమైన విప్లవీకరణ హెమిల్టన్ 'ఫెడరలిస్టు'లో చేశాడు. సమాజవ్యవస్థను సురక్షించడానికి ప్రభుత్వానికి కొంత ఆధికారం ఉండాలి; ప్రభుత్వస్థానాలను ఆక్రమించినవారు ఆ ఆధికారాన్ని దుర్వినియోగం చెయ్యకుండా కట్టుబాట్లు చెయ్యాలి. ఇది రాజకీయాలలో మహాసమస్య. అలాటి చుట్టి నియోగం జరగకుండా చూడడమే రాజ్యాంగం యొక్క మహాశయమని పద్మానిమిదో శతాబ్దం లోనూ, ఆ తరువాతా రాజకీయ శాస్త్రజ్ఞులూ, వారి అనుచరులూ వ్రాస్తూవచ్చేరు. ఆ ఆశయ సాధనకు ఉపకరించే సంస్థలూ న్యాయశాఖ ఒకటి. ఆ న్యాయశాఖ శాసనసభలనూ, కార్య నిర్వాహకవర్గానికి అతీతమైన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం ఆనుభవిస్తూ, నిర్భయంగా శాసనసభల వద్దనుండీ, కార్యనిర్వాహక వర్గంనుండీ వివిధమైన ఉపకారాన్నీ అపేక్షించకుండా పని చెయ్యగలిగినదై ఉండాలి. నూతన రాజ్యాంగం అలాటి స్వతంత్ర న్యాయశాఖను ఏర్పాటు చేస్తున్నది.

నూతనరాజ్యాంగం వైయోగ్యులును అనేక విధాలుగా చేస్తున్నది. (1) దేశంలో సుప్రీం కోర్టు లేకుండా చెయ్యడానికి శాసనసభలకు ఆధికారంలేదు. ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ హైకోర్టులు ఉండాలనికూడా రాజ్యాంగంలో అక్షరాలా లేక

పోయినా, అవి ఉంటాయనే ప్రాతిపదికమీదే న్యాయశాఖకు సంబంధించిన ఇతర యేర్పాట్లు జరిగినవి. హైకోర్టులు ఉండాలనే నిబంధన అక్షరాలా లేకపోవడంవల్ల శాసనసభలు ఆర్టికల్ 206 ప్రకారం ఇప్పటి హైకోర్టుల పునర్నిర్మాణం చెయ్యడానికీ, సంస్కరించడానికీ శమకుల ఆధికారం ఆధారంగా హైకోర్టులను రద్దు చేయవచ్చును. ఈ గొప్పాన్ని భద్రీకేసి, ప్రతి రాష్ట్రానికీ ఒక హైకోర్టు ఉండాలని విధించడం ఆవసరం. (2) రాజ్యాంగం ప్రకారం సుప్రీం కోర్టులో ఒక ఛీఫ్ జస్టిస్, ఇంకా కనీసం ఏడుగురు జడ్జిలు ఉండాలి; హైకోర్టులలో ఒక ఛీఫ్ జస్టిస్, ఇంకా యూనియన్ అధ్యక్షుడు (రాష్ట్ర)ల శాసనసభలు) నిర్ణయించినంతమంది జడ్జిలూ ఉంటారు. న్యాయస్థానాలు శమకర్తవ్యాలను నక్రమంగా నిర్వహించడానికి దాని వల్ల వీలు కలుగుతుంది. (3) సుప్రీం కోర్టు జడ్జిలు 60 ఏళ్ళ వయస్సు వచ్చేదాకానూ, హైకోర్టు జడ్జిలు 60 ఏళ్ళ వయస్సు వచ్చేదాకానూ ఆయా ఉద్యోగాలలో ఉండవచ్చును. హైకోర్టు జడ్జిలు కూడా 60 ఏళ్ళ దాకా ఉద్యోగం చేసేటట్లు నిర్ణయించడానికి రాష్ట్ర శాసనసభలకు ఆధికారం ఉన్నది. అసలు ఈ లేదా ఎందుకు ఉండాలో అర్థంకావటం లేదు; అందరు జడ్జిలూ 60 సంవత్సరాల కాల పరిమితిని నిర్ణయించకపోడానికి కారణం కనపడదు. అలాచేస్తే న్యాయశాఖకు ఇంకా కాస్త స్వాతంత్ర్యం ఉండేది. (4) జడ్జిలుగా నియామకం జరిగిన తరువాత వారి జీతాలలో కాని సెలవులు, పెన్షన్లు మొదలైనవాటిలో వారి హక్కులలో కాని తగ్గింపులు జరగకూడదనే నూతన నిబంధన ఉన్నది. శాసనసభలు

స్వాయంకాశ స్వాకంత్రియంలా కలుగచేసుకో
తుండా ఈ నిబంధన కాపాడుతుంది. ఈ విష
యంలో కూడా చిత్తురాజ్యంగంలో కొన్ని
శాసాలు ఉన్నవి. ఈ విషయం రాజ్యంగ
పరిషత్తులో చర్చకు వచ్చినప్పుడు ఆ శాసాలను
సమించాలి. సుప్రీంకోర్టు విషయంలో యూని
యన్ పార్టీ మెంటున్నా, మైకోర్టుల విషయంలో
అయారాష్ట్రాల కానసనభలున్నా జడ్జీలకు ఎంత
జీతం ఇవ్వాలి, సెలవు, పెన్షను మొదలైన
వాటిల్లో ఏయే నిబంధనలు ఉండాలి నిర్ణయిస్తవి.
ఆ నిర్ణయం జరిగేదాకా వారికి ఇయ్యవలసిన
జీతాలు రాజ్యంగంలోనే విధిపబడి ఉన్నవి.
కానీ ఇక్కడ ఒక పొరపాటు జరిగింది. సుప్రీం
కోర్టు జీతాలను తన ఇష్టంవచ్చినంతగా యూని
యన్ పార్టీ మెంటు ఏర్పాటు చెయ్యవచ్చును.
కానీ మైకోర్టులలో చీఫ్ జస్టిస్ జీతం నాలుగు
వేల రూపాయలకున్నా, మామూలు జడ్జీల జీతం
మూడువేల రూపాయలకున్నా తగ్గపడవనే
నిబంధన ఉన్నది. అంటే రాష్ట్రకానసనభలు ఆ
జీతాలను పెంచుచదానికి వీలున్నది కానీ
కొగించడానికి వీలులేదు. సుప్రీంకోర్టు విషయంలో
ఈలాటి నిబంధన లేకుంక రాష్ట్రకానసనభల
స్వాయబుద్ధిగా కంటే, యూనియన్ పార్టీ మెంటు
స్వాయబుద్ధిగా రాజ్యంగనిర్మాతలకు ఎక్కువ
నమ్మకం ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది. ఈ నమ్మకం ఈ
విషయంలోనేకాక స్వాయకాశకు సంబంధించిన
ఇతర విషయాలలో కూడా ప్రస్ఫుటంగా కని
పిస్తోంది. ఈ విషయాన్ని రాజ్యంగపరిషత్తు
ఏకి పరిశీలించాలి. (5) ముద్రపత్రన కానీ,
అసామర్థ్యంకానీ కారణంగా, ఏ జడ్జీవైవా తొల
గించాలని కేంద్రంలోని రెండు కానసనభలలోని
సభ్యులూ అభ్యక్షునికి విజ్ఞప్తి చేస్తే, దాని ననుస
రించి అతడు ఆజడ్జీని ఉద్యోగంలోంచి తొల
గించవచ్చును. రాష్ట్రగవర్నరుకు కానీ, కానస
నభకు కానీ మైకోర్టు జడ్జీలను ఉద్యో
గంలోంచి తొలగించడానికి అధికారం లేదని
గమనించాలి. ఇది మన రాజ్యంగంలోని అధికార
కేంద్రీకరణానికి ఇంకొక ఉదాహరణ. (6)
సుప్రీం కోర్టులో కానీ మైకోర్టులో కానీ ఏజడ్జీ
నయినా నరే యూనియన్ అభ్యక్షుడే నియమి
ంచాలనే నిబంధన ఈ అధికార కేంద్రీకరణానికి

మరియొక ఉదాహరణ. మైకోర్టు జడ్జీలకు నియ
మించేటప్పుడు మాత్రం యూనియన్ అభ్యక్షుడు
ఆ రాష్ట్ర గవర్నరుతోనూ, ఆ మైకోర్టు చీఫ్
జస్టిస్ తోనూ సంప్రదించాలి.
లిబరల్ సాంప్రదాయంలో కార్యనిర్వాహక
వర్గం అధికార దుర్వినియోగం చెయ్యకుండా
స్వాయకాస్త్ర పరమైన పరిపాలన ముఖ్యమైన
విర్పాటు. కార్యనిర్వాహకవర్గం, స్వాయకాశ
ఒకదానినూడి మరొకటి వేరుగా ఉండడమే
కాకుండా కార్యనిర్వాహకవర్గంలో కానీ, ఇతర
ఉద్యోగాలలో కానీ సభ్యులు తమ విధినిర్వహ
ణలో పొరపాటు చేస్తే, వారికి స్వాయస్థానముల
యందు విచారణలో కానీ, శిక్షలో కానీ ప్రత్యే
కాచరణ చూపించకూడదని దీని అర్థం. దేశంలో
ఉండే ప్రతి పౌరునికివలెనే వారికీకూడా స్వాయ
చట్టములు వర్తిస్తవి; వారి విచారణకూడా
మామూలు స్వాయస్థానాలలోనే జరుగుతుంది.
ఇది అంగ్లో-కాన్స్ స్వాయపద్ధతి. మనదేశంలో
ఈ పద్ధతిని దిటిపేవారు పూర్తిగా అనుసరించ
లేదు. క్రిమినల్ స్వాయవిషయంలో కార్యనిర్వా
హకవర్గం, స్వాయకాశ కలిసి ఉన్నవి; ఒకే
వ్యక్తి ఆధియోగాన్ని ప్రతిపాదించేవాడూ, తీర్పు
చెప్పేవాడూ కూడా అయి ఉన్నాడు. నూతన
రాజ్యంగంలో ఈ పద్ధతి రద్దు కాకపోయినా,
రాజ్యంగ విధాన సూత్రములలో ప్రతి రాష్ట్రం
లోనూ, కార్యనిర్వాహకవర్గం, స్వాయకాశ
వేరుగా ఉండాలనే సూత్రం పొందుపరుపబడి
ఉన్నది. ఇది వెంటనే జరిగి తీరాలనే నిర్పాధం
కారణంగా అంత త్వరలో ఆచరణలోకివచ్చే
అవకాశం లేదు.
ఏదైనా ఒకరకమైన కానసనాలను అమలు
జరిపే నిమిత్తం ప్రత్యేక స్వాయస్థానాలనూ,
విచారణ సంఘాలనూ నియమించడాన్ని నూతన
రాజ్యంగం నిషేధించలేదు. ప్రభుత్వోద్యోగుల
విధి నిర్వహణానికి సంబంధించిన ప్రత్యేక కాన
సాలూ, స్వాయస్థానాలూ మన దేశంలోకూడా
నెలకొనడానికి అవకాశాలులేకపోలేదు. ఇంగ్లండు,
ఆమెరికా సాయుక్త రాష్ట్రములలోకూడా ఈ
సంస్థలు విశేషంగా ప్రబలుతున్నవి. సామాజిక
సౌఖ్యాభివృద్ధికోసం ప్రభుత్వం ఈ
కాలంలో నిర్వహిస్తున్న కర్తవ్యముల

మందర్భంలో ఇది అవతరమైనది. అటువంటి న్యాయస్థానాలు ఇకవైని మనదేశంలో నెలకొనడంలోనూ, తద్వారా న్యాయస్థానాల దృష్టి ప్రభుత్వోద్యోగస్థులకు ప్రత్యేకస్థానం ఉండడంలోనూ వింతలేదు. ఈమధ్య ప్రతిరాష్ట్రంలోనూ ప్రజారక్షణ చట్టాలు ప్యాసయినవి. ఈకాసనాలవల్ల వ్యక్తుల పౌరస్వత్వములను నిలబెట్టడానికి న్యాయస్థానాలకు గల హక్కులను సంకుచితమైనవి. అలాటి నిర్బంధాలను న్యాయస్థానాలపై ప్రయోగించడం విషయంగా కాని, న్యాయస్థానాలు విచారించవలసిన కేసులు ప్రత్యేక విచారణ సంఘాలకు ట్రాన్స్ఫర్ చెయ్యడం విషయంగా కాని నూతనరాజ్యాంగంలో ఏవిధమైన నిషేధాలు లేవు.

ఒక్క మంచి విషయం ఏమిటంటే, నూతన రాజ్యాంగంలోని 110, 111 ఆర్టికల్ల ప్రకారం సుప్రీంకోర్టుకు హైకోర్టుల తీర్పులమీద ఆప్షియన్లు విచారించడానికి అధికారం ఉన్నది; 112 ఆర్టికల్ ప్రకారం సుప్రీంకోర్టు మిగతా ఏ కోర్టులలో జరిగిన తీర్పుపైనయినా లేదా ఏ విచారణ సంఘం తీర్పుపైనయినా ఆప్షియన్లు విచారించవచ్చును. అంటే సుప్రీంకోర్టు ఆప్షియన్లు విచారించే అధికారం మామూలు హైకోర్టులకే కాకుండా, రాష్ట్రకానసభలు కాని, యూనియన్ పార్లమెంటుకాని ఏర్పరచే ఏ విచారణ సంఘానికైనా కూడా వర్తిస్తుంది. కాని అలా న్యాయాన్ని నిర్ణయించే సంఘాలను కోర్టు అని కాని, విచారణసంఘం అనికాని పిలవకుండా ఇంకోపేరుతో వ్యవహరిస్తే చిక్కువస్తుంది. పరిపాలనాకాఖలే న్యాయాన్ని నిర్ణయించడానికి ఏకైక అధికారం సూచించే ప్రమాదానికి అవకాశం ఉంది. రాజ్యాంగపరిషత్తు ఈ విషయాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించి, చిత్తురాజ్యాంగంలో సువ్యక్తంగాలేని విషయాలను సూటిగా నిర్వచించాలి.

రాజ్యాంగానికి విరుద్ధంగా ఉండే కాసనాలను యూనియన్ పార్లమెంటుకాని, రాష్ట్రకానసభలుకాని ప్యాసుచేస్తే, వాటిని రద్దుపరచడానికి న్యాయకాఖకు మన నూతనరాజ్యాంగం ప్రకారం

ఇయ్యబడిన అధికారం లిబరల్ సాంప్రదాయాలను అనుసరించే ఉన్నది. దీనివల్ల దేశంలో ప్రతి పౌరుడూ, తనకు న్యాయసమృతంగా సంక్రమించిన పౌరస్వత్వములను అనుభవించడానికి, కేంద్రరాష్ట్రకానసభలు ఒకరి హక్కులను ఇంకొకరు చెలాయించకుండా ఉండడానికి ఏర్పాటు జరుగుతుంది. న్యాయశాస్త్ర విషయాలలోనూ, ఇంకా ప్రజాక్షేమానికి సంబంధించిన ఇతర ముఖ్య విషయాలలోనూ, అధ్యక్షుడు సుప్రీం కోర్టు అభిప్రాయాలను కనుక్కోడానికి ఏర్పాటు ఉన్నది. తీర్పుకోసం తనదగ్గరకు రాని వివాదాలను గురించి, కోర్టు తన అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించి తీరాలా? అనే విషయం వివాదగ్రస్తమైనది. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల రాజ్యాంగంలో అలాటి ఏర్పాటులేదు. నూతన రాజ్యాంగంలో ఇంకా చిత్రమైన ఏర్పాటులు తాత్కాలిక న్యాయాధికారుల నియామకానికి సంబంధించినవి. 106 ఆర్టికల్ ప్రకారం, సుప్రీం కోర్టులో 'కోర్సు'కు సరిపోయినందరు జడ్జిలు లేనప్పుడు ఛీఫ్ జస్టిన్ తాత్కాలిక జడ్జిలను నియమించవచ్చును. 107వ ఆర్టికల్ ప్రకారం సుప్రీం కోర్టులో రిటైరయిన జడ్జిని కాని, ప్రస్తుతం ఫెడరల్ కోర్టులో రిటైరయిన జడ్జిని కాని సుప్రీం కోర్టులో తాత్కాలికంగా జడ్జిగా నియమించడానికి ఛీఫ్ జస్టిన్కు అధికారం ఉన్నది. ఏయే సమయాలలో ఈ అధికారం చెలాయించవచ్చునో, ఆ ఆర్టికల్లో లేదు. సుప్రీం కోర్టులో ఒకే అభిప్రాయానికి చెందిన వారందరినీ జడ్జిలుగా నింపడానికి ఛీఫ్ జస్టిన్కు అవకాశం ఉన్నది. ఈ ఆర్టికల్ను రాజ్యాంగ పరిషత్తు లిగి పరిశీలించి, తీసేయాలి. రాష్ట్రాల హైకోర్టుల విషయంగా 106 ఆర్టికల్ వంటిది లేదు; 107 ఆర్టికల్ వంటిది ఉన్నది. నిజానికి 106 ఆర్టికల్ కంటే 107 ఆర్టికల్ అపాయకరమైనది. న్యాయకాఖకుసంబంధించిన ఏర్పాటుల నన్నిటినీ రాజ్యాంగ పరిషత్తు జాగ్రత్తగా పరిశీలించవలసిన అవశ్యకత ఉందని దీనినిబట్టి తేలుతుంది.

[అంగ్లంనుండి అనువాదం]

‘జైను లంతే...’

నంబూరి సుబ్బరాజు

నేను రైలు దిగేసరికి పదకొండు కావచ్చింది. స్టేషన్ నుంచి ఇంటికి మైలుదూరం ఉంది. విశ్రాంత ప్రయాణంవల్ల బడలిక ఎక్కువై, గుడ్డలూ గడ్డం తెగమాసి చిరాగ్గావున్నాయి. హోల్ డాల్ కుర్రాడి నెత్తినిబెట్టి ‘ఘటం’ ఇంటికి తేలేశా. ఆకలి దహించుకపోతోంది. నిన్న ప్రాద్దున్న మద్రాసులో తిన్నతిండి, రాత్రి తేల్లవార్లు మెయిల్ లో కంచి గరుడి సేవ. కూర్చోవడానికే ఖాళీ లేదు. ప్రాద్దున్న గుడివాడలో మల్లా గరిమాస్తే లెక్క, కాఫీకి ఎన్నివిచాలా చూచినా సరిపోలేదు. అకిడు స్టేషన్ లో ఒక స్నేహితుడు కనిపిస్తే వాడి దగ్గర ఒక సిజర్ సిగరెట్టు సుపాసించి మత్తు పది లించుకొన్నా. ఆకలి దహించుక పోతోన్నా స్నానం చేయకుండా రెండు మెతుకులు నోట్లో వేసుకోవడానికి ప్రాణం వొప్పలేదు. స్నానం చేసి, భోజనం చేసి కుంభకర్ణపాత్ర తీసికొన్నాను... తకామని మూడింటికి మెలకువచ్చింది. ఫేఫటి రేజరు తీసికొని గడ్డం కుభ్రీపర్చుకొని, డేసిన్ లో నీళ్ళు పోసి సబ్బుతో ముఖం కుభ్రీగా కడుక్కొని; పంచె అని కేకవేస్తే ‘నహీ’ అని జవాబువచ్చింది. ఈ వెధవ సుసారం ఎప్పుడూ ఇలాగే లగులదురూ వుంటుంది. కొట్టుకు సరిపడి బట్టలున్నా కట్టుకోవడాని కెప్పుడూ గుడ్డకరువే. (మహా ఉన్నట్టు) ఇంటిలో అడవాళ్ళ వాబ్బిడి లేకపోలే ఇబ్బందిలు ఎక్కువే అని ఎన్నిసార్లు చెప్పినా లక్ష్యమా ఏమన్నావా! గట్టిగా మాట్లాడితే కోపాలు తాపాలు. ఇంకా అయితే మహిళాసభలో తీర్మానాలు అని నోరు నొక్కుకొని... దగ్గరగా వెళ్ళి... హోల్ డాల్ లో బట్టలు మాసిపోయాయి, బజారు పోవాలి బట్టలు తీసియ్యవూ అన్నాను.

అదేమిటండీ! ఇప్పుడు చెప్పాను గదా లేవని. సరిగా చూశావా?

అమ్మ నేచచ్చిపోయినట్టండీ! చూచే చెప్పాను. బట్టలేమీలేవు. వేళా కోళా అనా! పోని మీరే

శూచుకొండి... అస లీచుధ్య బట్టలేమి తీసికొన్నారు. పాతవేళా!

నరే ... నేచూస్తే ... లేనిది కనిపిస్తానూ! అంటూ పెట్టెదగ్గరకు వెళ్లి చూసేసరికి... బద్ధనిమి దేండ్లనాడు పెండ్లికి అత్తారుపెట్టిన మధువర్కం కనిపించింది. అది వాడదా లేదు. మనుమలు కలిగేవరకు కాగ్రత్తగాఉంచి వాళ్ళకి పొత్తిళ్ళలో ఉంచాలని ఇంట్లోవాళ్లు భద్రపరిచారు. అది కాస్తా నేను బయటికి తీశా. ఆ కాలానాటి ఒక ఉత్తరీయం, లాల్పీ కూడా దొరికాయ్. రక్తం పల్చ బడిన శరవార మనిషి రంగొచ్చినట్లు, భగ్దరుగుడ్డలు చిరిగిపోయేయందు మాంచి తెలుపు పచ్చి మహా అందంగా ఉంటాయ్ ... అలాగించుకుండా పెంటనే దుస్తులువేసుకొని, పాపపంచె మడతలో దొరికిన పాతసెంటు ఒళ్లంతా రాసుకొని, కంటికి, కాలికి జోడు తగిలించి వంకబెత్తు పుచ్చుకొని, విడిచినచొక్కాలు వెడకడం ప్రారంభిస్తే కాస్త నలిగిన ఒక సిజరు సిగరెట్టు కూడా దొరికింది. అది జేబులోవేసుకొని, క్లబ్ క వెడదామా, కాలేజీవేపు వెళ్దామా? అని, బెత్తం త్రిప్పకొంటూ గుమ్మం దిగి రెండడుగులు ముందుకు చేసేసరికి ‘పూహా’ సుబ్బమ్మ ఎదురుగుండా వచ్చి, ఊళ్ళోకేమిటి మాట్లాడూ! అని పలకరించింది. ప్రాణం నిలబునా పోయింది. ముందుకు అడుగుపడదు. వెళ్ళి వెళ్ళ దామాఅంటే చూచినవాళ్లు నవ్వుతారు. ముందుకే తెగబడ్డాను... మీరు వెళుతున్నారు కాబోలు, ఇంటిలో కిరసనాయిలు లేదు మరి. అని మాట వినిపించింది. ‘వెళ్ళడంలేదు, ఇప్పుడే వస్తాను అని బయలుదేరాను.

* * *

నక్కరమైన విశ్వర్యాన్ని చూచుకొని క్రుద్ధిపడే మానవుడిలా, అస్వీజమానపు విశ్వర్యగాంభిర్యంతో మురుగుకాల్వ క్రుద్ధిపడుతూ నేత్రానందం కలుగజేస్తాంది. నేనూ సిగరెట్టు పీల్చుకొంటూ, బెత్తం

దొంగలొంటా కాలవక దూర్గా పోతున్నాను. నుద్దాకాంతులలో, చచ్చని నా శరీరంమీద పున్న నెట్టిని బద్దరువస్త్రములతో మలయ నమియించు దొంగలొంటామీద బే ఒకచోట నిలబడ్డాను. గారేపోయే ఒక పెద్దనునిపి 'చిల్లరేమైతా కొంటే ఒకపచ్చకాగితాని కప్పిస్తారా!' అన్నాడు. 'మైవాప్పేవే పెద్ద మొత్తాలు జేమిలా వేసికొని రావలసిన పనేముంటుంది' అన్నాను నువ్వదర్శగా, ఏదైతా హాయల ఉక్కోగం దొరుకుతుండేమో అని అయినవారేని కానివాళ్ళని ఆశ్రయించిన శ్రమతెట్టు మన జేను... కాలవలో నుట్ట బయలు దోవట్టు మనస్సుగా భావపరంపరలు బయలు దోవాయ్ నొసలు కైకెత్తి ఆలోచనలో దిగినా. ఇంతలో 'గుడ్డీవినిగుసార్' అనే ధ్వని కర్ణ రంధ్రాల్లో పడింది. దృష్టి ధ్వనికైపు త్రిప్పాను. 'కళాకాలం' చదువు నుంటున్నాను. చాలపేద వాణ్ణి. తనుబోంట్ల సహాయమువలననే చదువు సాగుతోంది. అని నూనంగా ఊరుకున్నాను.

నాగుండె బరువెక్కింది. నా నువ్వులు నేను బ్రతుకుకోవాల నాటివి. కట్టుకోను గుడ్డలేక పాత నాటితో బాధపడుతున్నావు నేను. 'అబ్బాయి! నీవు కష్టపడి చదువుచున్నావ్-పరమ గుతోడు. మరొకప్పుడు కనబడు' అన్నా మహావిశ్రాంతమారు ట్టుయివట్టు.

నెక్కువగా గృహోన్ముఖుడనయ్యాను. సామెతలైతానుంచి వచ్చా. ఆడ తురగోట్ల ఇట్లు తగలెనుతున్నరు. ముదిని చంపుతున్నరు. కట్టుగుడ్డలతో పారివచ్చినవ దోరా! తలాకాస్త సాయం జేస్తూ దోరా! అన్నాడు. నిజంగా నా మీద నాకే అసహ్యంపుట్టింది...దమ్మి నీ సుపాదనలేదు. కొత్త వైధవ్యంగా ఇంటిలో కూర్చుంటున్నా...అలా గట్టియే పాపం...చాల ఇబ్బంది పడుతున్నాను. ఈ పంకతో మోసగాళ్ళుకూడా ఎక్కువైపోయారు. అదంతా ఎందుకు—మీ వైఖరి లొంగిపోయాడు. ఇకమీరు కల్లిపోవచ్చు...అయినాకరువాత కనిపించాడి-అన్నాను. ఎంతో హంగుచేస్తూ. 'కెరననాయిలు'ను డబ్బులు లేక మొఖాచాలు వేసిన నేను...ముందుకు కెందు అడుగులువేళా; 'ఏడువకు కల్లి! దైవమున్నాడు మన పాల' అని ఆకలి బాధతో ఏడుస్తున్న

చంటిదాన్ని బోకొట్టుతూ, 'బాబూ! పనిపాన. ఆకటికేతా లేక ఏడుతు కొండ'. నేను మాటిమొకర చూచి మూడు దినాలైంది. బాబూ! నీ లెక్కల కష్టం ఒక కాని పడెయ్య బాబూ' అంటూ కన్నీరు త్రిప్పుడు ముసలాడు. కడుపులో చెయ్యి పెట్టి కదిపినట్లు నుంది. వికారంపుట్టి కళ్ళుతరిగియే. డబ్బులెందుకోయ్ ఇంటికిరా, ఒకపూట తినిపోదువు గాని అన్నాను! నీవీలుకొని కాలిప్పునడానికి డబ్బులు లేక ఖాళీ జేబులతోవున్న నేను.

స్నేహితులాతా నా నువ్వులు చూచి నాకేదో లాటరీలో డబ్బువచ్చిందనో; లేక మా బావ మర నలు విభాగాలై పోయారు గనుక, మా అత్తగారు డబ్బుతో, బంగారంతోవచ్చి, మా యింట్లో తైతా యిందిందనో మంతనాలు చేస్తుండే వారేని ఒదిలింతుకొని ఇంటికి వేరా, స్థిమిత పడదామని. గుమ్మంలో ఆడుగుపెట్టి పెట్టడంతోనే, 'ఏముంది! చెప్పినామకేమిటి ఇంత తొందరగా వచ్చారు. ఇంటిలో కెరననాయిలులేదు. దీపం వెలిగించాలి. డబ్బు లిచ్చి వెళ్ళి ఉంటే ఖర్చివాణ్ణి పండి తెప్పించే దాన్ని గదా! ఇవాళ కొలా వచ్చింది. నువ్వూ అయిపోతుండేమో!' అని సజుగుడు పోరాభం అయింది. నాకు చాలా చిరాకే పుట్టింది. అయితే భరిస్తున్నావు గనుక భర్త, భార్యలతోంచి గనుక భార్య అనేవురాణ వాక్యం జ్ఞాపకంవచ్చి ఒక్క చల్లబడింది. కాస్త తమాయుచుకొని - 'ఏం చెయ్యమన్నావ్! డబ్బు కోసం వెళ్లా, నుీ సద్దుబాటు కాలేదు.' అన్నాను.

మనకెప్పుడూ సద్దుబాటుకాదు.

అమాటా నిజమే.

అయితే ఏలా నూ?

ఏలా ఏమిటి?

దీపంలేదుడా పోగడమచ్చుంది, పిల్లలున్నకొంప. చూద్దారే.

మా చేపకి నూనె కొండొద్దు - బజారు వస్తునా ఏమన్నానా? కంట్లోలు వస్తువు కూడాను.

అయితే కానియ్యి. 'జైనమతం'.

అంటే?

పెదలకడ రెండు పెతుకులు తిని మూడొక వేయడమే. 'జైన'లాంటే. మరి మాటాడను.

జనవాక్యం

సంపాదకునికి ప్రకటనార్థం పంపించిన లేఖలు యీ శీర్షికక్రింద ప్రచురితమవుతాయి. లేఖలు క్లుప్తంగా, కాగితానికి ఒక పక్క ప్రాసీ పంపాలి.

ఆహార సమస్య

'తెలుగు స్వశంక్ర' 11-2-49 తేదీ సంచికలోని సంపాదకీయంలో ఆహార సమస్యను గూర్చి చర్చిస్తూ, కేంద్ర ప్రభుత్వము యీ సమస్యను రాష్ట్ర ప్రభుత్వములమీద తోసివేసి పూర్వకొనడం ధర్మం కాదని, ఈ సమస్య నెదుర్కొనుటకు తగిన ప్రణాళికలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వములతో సమానంగా చించి ప్రవేశ పెట్టవలెనని వ్రాసియున్నారు.

మన మదరాసు రాజధానిలో, అందులోనూ ఆంధ్రప్రాంతంలో, ఆహారధాన్యముల కొరతకి ముఖ్యకారణం, పూర్వము అనగా, ఈ లేక రే పిండ్ల పూర్వమువరకు, విస్తారముగా ధాన్యము పండుచున్న భూములన్నియు పొగాకు మళ్ళీగా పరివర్తన చెందుటయే. ఒక యెకరము మీద, ధాన్యముమీదకన్న, పొగాకునట్లు యెన్నోరెట్లు అధికలాభము మన వ్యవసాయదారులకు వచ్చుచున్నది. కావున మన వ్యవసాయదారులందరు పొగాకు సాగులకి యొక్కువచేశారు. అందువలన పొగాకు కంపెనీలు యొక్కువైనవి. ధాన్యపుకొరత వచ్చినది.

మదరాసు రాజధానిలో, ముఖ్యంగా ఆంధ్రప్రాంతంలో, ఈ ఆహారధాన్యములకొరత నెదుర్కొనుటకు మార్గము : ప్రభుత్వము పొగాకు పంటకు నిషేధించుచు పుత్తర్వు జారీచేయుట లేక ఎక్కువ పన్నులు విధించి పొగాకు పరిశ్రమను బలహీనపరచి నాశనముచేయుట. ఈ పొగాకు పరిశ్రమ నిర్మూలనము, ప్రజలకు కడుపు

నిండ ఆహారము దొరుకునట్లుచేసి, మధ్యపాన విషేధముకన్న బాధకారి యగును.
కాకినాడ పి. యస్. పంత్

నా స్థితివాదం

'తెలుగు స్వశంక్ర' ఫిబ్రవరి 19 వ తేదీ సంచికలో 'సంఘం' అనే పత్రికపై మీరిచ్చిన అభిప్రాయాన్ని చదివాను. 'సంఘం' నేను చదువకపోయినా సమాఖ్య మీరిచ్చిన ఒక అభిప్రాయం చాలా ఆశ్చర్యాన్ని గొల్పింది.

'ఈ రోజుల్లో నా స్థితి శత్రుప్రచారంవంటే యింకొక లేదా ప్రవేశపెట్టడమే కావచ్చు. ఇంకొకమనం వున్నదంటే కావచ్చు' అని మీ రనటం చాలా విచారకంగా వుంది. జైవచింతన, కన్యసిద్ధాంతాలతోటి జనసామాన్యం దేవులొడుగున్న రోజులు కాకపోయినా, తమకు కూడా గుడ్డా దొరకనిదానికి పై సిద్ధాంతాల నన్నయించుకుని సుత్పత్తి పొందుతూవున్న జనం యింకా పెద్ద సంఖ్యలోనే వుంది. కేవలం ఆర్థిక కారణాలన్నంతమాత్రాన ప్రజల్లో రాజకీయ చైతన్యం కలుగదన్న సంగతిని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. ప్రజల్లో వున్న మూఢవిశ్వాసాలు గొందరలో విరూపింపబడాలంటే నా స్థితివాద ప్రచారానికి కౌశలైతా అవసరమంది. అందులోనూ రాజకీయాలకు మతాలకు లంకె యేర్పడి రాజకీయాలు కలగావులగంగా కయ్యైతే నా మనదేశంలో మతాచారాల్లో మూఢవిశ్వాసాల తీర్పు

రమణాని సహస్రశక్తిని వీడి ఆనందబదులుగా పున్న ప్రజలందరితోనో నిండివున్న మనదేశంలా ప్రజల్లా వికాసశక్తిని కూర్చుటానికి నా స్త్రీకవాద ప్రచారం చాలావరకు పునఃసాగిస్తుంది.

ఏమీదు వల్లభనేని నారాయణరావు

ప్రచురణకు పూర్వమే ధరావతు

దేశంలా ప్రజల విజ్ఞానవికాసాలకు ఒక చక్కని సాధనం పత్రిక.

దాదాపు రెండువందల సంవత్సరాల కాలము విదేశీయపాలనగా మన విజ్ఞానవికాసాలన్నీ ఆణచి పెట్టుడినవి. స్త్రీల స్థితి మరీ ఘోరపక్షనము జేసినది.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. సముద్ధరింపబడ్డాం. స్త్రీల ఆభివృద్ధికి ఎన్నోవాదానా లాసర్విన కాంగ్రెసువారి పరిపాలన వచ్చింది. ఆశతో, స్త్రీజనాభ్యుదయ వాదతో, ఒక మాసపత్రికను ప్రచురించదలచాడు కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరువారికి ఒక డిక్టరేషన్ - 'మహిళ' అనే పేరుతో మహిళా చాడు. ఏ ప్రజాస్వామ్యవాది, ఏ గాగరిషుడు ఊహించకాలని సమాధానం శ్రీ కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరువారినుండి వచ్చింది. పత్రికా ప్రచురణకు పూర్వమే వెయ్యిరూపాయలు ధరావతు చెల్లించాలట.

ఇటీవల గ్రీమన్ రాజగోపాలాచారి గారు 'మనదేశంలా' గల పత్రికాస్వాతంత్ర్యం మరే దేశంలా లే' దన్న సుభాషితాని కిదే ఆర్థం కాబోలు. గడ్డలెక్కేనాడు స్త్రీల ఆభివృద్ధికి సర్వావకాశాలు కల్పిస్తామన్న కాంగ్రెసువారి వాదనాల నిజస్వరూపమా యిది?

విజయవాడ మేడికొండ కమల

ఒక పునర్విమర్శ

'తెలుగు స్వాతంత్ర' 2 వ సంచికగా 'బృహ స్పతి' ఉవాచ అంటూ లక్ష్మీ శివరావుగారు చేసిన నిమగ్నకు 29 వ సంచికగా బృహస్పతిగారు 'నేనే రాక్షసుని!' అంటూ పన్నించుకుని కొంత గానుకున్నారు. కాని వారు వ్రాసినది లక్ష్మీ శివరావుగారికి సమాధానమే కాని (ఇది

పల్లెపాడు ఆశ్రమనివాసిని శ్రీమతి రెంటాల వెంకట సుబ్బమ్మ గారు (కృష్ణమ్మ గారి ధన్యవత్ని) ఫిబ్రవరి '3 వ తేదీన పరమపదించారు.

ఈమె 1921 నుండి ఆశ్రమంతాలూకు ఖద్దరుకాఖరు అంటిపెట్టుకొని ఉండి, ఖద్దరు ఉద్యమానికి జీవితం కైంకర్యంచేసిన సేవాపరాయణ 1932 ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నారు; '932లో విదేశవస్తువులు బహిష్కరించ వలసిందని ప్రచారం చేసినందుకు శిక్ష అనుభవించారు పదిన్నాళ్లు పనిచేసి గడిచే స్థితిలోలేక, గాంధీజీతీయ స్మారకనిధికి తన సర్వస్వమైన బంగారు కమ్మలజతను జమకట్టవలసిందిగా మరణశయ్యపై నుండి చెప్పిన గాంధీభక్తురాలు.

అచ్చంగా శ్రీమతి ల. శి. రావుగారికి సమాధానం కాదంటారు బృహస్పతి) ఆమె వ్రాసిన దానికి సమాధానం కాదు; విషయానికి సమాధానం యివ్వకుండా ఏదో దొంగిలించుకుని వ్రాసుకపోవటం.

'నేను చెత్త వ్రాస్తున్నప్పుడు, చెత్తమీద దండ యాత్ర చేయటం వ్యవస్థాపన చేతనే అని బృహస్పతిగారు అంటున్నారా? - విమనోప్రవృత్తిలో లక్ష్మీశివరావు గారు బృహస్పతి రచనలను చెత్తరచనలన్నారో, ఆమనోప్రవృత్తి ఏర్పడటానికేవున్న కారణాలను గురించి బృహస్పతిగారు అంటున్నారేమనీ, అంటే నేను కనీసం ప్రయత్నము చేయలేదనీ అనిపిస్తుంది.

అంటే చవాక క్రిగల వాడిపాటి తెలుగు రచయితలలో బృహస్పతిగారు కూడా ఒకరు కావటం వేరేనూ, వస్తున్న ఉత్తమ శ్రేణి పరికల్పాన్ని సృష్టించడానికి ఒకటి కావటంలేదా, వీరప్రభావం పాతకలమీద పడక గప్పక. అలాంటప్పుడు వ్యవస్థాపన రచనల కమ్యూనిస్టు మతం వైపున పాతకల దృష్టిని మట్టిచేరిగావుంటే-కమ్యూనిజం కూడా ఒక మూఢమతమేనని హెచ్చరించు పూర్వకంగా నిగూహించగలిగిన లక్ష్మీశివరావు లాంటి వారికి ఆగ్రహం కలగక వైజయి! మూల మనస్సు పోలినవకు దృష్టి సారించే ఏ రచయితైనా యీపాటి విషయం గ్రహించకపోడు. అంతేకాక లక్ష్మీ శివరావులాంటి మేధావీమైన విమర్శకులకు, చాలమంది రచయితలకంటే మంచి గతం లభించి పేర్లైన దగిన 'బృహస్పతి'గారి రచనలు చెత్తగా కనిపించటానికే అప్పుడు ఏమీ లేదు. 'బృహస్పతి'గారు తానే గొప్ప రచయితను అన్నభావం వల్లనే శివునిరచనలను పనిలేదు, సరికదా తను తెలుసుకోవలసినది చాలావున్నదనీ, తనకంటే తెలిసినవారు అధికంగావుంటే వున్నారనీ తెలిసివుండేది.

'లక్ష్మీ శివరావుగారిపాటి వాళ్లు చాలామంది వుంటారని బృహస్పతి ఎలా అనగలిగాలో కోచ నీయు. అయితే బృహస్పతిలాంటి రచయితలేనా ఆంధ్రంగా వుండు? రచయితలంతా బృహస్పతిలా కాదు; విమర్శకులంతా లక్ష్మీ శివరావులా కారు. ఈ నగ్నసత్యాన్ని బృహస్పతి విస్మరించి వుండాలి 'అవిదమవి ప్రత్యేక రాజకీయ సిద్ధాంతం మీదా అనే ఒక్కాని లే'దంటారు బృహస్పతి. అయితే అవిద విశ్వాసమే ఏ ప్రత్యేక రాజకీయ సిద్ధాంతంగా ఎందుకు బానించకూడదు? పాపి కేకలతో, అర్థాలతో తమ రాజకీయ సిద్ధాంతాలను చూపండి చేసుకుంటున్న రాజకీయ మేధా

వుల సిద్ధాంతాలను విమర్శించేందుకు, ఒక సిద్ధాంతాన్ని ఆమె సృష్టించ నక్కరలేదు. ఆమె విమర్శనే కొత్త రాజకీయ సిద్ధాంతం వుద్భవించ వచ్చు లేదా ఒక కొత్త సిద్ధాంతాన్ని పురస్కరించుకునే ఆమె విమర్శబయలుదేరి వుండవచ్చు. తామె మర్యాదాజీయాల గోలగా ఆమె రాజకీయ సిద్ధాంతం అజ్ఞాతంగా వుండివుండవచ్చు. గుడిగోడ యం యస్. చలం

జాతీయభాష

ఈ నెల 12 వ తేదీ 'తెలుగు వ్యవస్థాపన' అని 'జనమాకర్' ద్వారా క్రింద అయ్యగారి కృష్ణమూర్తిగారు సామ్యంపై జాతీయభాష అయితే బాగుంటుందని తెలియపరచారు. కాని ప్రత్యేకం మనదేశంగా సామ్యం మూర్ఖుడేనాడు నూటికి, కోటికి ఒక్కడైతే గా లేదు. ఇలాంటి పరిస్థితులలో సామ్యంపై జాతీయభాష కావడం నమోదు వుత్తరగోపాలని నా ఉద్దేశ్యము. విజయవాడ ఎన్. కె. మోహన్ బాబు

గాంధీ ఫలములు

గాంధీజీ శన జీవితకాలములో అత్యంత క్రియ మైన ఆచారంగా నేమిదైన పదార్థములలో వేరు శనగకాయలు ప్రధానమైనవి. మన క్రియకమ వాయువులు, జాతివికల భావాలూ, సాధారణ నిరుపేద శ్రామికులకు నైతము అందుబాటుగా ఉన్న వేరుశనగకాయలను ఆచారంగా నేరేంద్రి కవ్యజీవులకంటే అవకాశముండేను తా మొక్కలే సామ్యము పొందుట భావ్యముకాదని ఆచారంగా గుఱావుచేకారు.

కాన ఆమరజీవి బాపూజీ స్ఫూర్తికదిన్నాంగా వేరుశనగకాయలను 'గాంధీఫలములు' అని ఇక నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ కమంతా వాడుకగా పెట్టాలని మా నిష్పత్తి.

ఆం. రా. లై. కాం. కార్యవర్గ సభ్యులు, దరువూరి పీరయ్య

ఆం. రా. ఆశర్వర్గ వివాహసభా ప్రధానకార్యదర్శి, ఉడకా వెంకటేశ్వర్లు ఎడిటరు, 'కర్నక'-బుద్ధిమూడి శివరామకృష్ణ

కార్యవర్గ సభ్యులు, ఆం. రా. వి. శాంతి కె. వి సుబ్బయ్య

